SOCIETAS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA

...TH INST.
...OGY LIBRARY
7 JUL 1958
EV.156A.

MEMORANDA SOCIETATIS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA

33

1956—1957

EDENDUM CURAVIT

HOLGER AHLQVIST

6 FIG. 1 TAB. 1 TAB. GEOGR.

HELSINKI—HELSINGFORS
1958

SOCIETAS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA

MEMORANDA SOCIETATIS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA

33

1956—1957

EDENDUM CURAVIT

HOLGER AHLQVIST

6 FIG. 1 TAB. 1 TAB. GEOGR.

HELSINKI—HELSINGFORS
1958

HELSINKI—HELSINGFORS
1958
EX OFFICINA TYPOGRAPHICA OY. TILGMANN AB.

Societas pro Fauna et Flora Fennica 1956—1957

Praeses: Alvar Palmgren prof.; *vicarius praesidis:* Lars von Haartman dr phil.; *secretarius:* Kai Otto Donner dr phil.; *custos thesauri:* Sten Stockmann; *bibliothecarius:* Hans Luther dr phil.; *custos collectionum botanicarum:* Gunnar Marklund dr phil.; *collectionum zoologicarum generalium:* Olavi Kalela dr phil.; *entomologicarum:* Richard Frey prof.

Administratores praeter eos qui praesidis, eius vicarii, custodis thesauri, bibliothecarii, muneribus funguntur: Ilmari Hustich dr phil., Runar Collander prof., Alex. Luther prof., Pontus Palmgren prof., Ernst Häyrén prof., quorum vicarii sunt Håkan Lindberg prof., Göran Bergman dr phil.

---

21. 9. 1956

Extra möte tillsammans med Suomalainen Eläin- ja Kasvitieteellinen Seura Vanamo.

Föredrag av prof. F. Gabler (Wien): *Das Mikroskop, ein universelles Hilfsmittel moderner Forschung.*

6. 10. 1956

Apul. prof. Niilo Söyrinki piti esitelmän: *Kasvimaantieteellinen retkeily Italian Dolomiittialpeille.*

Prof. Ernst Häyrén uppläste minnesord över Sällskapets korresponderande ledamot, prof. F. W. Börgesen.

Ordföranden meddelade, att Styrelsen givit i uppdrag åt prof. Runar Collander att under doc. Lars von Haartmans frånvaro vid behov övertaga viceordförandens uppgifter.

Ordföranden meddelade, att 24 maj ett utlåtande beträffande Jomala: Ramsholmen avgivits till Ålands landskapsstyrelse (se årsberättelsen).

Ordföranden uppläste ett tack från Suomalaisen Kirjallisuuden Seura för Sällskapets lyckönskan till dess 125-årsjubileum den 3 maj 1956.

Ordföranden framlade följande skrifter: *Acta Zoologica Fennica 91* (B.-J. Wikgren), *Acta Botanica Fennica 56* (I. Hustich) och *Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 71: 4* (H. Wallgren).

Ordföranden uppläste en skrivelse från dr TORILD BRANDER av den 31 juni, där denne i anslutning till dagspressens ofta återkommande notiser om nya uranfynd i olika delar av Finland uppställer frågan: »Är uranhaltig jords naturliga vegetation på något sätt speciell? Ifall jorden är radioaktiv, kanske i vardande varande växtgrupper där företer särdrag, som också kunde motivera en närmare undersökning (Taraxacum, Hieracia, auricomi, [Carices] fulvellae etc.). Kanske vore det skäl att försöka få dessa frågor utredda av fältbiologer innan de inmutade områdena genom malmbrytning blivit fördärvade i biologiskt avseende.»

Ordföranden uppläste en skrivelse från herr CHRISTER KROKFORS (Kronoby) av den 28 augusti, där denne hos Sällskapet förfrågar sig om någon motsvarighet i Finland gives till »Sveriges fältbiologiska ungdomsförbund». I fall någon svenskspråkig sådan icke finnes, frågar herr Krokfors om Sällskapet kunde tänkas vara villigt att »taga initiativ till bildande av en sådan». Styrelsen har vid möte den 28 september diskuterat frågan och för dess beredning tillsatt ett utskott bestående av prof. Håkan Lindberg som sammankallare samt prof. I. Hustich och docenterna G. Bergman och H. Luther. Detta hade ordföranden i brev meddelat herr Krokfors.

Ordföranden meddelade, att Sällskapet mottagit vol. V: 1, 2, 3 av Internationella Naturskyddsunionens Bulletin.

Bibliotekarien framförde en förfrågan från Naturvetenskapliga stationen i Abisko beträffande möjligheten att erhålla Sällskapets skriftserier. I överensstämmelse med bibliotekariens förslag beslöts sända skriftserierna som gåva, beträffande äldre nummer efter bibliotekariens prövning.

Ordföranden erinrade om sitt meddelande vid årsmötet den 17 sistlidne maj att »Ramsholmens berömda naturskyddsområde, beläget nära intill Mariehamn, hotas av »Luftfartsbyrån» (Ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbeten) med kalhuggning och därmed den nu rådande yppiga vegetationens förintelse». Vid frågans behandling i Ålands landskapsstyrelse hade denna 16 maj beslutat hos Sällskapet anhålla om utlåtande i frågan. Ett sådant utlåtande hade av Sällskapet avgivits 22 maj, undertecknat av ordföranden samt vid sekreterarens, doc. K. O. Donners, frånvaro av doc. Hans Luther som tillkallad t.f. sekreterare.

I syfte att orientera Sällskapet i förevarande betydelsefulla fråga gav ordföranden en med ljusbilder belyst överblick över naturförhållandena på Ramsholmen, därvid belysande denna som exponent för den på Åland rikligt utvecklade »lövängsvegetationen» samt som ett vittnesbörd över den här av

ålder utvecklade »lövängskulturen», över vars hävdande på Ramsholmen tillförlitliga vittnesbörd gives halvtannat århundrade tillbaka i tiden.

Skrivelsen till Ålands landskapsstyrelse upplästes och Sällskapet uttalade sin fulla anslutning till de i densamma framlagda synpunkterna (se årsberättelsen bilaga II A).

Mag. ADOLF FR. NORDMAN meddelade om ett fynd av *Trifolium hybridum* L. med knoppmutationer av egenartat utseende (se s. 4-7). Han meddelade även att *Picris hieracioides* L. ssp. *auriculata* (Schultz-Bip.) Hayek ur frön från Pyreneerna trives väl och förökar sig i Nagu (se nedan). Ytterligare redogjorde mag. Nordman för de ödesdigra verkningarna av den svåra torkan 1955 på växtligheten i SW-Finlands skärgård (se s. 7-13).

ADOLF FR. NORDMAN: **Picris hieracioides L. ssp. auriculata (Schultz-Bip.) Hayek (= P. pyrenaica, P. tatrae), frön från Bannier i Franska Pyrenéerna, synes trivas väl och föröka sig i Ab:Nagu.**

Fröken Ann-Sofi Nordman tog under en vistelse sommaren 1952 i Pyrenéerna frön av en del växter, bl.a. av ovannämnda art, på c. 2.000 meters höjd och dessa såddes sedermera i en trädgård i Nagu, Högsar, Fridhem. Talrika exemplar växte upp och från det ursprungliga stället har arten nu spritt sig till flere punkter i närmaste omgivningen och synes trivas väl, blommar rikligt och utbildar mogna frön redan i slutet av augusti — början av september, som fallet var även den ingalunda gynnsamma sommaren 1956. *P. h. auriculata* torde väsentligen uppträda montant i C- och S-Europas bergstrakter; sannolikt på områden med ett klimat som i väsentliga avseenden (värmesumma, vegetationsperiodens längd, etc.) överensstämma med förhållandena i Norden, eller i vissa delar av detta område. De klimatologiska överensstämmelserna kunna väl anses vara avgörande då det gäller att förklara varför så många växter och djur uppvisa en boreo-montan(-alpin) förekomst. *Picris hieracioides* äger i Finland en rätt utpräglat sydostlig utbredning och når Norden även söderifrån, väsentligen över de Danska öarna, är utpräglat sydlig i Sverige och där sparsamt förekommande, men allmän på Gotland. Arten hänföres av HULTÉN (1950 p. 70, karterad p. 457) till grupp 28: »Eurasiatiska växter med anknytning till Skandinavien både från öster och söder». Av intresse torde i detta sammanhang vara att samtidigt som ssp. *auriculata* i Nagu 1956 hade mogna frukter, *P. hieracioides* i Botaniska trädgården i Helsingfors ännu ej begynt blomma; den växer där på djup mulljord i systematiska kvarteret (en biotop ej jämförbar med artens biotop enligt Hultén (l.c.) »torra gräsmarker»). Detta förhållande meddelade mig dr BROR PETTERSSON, som determinerade exemplaren från Nagu. Sedan flere år har jag varit sysselsatt med vissa biogeografiska problem, bl.a. just boreo-mon-

taniteten(-alpiniteten), närmast med fjärilarna som objekt, och hoppas jag bliva i tillfälle att publicera något om dessa mina undersökningar.

(Tillägg i manuskript).

1957 syntes i Nagu endast få ex. av arten till; dessa hade begynt blomma först de sista dagarna av juli, och de flesta korgarna voro ännu »i knopp». Det återstår att se huru frömognaden gestaltar sig detta år, då vädret i augusti uppvisat rätt riklig nederbörd. I detta sammanhang kan annoteras att samtidigt (1952) även frön av den i mediterranområdet allmänt förekommande *Chrysanthemum coronarium* L. (det. B. Pettersson), hemma från samma ort i Pyreneerna, utsåddes i Nagu. De grodde, växten odlades som prydnadsväxt, men förökade sig även på »egen hand» år efter år, bildade frön varje sommar, ehuru större delen ej hann mogna. Blomning konstaterades rikligt så sent som 22. 9. 1957.

Adolf Fr. Nordman: **Ett exemplar av Trifolium hybridum L. där samtliga knoppar i bladvecken och vid »roten» muterat samt några ord om den sannolika orsaken till dess uppkomst.**

Vid en exkursion 16.7.1956 i Sviby strax norr om Mariehamn (Al) fästes min uppmärksamhet vid ett underligt exemplar av en *Trifolium*. Det visade sig tillhöra *T. hybridum*, alsikeklöver (prof. R. Tuomikoski har sett exemplaret). Flertalet blad hade vissnat och fallit av, kvar funnos endast stiplerna och ett fåtal m.l.m. torkade, svartbruna och kantnaggade bladytor (jfr figuren). Det märkliga är att överallt i bladvecken och från »rotpartiet» knoppar regenererat, vuxit ut, och att dessa genomgående buro en *alltigenom »artfrämmande karaktär»*, bladen små, måhända ännu ej fullt utvuxna, de flesta småbladen m.l.m. hjärtformade, dock till formen rätt varierande, än bredare, än smalare, vissa rätt oregelbundet formade, kanten stundom nästan helbräddad, stundom påfallande urnupen. Hela bladet tätt finhårigt, håren vita (jfr figuren). Varje knoppskott alstrar ett stort antal blad som bilda ett tätt gytter, från de i bladvecken i några fall även enstaka blomställningar, påfallande små huvud, mätande endast 8—10 mm i längd, blommorna 2.5—3 mm långa, ljusröda. Bladen äro i viss mån av »Medicago-typ»; dessa regenerationsskott uppvisa *tydliga teratologiska drag*. I augusti uppmanade jag lektor Atle Södergård, Mariehamn, att tillvarataga detta intressanta *Trifolium*-individ och plantera det på mer skyddad lokal i och för närmare iakttagelse över dess utveckling i framtiden och påpekade att det vore skäl att samtidigt även taga jordprov från platsen ifråga i och för närmare analys. Tillsvidare har jag ej erfarit huruvida han gjort något åt saken. (I slutet av juni 1957 uppsökte jag lektor Södergård i Mariehamn och erfor därvid att han omedelbart i augusti 1956 besökt växtplatsen men icke kunnat finna ett spår av den karakteristiska plantan. Den 29 juni 1957 besökte jag själv stället och fann därvid på växt-

platsen ingen *Trifolium* men väl en ansenlig grop och allt tydde på att någon grävt upp exemplaret. Vid en endast få meter från avloppstrumman belägen brunn hade en skylt anbringats med meddelande om att vattnet i brunnen är odugligt till dricksvatten, uppsatt av hälsovårdsnämnden. Det är mig icke bekant huruvida hälsovårdsmyndigheterna gjort analys av vattnet i brunnen på eget eller måhända på någon utomståendes initiativ. Ur biologens synvinkel är det endast att beklaga att det intressanta *Trifolium*-individet uppenbarligen gått förlorat och med all sannolikhet redan i augusti 1956 skattat åt förgängelsen. Tillägg i manuskript.) Tyvärr kom jag mig icke för att själv försöka plantera av de »muterade» skotten i kruka under glas, måhända hade de slagit rot.

Av intresse är att något närmare redogöra för den plats där exemplaret växte. Nyligen har som känt det stora modärna Centralsjukhuset för Landska-

pet Åland byggts, och fyndplatsen befinner sig ej långt härifrån. Stora avloppsrör ha lagts, och en av avloppstrummorna finnes strax nedanom Sviby landsväg vid en avtagsväg som leder ned till Svibyviken. Vid grävning i samband härmed har uppenbarligen från ett djup av 2 à 3 m fin mjäla hämtats upp till jordytan och använts som fyllning omkring trumman. Det är ej uteslutet, att den jord från större djup, där *T. hybridum* exemplaret kom att växa, kommit att påverka detsamma och framkallat de mutativa förändringarna. Närmast ligger det att antaga att jorden innehåller något mineral som avger strålning, nära tillhands ligger det att tänka sig att det gäller uran. Men även andra möjligheter föreligga. Vissa gaser (sumpgaser, ammoniak etc.) bildas i avloppet och kunna väl tänkas påverka jorden i dess närmaste grannskap. *Icke minst antagligt synes att en viss radioaktivitet är förhanden i avloppet och att denna står i direkt samband med och härrör från avdelningen för strålbehandling vid Centralsjukhuset.* En närmare analys av jord, närmast den som utfyllning nyttjade mjälan vore uppenbarligen av största intresse och kunde möjligen giva förklaring till uppkomsten av en sådan m.l.m. teratologisk form det här är fråga om.

Fyndet av en särpräglad form av en annan växt, knappt en km från ovannämnda fyndort synes mig vara av visst intresse i detta sammanhang. Sommaren 1953 fann jag ett flertal individ (över 20) av *Valeriana sambucifolia* Mik. med enkla, avlångt äggformiga-lancettlika blad; åren därefter fanns den även ehuru i endast få individ, (exemplar inlämnade till Botaniska Museum, Helsingfors). Den växte, vilket måhända kan ha betydelse att framhålla, i en 1.5—1.7 m djup grop mellan stora landsvägen och Slemmerns strand, tillsammans med talrika exemplar av *V. sambucifolia* o. *V. officinalis*. Vid prässning under liknande, tyvärr mindre gynnsamma förhållanden behöllo exemplaren av *V. officinalis* sin gröna färg, medan de av *V. sambucifolia* och dess form blevo gulaktiga. Dr Hans Luther för vilken jag senare visade fyndplatsen konstaterade att formen hänför sig till *V. sambucifolia*. Anmärkningsvärt synes vara att denna form uppträdde på mark som blottats då grus tagits, sannolikt för vägbygge varvid lägre belägna jordlager sålunda blevo blottade. Denna helbladiga form av *V. sambucifolia* torde icke tidigare annoterats från Finland, varemot en motsvarande form av den andra arten torde vara känd från Bromarf.[1]

Det vore måhända skäl att söka utröna, huruvida i ett eller annat avseende avvikande (muterade!) former av olika växtarter påfallande ofta anträffats

---

[1] De följande åren sågos färre exemplar av formen på växtplatsen ifråga, 1956 fann jag endast trenne unga plantor och 1957 syntes intet exemplar till! Endast *V. officinalis* fanns kvar i ett mindre antal individ och området hade nu blivit helt övervuxet med högväxta örter.

eller uppträda på lokaler där djupare belägna jordlager blottats (grus-, sand-, lertag, vid vägbyggen, utschaktade områden, med grävskopor upp till ytan hämtad jord vid olika byggen etc). En analys av sådan frilagd jord borde samtidigt ske. Likaså kunde det måhända löna sig att på experimentell väg, genom odling av olika växter på jord från djupare lager söka utröna huruvida mutativa förändringar uppstå, måhända påfallande ofta.

Som känt koncentreras genom regnvattnets förmedling speciellt måhända på nederbördsfattiga områden på visst djup t.ex. järnet och bildar ortsten. I Lappland fäste jag mig vid allmän förekomst av ortsten som bildade ett hårt lager, ofta nästan som cement och uppenbarligen nästan helt ogenomträngligt för vatten. Ortstenen torde även lokalt men ställvis på rätt stora områden vara av största betydelse för vegetationen även för skogen, dels emedan under torra perioder en ödesdiger uttorkning och uppvärmning inträffar, dels under nederbördsrikare tider under vegetationsperioden en måhända för vissa växter lika ödesdiger vattenanhopning sker. Man kan väl tänka sig att en liknande anhopning av andra mineral, även radioaktiva kan ske på vissa områden, och på bestämt djup.

Mina tankegångar rörde sig på överensstämmande banor med de dr T. Brander vid detta möte per brev meddelat sällskapet och jag vill här endast ansluta mig till de synpunkter han framför. Vår olycksaliga tid behärskas av »uranfeber» och »atomexperimenterande». På sistone har glädjande nog allt fler röster, berömda vetenskapsmäns varnande röster, höjts för att påvisa vådorna av atombombsproven och kärnfysikens »senaste vinningar» och de eventuella katastrofala följderna av dessa experiment för människosläktet och för hela vårt arma jordklot.

Adolf Fr. Nordman: **Några reflexioner om de ödesdigra verkningarna på växtligheten förorsakade av den svåra torkan sommaren 1955 i SW-Finlands skärgårdsområde.**

Sommaren 1955 var mycket torr och varm. Efter en osedvanligt kall maj och juni inträdde plötsligt i slutet av juni varmt och torrt högsommarväder som fortgick till medio september. Torrperioden var sällsynt lång och kom att få påfallande verkningar på växt- och djur-, framförallt insektvärlden. Säkerligen hade även t. ex. landmolluskerna lidit av torkan.[1]) Liknande extremt torra perioder inträffa då och då och deras inverkan på växt- och djurvärld är rätt betydande. Ett par somrar under slutet av 1930-talet voro torra, så 1939, då jag vistades på Bänö i Föglö[2]). Uppenbarligen gav den rikliga daggbildningen varje natt förklaringen till att träd, buskar och markvegetation

[1]) Jfr Notulae Entomologicae XXXVI, 1956, pag. 22—32. — [2]) Jfr Mem. Soc. F. Fl. Fenn. 18, 1943, pag. 127—183.

1939 rätt väl klarade sig under torrperioden ända tills det märkliga inträffade att daggbildning uteblev under ca. en veckas tid i början av augusti. Vegetationen blev svårt medfaren, backarna brända av solen, örter och gräs förtorkade, blevo gula eller bruna och en mängd på grundare jord växande smärre träd och buskar torkade plötsligt. *Fraxinus, Quercus, Acer, Rhamnus catharticus* hörde till dem som syntes klara sig bättre. Det är uppenbart att de torra somrarna (även 1940 och 1941 voro torra) kom att bli ödesdigra för åtskilliga träd och buskar främst därför att *torkan under somrarna hindrat normal tillväxt och förvedning. De extrema köldvintrarna 1940—1942 »torkade ut» träden i stor utsträckning.*[3]) Sommarn 1947 uppvisade ävenledes en lång torrperiod och då observerades t.o.m. att ett par större ekar i Lemland Marsö blevo så gott som helt bruna; en stor del av grenarna torkade, men träden dogo ej.

Sommarn 1955 uppvisade uppenbarligen en intensivare torka och lämnade flere påfallande intressanta spår efter sig. Det synes värt att här meddela de iakttagelser jag då och senare varit i tillfälle att göra, dels i Åbo skärgård, i Nagu, dels i olika delar av Åland. Verkningarna av en sådan extrem torrperiod som den år 1955 voro på vissa ställen mycket påfallande. Detta gäller framförallt de mer eller mindre kala hällmarkerna eller med enstaka barr- och lövträd bevuxna bergen, som i SW-Finlands skärgårdsområde upptaga en ej obetydlig areal. I själva verket torde iakttagelser och anteckningar, mycket mer detaljerade och ingående än de jag gjort i väsentlig grad kunna *förklara sammansättningar av växtsamhällena just på ifrågavarande berglokaler.* På sand- och grusmarker med större djup synas knappast alls några skadeverkningar (enligt iakttagelser i Eckerö, på de vidsträckta sandmarkerna omkring Storby).

Skadeverkningar på träden. I Nagu observerades 1956 flerstädes att talrika på bergen växande tallar och även granar, som sällan växa uppe på bergen, samt enrisbuskar, i stor utsträckning torkat och dött helt eller förde en tynande tillvaro; en del av dem komma säkert icke att kunna klara sig. Detsamma observerades även på Åland, där ställvis, såsom i Eckerö på de vidsträckta flata hällmarkerna sydost om gamla mejeriet, en avsevärd del av säkerligen två—tre decennier gamla tallar torkat och i juli 1956 redan avverkats till ved. I Nagu hade tallar med en diameter om 12—20 cm, som växte på Högsar Kamskal, på bergkomplexet runt »Smörasken» torkat ut, därtill ett flertal smärre granar och enrisbuskar. Här gäller det i flere fall utan tvivel rätt gamla tallar i vissa fall, sannolikt flere decennier gamla individ med ringa årstillväxt på dessa bergssluttningar där en väsentlig del av nederbörden rinner bort. Även björkar och rönnar torkade bort och ställvis hade inemot tredjedelen

[3]) Jfr Mem. S. F. Fl. F. 32, 1957 pag. 4—6. Insekttillgången olika år har ofta under senare tid »ventilerats» vid Entomologiska Föreningens möten, vilket mötesreferaten visa.

av smala, högväxta björkar som bildade en bård nedanför berget antingen helt dött eller ock levde endast toppavsnittet eller hade vissa individ bildat nya skott, oregelbundet placerade på olika höjd. Här bildar bullersten av olika storlek en bård längs berget jämte morän, sannolikt en rätt fattig jordmån. Under normala år erhåller marken tillräckligt vatten genom avrinning längs berget, detta var icke fallet 1955. Enstaka björkar, bland dem stora träd, som växte på djup jord, torkade ävenledes, men detta berodde måhända främst på att de ett par år å rad angripits av mängder av larver till frostfjärilarten *Operophthera fagata*. Här må annoteras att *vissa björkar* redan i augusti 1955 helt *plötsligt blevo bruna* och dogo, andra däremot *småningom gulnade*, i viss grad alltså på samma sätt som normalt mot höstsidan är fallet; åtminstone de allra flesta även av dem hade dött vid sommarns inträde 1956.

I Lemland, på Flaka-Apelholmen hade ett stort antal smärre träd och buskar torkat bort, såväl på den bergiga delen av udden, som även på bergen i det nordliga avsnittet. Anmärkningsvärt nog hade på sistnämnda område även flere *större ekar dött*. Endel av dem äro av ansenliga dimensioner, växa uppe på berget och sträcka sina stora rötter längs bergets skrevor över vidsträckta områden. Utan tvivel ha vi här att göra med mycket gamla individ, säkert många decennier ha de hittills trotsat tidigare års m.l.m. svåra torrperioder, men året *1955 blev för dem ödesdigert.*

Markvegetationens på bergen förstörelse genom torkan 1955. Arter som helt försvunno, andra som gynnats.

I Nagu Högsar hade vidsträckta ytor, på bergsterräng bevuxna med *Calluna* helt dött ut, och endast smärre bestånd, växande på djupare jord i skrevorna förde 1956 en m.l.m. tynande tillvaro. Flerstädes observerades även större eller mindre ytor med *Myrtillus*, växande på rätt grund jord, även i bergens grannskap, vara döda 1956, detsamma var fallet här och var med *Vaccinium vitis idaea*. Svårare hade praktiskt taget all gräs- och örtvegetation i skrevor och sprickor samt på områden på berget med grundare jord, där småningom en del gräs och örter bildat växtsamhällen på större eller mindre »öar», ursprungligen bildade av *Cladonia, Cladina, Cetraria* och endel mossor. Tyvärr hade jag icke tidigare gjort en förteckning över det rätt begränsade antal växtarter som ingått i dessa växtsamhällen, företrädesvis gramineer, *Aira, Festuca, Avena elatior* som ställvis uppträdde i mängd och utgjorde ett mycket dekorativt inslag. Lägre ned på berget uppträdde *Calamagrostis epigeios* i sprickor och klyftor, då ofta i rena, täta bestånd; dessa hade ävenledes torkat bort, vilket icke förvånar då endast ringa matjord, men mestadels av växten ifråga bildad, merendels ännu ej förmultnad »torv» här utgjorde jordmånen. 1956 kunde annoteras att gräsen ifråga knappt alls funnos på dessa områden och av *Avena elatior* syntes ej ett spår. Uppenbarligen hade frön ej hunnit mogna 1955 förrän tuvorna helt torkade (ej heller 1957 syntes spår av detta

gräs, som tydligen helt dött ut). *Calamagrostis*-arten däremot hade flerstädes begynt gro från frön som funnits. Dessa områden erövrades under 1956 (och 1957) helt av *Rumex acetosella*, berget lyste på långt håll rött av denna växt, som med sina 1—1.5 m långa, fina, gulaktiga rotstockar helt erövrade dessa områden. *Spergula vernalis* synes ha i hög grad gynnats och *Silene rupestris* uppträdde fläckvis i stor mängd, men hade flerstädes, där den tidigare konstaterats, försvunnit helt. Annoteras må att ett ex. av arten observerades där samtliga blommor hade endast tre kronblad, dessa voro påfallande breda; alla omgivande individ normala. På toppavsnittet, »Smörasken», Utsiktsberget, som ofta besökts även tidigare somrar konstaterades 1956 (o. 1957) flere exemplar av gräslök, *Allium schoenoprasum*, icke observerad därstädes tidigare. Samma växt observerades lokalt i mängd även på bergen längs Högsarvikens norra strand, där den med säkerhet icke tidigare funnits, och där lökarna voro belägna 10—15 cm under markytan och plantorna växte igenom jorden och ett *Cladina*-täcke på ytan. Tidigare fanns gräslök endast ställvis i närheten på låga strandpartier.

Anmärkningsvärt är det *plötsliga massuppträdandet* av *Viola tricolor* 1956 (rikligt även 1957) på stora ytor på berg på lägre nivåer närmare stranden, där jordtäcket är 15—20 cm, och där arten de tidigare åren uppträtt mer sparsamt, endast år 1950 (möjligen 1951) rikligare, ehuru ej närmelsevis i så stor mängd som 1956 och 1957. Liknande praktfulla »blomstermattor» med *Viola tricolor* observerades i början av juni 1956 även på Degerö vid Helsingfors, på Apelholm i Lemland (det närbelägna Herrö 1957), samt på Hangöudd vid Zoologiska Stationen (enligt W. Hackman) och Täcktom (även 1957 enligt V. Nyström). Maximal blomning inträffade i juni, men i augusti observerades en andra period med intensiv, om ock något mindre talrik blomning. På samma lokal i Nagu Fridhem uppenbarade sig 1956 flere tiotal exemplar av *Potentilla norvegica*, nästan uteslutande på ytor där jorden frilagts och bara ytor och »vägar» bildats genom de mycket talrikt uppträdande sorkarnas verksamhet. *Sedum telephium* observerades ställvis i mängd 1956 (o. 1957) synbarligen gynnad av torkan 1955. I ett »bergsparti» hade ett dussin olika inplanterade arter av genus *Sedum* snarare gynnats av 1955 års torka, *Hyssopus officinalis*, *Thymus* o. *Origanum vulgare* (kult.) hade klarat sig väl, varemot ett stort antal andra växter (*Saxifraga* spp. m. fl.) lidit svårt, flere hade helt gått ut. *Hypericum quadrangulum* och *H. perforatum* hörde till de växter som lidit svårt av torkan och större delen av stora bestånd som växte på berget vid Fridhem hade helt dött ut, endast enstaka exemplar av nämnda arter som växte på djupare jord i större skrevor hade klarat sig liksom även stora bestånd av *H. perforatum* o. *H. quadrangulum* som växte på ängsbackar i trakten. Odlad *H. pumilum* gick ut. Anmärkas bör att de på bergen växande *Hypericum*-arterna, även den sistnämnda åren före 1955 voro svårt angripna

av larverna till småfjärilen *Eucosma hypericana*, vilket kan tänkas hava varit ödesdigert. Den sällsynta noctuiden *Actinotia hyperici* av vilken imagines och larver anträffats tidigare, syntes icke till efter den torra sommarn 1955. Larver till denna värmeälskande art blevo funna endast på *Hypericum* på berg, varemot sådana av den mindre fordrande och ej så sällsynta *A. polyodon* togs på *Hypericum* växande på ängsbackarna.

På Åland hade Apelholmsudden i Lemland lidit mycket svårt av torkan och en mängd smärre aspar, björkar och rönnar, även enar och ekar hade torkat bort. Markvegetationen på grundare jord, i smärre klyftor och remnor hade torkat bort, ja t.o.m. *Artemisia campestris* var i stor utsträckning helt förtorkad, ehuru det 1956 visade sig att flertalet individ dock klarat livet. Den därstädes åren förut talrikt förekommande, men för övrigt från mycket få lokaler kända säckmalarten *Coleophora succursella* ävensom en annan microlepidopter, *Bucculatrix artemisiae* (åtminstone vissa år tidigare talrik) synas ha försvunnit. *Veronica longifolia* var förtorkad. *Hypericum perforatum*, *H. quadrangulum* hade nästan helt torkat bort och en stor del av gramineerna och andra växter, även *Calluna*, *Vaccinium vitis idaea*, ställvis *Geranium sanguineum*, t.o.m. *Plantago lanceolata* hade lidit svårt. Hela bergudden var svårt härjad, med undantag av större klevar med djupare jord, själva lundområdet samt strandsnåren. På det nordliga avsnittet av Apelholmen utgörs större delen av en sluten lund där tyvärr endel mindre önskvärda och värdefulla örter tagit alltför mycket överhand och nu snarast uppträda som »ogräs». Bergspartiernas vegetation uppvisade här genomgående liknande svåra skador av torkan. Åtskilliga växter hade helt dött, men här hade dock *Veronica longifolia* klarat sig. Den mest påfallande »skönhetsfläcken» utgjordes av de, delvis rätt ansenliga, döda ekarna.

Ett påfallande drag är att *vissa växter utan tvivel i hög grad profiterat av värmen (och måhända även av torkan) 1955*, främst vissa *Allium*-arter. Ovan har redan redogjorts för gräslökens allmännare uppträdande, även på »nya lokaler», på Högsarlandet i Nagu. I Eckerö Storby hade denna art högfrekvens 1956 och växte på berg där den tidigare uppträtt rätt sparsamt, nu i stor mängd och bildade större eller mindre i praktfullt violett blommande mattor. Detsamma var förhållandet även i södra Lemland speciellt på Apelholm och Herrö (lika praktfullt »blommade bergen» även 1957). Även andra *Allium*-arter uppträdde speciellt talrikt. *A. vineale*-bestånden på Apelholm voro ansenligt individrikare än vanligt och betydligt flere, *A. scorodoprasum* syntes till i flere exemplar där och i Flaka by bildade denna växt på kulturmark ett några m² stort bestånd med stänglarna så tätt som i ett vetefält. Av denna växt sågs enstaka exemplar i Eckerö Storby växa i rena sanden och lökarna befunnos ligga 15—17 cm under ytan. Här gäller det icke någon vandrande dyn utan synes det som om diasporer av arten sedan länge legat inbäddade i

sanden och bringats att gro genom den osedvanliga värmen o. torkan 1955. *Sedum telephium* och *S. acre* hörde till de säkert i hög grad gynnade arterna, likaså *S. album*. Ett påfallande drag i tydligen hela SW-Finland med Åland var att *första årets hövallar* sågo bedrövliga ut, *rena ogräsåkrarna* med *Matricaria*, *Rumex*-arter, *Brassica*, *Sinapis* etc. Utsädet hade antingen överhuvud ej grott eller ock hade de unga plantorna torkat bort om hösten 1955, varefter ogräset helt kom att dominera; lyckligtvis voro äldre vallar bättre.

W. Hackman har redogjort för exceptionellt rikligt uppträdande av *Cakile maritima* på en sandstrand vid Henriksberg på Hangöudd, där bestånden 1956 utgjordes av utomordentligt täta, rikt ljusviolettblommande, stora ytor. Det synes sannolikt att värmen 1955 gjort att ett ovanligt stort antal i sanden liggande frön av arten bringats att gro, eller att 1955 ett större antal frön kunnat mogna. I Nagu konstaterades att *Galium verum* tidigare rätt sparsamt förekommande, efter sommarn 1955 i hög grad tilltagit i frekvens och utvidgat sitt område.

Silene nutans förekommer flerstädes speciellt i SW-skärgården, mestadels på steniga backar och bergiga lokaler, ofta i stort antal. Arten är en utomordentlig »fjärilblomma» och åtskilliga sällsynta lepidopterarter äro m.l.m. bundna vid denna växt. Jag har därför kommit att ägna arten särskilt intresse och därvid konstaterat huru sällan man av denna finner unga plantor. Mestadels äro individerna tydligen mycket gamla, med en grov rotstock som ej sällan delvis redan murknat. Tusentals frön av arten insamlades 1952 och 1953 på Åland och utsåddes på lämpliga lokaler i Nagu Högsar där växten saknades. De första groddplantorna visade sig först 1956, alltså efter den varma—torra sommaren 1955. Växten kan väl med skäl hänföras till de xerotherma och det synes troligt att förökningen och föryngringen av bestånden sker huvudsakligen i samband med exceptionellt varma somrar.

Anthyllis vulneraria äger som känt en utpräglat lokal förekomst, med spridda fynd på fastlandet, främst inom ett bälte från Nyland till norra Savolax, och saknas nästan helt inom Skärgårdshavets område, men är känd från flere punkter på Åland. Mängder frön från Mariehamnstrakten utsåddes 1952 och 1953 i Nagu, men inga groddplantor erhöllos. 1954 utsåddes ånyo frön som på uppmaning av B. Pettersson behandlats sålunda att de, placerade mellan mångdubbelt tidningspapper utsattes för lätt slag med en hammare, varigenom fröskalen spräcktes. Av dessa erhölls 16 groddplantor vilka dock under 1955 torkade bort. 1956 kunde glädjande nog konstateras att ett fåtal groddplantor funnos på de ställen där frön utsåtts 1952 och 1953 och uppenbart är att frön bringats att gro genom värmen (och torkan) 1955. Lic. Max von Schantz har meddelat mig en iakttagelse om arten som han gjort i trakten av Pyhäjärvi sjö i Satakunta. *Anthyllis* uppträdde där i få exemplar på ett begränsat område på en sandmo, men efter en skogsbrand, en av de mest om-

fattande i södra Finland, blevo inom kort stora områden »erövrade» av denna växt. Uppenbarligen hade i sanden vilande mängder av *Anthyllis*-diasporer bringats att gro genom att marken uppvärmts starkt vid branden. *Anthyllis* uppvisar sålunda överensstämmelse häri med *Geranium bohemicum*. På Klinten invid Mariehamn, där *Anthyllis* lokalt förekommer i mängd på en bergklack är det uppenbart att groning i stor utsträckning möjliggjorts genom att bergarten har benägenhet att spricka och frön som falla i sprickorna utsättas för mekaniskt tryck genom frostinverkan.

De ovan meddelade spridda uppgifterna om en extremt varm—torr sommars inverkan på växtvärlden och speciellt på de växtsamhällen som framförallt äro utsatta, bergens samhällen, äro i hög grad fragmentariska. Enstaka botanister synas ha intresserat sig för frågan, så har dr V. Erkamo gjort iakttagelser och en sammanställning av resultaten av dessa kan i nära framtid emotses. Jag har varit i tillfälle att besöka en landenhet i yttre Pellinge skärgård i augusti 1955 och därvid konstaterat att torkans verkningar voro ansenligt mindre utpräglade än i SW-skärgården, och 1956, då några svårare följdverkningar knappast kunde konstateras. I olika delar av Ålands skärgård synes 1956 ett antal för smärre klippiga skär karakteristiska blommor haft ett utomordentligt gott år och de karga skären uppvisade en osedvanlig blomsterprakt. Det vore allt skäl såväl för botanisten som zoologen att göra iakttagelser över verkningarna av såväl extremt torra som extremt fuktiga, extremt kalla som extremt varma somrars inverkan, extremt milda höstar och vintrar ävensom extremt kalla höstars och vintrars inverkan på växt- och djurvärlden, kort sagt söka draga slutsatser av vilka verkningar »naturens experiment i stor skala» ha på naturen. Under senare år ha möjligheter för sådana iakttagelser varit förhanden.

10. 11. 1956

Föredrag av docent Björn Kurtén: *Paleontologiska fältarbeten i Spanien sommaren 1956.*

Docent Hans Luther gav en skildring av den internationella limnologkongressen i Helsingfors 27 juli—7 augusti detta år, och av det med kongressen förknippade organisationsarbetet.

Uudeksi jäseneksi valittiin fil. maist. Jouko Salonen.

Ordföranden erinrade om att Sällskapets utlåtande till Ålands landskapsstyrelse den 24 maj 1956 angående Jomala: Ramsholmen, vilket upplästes vid mötet den 6 oktober, åtföljts av ett uttalande av professorerna Robert Fries och Elias Melin i Sverige. Detta uttalande förelåg ej vid Sällskapets oktobermöte men upplästes nu av ordföranden.

Med anledning av att vid Sällskapets möte 6 oktober dr T. Brander i en skrivelse och fil. mag. A. Fr. Nordman i ett meddelande fäst uppmärksam-

heten vid att uranhaltiga jordarter genom sin radioaktiva strålning möjligen kan inverka förändrande på växtligheten, hade ordföranden vänt sig till dr Brander och genom sekreteraren till mag. Nordman med förslag att dessa i samråd skulle för Sällskapet närmare utveckla frågan med tanke på en eventuell undersökning av problemet i fråga. I en skrivelse hade dr Brander meddelat, att varken han eller mag. Nordman för närvarande var beredda att ytterligare uttala sig i frågan, men framhöll vikten av att en undersökning sker. I anslutning till dr Branders uttalande anmodade ordföranden Sällskapets medlemmar att uttala sig och att framlägga förslag.

Ordföranden uppläste stipendiatberättelser avgivna av stud. K. H. Ekholm och stud. S. Panelius.

Sekreteraren meddelade, att Sällskapet i rundskrivelse från Verband Deutscher Biologen mottagit inbjudan till en internationell biologisk konferens i München 1957.

Prof. Ernst Häyrén meddelade om ett nytt fynd av fastsittande *Fucus vesiculosus* utanför Vasa (se s. 16).

Docent W. Hackman förevisade färgbilder tagna senaste sommar på Tvärminne zoologiska station av en del denna sommar anmärkningsvärt ymnigt blommande växtarter, bl.a. *Cakile maritima*. Ordföranden prof. A. Palmgren sade sig aldrig, vare sig i naturen eller på fotografier, ha bevittnat en så riklig förekomst av *Cakile* som på dr Hackmans bilder. Prof. E. Häyrén meddelade i anslutning till det sagda, att han senaste sommar på Busholmen i Helsingfors fäst sig vid den rikliga förekomsten av *Cakile*.

1. 12. 1956

Föredrag av fil.dr Bo-Jungar Wikgren: *Om sikbestånden i Pyhäjärvi*.

Prof. Kaarlo Hildén luki muistosanat kansleri J. G. Granöstä.

Prof. Esko Suomalainen luki muistosanat prof. K. J. Valleesta.

Till nya medlemmar invaldes folkskollärare Fjalar Rosengren, stud. Julius Lassig och stud. Viking Nyström.

Ordföranden framlade *Acta Botanica 57* (N. H. Skult).

Fil. mag. Adolf Fr. Nordman förevisade i ultraviolett ljus tagna fotografier av olika fjärilarter ur ett arbete av G. A. Masochin-Portshanow. På detta sätt tagna fotografier uppvisar teckningar avvikande från dem man ser i vanligt dagsljus och överhuvud osynliga för det för ultraviolett ljus okänsliga människoögat. Företeelsen kan vara av biologisk betydelse då det är känt, att insektögat visar stor känslighet för violett och ultraviolett ljus.

2. 2. 1957

Prof. Ernst Palmén piti esitelmän: *Eräiden hyönteisten kuoriutumisen vuorokausirytmiikasta.*

Till nya medlemmar invaldes hemmansägaren Paul Olofsson, agr. och forst. dr Gustav Sirén, stud. Marita Grandell och stud. Åke Niemi.

Ordföranden framlade följande skrifter: *Acta Zoologica Fennica 92* (Aili Selinheimo och B.-J. Wikgren), *Acta Zoologica Fennica 93* (B.-J. Wikgren och Eero Muroma) samt *Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 74:1* (F. W. Klingstedt).

Ordföranden meddelade att Statens naturskyddsinspektör tillsänt Sällskapet Internationella naturskyddsunionens Bulletin vol. V: 5, 6.

Ordföranden meddelade, att Sällskapet mottagit en skrivelse av den 22.11. från Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys med anhållan om utlåtande angående betydelsen av och förutsättningarna för det naturhistoriska museets upprätthållande i Kuopio. Sällskapets utlåtande, som undertecknat av samtliga styrelsemedlemmar 11.12.1956 tillställts Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys, upplästes. — Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys har i brev framfört sitt tack.

Ordföranden erinrade om herr Christer Krokfors vid Sällskapets möte 6 oktober delgivna hänvändelse angående eventuellt grundande av en fältbiologisk ungdomsklubb. Vid Styrelsens möte 11.12.1956 hade den kommitté, som tillsatts för att bereda ärendet, avgivit utlåtande, vilket upplästs av ordföranden. Utlåtandet utmynnade i ett förslag att Sällskapet skulle förhöra sig hos Svenska Naturvetarklubben eller Nordenskiöldsamfundet, huruvida någondera av dessa vore villiga att taga ett initiativ i saken, då ett sådant skulle ligga utom ramen för Sällskapets verksamhet. Ordföranden uppmanade Sällskapet att uttala sig. Synpunkter framfördes härvid av prof. E. Häyrén och dr H. Buch.

Ordföranden meddelade, att lektor Börje Olsoni i brev den 12.1.1957 vädjat till Sällskapet med anledning av att Ruskis naturskyddsområde utanför Borgå hotades av förstörelse genom planer på att draga en vägbank genom området och att låta en kloakledning utmynna i den mest stillastående delen av detsamma. Med anledning av lektor Olsonis brev har Styrelsen avgivit ett utlåtande 15.1.1957, vilket upplästes. Lektor Olsoni har i brev 21.1. meddelat att Ruskisområdet tillsvidare räddats genom beslut av stadsfullmäktige i Borgå. På ordförandens förslag antecknades till protokollet Sällskapets aktning för det aldrig svikande stöd lektor Olsoni givit naturskyddstanken och naturskyddsverksamheten.

Dr Henrik Skult redogjorde för vissa data rörande utskärstallens tillväxt (se s. 30-36).

Prof. HÅKAN LINDBERG förevisade skalbaggen *Ceutorrhynchus barbareae* Suffr. från Porkala-området, tidigare påträffad endast i Viborg och Joutseno och sannolikt införd under arrendetiden från Ryssland, samt *Enicmus histrio* Joy och *Lathridius constrictus* Gyll. insamlade vid Obbnäs i höupplag, sällsynta arter men knappast dock synantropa och införda. — Ytterligare förevisade prof. Lindberg ett långvingat exemplar av *Psectra diptera* Burm. funnet i Porkala, Masaby. Denna sällsynta neuropter föreligger tidigare från Finland i några kortvingade och något enstaka långvingat exemplar.

ERNST HÄYRÉN: **Nytt fynd av vidfäst Fucus vesiculosus i havsbandet utanför Vasa.**

Genom fiskerikonsulent UNO GRANLUND (Sundom) insändes i september 1956 ett exemplar av *Fucus vesiculosus* jämte en mindre sten, vid vilken tången, enligt trovärdig uppgift, vid tillvaratagandet var fäst. Exemplaret erhölls av fiskaren UNO SNICKARS från Norra Vallgrund på siknät på c. 6 m djup vid Skötgrund, en ögrupp nordöst om Rönnskär-Storskär i havsbandet utanför Vasa.

Exemplaret är knappt en decimeter långt, grenigt, utan blåsor, är icke krusigt. Här och där finnas små vegetativa sidoskott. Sterila ändflikar i fuktigt tillstånd 2—3 mm breda, vid basen är bredden knappt 1 mm. Hårgropar sparsamma, receptakler saknas. Epifyter: *Ceramium* flere ex., *Cladophora* spars. — *Membranipora* riklig.

I närliggande trakt gjordes hösten 1955 två likartade fynd, för vilka tidigare redogjorts (Memoranda 32, sid. 143). Fynden ha sitt värde för preciserande av nordgränsen för fastsittande *Fucus vesiculosus*. Arten förekommer vid sin nordgräns synbarligen endast i dvärgexemplar på större djup, där salthalten är tillräcklig för dess utbildning. Förökningen sker dels på könlig väg, dels genom vegetativa sidoskott som äro sköra vid basen och lätt lossna. Nordligare är arten funnen vid Valsörarna rätt rikligt, men endast lösliggande och steril i för vågsvall skyddade fördjupningar på havsbottnen.

ERNST HÄYRÉN: **Anteckningar om brackvattensvegetation i Åboland och i Nyland.**

Efterföljande anteckningar äro sammanställda enligt samma principer som tidigare anteckningar från Åland (Memoranda 32). De utgöras av en förkortad sammanställning av anteckningarna i fältet, alltså primärmaterialet, på vilket floristiska och sociologiska sammanfattningar samt jämförelse med andra trakter senare kunna byggas. Ymnigheten är angiven medels tidigare använd skala: mycket ymnig eller riklig (copiosissime, cpp), ymnig eller riklig (copiose, cp), tämligen ymnig (satis copiose, st cp), spridd (sparsim, sp), tämligen sparsam (st pc), sparsam (parce, pc), mycket sparsam (pcc).

Typis expr. 28. 4. 1958

Åbo stad och omgivning.

1. Åbo, nära Runsala-brons bortre ända, i vassen. 1.8.36. *Phragmites* cpp, *Cladophora fracta* cp—st cp, *Rhizoclonium riparium* cp—st cp, *Clad. marina* st cp, *Lyngbya aestuarii* sp—st pc, *Nostoc punctiforme* sp—st pc, *Oscillatoria limosa* pc.

2. Åbo, Lilla Bocken. 2.8.36. — a) Inre sidan, utanför vassen, på c. 4 m djup: lösligganде *Cladophora glomerata* st cp med diatomeer cp och inblandad *Ectocarpus siliculosus* sp. — b) Inre sidan, innanför vassen, på c. 1 m djup: lösligganде *Clad. glomerata* cp med diatomeer cp. — c) Yttre sidan, kring *Potamog. perfoliatus* och *Phragmites:* lös *Ectoc. siliculosus* cpp, lös *Clad. glomerata* sp, diatomeer sp.

3. Åbo, Pitkäsalmi, från färjan till Uittamo. Vattnet ogenomskinligt, bottnen lerig. 1.9.37. Längs stränderna *Phragmites* cpp, *Scirpus Tabernaemontani*-bestånd sp, *Sc. maritimus*-bestånd st pc, *Pot. perfoliatus* cp—st cp, *P. pectinatus* sp, i vattenytan kringdrivande *Enteromorpha tubulosa* f. *prolifera* cp. Bottnen mestadels utan vegetation; endast på ett ställe, det djupaste, funnos alger: *Clad. fracta* cp och *Rhizoclonium riparium* st cp.

4. Åbo stad, vid Aura å. Vattnet grått och helt ogenomskinligt. 21.8.23. — Vid Norrbro på kajmurarna i vattenbrynet hudartad beläggning av *Phormidium auctumnale* cpp. — Nedanför Aura bro likartad beläggning av *Phorm. auctumnale* cp jämte diatomeer och *Ulothrix subflaccida* pc. — Nedanför Munkgatan små hudartade fläckar av en *Plectonema*-art cp med inblandade *Ulothrix subflaccida* sp och *Phorm. auctumnale* pc. Ställvis ljusgröna fläckar av *U. subflaccida*. — Vid övre färjan dels fläckar av *Phorm. auctumnale* cp, diatomeer cp och *U. subflaccida* pc, dels fläckar av enbart *U. subflaccida* cp. Dessutom klena exx. av *Enteromorpha crinita* pc (blott c. 1 cm lång). — Vid Tjärhovsgatan i närheten av undre färjan i vattenbrynet mörkbrun hudbeläggning av diatomeer cp, delvis även gröna fläckar av *U. subflaccida* cp. Under vattenlinjen *Ent. crinita* cp.

Revbackaviken, Bromarv.

5. Revbackaviken (även kallad Revbackafladan) uppvisar vid stränderna *Phragmites* cp och ställvis *Scirpus Tabernaemontani* st cp. 7.9.35. — Utanför vassen på 0.5—1.5—2 m djup sociation av *Chara tomentosa* cpp, som i huvudsak uppfyller fladan. Därjämte *Najas marina* sp, mot bäckmynning på 0.5 m djup *Chara aspera* st cp, i mitten på 2 m djup *Ceratophyllum demersum* sp, mot ena vasskanten på 1.5 m djup *Myr. spicatum* sp och *Pot. perfoliatus* sp, på öppnare ställen *Pot. pectinatus* sp. I yttre delen av vassen närmare vikens mynning på c. 1 m djup anhopning av lösligganде alger: *Clad. fracta* cp med diatomeer cp och med *Lyngbya Kützingii* st cp, *Tolypothrix distorta* st cp, *Aphanothece Castagnei* sp, *Lyngbya aerugineo-coerulea* sp, *Oscillatoria profunda* sp, *Rivularia Biasolettiana* sp, *Tolypothrix tenuis* sp, *Chroococcus minutus* st pc, *Scenedesmus quadricauda* pc, steril *Spirogyra* pc. På *Chara tomentosa* ses ofta *Gloiotrichia intermedia* sp.

Solböle, Bromarv.

6. a) Käringviken. 22.8.34. Längs stränderna *Phragmites* cp. — Innerst *Chara aspera* cp med intrasslade trådalger: *Tolyp. tenuis* st pc, *Ceramium* pc, *Lyngbya aestuarii* pc, *Polysiphonia violacea* pc. — Inne i viken längs vasskanterna *Chara tomentosa* cpp—cp och *C. aspera* cp. — Inne i viken på 2.5 m djup *Myr. spicatum* och *Pot. perfoliatus*. — I vikens inre del på c. 3 m djup *Callitriche auctumnalis*, *Pot. perfoliatus* och lösligganде *Fucus vesiculosus* pc. — På c. 4 m djup *Chara aspera* pc. — I yttre delen av viken på c. 6 m djup: *Chaetomorpha baltica* st pc med inblandning av lös *Clad. glomerata* pc och *Rhiz. riparium* pc. — Vid vikmynningen på c. 5 m djup (här var grundare än i vikens yttre del): lösligganде *Fucus vesiculosus* cp, steril *Vaucheria* och *Clad. fracta* (med inblandning av *Lyngbya*

aestuarii och *Tolyp. tenuis*). — Utanför vikmynningen på c. 8 m djup: liten sten med vidfäst *Aegagropila Martensii* jämte inblandad *Ectoc. siliculosus*. — b) Enstaka algfynd vid Solböle-stranden. 23.8.34. — Lösliggande på helt grunt vatten: bitar av *Cladophora* och *Rhiz. riparium* med *Aphanothece Castagnei*, *Asterocytis ornata* och *Rivularia Biasolettiana*, bitar av *Ent. intestinalis*. — Vid landningsbrygga och fiskrensningsplats: *Ent. Hopkirkii*. — Lösliggande utanför vassen vid hemstranden: *Aegagropila Martensii*. — Utan närmare uppgift om växplatsen: *Clad. marina* med diatomeer och *Rivularia Biasolettiana*, *Ectoc. siliculosus*, *Ent. intestinalis*, *Polysiphonia violacea*, *Rivularia nitida* och *Tolypella nidifica*.

Gennarbyviken, Tenala.

7. Norrfjärden, från Skogby bruk (förra pensionatet) i riktning mot Lövkulla. 30.9.33. — a) Strandstenar nedanför pensionatet. *Callitriche auctumnalis* sp (fertil), *Rivularia nitida* cpp—cp. — b) Omkr. 500 m västerut vid brant strand med *Phragmites*, på c. 1 dm djup (lågvatten) på småsten och kring basen av vassens stammar: *Polysiphonia violacea* cp. — c) Utåt fjärden från föregående ställe på 5—6 m djup. *Clad. fracta* cp, *Aphan. Castagnei* pc, *Rhiz. riparium* pc, *Vaucheria* pc (steril). — d) Utåt från föregående, på c. 6 m djup. *Clad. fracta* cp (tjock, fågrenig form, ofta med järnutfällning), *Fontinalis antipyretica* cp, *Aegagropila Martensii* st cp—sp, *Phyllophora Brodiaei* sp—st pc, *Chaetomorpha tortuosa* pc. — e) Annan punkt på 6 m djup. *Aegagr. Martensii* cp, *Font. antipyretica* sp—st pc. — f) Utanför föregående, mot Lövkulla, c. 100 m från Skogbystranden, c. 7 m djup. *Phyllophora Brodiaei* cpp, *Aegagr. Martensii* st cp — sp — st pc, *Clad. fracta* sp, *Chaetomorpha tortuosa* sp—st pc. *Font. antipyretica* st pc, *Rhiz. riparium* st pc—pc, *Ectoc. siliculosus* pc (med gametangier), *Furcellaria fastigiata* pc.

8. Skogby bruk, i omnejden av förra pensionatet. — a) Småstenig strand vid båthuset, 1—5 dm djup. 26.7.34. Diatomeer cp, *Ectoc. siliculosus* cp (med gametangier, likaså 12 juli 1934), *Ent. Hopkirkii* cp, *Aphan. Castagnei* sp, *Clad. fracta* sp, *Rivularia Biasolettiana* sp, *Asterocytis ornata* pc, *Ent. intestinalis* pc, *Lyngbya aestuarii* pc. — b) Slaggudden, vid lågvattensmärket på slagg och mindre stenar. 3.12.33. *Ent. crinita* st cp, *Rivularia Biasolettiana* st cp, *Bangia fuscopurpurea* f. *pumila* st pc. — Samma ställe juli 1934: *Dichothrix gypsophila* cp. — c) Hemviken nära båtbryggan. 4.9.34. På stenar: *Clad. glomerata*, *Lyngbya aestuarii* och *Rhiz. riparium*, alla med diatomeer cpp. På *Myr. spicatum:* diatomeer cpp och *Lyngbya aestuarii* sp. Längre ute i viken kring *Pot. perfoliatus: Clad. fracta* st cp—cp och *Rhiz. riparium* st cp—cp. — d) Utsiktsberget invid hemviken, i springor i vattenbrynet. 4.9.34. *Clad. glomerata*, *Ent. intestinalis* sens. str. och *Rhiz. riparium*. Och på själva bergytan: *Dichothrix gypsophila*. — e) Bruksgrundet. 2.9.34. *Clad. fracta* cp, *Aphan. Castagnei* st pc, och på *Pot. pectinatus Gloiotrichia intermedia* st cp. — f) På andra sidan viken vid Vimonböle Näseudden, vid stranden. 9.1.34. *Rivularia Biasolettiana* cp på uppkastad halvdöd *Chara aspera* cp; *Calothrix scopulorum* cp bildande bälte på strandstenarna.

9. Tronsböle fjärd och Öjby-Gloet. — a) Tronsböle fjärd, medels mörtnot under isen. Djupet enligt uppgift 3—4 famnar, på de djupaste ställena 26 fot. 11.1.34. *Vaucheria* cp—st cp (steril), *Fucus vesiculosus* närmare stranden cp (mellanform mellan f. *plicata* och f. *nana*), *Clad. fracta* st cp—sp, *Chaetomorpha baltica* st cp—sp, *Lyngbya aestuarii* st cp—sp, *Rhiz. riparium* sp, *Aegagr. Martensii* pc, *Aphan. stagnina* pc (en liten boll), *Calothrix Braunii* pc (tre små tofsar på *Clad. fracta*), *Ent. intestinalis* s. str. pc, *Sphacelaria* pc (tre tofsar). — b) Tronsböle fjärd, nära södra stranden, c. 3 m djup. 15.9.35. *Ceratophyllum demersum* med intrasslade alger: *Clad. fracta* sp, *Lyngbya aestuarii*, *Melosira* st cp (två arter), *Rhiz. riparium* sp med *Lyngbya Kützingii* st pc. — c) Sundet mellan

Tronsböle fjärd och Öjby-Gloet, 2—6 dm djup. 15.9.35. *Spirulina subsalsa* cpp—cp, *Cordylophora caspia* st cp, *Aphan. Castagnei* sp, *Beggiatoa alba* sp, *Clad. fracta* sp, *Cl. marina* sp, *Lyngbya aestuarii* sp, *Oscillatoria angusta* sp, *Osc. curviceps* sp, *Osc. tenuis* sp, *Microcoleus chthonoplastes* st pc, *Dichothrix gypsophila* pc, *Merismopedia convoluta* pc, *Gomphosphaeria aponina* pcc. — d) Öjby-Gloet. 15.9.35. Runt stränderna *Phragmites* cp, vid inloppet dessutom *Scirpus maritimus* cp och *Sc. Tabernaemontani* st cp. Tvärsnitt av Gloet nära inloppet på c. 1 m djup: *Chara tomentosa* cpp (med *Dichothrix gypsophila* sp), *Najas marina* st cp, *Pot. pectinatus* sp. Längre in även *Chara baltica* sp.

10. Trakten av Björknäsholmarna. — a) Storholm, inre sidan. 2.9.34. Bland *Sc. Tabernaemontani* fanns *Polysiphonia violacea* cp. Utanför vattengräsbestånden: *Chara tomentosa* och *Fontinalis antipyretica*, den förra med *Gloiotrichia intermedia* st cp. På något större djup *Clad. fracta* cp, med järnutfällning. — b) Vid fastlandet mittemot Storholm: 2.9.34. *Najas marina* cp. — c) Vid fastlandet mittemot Kalvholm uti Båthusviken. 5.10.35. Vid stranden till c. 7 dm djup *Phragmites* cp. Till 1 m djup *Chara tomentosa* cp och *Najas marina* sp. På 2—4 m djup lösliggande *Fucus vesiculosus* cp, mellanformer mellan f. *plicata* och f. *nana*. På 4—5 m djup samma *Fucus*-former cp och *Vaucheria* st cp (steril); på ett annat ställe *Vaucheria* cp, *Tolyp. tenuis* sp och *Chaetomorpha baltica* pc, på ett tredje ställe *Chaet. baltica* cp och steril *Vaucheria* pc. På 5 m djup *Fucus vesiculosus* f. *nana* sp och steril *Vaucheria* st pc. På 5—6 m djup steril *Vaucheria* st pc.

11. Från Björknäs ut över viken i riktning mot Vimonböle (14.7.34) och vid Vimonböle strand (10.7.34). — a) Vid Björknäs-stranden bildar *Phragmites* cpp ett 5—15 m brett bälte; alger saknas. Innanför vassen på 0.7—0.5 m djup (till liten klippa) *Chara aspera* cpp och *Ch. tomentosa* sp, den förra med *Clad. fracta, Ceramium, Rhiz. riparium, Aphan. Castagnei* och *Dichothrix gypsophila*. På klippan *Calothrix scopulorum* cp. Därinvid *Sc. Tabernaemontani* och *Pot. panormitanus*. — b) Ett par meter utanför vassen på c. 4 m djup lösliggande *Fucus vesiculosus* f. *plicata* cpp, *Clad. fracta* st cp (med diatomeer cp och ofta med järnbeläggning), *Ceramium* pc. — c) Omkr. 100 m utanför vassen på c. 4 m djup lösliggande *Fucus vesiculosus* f. *plicata* cp och trådalger cp: sjuklig *Clad. fracta* cp med diatomeer cp och med *Calothrix Braunii* pc, sjuklig *Vaucheria* st cp med diatomeer cp, *Chaetom. baltica* st pc, *Ceramium* pc, *Gloiotrichia intermedia* pc, *Polysiphonia violacea* pc. — d) Utåt mot Vimonböle på c. 5 m djup *Chaet. baltica* st cp—sp, *Aegagr. Martensii* sp, *Font. antipyretica* sp med *Membranipora crustulenta* var. *baltica* sp, *Fucus vesiculosus* sp (f. *plicata* och f. *nana*, med *Membranipora* st cp—sp), trichopterkokonger sp—pc, steril *Vaucheria* sp—pc, *Pot. perfoliatus* st pc, *Phyllophora Brodiaei* pc (med *Membranipora* st cp). — e) Vidare i samma riktning, på 5.5—6 m djup: *Aegagr. Martensii* sp, *Chaetom. baltica* sp, *Vaucheria* sp, *Fucus vesiculosus* f. *nana* st pc (med *Membranipora crustulenta* st cp), *Phyllophora Brodiaei* st pc (med *Membranipora* sp), *Font. antipyretica* pc, trichopterkokonger pc (fam. *Hydroptilidae*, det. K. M. Levander och H. Klingstedt), *Gordius aquaticus* pcc (ett ex.), *Polysiphonia violacea* pcc (ett litet ex.). — f) Utåt i samma riktning på c. 7 m djup: *Phyllophora Brodiaei* st pc (med *Membranipora* st pc), *Vaucheria* st pc, *Aegagr. Martensii* pc, *Chaetom. baltica* pc, *Fucus vesiculosus* f. *nana* pc. — g) På c. 9 m djup: *Phyllophora* st pc (de sista exemplaren; med *Membranipora*), *Vaucheria* pc, några multnande *Fucus*-stycken och träbitar. — h) Ungefär mitt ute på Björknäsfjärden, på c. 12 m djup: alger saknas, tomt *Tellina*-skal, multnande löv, barkbitar, kvistar. — i) Vi monböle, vid stranden. 10.7.34. *Chara aspera* cp, *Microcoleus chthonoplastes* st cp.

12. Vid Krokbyholm och Smedsede. 29.8.40. — a) Norr om Krokbyholm, c. 100 m från holmen på 8 m djup: vegetation saknades. Likaså c. 50 m från holmen på 7.5 m djup. — b) Omkr. 20 m från holmen på c. 5.5 m djup: *Vaucheria* cpp (steril). — c) Omkr. 15 m från holmen på 4 m djup: *Vaucheria* cp, *Ceratophyllum demersum* st cp. — d) På 3.5 m

djup: *Vaucheria* cp. — e) På 2.5 m djup: *Vaucheria* cp, *Najas marina* sp, *Pot. pectinatus* sp. — f) På 1.5—1 m djup: *Chara aspera* cp, *Ch. tomentosa* sp. — g) Sundet mellan Krokbyholm och fastlandet. Vid fastlandssidan *Phragmites* st cp, *Sc. Tabernaemontani* st cp och *Sc. maritimus* sp. Innanför vassen flerstädes fritt vatten; här växte på 0.5 m djup *Zannichellia pedunculata* × *repens* cp. Ute i sundet på 0.5—1 m djup: *Chara tomentosa* cp, *Myr. spicatum* st cp, *Pot. panormitanus* sp, *Clad. fracta* st cp, *Monostroma balticum* st pc. I mitten av sundet fåra av 2 m djup med *Vaucheria* cpp (steril). — h) Längre söderut i sundet strax utanför fastlandsvassen på 0.5 m djup: ung] *Pot. pectinatus* cp och den nämnda *Zannichellia*-formen sp. — i) Smedsede, viken vid gården, där bäckmynningen öppnar sig i vassen, på lös och djup gyttja på c. 1 m djup: *Najas marina* cp, *Ruppia brachypus* cp, *Zannichellia pedunculata* × *repens* st cp; lösa bland *Najas* sågos *Clad. marina* cp och *Cl. glomerata* sp och fäst på dessa *Asterocytis ornata* st pc. Längre inåt närmare bäckens mynning växte därjämte *Myr. verticillatum* st cp. — j) Smedsede, viken vid gården, c. 100 m från bäckmynningen, innanför vassen, öppet ställe, lös och djup gyttja, på c. 1 m djup: fläckar av *Myr. verticillatum* cp, växlande med fläckar av *Ruppia brachypus* cp.

13. Strax norr om Krokbyholm, från Krokby-sidan i riktning vinkelrätt utåt. 14.7.34. — a) Från Krokby-stranden (småstenig strand) till c. 1 m djup. *Chara aspera* cpp, trådalger st cp. — b) Till c. 1.5 m djup. *Chara tomentosa* st cp, *Clad. fracta* cp, *Chara aspera* sp, *Ceramium* st pc, *Gloiotrichia intermedia* st pc, *Rivularia Biasolettiana* st pc, *Ent. Hopkirkii* pc. — c) Omkr. 2 m djup, 40—50 m utanför vassen. Lösliggande *Fucus vesiculosus* cpp, *Clad. fracta* cp, *Aphan. Castagnei* pc, *Lyngbya aestuarii* pc. — d) På c. 4 m djup, omkr. 100 m utanför vassen. *Vaucheria* cp (steril, med påsittande *Ceramium* pc och steril *Oedogonium* pc), *Aegagr. Martensii* cp—sp, *Chaetom. baltica* st cp—sp, *Clad. fracta* sp, *Sphacelaria* sp –st pc, *Font. antipyretica* pc, *Mougeotia* pc (steril). — e) Åt NE på 5.5 m djup. *Font. antipyretica* pc, *Chaetom. baltica* pc, *Clad. fracta* pc, *Cordylophora caspia* pc, *Vaucheria* pc (steril), *Ectocarpus* pcc. — f) På 6 m djup endast död *Font. antipyretica* pc. På 7 m djup, ungefär mitt på fjärden, saknades vegetation.

14. Strax söder om Krokby-Hylta-färjan (strax S om nuvarande landsvägsbron). 19.7.34. — Det smalaste stället i viken, bredden c. 200 m, ström råder ofta, djup 1.5—2 m. Därtill vass på vardera sidan till c. 100 m bredd. I det öppna vattnet, främst vid vassarna, *Pot. perfoliatus* cp—st cp och *P. filiformis* sp. På bottnen, framför allt i sundets mitt, tät matta av *Chara aspera* cp och mot sidorna fläckvis hudartat lager av blågröna alger: *Lyngbya aestuarii* cp och *Microcoleus chthonoplastes* cp –st cp. Vidare *Drepanocladus fluitans* (coll.) sp (det. H. Buch), *Zannichellia pedunculata* pc, *Z. pedunculata* × *repens* pc och *Pot. panormitanus* pcc. Bland dessa funnos algflockar: *Clad. fracta* cp—st cp, *Rhiz. riparium* cp –st cp, diatomeer st cp, *Microcoleus chthonoplastes* sp, *Tolyp. distorta* sp—st pc, *Lyngbya aestuarii* sp—pc, *Vaucheria* st pc—pc (steril), detritus cp. Dessutom två tillfälligt indrivna *Fucus*-exemplar (ingen *Fucus* sågs på bottnen, som från båten kunde granskas på lång sträcka).

15. Innersta vikdelen (Gennarbyviken i inskränkt bemärkelse), ungefär halvvägs från landsvägsbron till vikbottnen. linje från bergsudde i öster till vikens mitt. 19.7.34. — a) Närmast stranden tätt bälte av *Phragmites* av 10—20 m bredd. Innanför vassen *Chara aspera* cp. — b) Strax utanför vassen på c. 2 m djup. *Chara tomentosa* cp, *Najas marina* pc. — c) Längre utåt på c. 3 m djup. *Callitriche auctumnalis* st cp, *Pot. perfoliatus* st cp, *Drepanocladus* sp, *Najas marina* sp, *Pot. panormitanus* sp, *Chara tomentosa* st pc, *Lemna trisulca* st pc, *Ceratophyllum demersum* pc. Trådalger st cp: *Aegagr. Martensii* st cp, *Vaucheria* st cp (steril), *Clad. fracta* sp, *Chaetom. baltica* st pc, *Oedogonium* pc (steril). — d) Omkr. 4 m djup. Trådalger bilda matta på bottnen: *Vaucheria* cpp, *Aegagr. Martensii* sp, *Mougeotia* pc (steril). *Lemna trisulca* pc. — e) På omkr. 4.5—5 m djup matta av

Vaucheria cpp med inblandning av *Aegagr. Martensii* sp. — f) På c. 6 m djup matta av *Vaucheria* cpp med inblandning av *Aegagr. Martensii* st pc, *Clad. fracta* st pc, *Chantransia Leibleinii* pc (huvudtrådarnas diameter 14—19 μ). — g) Omkr. 7 m djup, ungefär på vikens mitt. *Vaucheria* pc.

16. Vikbottnen utanför Gennarby gård. 7.9.35. — a) Uti åns yttersta del: *Nymphaea candida* cp, *Nuphar luteum* st cp, *Pot. natans* st cp, *Scirpus acicularis* st cp, *Sc. lacustris* st cp, *Subularia aquatica* sp. — b) Strax utanför åmynningen *Phragmites* cpp, *Scirpus lacustris* cp, *Nymphaea candida* st cp och *Nuphar luteum* st cp. Därpå i rak riktning utåt enbart *Phragmites* cpp på en längd av c. 100 m. Överallt på vassen *Cordylophora caspia* st cp. — c) Strax utanför vassen i huvudfårans riktning på c. 1 m djup: *Chara aspera* st cp, *Pot. pectinatus* st cp, *Cerat. demersum* sp. — d) Omkr. 100 m utåt i samma riktning på c. 2 m djup: *Chara aspera* cp, *Ch. tomentosa* cp. — e) På c. 2—2.5 m djup: enbart *Chara tomentosa* cpp. — f) På djupare vatten matta av *Vaucheria* cpp (steril). — g) Innanför vassen på Germundby-sidan på c. 0.5 m djup: *Lemna trisulca* cp. *Myr. verticillatum* st cp, *Pot. pusillus* st cp, *Scirpus acicularis* st cp, *Najas marina* st cp—sp, *Chara aspera* sp, *Juncus supinus* sp, *Drepanocladus aduncus* st cp (det. R. Tuomikoski), *Font. antipyretica* st cp, *Aegagr. Martensii* st cp (med *Aphan. Castagnei* st cp), *Dichothrix gypsophila* st cp—sp (på *Drepanocladus* och på *Scirpus acicularis*), *Gloiotrichia intermedia* sp (på mossorna, *Lemna*, etc.), *Ophrydium versatile* sp—pc, *Rivularia Biasolettiana* pc. — h) Innanför vassen på Gennarby-sidan på några dm djup: *Najas marina* cp, *Chara aspera* st cp—sp, *Scirpus acicularis*, etc. — i) Vid båtstranden på Gennarby-sidan vegetationsfärgning i vattenytan av *Anabaena* cnf. *delicatula* Lemm. cp (celler svagt tunnformiga, diameter 3.7 μ; sporer c. 24 μ långa och 5.7 μ i diam.). I vattenbrynet landdriven *Tolypothrix tenuis* st cp—sp. På stranden hal beläggning av *Rivularia nitida* cp och *Microcoleus chthonoplastes* sp.

Ekenäs stad och omgivning.

17. Danskogfladan, NE om Danskoglandet. 30.7.35. Längs stränderna och i sunden *Phragmites* cpp—cp. Största djupet 2.5 m. Bottnen utgöres av lös gyttja. Antecknades sociation av steril *Vaucheria* cpp, soc. av *Ceratophyllum demersum*, soc. av *Chara tomentosa*, och på grundare vatten soc. av *Chara aspera* samt soc. av *Zannichellia* jämte *Najas marina*. — (Björnholmsfjärden söder om Björnholm, djup 15.5 m, gyttja, vegetation saknades. — Kannholmsfjärden, djup 9 m, gyttja, vegetation saknades.)

18. Södra udden vid Källviken. 5.8.35. På klippytor *Verrucaria maura* st pc och ytterst på udden *Caloplaca scopularis* st pc. I bergssprinqor åt norr *Grimmia maritima* st cp. Ytterst på udden *Clad. glomerata* st pc. På c. 3.5—4 m djup små bollar av *Aegagr. Martensii* st cp. *Fucus* sågs ej.

19. Ekenäsfjärden, linje från Barkens udde (i Ekenäs stad) till Ramsholmen. Överallt c. 2 m djup. 4.7.36. — Närmare Barkens udde vegetation av *Aegagr. Martensii* cp fastsittande på stenar. — Sedan ung och gles *Najas marina*. — Slutligen *Tolypellopsis stelligera* cp på ett stort område ända till Ramsholmsvassen. — På döda vasstammar på bottnen *Cordylophora*. Levande *Anodonta anatina* st cp—sp.

20. Ekenäsfjärden, linje Barkens udde—Vitsten—Rögrund—Trollböle. 19.9.36. — Omkr. 100 m från Barkens udde på c. 1.5 m djup: steril *Chara fragilis* st cp. — Omkr. 200 m från Barkens udde på c. 1.5 m djup: steril *Ch. fragilis* st cp, *Najas marina* st cp. — Omkr. 400 m från udden på 2 m djup: steril *Ch. fragilis* cpp, *Najas marina* st cp—sp, *Chara aspera* sp. — Omkr. 500 m och likaså 600 m från udden, på c. 1 m djup: steril *Ch. fragilis* cpp, *C. aspera* sp, *Najas marina* pc. — Närmast vassen vid Vitsten saknas vegetation, likaså mellan Vitsten och Rögrund, sannolikt till följd av uppmuddring. — Rögrund—

Trollböle: *Phragmites*-sociation cp, *Scirpus acicularis*-soc. st cp, *Sc. Tabernaemontani*-soc. st cp, *Callitriche auctumnalis*-soc. sp, *Chara aspera*-soc. sp, *Najas marina*-soc. sp. — Norr om Rögrund, innanför vassen på 0.5 m djup: *Scirpus acicularis* st cp, *Batrachium* cnf. *circinatum* sp, *Pot. perfoliatus* sp, diatomeer cp, steril *Oedogonium* st cp—sp, *Thioploca ingrica* sp, *Microcoleus chthonoplastes* sp—st pc, *Aphan. Castagnei* pc, *Microcystis parasitica* pc, steril *Spirogyra* pc, *Pediastrum duplex* v. *subgranulatum* pcc. — I viken utanför Trollböle-ån, innanför vassen på 0.5 m djup, algprov från ytan och därunder: steril *Oedogonium* cpp (åtminstone tvenne arter), *Clad. fracta* pc, *Gloiotrichia intermedia* pc, steril *Mougeotia* pc, *Tolyp. tenuis* pc, steril *Bulbochaete* pcc (fäst vid *Oedogonium*).

21. Ekenäsfjärden, linje Barkens udde—Kalvön. 20.9.36. — Omkr. 50 m från udden på 2 m djup: *Tolypellopsis stelligera* pc, toma *Anodonta*-skal pc. — Omkr. 100 m från udden på 1.5 m djup: sten med vidfäst *Aegagr. Martensii*. — Omkr. 200 m från udden på 2 m djup: *Tolypellopsis* pc, *Phragmites*-rester pc. — Omkr. 300 m från udden på 2 m djup: rätt utanför simstranden på Ramsholmen, lerbotten. Steril *Chara fragilis* st pc, *Tolypellopsis* pc. — Omkr. 400 m från udden: såsom nästföregående. — Omkr. 500 m från udden, lerbotten, 2 m djup: sten med vidfäst *Aegagr. Martensii*, steril *Chara fragilis* pc, *Anodonta anatina* ett stort levande ex. — Omkr. 700 m från udden, c. 300 m från Kalvön, 2 m djup: steril *Chara fragilis* cp. — Omkr. 100 m från Kalvövassen upphör *Chara*-vegetationen. Tom lerbotten med *Phragmites*-rester sträcker sig ända till vassen. Levande *Anodonta anatina* pc. — Vid Kalvön 50—70 m brett bälte *Phragmites* cp med *Cordylophora* cp.

22. Ekenäsfjärden, Kalvön—Klobben—Högholmen—Söckan. 20.9.36. — Öster om Kalvön längs vassen på 2—3 m djup endast *Phragmites*-rester. — Mittemellan Kalvöns sydspets och Klobben (är en av Slåtterholmarna) på 2.5 m djup, lerbotten: steril *Vaucheria* sp. — Samma linje, c. 30 m från Klobben, 2.5 m djup, gyttja: steril *Vaucheria* st cp. — Linjen Klobben—Högholmen, c. 70 m från Klobben, 2.5 m djup: steril *Vaucheria* cp. — Omkr. 100 m och likaså 150 m från Klobben, senare punkten c. 50 m från Högholmen, 2.5—3 m djup: steril *Vaucheria* cpp. — Omkr. 30 m från Högholmen på 3 m djup: *Vaucheria* st pc. — Mittemellan Högholmen och Söckan på c. 5 m djup: *Vaucheria* st pc. — Närmare Söckan är djupet 7 m och alldeles nära vassen vid Söckan 6 m. På dessa ställen *Vaucheria* pc. — Yttre randen av vassen vid Söckan på 3 m djup: *Vaucheria* pcc, *Pot. perfoliatus* st pc med *Cordylophora* cpp.

23. Båsafjärdens västligaste del, längs vassen vid Högholmen—Kokholm—Snäcksund. 20.9.36. — Söder om Högholmen, c. 100 m från stranden, i viken på c. 2 m djup: *Chara tomentosa* sp, *Najas marina* sp, steril *Nitella* cnf. *flexilis* sp (det. C. Cedercreutz), *Tolypellopsis stelligera* sp. — Vid östra udden av Kokholm, utanför vassen på c. 2 m djup: *Chara tomentosa* st cp, *Najas marina* st pc. — Fladan mellan Kokholm och Snäcksundsvillan, på 1.5—2 m djup: *Chara tomentosa* cp (sociationsbildande), *Najas marina* cp (ställvis sociationsbildande), *Tolypellopsis stelligera* ställvis cp och sociationsbildande, *Ceratophyllum demersum* flerstädes st cp (mest på 1.5 m djup) och sociationsbildande (bland *Ceratophyllum* 1 ex. *Limnaea ovata* och 1 ex. *Valvata piscinalis*, det. K. M. Levander). Dessutom inblandade: *Batrachium circinatum* st pc, steril *Nitella* cnf. *flexilis* st pc, *Lemna trisulca* pc. På grundare ställen närmast vassen och på öppna ställen i densamma *Chara aspera* cp (sociationsbildande). — Vid Snäcksund: *Phragmites* cpp och *Scirpus Tabernaemontani* cp (båda soc.-bildande). Vid ingången till sundet soc. av *Scirpus acicularis* cpp över flere m². — Öppningar i vassen vid Snäcksund om 2—6 m² på helt grunt vatten: *Myr. verticillatum* st cp, *Drepanocladus aduncus* cp (det. Tuomikoski). — Båsafjärden, vid bryggan i Hagen. 5.10.36. På lågvuxen *Pot. perfoliatus* på gyttjeblandad sand på c. 0.5 m djup *Ophrydium versatile* cp.

24. Båsafjärden, linje från Snäcksundsvillans badhus över fjärden till Båsaudd. 21.7.38. — Omkr. 10 m utanför badhuset på 1.5 m djup: *Chara tomentosa* cpp. — Omkr. 30 m från badhuset på c. 2 m djup: *Ch. tomentosa* cp, *Tolypellopsis stelligera* st cp, *Ceratophyllum demersum* st pc. — Omkr. 120 m från badhuset på c. 2 m djup: *Ch. tomentosa* cp, *C. aspera* st cp, *Ceratophyllum* st pc, *Lemna trisulca* pc, *Monostroma balticum* pc. — Omkr. 200 m från badhuset på 2 m djup: *Tolypellopsis stelligera* cp, *Ceratophyllum* sp, steril *Vaucheria* st cp. — Omkr. 250 m från badhuset på 2 m djup: *Ch. tomentosa* sp, *Ceratophyllum* sp, *Myr. spicatum* sp, *Tolypellopsis* st pc, *Font. antipyretica* pcc, *Vaucheria* cpp. — Omkr. 300 m från badhuset på 2.5 m djup: *Ceratophyllum* st cp, *Tolypellopsis* pc, *Vaucheria* cpp, *Clad. fracta* st cp, *Rhiz. riparium* st cp, *Aegagr. Martensii* st pc. — Omkr. 350 m från badhuset på 3 m djup, likaså på 400 m avstånd på 3 m djup och på 450 m avstånd på 3.5 m djup: steril *Vaucheria* cpp. — Omkr. 500 m från badhuset på 3 m djup: *Tolypellopsis* st cp, *Ch. aspera* sp, *C. tomentosa* sp, *Pot. perfoliatus* sp, *Vaucheria* cp. — Omkr. 550 m från badhuset på 2 m djup: *Ch. tomentosa* cp, *Pot. pectinatus* sp med *Gloiotrichia intermedia* st cp, *Ch. aspera* pc, *Tolypellopsis* pc. — Omkr. 600 m från badhuset på 2.5 m djup: *Ch. tomentosa* cpp, *Pot. perfoliatus* pc. — Omkr. 650 m från badhuset och c. 50 m från Båsa-sidan på 2 m djup: *Ch. tomentosa* cp, *C. aspera* st cp, *Pot. perfoliatus* sp, *Clad. fracta* st cp, *Rhiz. riparium* st cp, *Vaucheria* st cp. — Omkr. 10 m från Båsa-stranden på c. 2 m djup: *Pot. perfoliatus* sp, *Ch. aspera* st cp, *Vaucheria* cp. — Stranden vid Båsaudd utgöres av klippor och stenar. Här växte på 1—3 dm djup *Clad. glomerata* cpp.

25. Båsafjärden, viken vid Gullö gård. 22.7.38. — Innanför Söckan på 3 m djup: *Vaucheria* cpp. — Gullö-vikens mynning, västra sidan, 4 m utanför vassen, på 2 m djup: *Tolypellopsis stelligera* st cp, *Cerat. demersum* pc. — Ungefär i mitten av viken, omkr. 50 m från vassen, på 3 m djup: *Vaucheria* cpp. — Omkr. 50 m från vassen vid östra sidan av viken, nära mynningen, på 2.5 m djup: *Cerat.* st pc, *Myr. spicatum* st pc, *Vaucheria* st cp. — Östra sidan, vid vassen på 2 m djup: *Tolypellopsis* st cp, *Myr. spicatum* st pc, *Batrachium circinatum* pc. — Längre inåt viken vid vassen: *Batr. circinatum* cp, *Tolypellopsis* cp, *Chara aspera* sp, *C. tomentosa* sp, *Lemna trisulca* pc. På ett närbeläget ställe *Zannichellia repens* cp och vid basen av *Zannichellia*: steril *Vaucheria* cp, steril *Mougeotia* sp, *Rhiz. riparium* sp, *Tolypothrix lanata* sp. — Vid bryggan lösriven blommande *Batr. circinatum*.

26. Båsafjärden, linje från Ormnäs över fjärden till Djupvik på Båsa-sidan. 22.7.38. — Strax utanför vassen vid Ormnäsberget, gyttjeblandad sand, 2 m djup: *Ceratophyllum* sp, *Myr. spicatum* sp, *Pot. pectinatus* st pc, *P. perfoliatus* st pc, *Clad.* st cp. — Vid vassudden vid Ormnäs på stenbotten på 2 m djup: *Tolypellopsis* sp, *Pot. perfoliatus* st pc med *Coralophora* cp. — Omkr. 30 m från Ormnäs på 3 m djup: *Vaucheria* sp. — Omkr. 50 m från Ormnäs på 3 m djup: *Vaucheria* st cp, *Najas marina* pc. — Omkr. 100 m från Ormnäs på 3 m djup, likaså 200 m från Ormnäs på 3.5 m djup och 300 m från Ormnäs på 3.5 m djup: *Vaucheria* st cp. — Omkr. 350 m från Ormnäs och 50 m från Båsa-stranden på 3.5 m djup: *Vaucheria* cp. — Omkr. 20 m från Båsa-stranden och 5 m utanför där befintlig vass på c. 3 m djup: *Vaucheria* cpp. — Tätt invid Båsa-strandens vass på 2 m djup: *Tolypellopsis* st cp. — På stenarna i bryggan vid Djupvik *Clad. glomerata* cp och därinvid *Pot. perfoliatus* sp. — På stranden vid Djupvik: *Glaux maritima* cp, *Phalaris arundinacea* cp, *Juncus Gerardi* st cp, *Scirpus uniglumis* st cp, *Leontodon autumnalis* sp. — Viken öster om Djupvik-gården, 2 m utanför vassen på lös gyttja på 2 m djup: *Batr. circinatum* cp, *Cerat. demersum* cp. — Omkr. 20 m framåt längs vassen i samma vik, 10 m utanför vassen, 2.5 m djup: *Ceratophyllum* sp, *Myr. spicatum* pc.

27. Längs Båsa-stranden från Bergvik till Båsaböle. 31.8.38. — Vid Bergvik brygga vid vassen i SW, 2 m djup: *Pot. perfoliatus* st pc, *Vaucheria* cp. — Viken SW om Båsaudd, på botten av gyttjeblandad sand och stenar, på 1 m djup: *Chara aspera* st cp, *Litorella* st cp, *Phragmites* sp. Närmare stranden i samma vik inne i gles *Phragmites*, 0.5 m djup: *Litorella* cp, *Chara aspera* st cp. — Viken vid Båsaudd, utanför vassen på 2 m djup: *Najas marina* cp (arten fortsätter utåt på en längd av c. 20 m till 2.5 m djup, varpå följer *Vaucheria*). — Följande vik, norr om Båsaböle holmar. Vid stranden *Phragmites*-bälte av 20—30 m bredd till 2 m djup. Strax utanför vassen på 2 m djup: *Ceratophyllum* st pc, *Vaucheria* sp. — Viken före Båsaböle-viken. Vid udden i NE stengrund med stor fågelsten (*Caloplaca scopularis* cp och *Physcia caesia* cp). På strandstenar och på bergudden på nordytor *Verrucaria maura* st pc. Vattnet klart. På stenar på 1—5 dm djup brunt ludd av diatomaceer cpp och *Rivularia nitida* st cp samt *Dichothrix gypsophila* st cp. Mellan stenarna mot stranden sand med *Chara aspera* cpp och några fläckar *Myr. alterniflorum* sp. Inne i viken ren sandbotten med *Ch. aspera* cpp från 2 dm till en meters djup. — Vid vassen mittemot föregående vik, vid Båsaböle holmar, 2 m utanför vassen på 2 m djup: *Callitriche auctumnalis* sp, *Ceratophyllum* st pc, *Myr. spicatum* st pc, *Pot. perfoliatus* st pc, *Vaucheria* cp. — Sund mellan holmarna, vid underligt formad klippa, 2 m djup: *Vaucheria* st cp. — Omkr. 100 m framåt i sundet på 2 m djup: *Myr. spicatum* st pc, *Pot. perfoliatus* st pc, *Vaucheria* cp. — Utanför Båsaböle-viken, c. 3 m utanför vassen på 2 m djup: *Pot. pectinatus* st cp—sp, *Myr. spicatum* sp, *Pot. perfoliatus* sp, *Callitriche auctumnalis* pc, *Vaucheria* cp. — Båsaböle-viken, öppning i vassen, c. 10 m från föregående, 1.5 m djup: *Ceratophyllum* cp, *Chara tomentosa* cp, *Lemna trisulca* sp, *Clad. fracta* st pc, *Rhiz. riparium* st pc, *Tolypothrix distorta* pc. — Båsaböle-viken, längre in belägen öppning i vassen, gyttja, 1 m djup: lager av *Lemna trisulca* cpp och längre inåt *Chara aspera* cp, *Clad. fracta* cp, *Tolypothrix tenuis* sp, *Dichothrix gypsophila* på *Myriophyllum*-bit. — Båsaböle-viken, vid båtstranden öppning i vassen, djup 0.7—1 m: *Chara tomentosa* cp—st cp. Längre inåt mot stranden *Ch. aspera* cp och ett bestånd av *Myr. alterniflorum* st cp. — Invid motorbåtsbryggan på inre sidan på 1 m djup: *Ch. tomentosa* cpp. — På andra (inre) sidan om udden med bryggan *Phragmites* cpp och *Typha angustifolia* st cp. Uti öppning i vassen på gyttjeblandad sand på 0.5 m djup: *Myr. verticillatum* cpp, *Najas marina* sp, *Pot. pectinatus* sp. — Ett par tiotal meter framåt i samma vass: *Phragmites* cpp, *Typha angustifolia* cp, *Scirpus Tabernaemontani* st cp, *Typha latifolia* st cp. Innanför vassen stor öppning om 2 ar, gyttjebotten, djup 0.5 m: *Myr. verticillatum* cpp (med vinterknoppar), *Pot. pectinatus* st pc.

28. Seminariestranden och Skeppsholmen. 30.8.38. — Invid seminariets simhus, i W vid vassen på 1 m djup: *Ceratophyllum* sp, *Tolypellopsis* sp. — Omkr. 50 m W om badhusbryggan. Vid stranden *Scirpus Tabernaemontani* st cp och därpå *Phragmites* cp. Öppning i vattengräsbeståndet: närmast stranden saknas växter, på 0.5 m djup *Ceratophyllum* st cp. — Utanför vassen på 1.5 m djup: *Ceratophyllum* cpp, *Batr. circinatum* st cp—sp, *Callitriche auctumnalis* sp, *Pot. panormitanus* sp, *P. pectinatus* sp, *Gloiotrichia intermedia* på *Pot. pect.* cp och på övriga sp. — Ungefär mitt i sundet mellan seminariebadhuset och Skeppsholmen, 20—50 m från vassen, 2.5 m djup: *Ceratophyllum* pc, *Pot. perfoliatus* pc, *Anodonta anatina* 1 ex. — Uti sundet 20—50 m från Skeppsholmen på 2.5—3 m djup: *Ceratophyllum* pcc, *Vaucheria* pc. — Uti sundet på 2 m avstånd från vassen vid Skeppsholmen på 2 m djup: *Batr. circinatum* st cp, *Myr. spicatum* st cp—sp, *Ceratophyllum* sp. — Vid Skeppsholmen omkr. 10 m brett bälte av *Phragmites* cpp med *Cordylophora* st cp. — Glest ställe i vassen vid holmen, vid stranden *Scirpus acicularis* st cp. — Västra ändan av Skeppsholmen i sundet 2 m utanför vassen på 2 m djup: *Batr. circinatum* cp, *Myr. spicatum* sp, *Ceratophyllum* st pc. — Vid yttersta vassudden i W på 2 m djup: *Chara tomentosa* cp. — Vid Skeppsholmsvassen, på yttre sidan c. 60 m E om föregående, c. 20 m

från holmudden, 2 m djup: *Ch. tomentosa* cp, *Najas marina* sp. — Yttre sidan av Skeppsholmen, c. 50 m W om röda stugan, vid vassen på 2 m djup: bottnen stenig, *Pot. perfoliatus* sp. — Yttre sidan av Skeppsholmen, ett tiotal meter E om stugan, innanför vassen, sandbotten på 1—3 dm djup: *Scirpus acicularis* cp, *Ranunculus reptans* fläckvis st cp, *Chara aspera* cp (med *Dichothrix gypsophila* cp och *Rivularia Biasolettiana* sp). — Skeppsholmens östra udde, utanför vassen på 2 m djup: *Ceratophyllum* cp, *Pot. pectinatus* st pc. — Vid Knipnässtranden *Phragmites* cpp i ett bälte av c. 30 m bredd. Utanför vassen lös gyttja, 2 m djup: *Myr. spicatum* st cp, *Tolypellopsis* st cp, *Ceratophyllum* sp, *Pot. perfoliatus* sp, *Najas marina* pc. — Knipnässtranden c. 100 m åt W från föregående: *Phragmites* cp, till 15 m bredd. Utanför vassen på 2—2.5 m djup: *Ceratophyllum* cpp, *Myr. spicatum* st cp (med *Gloiotrichia intermedia* cpp), *Pot. perfoliatus* sp, *Batr. circinatum* st pc, *Najas marina* pc. — Knipnässtranden c. 50 m åt W från föregående, 4 m utanför vassen på 2.5 m djup: *Ceratophyllum* cpp, *Myr. spicatum* sp, kring vasstammarna lös *Fucus* st pc. — Knipnässtranden nära gränsen till seminariets område, uti invikning i vasskanten på relativt skyddat ställe, lös gyttja på 2 m djup: *Ceratophyllum* cpp, *Callitriche auctumnalis* st cp, *Myr. spicatum* st cp, *Lemna trisulca* st cp, *Ch. tomentosa* pc, *C. fragilis* pcc, lös *Font. antipyretica* sp—pc (med inblandning av *Clad. fracta*, *Rhiz. riparium* och *Tolyp. distorta*), *Clad. fracta* cp, *Rhiz. riparium* cp, *Lyngbya aestuarii* st cp, *Rivularia nitida* sp, *Tolyp. distorta* sp. — Öppning i vassen nära föregående: *Lemna trisulca* cpp, *Tolyp. distorta*-bollar cp, *Clad. fracta* st cp, *Rhiz. riparium* sp (med steril *Anabaena* sp och *Lyngbya Kützingii* sp), *Lyngbya aestuarii* pc. — Annan öppning i vassen, nära föregående, 1 m djup: *Ceratophyllum*-bitar cp, *Lemna trisulca* cp, *Tolypothrix*-bollar cp. — Större öppning i tät och till 3 m hög *Phragmites* cpp; öppningen c. 20 m lång och 2—3 m bred. Djup 0.5 m, stark H_2S-lukt. *Myr. spicatum* cpp, lösa *Ceratophyllum*-bitar st cp, *Lemna trisulca* st cp, *Najas marina* pc, i vattenytan kringdrivande trådalger cp (*Clad. fracta* cp—sp, *Rhiz. riparium* st cp—sp, *Clad. glomerata* st cp—pc, steril *Anabaena* sp, *Tolyp. distorta* sp, *Lyngbya aestuarii* pc). — Vid gränsen mellan Knipnäs och seminarieområdet, utanför vassen på 2 m djup: *Ceratophyllum* cpp, *Batr. circinatum* cp, *Lemna trisulca* st pc, *Tolypellopsis* pc. — Omkr. 100 m W om seminariegränsen, utanför vassen på 2 m djup: *Ceratophyllum* cpp, *Batr. circinatum* sp, *Myr. spicatum* sp. — Innanför vassen, utanför seminarieängarna (på 25 år arrenderade till sinnessjukhuset), gyttjeblandad sand, 1—4 m djup: *Scirpus Tabernaemontani* i små bestånd, *Sc. acicularis* cpp (bildande matta), *Lemna trisulca* fläckvis cp, *Najas marina* fläckvis cp, *Chara aspera* sp. — Omkr. 50 m E om seminariets badhus, utanför vassen på 2 m djup: *Ceratophyllum* cp, *Batr. circinatum* st cp, *Callitriche auctumnalis* sp, *Myr. spicatum* sp.

Pojoviken.

29. Pojovikens södra del, östra stranden vid Baggby, Harudd. 5.8.35. — Utanför vassen på c. 2 m djup sociation av *Polygonum amphibium* 7—8, av c. 15 m längd och 3—4 m bredd, med inblandning av lösrivna *Myr. spicatum* och *Pot. perfoliatus*. — Vid ingången till viken på tämligen hård lerbotten: *Scirpus acicularis* st cp, *Zannichellia* st cp, *Callitriche auctumnalis* sp, *Chara fragilis* sp, *Myr. spicatum* sp, *Pot. perfoliatus* sp, multnande bitar sp av högre växter, *Batr. circinatum* pc, näckrosgroddplantor pc, *Tolypellopsis stelligera* pc, *Aegagr. Martensii* st cp vidfäst på barkbit och stenar, *Anodonta anatina* pc. — Öppning i vassen på c. 2 m djup: *Nuphar luteum* st cp, *Nymphaea candida* sp, *Scirpus acicularis* st cp, *Callitriche auctumnalis* fläckvis cp, *Tolypellopsis stelligera* fläckvis cp, *Drepanocladus* fläckvis st cp, *Font. antipyretica* fläckvis st cp, *Elodea canadensis* sp, *Sparganium simplex* modif. *longissima* sp. — Vid torpets båtstrand på 0.5 m djup: *Ranunculus reptans* st cp, *Elatine triandra* fläckvis cp, *E. hydropiper* fläckvis sp, *Limosella aquatica* sp,

näckrosgroddplantor sp, *Scirpus acicularis* sp, *Polygonum minus* st pc, *Alisma plantago* pc, *Pot. pectinatus* pc, ungplantor av *P. perfoliatus* pc. — Innanför vassen på öppet ställe: fertil *Chara fragilis* cpp, *C. aspera* sp, *Lemna trisulca* st pc. På andra ställen svävande i vattnet *Zygnemales* cpp. Bestånd av *Typha angustifolia* 6—7 på 0.5 m djup; därjämte *Utricularia neglecta* och *U. minor*. — Innanför vassen ställvis sociation av *Scirpus lacustris*. — Vid båtstranden några exx. *Sc. maritimus* och likaså *S. Tabernaemontani*. — Längre inne i vassen öppning om c. 40 × 20 m, omkr. 1 m djup: *Myr. spicatum* cp, *Nymphaea candida* cp, *Zygnemales* cp, *Drepanocladus* sp, *U. neglecta* st pc, *Planorbis*.

30. Mellersta delarna av Pojoviken. 11—12.9.37. Hithörande undersökningar utfördes efter några dagars stormig väderlek, varunder en del vattenväxter lösrevs och förstördes; anteckningarna måste därför anses ofullständiga. — a) Ekerötrakten. 11.9.37. Båtstranden vid Gunnars pensionat. På landstranden antecknades (vid besöket betad och översvämmad) på stenstrand med små stenar och öppna lerfläckar: *Agrostis alba* cp, *Galium palustre* cp, *Calamagrostis stricta* st cp, *Glyceria fluitans* st cp, unga plantor av *Alnus glutinosa* st cp—sp, *Bidens tripartita* sp, *Caltha palustris* sp, *Cicuta virosa* sp (bland *Iris*), *Hippuris vulgaris* sp, *Iris pseudacorus* sp, *Juncus bufonius* sp, *Leontodon auctumnalis* sp, *Mentha arvensis* sp, *Myosotis caespitosa* sp, *Plantago intermedia* sp, *Polygonum hydropiper* sp, *Potentilla anserina* sp, *Ranunculus acer* sp, *R. repens* sp, *Rumex aquaticus* sp (bland *Iris*), *Triglochin palustre* sp, *Ulmaria pentapetala* sp, *Cardamine pratensis* st pc, *Myosotis palustris* st pc, *Hypnum*-arter st cp. — Uti pöl om 6 m² på stranden vid pensionatet; 0.5 m djup: *Myr. verticillatum* cpp, *Rumex aquaticus* st cp, *Bidens cernuus* sp, *Cicuta virosa* sp, *Comarum palustre* sp, *Hippuris vulgaris* sp, *Iris* pc. — Ute i vattnet vid pensionatets båtstrand till 0.5 m djup: *Phragmites* cpp, *Scirpus lacustris* cp—st cp (ställvis med *Cordylophora* st cp), *Typha angustifolia* st cp, *Iris* vid bäckutlopp cp. Öppning i vassen: *Pot. perfoliatus* st cp, *Nuphar luteum* sp—st pc, *Nymphaea candida* sp—st pc, *Scirpus acicularis* cp, *Litorella uniflora* sp, *Subularia aquatica* sp. Närmast stranden på helt grunt vatten: *Glyceria fluitans* st cp, *Alisma plantago* sp, *Sagittaria sagittifolia* sp, *Scirpus uniglumis* sp, *Equisetum limosum* st pc. — Utanför vassen vid Gunnars pensionat, 2—2.5 m djup: *Polygonum amphibium* st pc, steril *Vaucheria* sp—st pc (med inblandning av *Chaetomorpha chlorotica* st pc, steril *Spirogyra* st pc och steril *Oedogonium* pc), *Anodonta anatina* sp. — Inre sidan av Jusholmen vid vassen (*Phragmites* cp), 2.5—3 m djup: småsten och toma musselskal med vidfäst *Aegagr. Martensii* cp, dessutom levande musslor och *Ephydatia fluviatilis* (det. K. M. Levander). — Mittemellan Jusholmen och Dalsviken på 8 m djup: ruttnande växtrester st pc. — Omkr. 50 m utanför vassen i Dalsviken på 5 m djup: *Anodonta anatina* ett levande ex., med vidfäst död *Aegagropila*. — Tätt utanför vassen i Dalsviken på 2—2.5 m djup: levande *Anodonta anatina* sp. — Dalsviken, öppning i vassen (Phragmites cpp) utanför bryggan, 0.5—1 m djup: *Batrachium circinatum* cp, *Myr. alternifolium* sp, näckros-groddplantor sp, *Pot. perfoliatus* sp, *Sagittaria* sp, *Sc. acicularis* sp, *P. pectinatus* f. *zosteraceus* st pc. — Vid Blomqvists udde *Phragmites* cp. Utanför vassen på 2—2.5 m djup: *Anodonta anatina* st cp, delvis med vidfäst levande *Aegagropila* st cp. — Ekeröviken, c. 100 m utanför vassen, 2.5 m djup: steril *Vaucheria* pcc. — Samma vik tätt invid vassen på 2 m djup: levande *Anodonta anatina* sp och döda tomma musselskal sp, i vartdera fallet med levande *Aegagropila* sp. — Ekeröviken på hård botten av lerblandad sand, innanför vassen, 0.5 m djup: *Isoëtes lacustris* st cp, *Scirpus lacustris* st cp flerstädes i grupper, *Pot. perfoliatus* st cp, *Sc. acicularis* st cp, *Sparganium simplex* cp i grupper sp (det. Harald Lindberg), *Elatine triandra* gruppvis, *Zannichellia repens* sp. Dessutom närmare bäckmynningen *Scirpus eupaluster* cp i grupper sp och *Agrostis alba* sp, båda med intrasslade alger (steril *Mougeotia* cp, steril *Oedogonium* pc, steril *Spirogyra* pc). — Ekeröviken, uti bäckens mynning och yttersta del: *Glyceria maxima*

cpp och *Pot. perfoliatus* cp. Dessutom uti fördjupning på c. 1 m djup bottenalger cp: *Vaucheria hamata* (rikligt fertil), *Rhiz. riparium* st pc, steril *Mougeotia* pc, steril *Oedogonium* pc. — Vid Skallan, inre sidan, vid vassen, 12.9.37, på c. 3 m djup: tomma musselskal pc. — Längre utåt vid Skallan, 12.9.37, på klippor i vattenbrynet: *Calothrix scopulorum* cp; och c. 1 dm under vattenlinjen steril *Mougeotia* cp. — b) Från Antkärr norrut. 12.9.37. Utanför Antkärr-vikarna och längre framåt *Phragmites* cpp—cp. — Vid Antkärr utanför vassen på 2 m djup: småsten och musslor med vidfäst levande *Aegagr. Martensii* st cp. — Uti vik vid Antkärr *Phragmites* cp och *Scirpus lacustris* st cp. Innanför vassen på 0.5 m djup: sociation av *Scirpus acicularis* cp med *Subularia aquatica* sp. Annat ställe i samma vik innanför vassen vid stenstrand med små stenar: *Myr. alternilorlum* st cp. Vid utfallsdiket uti samma vik: *Phragmites* cp, *Scirpus lacustris* cp, *Iris* st cp, *Nymphaea candida* st cp, *Pot. perfoliatus* st cp, *Rumex aquaticus* st cp. Uti närbelägen grund sidovik på hårdare botten *Elatine triandra* cp. — Omkr. 200 m norrut vid vedupplag: *Phragmites* cpp, *Scirpus lacustris* st cp, *Nymphaea* sp, *Pot. perfoliatus* sp, *Polygonum amphibium* st pc. — Mellan Antkärr och Granviken utanför vassen på några ställen *Pot. praelongus* st cp. — Östra stranden av Pojoviken, ungefär mittemot Pojo kyrka, utanför vassen på 2 m djup: tomma musselskal med vidfäst levande *Aegagr. Martensii* st cp, lös *Font. antipyretica* sp med *Ephydatia fluviatilis* (det. K. M. Levander). — Västra sidan av Pojoviken, viken NE om kyrkan, invid vassen (*Phragmites* cp), på 2 m djup: musslor med *Aegagropila*.

Persjöfladan, Snappertuna.

31. Persjöfladan. 3.7.36. Här antecknades *Ceratophyllum*-sociation, *Drepanocladus*-soc. (särskilt vid Julianaholmen), *Lemna trisulca*-soc. (vid Julianaholmen), *Najas marina*-soc., *Tolypellopsis*-soc. och *Zygnemales*-soc. (i sundet vid Julianaholmen, ett prov innehöll steril *Mougeotia* cp och steril *Spirogyra* sp).

Saltfjärden, Kyrkslätt.

32. Saltfjärden. 8.8.37. Till större delen igenvuxen: *Phragmites* cpp, *Typha angustifolia* cpp och längre inåt *Scirpus lacustris* cpp. I mitten går den öppna huvudströmfåran, med en bredd av 5—15 m och ett djup av 2—3 m. Här saknas vegetation, sannolikt dels till följd av strömmen, dels till följd av intensivt fiske med åtföljande samfärdsel med roddbåtar. — Närmast den öppna strömfåran näckrossociation på 0.5—1.5 m djup: *Nuphar luteum* sp, *Nymphaea candida* sp, längre inåt även *Sagittaria sagittifolia* pc. — Ställvis mellan föregående och följande på 0.5—0.8 m djup: *Pot. perfoliatus* cp, *Nuphar* pc, *Nymphaea candida* pc. — Inne i vattengräsbestånden ses ofta fria vattenytor (öppningar) om ett par tiotal m² och med ett djup av 0.5 m eller mindre. Här påträffas flere olika sociationer, t.ex. på 4—5 dm djup soc. av *Scirpus acicularis* cpp, bildande en tät matta med insprängda *Hippuris vulgaris* modif. *submersa* Glück sp, *Nitella hyalina* sp, *Pot. panormitanus* sp, *Sparganium minimum* sp, *Myr. verticillatum* st pc. — Uti öppningar i vassen på 4—5 dm djup ställvis *Hippuris*-sociation: *Hippuris vulgaris* modif. *submersa* cp, med inblandning av samma arter som i föregående och dessutom *Najas marina* sp. — Fläckvis uti öppningar i vassen om 0.5—15 m² på 4—5 dm djup sociation av *Sparganium minimum* cp, med inblandning av samma arter som i båda föregående fallen. — Ställvis uti öppningar i vassen på c. 0.5 m djup sociation av *Najas marina* cp, med inblandning av *Callitriche polymorpha* sp, *Nitella hyalina* sp, *Myr. spicatum* sp—st pc, *M. verticillatum* st pc och *Pot. panormitanus* st pc. — Tvenne sociationer iakttogos längre inåt i fjärden i vassöppningarna, för det första soc. av *Nitella hyalina* cpp, med en areal av 1—20 m²

och ett djup av 0.5 m, med intrasslad *Anabaena cylindrica* st cp och med inblandning av *Elatine triandra* st cp, *Callitriche polymorpha* sp—st pc, *Myr. verticillatum* sp—st pc och *Sparganium minimum* st pc. — För det andra ställvis på ett djup av c. 0.5 m och med en areal av 1—3 m² sociation av *Myr. verticillatum* st cp, med inblandning av *Callitriche polymorpha, Hippuris vulgaris, Najas marina, Nitella hyalina, Pot. panormitanus* och *Sparganium minimum.*

Sommaröarna och Frisansviken, Esbo.

33. Sommaröarna, flador S och SE om Svinö. 22.9.35. Djupet mestadels 1—2 m, högst 2—2.5 m. Typisk gyttjebotten, vid uddarna stenar. *Phragmites* cp längs stränderna nästan överallt, *Scirpus maritimus* flerstädes cp, *S. Tabernaemontani* flerstädes cp, *Chara tomentosa* cpp, *Najas marina* flerstädes cpp—cp, *Chara aspera* st cp—sp, *Ruppia brachypus* innanför säven vid Bergö st cp—sp, *Pot. pectinatus* sp jämte *zosteraceus* pc, *P. perfoliatus* sp, *Clad. fracta* cp, *Tolypella nidifica* st pc. — *Najas marina* finnes i Skadaholmssundet på c. 0.5 m djup sociationsbildande cpp och nästan allenahärskande, uppträder åter i Björksund nära Bergö-stranden cpp på 0.5 m djup och slutligen cpp—cp mellan Bruskaren och Bergö i liten flada på 0.5 m djup. — Sociationerna äro följande: *Phragmites*-soc., *Scirpus Tabernaemontani*-soc., *S. maritimus*-soc., *Chara tomentosa*-soc., *Najas marina*-soc. och *Ruppia*-soc. (*Chara aspera* sågs icke sociationsbildande; lämplig botten saknades.) — På liten sten från sundet mellan Svinö och Bergö, c. 1 m djup: vidfäst *Clad. fracta* st cp (med diatomeer cpp, *Asterocytis ornata* sp och *Aphanothece Castagnei* pc), *Hildenbrandia rosea* st cp, *Dichothrix gypsophila* sp, *Lyngbya aestuarii* sp, *Rivularia Biasolettiana* sp, *Ent. intestinalis* s. str. st pc, steril *Oedogonium* st pc, *Ceramium* pc, *Chroococcus turgidus* pc, *Cordylophora* pc, *Neritina fluviatilis* ett ex. (det. Sven Segerstråle). — På *Pot. pectinatus* på 0.5—1 m djup: *Rivularia Biasolettiana* cp, *Gloiotrichia intermedia* sp, *Tolypothrix tenuis* pc, en lös koloni *Aphanothece pallida.* — Mellan Svartholm och Skadaholm på bottnen på 0.5 m djup: steril *Mougeotia* cp och steril *Spirogyra* st cp. — Bland *Cladophora fracta: Chroococcus turgidus, Lyngbya aestuarii, L. Kützingii* st cp (vidfäst), *L. semiplena, Tolypothrix tenuis, Lamprocystis roseopersicina* sp, *Beggiatoa leptomitiformis* st pc. — Under och bland *Clad. fracta* cpp på 2 m djup: *Lamprocystis roseopersicina* cpp—cp, *Thiothrix nivea* cpp—cp, *Lyngbya Kützingii* cp—st cp, *Beggiatoa arachnoidea* sp, *Lyngbya aestuarii* sp, *L. semiplena* sp, *Oscillatoria profunda* sp, *O. tenuis* sp, *Phacus pleuronectes* sp, *Phormidium tenue* sp. — Annat prov *Clad. fracta: Ectocarpus siliculosus* sp, *Lyngbya Kützingii* sp, *Asterocytis ornata* st pc.

34. Viken vid Frisans (Finnåviken). 19.7.36. Viken är till större delen upptagen av *Phragmites* cpp och *Scirpus Tabernaemontani* cp, den senare i synnerhet i vikens yttre delar. Mindre områden intagas av sociationer av *Typha latifolia* och av *Scirpus maritimus.* I söder en större öppen flada och flerstädes smärre öppningar i vattengräsbestånden. — *Phragmites*-sociationen består av frodig *Phragmites* cpp—cp, ofta med tätheten 9. Vassens höjd från vattenytan räknad 2—2.5 m. — *Sc. Tabernaemontani* uppträder med tätheten 7—9. Höjden från vattenytan räknad uppgår till 0.5—1 m. — Sociation av *Typha latifolia* förekommer här och där i vikens inre och västra delar. Arealen ända till 10 m². — Här och där ses bestånd av *Scirpus maritimus.* Tätheten 8—9, arealen till 10 m². — I vikmynningen på sandbotten på c. 1 m djup: *Pot. perfoliatus* st pc, *Zannichellia repens* st pc. — Fladan i söder intager en areal av c. 100 × 50 m². Den är omgiven av *Sc. Tabernaemontani* cp och däromkring till vikens stränder av *Phragmites* cp. Bottnen utgöres av lerblandad sand. Djupet 2—5 dm. I yttre delen soc. av *Chara aspera* cp, med inblandning av *Pot. panormitanus* pc och *P. perfoliatus* pcc. Längre inåt soc. av *Pot. panormitanus* cp

jämte *Zannichellia repens* st cp—sp, *Najas marina* pc, *Scirpus acicularis* pc och *Clad. fracta* cp. — Uti smärre öppningar i bestånden av *Sc. Tabernaemontani* cpp vid fladan på 1—5 dm djup är bottnen täckt av *Pot. panormitanus* st cp och *Zannichellia repens* st cp—sp, med inblandning av *Najas marina* sp (ställvis st cp), *Myr. spicatum* sp, unga plantor av *Sparganium minimum* pc och indriven lös *Fucus* st pc. — Uti andra närbelägna öppningar bestånd av *Hippuris vulgaris* v. *litoralis* 5—6 med tät bottenvegetation av *Scirpus acicularis* cp, med inblandning av *Callitriche verna* sp, *Pot. panormitanus* sp, *Batr. circinatum* pc, *Myr. spicatum* pc, *Zannichellia repens* pc, *Drepanocladus aduncus* sp (det. R. Tuomikoski), *Clad. fracta* st cp, *Rhiz. riparium* sp. — Uti en del öppningar i sävbestånden soc. av *Myr. verticillatum* cp (tätheten 8), med *Scirpus acicularis* st cp, *Pot. panormitanus* sp, *Tolypella nidifica* sp, *Batr. circinatum* pcc, *Drepanocladus* sp, *Clad. fracta* cp och *Rhiz. riparium* sp. — Även några öppningar med soc. av *Callitriche verna* cp—st cp, jämte *Scirpus acicularis* st cp—sp och *Drep. aduncus* st cp. — Långt inne i vikens västra del finnas sparsamt bestånd om 1—4 m² av *Scirpus eupaluster* (täth. 7). — Vid bäckmynningen sociation av *Agrostis alba* cpp (täthet 8) om 2—5 m², med inblandning av *Sc. Tabernaemontani* 5—6. — Själva bäckfåran är på en längd av ett par tiotal meter från mynningen inåt omkr. 0.5 m djup och omgiven av tät *Phragmites*. I det öppna vattnet *Pot. perfoliatus* sp, *Chara aspera* sp och svävande i vattnet steril *Spirogyra*. — Omkr. 100 m inåt från mynningen i vasskanten soc. av *Nymphaea candida* cp på omkr. 20 m². — Längre inåt vid holme större öppet vattenområde: *Phragmites* cp, *Sc. Tabernaemontani* i grupper sp, *Pot. perfoliatus* cp, *Sparganium simplex* cp, *Nymphaea candida* st cp, *Pot. natans* st cp, *Alisma plantago* st pc, *Lythrum salicaria* pc, i vattnet kringsvävande algtofsar sp (steril *Mougeotia* och steril *Spirogyra*).

Vikar vid Hertonäs, Helsingfors.

35. Porolahti. 4.11.34. Denna den innersta viken vid Hertonäs är omkr. 1—1.5 m djup, det djupaste stället till 2 m. Runt stränderna *Phragmites* cpp, ända till 2 m hög. Flerstädes *Typha angustifolia* cp och ett ställe *T. latifolia* cp. — Större delen av bottnen i det fria vattnet, på 1—1.5 m djup, intages av sociation av *Drepanocladus fluitans* (coll.) cpp (det. H. Buch), i matta till 1 dm tjocklek, med inblandning av *Lemna trisulca* cp—st cp, *Cerat. demersum* sp och *Myr. verticillatum* sp, vidare *Clad. fracta* cp—st cp (med diatomeer cp, *Lyngbya Kützingii* st cp och *Dermocarpa clavata* st cp—st pc), *Rhiz. riparium* cp—sp (med *Dermocarpa clavata* sp), *Aphan. Castagnei* cp—sp, *Calothrix Elenkinii* sp (på mossan), *Chroococcus turgidus* sp, *Nostoc sphaericum* sp, *Oscillatoria splendida* sp (i klumpar fastklibbade vid mossan), *Rivularia Biasolettiana* sp, *Tolypothrix distorta* sp, *T. tenuis* sp, *Aphanothece nidulans* pc, *Gomphosphaeria aponina* pc, *Merismopedia elegans* pc, *Scenedesmus quadricauda* pc, steril *Vaucheria* pc, *Ankistrodesmus falcatus* v. *radiatus* pcc, *Anodonta anatina*, *Asellus aquaticus*, *Limnaea*, *Planorbis*. — På 2 m djup sociation av steril *Vaucheria* cpp—cp (ofta med diatomeer cp), med inblandning av *Lemna trisulca* sp, *Drep. fluitans* sp, *Clad. fracta* st cp, *Rhiz. riparium* sp, *Tolyp. tenuis* sp, — Strax utanför *Typha latifolia*-beståndet soc. i mindre utsträckning av *Najas marina* cp, jämte *Drep. fluitans*, *Aphan. Castagnei*, *Chroococcus turgidus*, *Tolypothrix distorta* och *T. tenuis*. — I närheten på ett mindre område soc. av *Chara tomentosa* cp, jämte *Clad. fracta*, *Rhiz. riparium*, *Aphan. Castagnei* och *A. pallida*.

36. Sundet mellan Porolahti och Bruksviken. 5.5.35. Vid bron över sundet flerstädes i vattenbrynet på gamla vasstammar etc. grön vårvegetation av *Ulothrix subflaccida* cp.

37. Bruksviken. 11.11.34. Djupet i mitten av viken 2—2.5 m, mot sidorna intill vassen 1 m och 0.5 m. Viken närapå runtom omgiven av *Phragmites* cpp. I lilla viken i öster

ett bestånd *Scirpus Tabernaemontani*. Utanför vassen *Pot. perfoliatus* cp, *Myr. spicatum* st pc, *Pot. pectinatus* st pc och lösliggande driven mot vassen *Fucus vesiculosus* sp (mellanformer mellan f. *plicata* och f. *nana*). I strömfåran i vikens längdriktning stenbotten, i övrigt gyttja. — På liten sten i strömfåran på c. 2 m djup: diatomeer cp, *Chaetomorpha* st cp, *Clad. glomerata* st cp (med döda småalger sp), *Ectocarpus* sp, *Ent. crinita* sp, *Rhiz. riparium* sp, *Clad. fracta* pc, *Balanus improvisus* st cp. — Uti små öppningar i vassen närmast sundet från Porolahti: *Lemna trisulca* cpp, form av *Drep. fluitans* (coll.) sp (det. H. Buch), *Planorbis* st cp (i övriga delar av Bruksviken saknas *Planorbis* och *Drepanocladus*). — Uti öppningar i vassen något längre åt väster dels *Najas marina* st cp, dels *Chara tomentosa* cp. Alger bland *Chara: Clad. fracta* cp (med diatomeer, *Dermocarpa clavata* och *Lyngbya Kützingii*), *Rhiz. riparium* cp—sp (med diatomeer cp, *Dermocarpa clavata* sp, *Entoderma* sp, *Lyngbya Kützingii* sp), steril *Vaucheria* cp—sp, diatomeer st cp, *Tolyp. tenuis* sp. — Uti liten vik i öster på c. 1 m djup: *Lemna trisulca* cp, *Clad. fracta* cp, etc.

Vikkulla, Östersundom.

38. Vikkulla, mellan bron i väster och Borgarstrandsviken i öster. 5.9.37. — Öppet ställe omkr. 10 m ytterom bron, 2 m djup: vid stränderna *Phragmites* cpp; invid vassen *Najas marina* sp, fertil *Nymphaea* sp, *Pot. perfoliatus* sp. — Omkr. 100 m ytterom bron på 2—2.5 m djup: *Najas marina* sp, *Pot. perfoliatus* sp, på bottnen lösliggande alger sp (*Clad. fracta* med steril *Oedogonium*, *Rhiz. riparium* och steril *Vaucheria*). — Omkr. 200 m från bron sträcker sig *Phragmites* cpp tvärs över viken. Vid liten öppning på 0.5 m djup *Phragmites* cpp, *Typha latifolia* st cp, *Najas marina* sp, *Scirpus maritimus* sp. — Utanför vassbandet en verklig flada, Vikkulla-fladan, c. 0.5 km lång och omgiven av *Phragmites*, som c. 200 m öster om Tryvik åter sträcker sig tvärs över viken. Djup 0.5—1 m, rikligt gyttja. Närmast det inre (västra) vassbandet: *Phragmites* cp, *Typha latifolia* st cp, vid ena sidan *Scirpus maritimus* st cp och *S. Tabernaemontani* st cp, *Najas marina* cpp—cp, *Pot. perfoliatus* sp, vid vattenytan *Clad. marina* cpp och inne i vattenmassan närmare bottnen *C. fracta* cpp. — Vikkullafladan, utanför bryggan vid Vikkulla är vegetationen likartad den föreg. — Vikkullafladan utanför Tryvik: *Phragmites* cp, *Najas marina* cpp—cp, *Chara tomentosa* st cp, *Pot. filiformis* cp i bestånd sp, *P. panormitanus* cp i grupper sp, *Chara aspera* sp (lång och fin form, steril), *Pot. pectinatus* sp, *P. perfoliatus* sp—st pc, *Clad. marina* cpp med inblandning av *Rhiz. riparium* sp.

Henrik Skult: **Komplettierende Angaben über den Radialzuwachs der Kiefer in den äusseren Schärenhöfen von Korpo und Nagu in Südwest-Finnland.**

Untersuchungen über den Radialzuwachs der Kiefer des finnischen Festlandes haben gezeigt, dass dieser in einer deutlichen Korrelation zur Temperatur der Vegetationsperiode steht (vgl. Hustich 1945, 1948; Mikola 1950). Hustich (op.c.) zeigt, dass diese Korrelation noch bei der nördlichen Ausbreitungsgrenze der Kiefer existiert, ungeachtet der da waltenden extremen Lebensbedingungen. Für den Aussenschären Südwest-Finnlands hat der Verfasser (Skult 1956) gezeigt, dass eine ähnliche Korrelation vorliegt, und dass diese nicht vom Waldtyp abhängig ist. Der letztgenannte Sachverhalt scheint vielleicht etwas eigentümlich, wenn man den fragmentarischen Charakter der Aussenschärenwälder und den da, sogar auf sehr beschrenkten Arealen, äus-

serst wechselnde edaphische u.a. Bedingungen in Beachtung nimmt. Eine Ausnahme von der Regel, dass die Temperatur für den Radialzuwachs den Minimifaktor ausmacht, dürfte doch vorliegen. Die in Felsenspalten und kleinen Felsenvertiefungen wachsenden Krüppelkiefern zeigen oft einen achtungswerten Alter, aber minimalen Radialzuwachs — bisweilen so unbedeutend, dass die Jahresringe nur mit Schwierigkeit oder gar nicht gemessen werden können. Für den Radialzuwachs solcher Bäume muss man die Wasserzufuhr als Minimifaktor betrachten. Doch aber dürfte auch Krüppelkiefern in aufeinander folgenden, niederschlagsreicheren Sommern zeitweise in ihrem Zuwachs Korrelation zur Temperatur zeigen können. Das diesbezügliche Material des Verfassers ist leider noch viel zu wenig sichere Schlussfolgerungen ziehen zu können.

In der obenerwähnten Schrift des Verfassers wurde gezeigt, dass die Radialzuwachsserien viele mehr oder weniger ausgeprägte Maxima und Minima haben, die mit der Festlandskiefer gemeinsam sind, u.a. Maxima: 1890, 1894, 1927, 1934, 1938 und Minima: 1902, 1917—18, 1926, 1940. Einige der Aussenschärenkiefern charakteristische Maxima vorliegen, u.a. 1892, 1919 und 1925, mit Anknüpfung zu speziellen Zügen in den Temperaturverhältnissen des Gebietes. In den Tabellen I—II unten ist einer Teil des Materiales von den Südschären in Korpo, Nagu und Hitis wiedergegeben. Einige erläutende Angaben findet man in Tab. III. Betreffend die Bodenvegetation der Probeflächen wird auf Skult op.c. p. 163 ff. hingewiesen. Bei einer Durchmusterung der Tabellen I—II stellt man fest, dass die obenerwähnten Maxima und Minima im allgemeinen in den Serien wiedergefunden werden. Wenn auch die Zuwachsserien im grossen mit dem Temperaturdiagramm der Vegetationsperiode gleichförmig verlaufen, existieren doch natürlich bei den einzelnen Bäumen eines Bestandes grössere oder mindere Differenzen in Radialzuwachs unter derselben Vegetationsperiode. Solches kann auf ungleich verteiltes Wasser- und Lichtzufuhr u.s.w. zurückgeführt werden. Im Diagr. 1 ist der Radialzuwachs bei fünf Kiefern eines 40-jährigen Bestandes (Alter in Brusthöhe) von Empetrum-Vaccinium-Typ abgebildet. Die Serien sind sehr gleichförmig, mit u.a. einigen deutlichen Minima: 1950, 1940, 1935, 1926 und 1918. Vgl. mit den übereinstimmenden Diagrammen 4—6 bei Skult 1956. Der Verlauf der Serien in Diagr. 1 kann als ziemlich normal in den fraglichen Aussenschärenbeständen betrachtet werden. Diagr. 2 zeigt einen in den äusseren Schären weniger allgemeinen Zuwachsverlauf. Es umfasst vier Serien aus einem *Deschampsia flexuosa*-reichen Bestand (Bonität c:a Vaccinium-Typ), Alter 60 Jahre (in BH). Die Serien zeigen auch in diesem Falle ziemlich gute gegenseitige Gleichförmigkeit, gleichwie einen klaren Zusammenhang mit den Temperaturfluctuationen. Das merklichste ist doch, dass die Variationsamplitude des Zuwachses in aufeinander folgenden Jahren beachtenswert

Tabelle I. Radialzuwachsserien für Aussenschärenkiefern (0.01 mm).

Probefläche A:	64	85	53	60	54	77	79	29	30	59	21	62
Anzahl Bäume:	2	3	2	2	4	3	3	4	4	3	2	4
1952	139	211	162	32	30	164	189	59	80	49	89	38
1951	176	177	141	33	26	171	234	56	91	44	82	48
1950	168	160	140	25	23	175	235	49	84	27	119	34
1949	189	274	257	46	38	241	306	91	99	73	165	39
1948	166	187	208	75	44	162	230	80	100	68	138	39
1947	151	176	240	48	62	189	256	75	105	72	126	35
1946	225	278	324	58	45	241	300	74	113	58	150	43
1945	198	264	420	89	63	204	319	90	113	60	177	45
1944	240	176	394	49	34	209	306	63	104	37	133	23
1943	195	178	337	38	28	169	295	50	95	35	124	29
1942	141	218	385	45	41	257	335	40	69	46	141	40
1941	101	123	229	31	42	236	273	31	69	32	96	33
1940	54	59	125	23	26	163	172	19	51	13	63	32
1939	145	240	329	37	72	267	337	64	121	41	245	48
1938	168	355	562	65	100	457	452	81	134	62	239	59
1937	142	267	526	59	78	391	317	86	120	60	210	47
1936	186	235	508	47	75	293	238	67	124	64	205	50
1935	197	262	392	54	63	277	190	55	135	60	126	47
1934	248	293	541	59	95	416	274	91	143	62	179	56
1933	210	272	535	51	74	375	205	66	105	52	161	42
1932	169	442	506	72	109	464	301	110	131	91	263	65
1931	159	393	441	71	104	419	242	99	116	73	236	39
1930	242	513	454	97	119	231	295	144	138	90	385	41
1929	248	374	567	86	82	404	—	113	118	61	412	45
1928	265	332	650	92	95	510	—	136	106	71	367	52
1927	273	385	545	111	99	609	—	161	140	88	366	60
1926	182	268	450	82	70	699	—	114	125	67	214	47
1925	344	435	—	150	132	531	—	180	122	81	364	72
1924	168	471	—	112	85	—	—	166	90	73	353	55
1923	196	460	—	114	87	—	—	155	95	56	326	48
1922	184	512	—	105	130	—	—	145	120	67	316	51
1921	185	520	—	85	107	—	—	135	121	76	363	57
1920	154	—	—	128	115	—	—	118	126	109	372	61
1919	180	—	—	124	178	—	—	124	128	121	371	66
1918	144	—	—	81	102	—	—	109	104	87	260	45
1917	107	—	—	106	124	—	—	95	98	97	263	48
1916	148	—	—	118	142	—	—	132	117	81	303	59
1915	116	—	—	97	120	—	—	143	136	58	250	62
1914	145	—	—	102	111	—	—	147	162	74	309	73
1913	226	—	—	214	137	—	—	243	176	70	—	106
1912	164	—	—	126	130	—	—	169	167	88	—	96
1911	165	—	—	158	109	—	—	168	154	89	—	109
1910	274	—	—	329	198	—	—	304	214	120	—	121
1909	170	—	—	252	137	—	—	266	204	117	—	96
1908	198	—	—	312	159	—	—	293	214	152	—	105
1907	203	—	—	268	166	—	—	268	202	109	—	83
1906	231	—	—	273	177	—	—	243	204	83	—	103
1905	202	—	—	185	155	—	—	203	224	85	—	89
1904	207	—	—	312	155	—	—	244	239	96	—	82
1903	300	—	—	467	192	—	—	362	202	107	—	69
1902	171	—	—	295	128	—	—	268	159	125	—	59
1901	264	—	—	294	166	—	—	239	204	155	—	110
1900	272	—	—	304	241	—	—	265	290	116	—	118
1899	225	—	—	359	198	—	—	227	242	105	—	112
1898	253	—	—	492	236	—	—	362	223	104	—	142
1897	283	—	—	440	162	—	—	288	206	94	—	184
1896	270	—	—	362	150	—	—	244	221	79	—	136
1895	272	—	—	348	139	—	—	260	181	115	—	122
1894	—	—	—	486	248	—	—	347	242	154	—	153
1893	—	—	—	329	203	—	—	249	198	150	—	117
1892	—	—	—	466	284	—	—	392	227	260	—	166
1891	—	—	—	233	170	—	—	270	210	302	—	133
1890	—	—	—	—	285	—	—	403	389	328	—	132
1889	—	—	—	—	171	—	—	—	—	237	—	111
1888	—	—	—	—	133	—	—	—	—	236	—	110
1887	—	—	—	—	290	—	—	—	—	377	—	215
1886	—	—	—	—	215	—	—	—	—	334	—	215
1885	—	—	—	—	256	—	—	—	—	337	—	179
1884	—	—	—	—	319	—	—	—	—	418	—	178
1883	—	—	—	—	285	—	—	—	—	309	—	130
1882	—	—	—	—	—	—	—	—	—	260	—	183
1881	—	—	—	—	—	—	—	—	—	158	—	115
1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	308	—	218
1879	—	—	—	—	—	—	—	—	—	276	—	198
1878	—	—	—	—	—	—	—	—	—	245	—	148
1877	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228	—	140
1876	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	—	144
1875	—	—	—	—	—	—	—	—	—	248	—	184
1874	—	—	—	—	—	—	—	—	—	310	—	325

Typis expr. 28. 4. 1958

Tabelle II. Radialzuwachsserien für Aussenschärenkiefern (0.01 mm).

Probefläche A:	61	58	57	75	12	19	9	10	11	8	1	72	69
Anzahl Bäume:	2	2	4	3	4	2	2	2	2	3	2	3	2
1952	53	98	120	137	63	133	66	69	47	22	22	119	68
1951	40	105	128	138	62	112	83	59	47	35	29	122	77
1950	56	104	80	138	54	87	69	61	49	31	27	125	53
1949	131	183	158	207	123	167	102	83	68	59	52	150	85
1948	96	126	135	95	119	138	82	81	74	48	48	145	82
1947	66	130	114	90	122	174	67	55	58	31	43	182	80
1946	107	182	156	111	177	293	74	70	67	47	47	229	130
1945	134	269	153	161	225	376	68	60	83	76	52	272	117
1944	72	166	136	117	151	208	14	39	64	57	37	270	82
1943	51	96	121	115	104	211	29	40	39	30	20	303	65
1942	78	126	114	141	102	214	35	43	54	36	30	354	116
1941	42	107	91	129	66	165	27	34	43	29	13	275	99
1940	40	121	71	77	44	89	28	34	30	13	12	150	66
1939	117	261	138	180	161	202	122	136	58	48	35	—	129
1938	149	363	205	381	204	346	149	176	70	63	61	—	143
1937	102	288	172	318	182	304	100	149	69	48	44	—	119
1936	103	285	186	247	152	256	130	171	68	55	57	—	118
1935	84	248	128	230	121	188	77	117	43	33	49	—	76
1934	115	317	157	297	159	223	134	172	62	53	53	—	103
1933	82	317	135	313	129	179	93	170	63	29	39	—	99
1932	115	245	191	384	224	217	147	220	108	51	65	—	124
1931	74	188	196	345	210	198	101	157	74	31	74	—	93
1930	113	226	301	512	320	354	160	169	100	58	101	—	121
1929	68	208	209	293	262	298	156	157	79	58	77	—	126
1928	134	293	213	346	213	287	183	166	83	52	98	—	119
1927	127	279	214	422	260	256	180	114	110	66	149	—	96
1926	71	257	165	171	168	188	99	85	74	42	88	—	76
1925	131	346	195	120	253	226	143	67	91	74	146	—	169
1924	154	197	306	—	279	241	131	84	144	90	137	—	200
1923	104	179	212	—	227	206	126	166	97	52	92	—	187
1922	74	130	256	—	271	204	74	241	93	48	95	—	117
1921	57	239	244	—	232	290	77	218	82	34	38	—	84
1920	74	227	184	—	250	299	139	184	78	39	75	—	68
1919	81	304	293	—	—	303	163	274	85	45	128	—	150
1918	33	191	225	—	—	263	68	183	38	17	32	—	97
1917	33	134	201	—	—	211	83	174	71	23	53	—	57
1916	39	110	256	—	—	195	88	187	62	22	80	—	59
1915	35	101	238	—	—	178	67	164	55	23	58	—	56
1914	19	148	215	—	—	232	83	205	57	32	78	—	90
1913	60	294	354	—	—	318	173	302	121	48	118	—	129
1912	98	305	306	—	—	237	158	—	135	60	93	—	88
1911	75	308	195	—	—	201	115	—	107	42	51	—	85
1910	233	368	305	—	—	275	261	—	159	82	119	—	189
1909	137	162	—	—	—	260	169	—	144	55	96	—	102
1908	131	123	—	—	—	297	203	—	137	73	—	—	114
1907	113	110	—	—	—	385	186	—	126	70	—	—	113
1906	88	228	—	—	—	462	172	—	112	51	—	—	85
1905	77	282	—	—	—	399	144	—	92	47	—	—	81
1904	84	224	—	—	—	430	149	—	75	42	—	—	88
1903	78	294	—	—	—	331	191	—	76	37	—	—	59
1902	77	131	—	—	—	319	156	—	69	33	—	—	14
1901	88	232	—	—	—	—	151	—	107	38	—	—	28
1900	107	226	—	—	—	—	163	—	134	65	—	—	47
1899	97	209	—	—	—	—	—	—	93	38	—	—	63
1898	146	277	—	—	—	—	—	—	100	46	—	—	49
1897	98	247	—	—	—	—	—	—	75	42	—	—	34
1896	87	221	—	—	—	—	—	—	78	34	—	—	29
1895	79	146	—	—	—	—	—	—	86	33	—	—	45
1894	101	—	—	—	—	—	—	—	86	56	—	—	57
1893	103	—	—	—	—	—	—	—	31	34	—	—	50
1892	186	—	—	—	—	—	—	—	99	72	—	—	94
1891	90	—	—	—	—	—	—	—	78	37	—	—	39
1890	109	—	—	—	—	—	—	—	78	46	—	—	50
1889	108	—	—	—	—	—	—	—	45	30	—	—	27
1888	76	—	—	—	—	—	—	—	78	42	—	—	30
1887	100	—	—	—	—	—	—	—	115	75	—	—	74
1886	156	—	—	—	—	—	—	—	72	62	—	—	55
1885	165	—	—	—	—	—	—	—	78	49	—	—	59
1884	195	—	—	—	—	—	—	—	86	57	—	—	77
1883	188	—	—	—	—	—	—	—	60	34	—	—	115

Tabelle III. Bäume, die in den Tab. I—II eingehen.

Baumnr.	Probefläche	Waldtyp	Alter (BH)	Höhe (m)	Durchmesser (cm; BH)	Radius (cm; lufttrockener Span)
1	A 64	OMT	75	17	37	13.7+
2	64	OMT	70	17	34	13.2
3	85	OMT+	44	12	27	12.6
4	85	OMT+	41	12	30	13.9
5	85	OMT+	44	12	22	10.4
6	53	MT	34	8.5	25	10.6
7	53	MT	30	8.5	28	13.1
8	60	'MT'	70	13	35	13.3
9	60	'MT'	64	12	21	9.9
10	54	MT	90	13	28	13.1
11	54	MT	84	15	36	13.0+
12	54	MT	86	15	33	13.1
13	54	MT	86	15	28	11.7
14	77	'MT'	33	12	24	10.8
15	77	'MT'	33	10	18	8.9
16	77	'MT'	35	10	24	11.3
17	79	'MT'	35	11	27	12.7
18	79	'MT'	38	12	22	9.5
19	79	'MT'	35	12	21	8.8
20	29	'VMT'	74	12	27	13.2
21	29	'VMT'	72	12	26	12.0
22	29	'VMT'	66	12	24	11.7
23	29	'VMT'	74	13	28	11.6
24	30	'VMT'	72	18	28	12.7
25	30	'VMT'	78	18	24	10.9
26	30	'VMT'	75	18	31	11.2
27	30	'VMT'	70	16	23	11.2
28	59	'VT'	102	14.6	39	12.9+
29	59	'VT'	91	14.6	34	14.2
30	59	'VT'	89	13.6	33	11.7+
31	21	VT	49	8	22	9.0
32	21	VT	46	8	27	12.5
33	62	'VT'	100	9	25	8.7
34	62	'VT'	96	10	24	9.0
35	62	'VT'	94	10	28	12.9
36	62	'VT'	97	11	29	12.6
37	61	'VT'	84	11	21	10.5
38	61	'VT'	84	10	19	8.4
39	58	'VT'	86	10	40	13.6+
40	58	'VT'	72	9	29	13.7
41	57	'VT'	60	10.5	24	11.5
42	57	'VT'	59	11	22	8.5
43	57	'VT'	56	11	21	9.9
44	57	'VT'	55	11	24	12.2
45	75	'VT'	30	11	15	6.3
46	75	'VT'	31	11	15	7.7
47	75	'VT'	30	11	14	5.6
48	12	'EVT'	52	7	22	10.9
49	12	'EVT'	40	6	15	7.7
50	12	'EVT'	41	5	13	5.8
51	12	'EVT'	48	7	16	8.0
52	19	'EVT'	68	10	34	13.9+
53	19	'EVT'	62	8	36	13.3+
54	9	'EVT'	71	9	33	11.6
55	9	'EVT'	63	6	15	6.4
56	10	'EVT'	47	5	13	4.4
57	10	'EVT'	49	4	20	8.2
58	11	'EVT'	156	12	34	13.3
59	11	'EVT'	118	11.5	20	9.6
60	8	'CT'	124	9	20	9.1
61	8	'CT'	122	10	20	8.4
62	8	'CT'	160	8	21	8.5
63	1	CT	64	8	14	5.3
64	1	CT	72	8	18	7.1
65	72	'CT'	18	5	11	4.4
66	72	'CT'	18	4.5	7	3.5
67	72	'CT'	18	4.5	6	2.9
68	69	Reisermoorwald	111	5.5	7	7.8
69	69	»	74	6	18	8.5

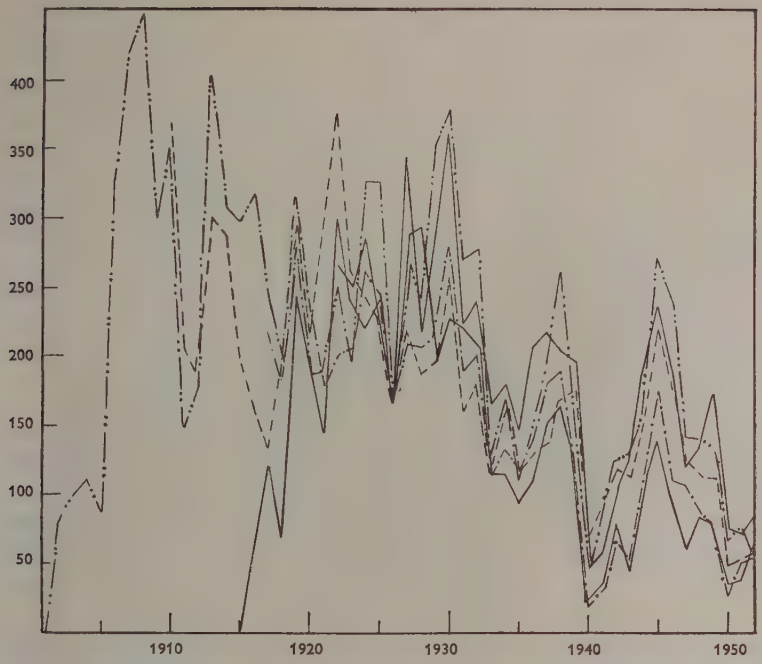

Diagr. 1. Der Radialzuwachs bei einzelnen Bäumen eines Aussenschärenbestandes (A 12 in Tab. III) von Empetrum-Vaccinium-Typ.

hoch ist, und dass der jährliche Zuwachs bisher keine klare Zeichen, zufolge steigenden Alters, in nennenswertem Grad abzunehmen weist. Die Erklärung des extrem guten Zuwachses in gewissen Jahren scheint mit den lokalen Verhältnissen in Zusammenhang zu stehen. Der fragliche Bestand befindet sich auf einem Schärlein (Stor-Rönnskär) des Brunskär-Archipels in Korpo. Es grenzt im SO an einem grobsteinigen Meeresufer mit spärlicher Vegetation (exponierte Lage), im NW an einer steilen Felsenwand. Der Boden besteht aus spärlicher, geschiebereichen Moräne, die Wasserversorgung ist gut. Gegen die vorherrschenden Winde ist der Kiefernbestand ziemlich gut geschützt. In warmen, sonnenreichen Sommern wird das Lokalklima im inneren des Bestandes besonders günstig, zufolge des Vermögens der naheliegenden Felsenwand Wärme aufzuspeichern und Winde auszuschliessen. Wenn die Temperatur hoch und der Wasserzufuhr gut ist, reagieren die Bäume mit extremer Erhöhung des Radialzuwachses. In kühleren, sonnenärmeren Sommern dagegen wird der Zuwachs schwach. Die Ursachen des noch bei obengenanntem Alter ungewöhnlich guten Radialzuwachses beruht möglicherweise auf einer Aktivisierung des Kambiums (vgl. Büsgen-Münch 1927; Hustich 1950) zufolge

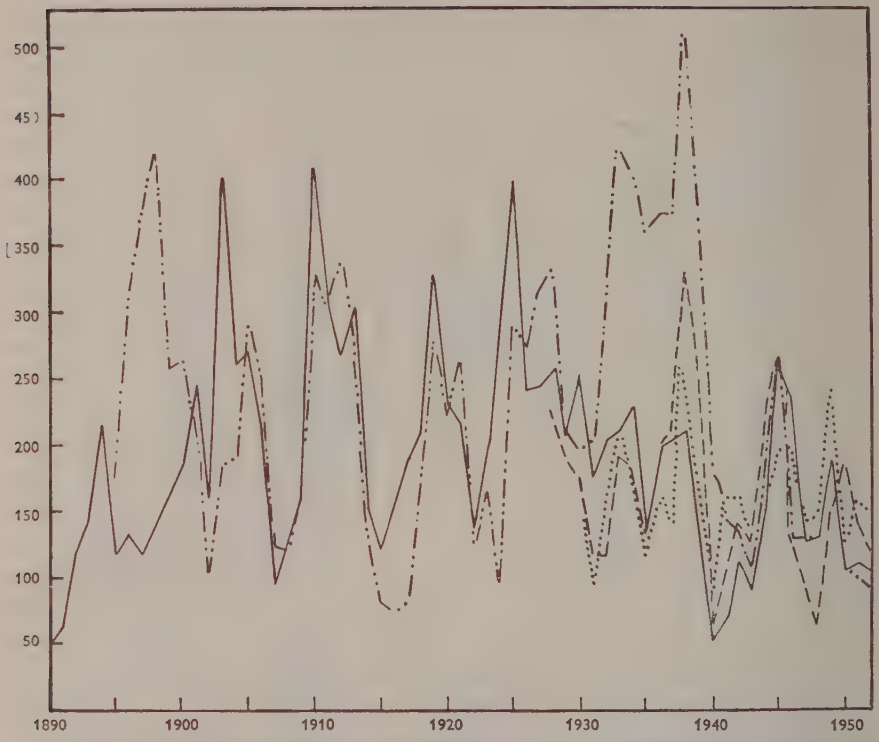

Diagr. 2. Der Radialzuwachs bei einzelnen Bäumen eines Deschampsia flexuosa-reichen Aussenschärenbestandes (A 58 in Tab. III)

kontinuirlicher Windbewegung sowie auf der geringen Bestandesdichte (c:a 60 % des totalen Areales von Kiefernkronen eingenommen) und daraus folgender guten Lichtzufuhr.

Literatur: Büsgen-Münch, E., 1927: Bau und Leben unserer Waldbäume. Jena. — Hustich, Ilmari, 1945: The radial growth of the pine at the forest limit and its depedence on the climate. Soc. Scient. Fenn. Comm. biol. IX, 11. — 1948: The Scotch pine in northernmost Finland and its depedence on the climate in the last decades. Acta Bot. Fenn. 42. — 1950: Notes on the forests on the east coast of Hudson Bay and James Bay. Acta Geographica 11: 1. — Mikola, Peitsa, 1950: Puiden kasvun vaihteluista ja niiden merkityksestä kasvututkimuksissa. (Summary). Comm. Inst. Forest. Fenn. 38: 5. — Skult, Henrik, 1956: Skogsbotaniska studier i Skärgårdshavet, med speciell hänsyn till förhållandena i Korpo utskär. (Summary). Acta Bot. Fenn. 57.

2. 3. 1957

Föredrag av prof. Runar Collander: *Bakteriofagerna.*

Föredrag av prof. F. W. Klingstedt: *Lavarnas systematik.*

Uudeksi jäseneksi valittiin fil. maist. Pentti Sakari Sorsa.

Ordföranden meddelade, att tomerna *Acta Zoologica Fennica 91—93* och *Acta Botanica Fennica 57* föreligger.

Vid prof. Alex. Luthers 80-årsdag den 17.2.1957 framfördes Sällskapets lyckönskan av Styrelsen. Prof. Luther har i brev av 19.2.1957 framfört sitt tack.

Lars Fagerström: **Floristiska anteckningar i Ok 1954—1955.**

Somrarna 1954 och 1955 företog jag under sammanlagt två månaders tid botaniska exkursioner i särskilda delar av provinsen Ostrobottnia kajanensis (Ok) och speciellt i sådana områden, från vilka hittills uppgifterna om växtvärlden varit sparsamma eller helt och hållet saknats. Undersökningen kom till stånd på prof. Mauno J. Kotilainens initiativ och planerades i samråd med honom. Statens naturvetenskapliga kommission ställde medel till förfogande för exkursionernas genomförande.

Till prof. Kotilainen och Statens naturvetenskapliga kommission uttalar jag mitt tack för den möjlighet jag sålunda erhållit att på nytt bekanta mig med den intressanta växtvärlden i provinsen Ok, där jag redan tidigare (1935, 1938, 1939) kunnat utföra botaniskt fältarbete. Befolkningen i de trakter, där jag rörde mig, är jag stor tack skyldig för den osedvanliga gästfrihet, som överallt mött mig, och för den hjälp jag i många former erhållit. — Med tacksamhet annoterar jag, att kustos fil. dr Gunnar Marklund granskat det till ca 2.500 ark uppgående herbariematerial, som överlämnats till Herbarium Musei Fennici. Jag tackar likaså prof. Aarno Kalela, som dels bestämt, dels granskat kritiska *Carex*- och *Stellaria*-former, ävensom docent Ilmari Hiitonen, som bestämt och granskat insamlat *Salix*-material. Tack skyldig är jag även kapten Lauri Heikkinen, i vars sällskap några exkursioner gjordes.

Då mitt material till betydande delar härstammar från tidigare icke inventerade områden, har i nedan följande förteckning medtagits också det stora flertalet s.k. allmänna arter, detta närmast på den grund, att många av de undersökta områdena dels är så sterila, dels åter ligger så avlägset från allfarvägen, att de i en framtid knappast kommer att locka till sig exkurrerande botanister. I förteckningen nedan saknas följande arter, samtliga rikligt och jämnt fördelade i de besökta områdena, för vilka anteckningarna är helt bristfälliga: tall, gran, björkarterna (med undantag för *Betula nana*), lingon, blåbär, odon och tranbärsarterna. Ett betydande material av *Carex*-gruppen

Fulvellae (med undantag för *Carex flava*), som inte ännu till alla delar är bestämt, har inte heller beaktats.

Nomenklaturen följer Hylander (1955).

För att göra nedan följande sammanställning möjligast kort anför jag till först en lista på de besökta lokalerna; varje lokal har numrerats. I växtförteckningen återfinnes de olika fyndplatserna under resp. siffror.

Då det material, som nu publiceras, senare i annat sammanhang kommer att bliva föremål för diskussion, har jag inte gått in för en sådan. Av samma orsak beaktar jag endast sådan litteratur, som tidigare anfört uppgifter om detta material.

Förteckning över de besökta växtlokalerna.

Sotkamo socken.

1. Korholanmäki, Natulansuo (i detta nu till stora delar uppodlat), 27.7.1955.
2. » i och vid Kontinjoki, 27.7.55.
3. Sipola, E-stranden av Jouhtenuslampi samt de anslutande, delvis svedjade sluttningarna, 14.7.54.
4. Sipola-Paakinmäki, vägkanter, 14.7.54.
5. Paakinmäki byområde jämte banvallen vid Paakki järnvägshållplats, 14.7.54.
6. Paakinmäki, myr E om Paakki hållplats, 14.7.54.
7. » svedjade sluttningar (delvis gungflyn) E om Paakki hållplats, 14.7.54.
8. » gungflyartade ängar på sluttning N om Paakki hållplats, 14.7.54.
9. » Lautalampis SW- och S-strand med angränsande myr, 14.7.54.
10. Halmevaara, gungfly och lövkärr vid Lautapuro, 14.7.54.
11. » byområdet, 14.7.54.
12. » alskogar (forna svedjemarker, delvis på källrik grund) på Halmevaaras N-sluttning, 14.7.54.
13. » vaarans W-sluttning vid väg i alskog, 14.7.54.
14. » vidsträckt, utdikad myr västerom och nedanom Halmevaaras NW-sluttning, 14.7.54.
15. Ylisotkamo, Sirviölänsalmi sund, 18.7.54.
16. » vägkant och skogsbacke i trakten av Karppala, 17.7.54.
17. » gungflyartade ängar vid bäck N om Kuohuvaara, 17.7.54.
18. » granskogsbacke ca 2 km E om Leppilä, 19.7.54.
19. » gungflyartad äng strax N om föreg. lokal, 19.7.54.
20. » Tervajoki och dess stränder, 19.7.54.
21. » vidsträckta strandängar vid Tervajokis utlopp i Kuninkaanlahti av Pieni Kiimasjärvi, 19.7.54.
22. » Soidinvaara »by»område, 19.7.54.
23. » Soidinvaara, Mustolanvaaras SW-sluttning, 19.7.54.
24. » myr vid Matikanpuro SW om Pappilanvaara, 17.7.54.
25. » Pappilanvaara, torvgrav, 17.7.54.
26. » svedjeskogar vid Kyyhkysenvaara, 17.7.54.
27. » utdikad myr strax S om Itävaara gård, 17.7.54.
28. » Itävaara gårdsplan, 17.7.54.

29. Ylisotkamo, tallhed E om Matikanjärvi, 17.7.54.
30. » steril myr E om Matikanjärvi, 17.7.54.
31. » vid Junttosenaho NE om Matikanjärvi, 17.7.54.
32. » myr på E-sidan av litet tjärn S om Uutela (E om Sipistenkylä), 17.7.54.
33. » Sipistenkylä »by», 17.7.54.
34. Sumsa, Ruokomäki gårdsplan S om Ruokojärvi, 19.7.54.
35. » Suojärvi sjö, 19.7.54.
36. » gungflyn på Suojärvis E-strand, 19.7.54.
37. » Suojärvi gårdsplan E om sjön med samma namn, 19.7.54.
38. » Honkajärvi sjö (W om Sumsanjärvi) med tillhörande strandområden, 19.7.54.
39. » vidsträckt myr strax W om Pohjoslahti (= den nordligaste delen av Sumsanjärvi), 19.7.54.
40. » Sumsanjärvis nordligaste del (= Pohjoslahti), 19.7.54.
41. » Sumsanjärvis N-strand med angränsande strandbuskagen, 19.7.54.
42. » byområdet, 19.7.54.

Kuhmo socken.

43. Vepsä, Kieriövaara, Vepsänjärvis strandvatten, 21.7.54.
44. » » Vepsänjärvis N-strand med angränsande buskagen, 21.7.54.
45. » » ängsbackar och kulturmarker vid gården, 21.7.54.
46. » terrängen SW om Karsikkojärvi, 21.7.54.
47. » terrängen NW om Karsikkojärvi, 21.7.54.
48. » bäcken, som norrifrån leder till Karsikkojärvi, 21.7.54.
49. » myr S om Riihivaara, 21.7.54.
50. » Peurajärvis S-strand, 21.7.54.
51. Jonkeri byområde, 23.7.54.
52. » skogsmarker W om Jonkerinjärvi, 23.7.54.
53. » vid forsen i bäcken mellan Jonkerinjärvi och Kangasjärvi, 23.7.54.
54. » Jonkerinjärvis W—NW-del med angränsande strandparti, 23.7.54.
55. Saunajärvi, torvmark ca 1 km S om Saarela, 23.7.54.
56. » vid Saarela gård, 23.7.54.
57. » vid Sauna-aho gård, 23.7.54.
58. » Luelahti, vinterkrigstida ryskt mottiområde N om gården (se Fagerström 1957 b), 24.7.54.
59. » Luelahti, Saunajärvis sumpiga N-strand E om gården, 25.7.54.
60. » Kannas, vinterkrigstida ryskt mottiområde vid gården med samma namn (se Fagerström 1957 b), 24—25.7.54.
61. » » Saunajärvi sjös östra strandområde, 25.7.54.
62. » utmed bäcken mellan Saunajärvi och Alasenjärvi, 25.7.54.
63. » Löytövaara, vinterkrigstida ryskt mottiområde vid gården med samma namn (se Fagerström 1957 b), 25.7.54.
64. » Riihivaara, ängsbackarna vid gården med samma namn; området under vinterkriget besatt av ryska trupper, som här hade uppställt artilleri (se Fagerström 1957 b), 25.7.54.
65. Södra delen av Korpisalmi by (= Rastinjärvi), Kuluevaara, Mäntyaho ägor ca 4 km utmed vägen till Jonkeri från Nurmes-vägskälet, myrodling, 24.7.54.
66. » naturäng strax W om föregående myrodling, 24.7.54.
67. » vägkanter längs vägen till Jonkeri ca 2 km från Nurmes-vägskälet, 24.7.54.

68. Södra delen av Korpisalmi by, trakten av vägskälen till Nurmes och Lieksa; under vinterkriget ryskt mottiområde (= Rastin motti; se FAGERSTRÖM 1957 b), 25.7.54.
69. » Kankivaaras SW-sluttning, 25.7.54.
70. » gungfly nedanom Kankivaares SW-sluttning, 25.7.54.
71. Kyrkobyn, stenig strand vid Kanninlahti i vik av Lammasjärvi, norrom det nya färjstället, 24.7.54.
72. » vägkanter, 24.7.54.
73. » Lammasjärvis stränder i byns centrum, 24.7.54.
74. Norra delen av Korpisalmi by, Lentua sjös NW—W-strandområden, 20.7.54.
75. » Heinisuo (söder om Pirska-aho), 20.7.54.
76. » utdikat gungfly strax W om Pirska-aho, 20.7.54.
77. » Isosuo, ett ca 100 ha stort gungfly E om Pirska-aho, 20.7.54.
78. Iivantiira, gungfly vid vägen SW om Kailavaara, 22.7.54.
79. » Iivantiira sjös NW-strand vid Rantala, 22.7.54.
80. » gungfly på Iso Hiirenjärvis NW-strand, 22.7.54.
81. » gungfly vid Välijoki mellan de båda sjöarna Hiirenjärvi, 22.7.54.
82. » Pieni Hiirenjärvi samt sjöns S—SE-strand, 22.7.54.
83. » gungfly på Ala Lipukka sjös NW-strand, 22.7.54.
84. » terrängen kring bäcken, som från norr leder till Ala Lipukka sjö, 22.7.54.
85. » Keskimmäinen sjö och dess stränder, 22.7.54.
86. » myr E och SE om Keskimmäinen sjö, 22.7.54.
87. » Pykälänjoki med omgivande terräng, 22.7.54.
88. » Ahkio, gårdsplanen och angränsande ängsbackar, 22.7.54.
89. Lentiira, Huotarinvaara, Selkäsuo E om Haukipuro, 20.7.54.
90. » » terrängen vid Haukipuro, 20.7.54.
91. » Huotarinvaara gårdsplan, 20.7.54.
92. » terrängen mellan Huotarinvaara och Naavala, 20.7.54.
93. » Salmijärvis stränder, 20.7.54.

Paltamo socken.

94. Varisniemi, lundkärr W om Varislahti och Tolonen, 5.7.55.
95. » vid utfallsdike W om Lauttalahti, 5.7.55.
96. » Junttila, kulturmark, 5.7.55.
97. » Valaja, kulturmark, 5.7.55.
98. » Hietalahti gård, kulturmark, 5.7.55.
99. » myrar vid Hannila och E om Lampila (numera Uusitalo), 5.7.55.
100. Mieslahti, vägkanter mellan Kajana och Jormua, 16.7.55.
101. » vägkanter mellan Ristijärvi och Kontiomäki, 14.7.54.
102. » vägkant på tallhed strax N om skärningen mellan Laajanjoki och landsvägen mellan Kontiomäki och Ristijärvi, 14.7.54.
103. » vid Matkala (N om vägskälet till Härmänmäki), 14.7.54.
104. Kivesjärvi, källrik mark vid Tuomala vid Kivesjärvi sjös S-ända, 6.7.55.
105. » Taipale, trakten kring forsen, 6.7.55.
106. » kulturpåverkad barrskog mellan Taipale gård och Kivesjärvi sjös strand, 6.7.55.
107. » Kivesjärvi sjös strand N och NW om Taipale gård, 6.7.55.
108. » blandskogar i trakten av Hotellikoski E om Taipale gård, 6.7.55.

109. Kivesjärvi, Hakosuo hållplats, 5.7. och 10.7.55.
110. » Hakosuo, landsvägskant och lundartad skogsbacke SW om Lehtomäki, 6.7.55.
111. » Kivesjärvi stationsområde, 10.7.55.
112. » vägkanter och bäckstrand mellan Kivesjärvi station och Vaaranjoki, 10.7.55.
113. » Kivesjärvi sjös stränder i trakten av Kivesjärvi station, 10.7.55.
114. Melalahti, vägkant S om Hahtola, 5.7.55.
115. » Sahi, gungflyartade ängar vid Nahkapuro, 6.7.55.
116. » vägkant E om Sahi hållplats, 5.7.55.
117. » dikeskant ca 1 km W om Melalahti hållplats, 6.7.55.
118. » Melalahti hållplats, 5.7.55.
119. » vaarasluttning med lundartad vegetation ca 4 km SE om Keräsenvaara, 4.7.55.
120. » till odling upptagen vaarasluttning i trakten av Kukkohovi, 4.7.55.
121. » gungfly och lundkärr NW om Lepikko (SE om Koikeronjärvi och SW om Kalliojärvi), 5.7.55.
122. » vägkanter mellan Lepikko och Koikeronjärvi, 4.7.55.
123. » naturäng E om Lepikko och N om Kokonlahti, 5.7.55.
124. Kyrkobyn, Paltamo jv. stationsområde samt banvallar, 4.7. och 16.7.55.
125. » vägkanter och gårdsplaner i olika delar av kyrkobyn, 11.7., 14.7. och 16.7.55.
126. » Tervalampis närmaste omgivningar, 14.7.55.
127. » myr och skogsbacke ca 2—3 km N om Kunnanhuone vid vägen till Saunasalmi, 8.7.55.
128. » vattenpöl E om Korsu och S om Myllypuro, 8.7.55.
129. » vägkant vid Heinisuo, 24.7.55.
130. Uura, Myllypuros N-strand vid Hakala, 8.7.55.
131. » Hakala gårdsplan, 8.7.55.
132. » skogsbacke vid Putkonmäenkallio E om Rinne, 8.7.55.
133. » liten myr vid Putkonmäenkallio E om Rinne, 8.7.55.
134. » delvis kulturpåverkad ängsmark vid Putkonmäenkallio E om Rinne, 8.7.55.
135. » Myllypuro vid Putkonmäenkallio E om Rinne, 8.7.55.

Ristijärvi socken.

136. Hiisijärvi, byområdet, 11.7.54.
137. » dynområdet N om Hiisijärvi sjös W-del, 11.7.54.
138. » Hiisijärvi sjö, 11.7.54.
139. » strandängar vid Hiisijärvi sjös E-del, 11.7.54.
140. » torr ängsbacke N om Hiisijärvi sjös E-del, 11.7.54.
141. » utmed Hiisijoki mellan Hiisijärvi och Alasuovesi, 11.7.54.
142. Pyhäntä, gungflyartade ängsmarker på Syrjävaaras (Saukkovaaras) sluttning S om Kuikkala, 12.7.54.
143. » tallhed W om Muiluniemi, 12.7.54.
144. » Muiluniemi, gungflyartade ängsmarker på N-stranden av Iso Pyhäntä sjö, 12.7.54.
145. » N-delen av Iso Pyhäntä sjö, 12.7.54.
146. Kääriövaara, myr på vaarans W-sida, 12.7.54.

147. Kääriövaara, skogsbacke vid gårdarna, 12.7.54.
148. » »by»området, 12.7.54.
149. » källrikt gungfly på sluttningen S om gårdarna, 12.7.54.
150. » vid Lehtopuro, ca 5 km E om gårdarna, 12.7.54.
151. » vid Tervajoki, ca 6 km E om Jolleikko, 12.7.54.
152. » stenig bäckstrand vid Tervajoki, ca 8 km E om Jolleikko, 12.7.54.
153. » – Tervajokis strand ca 8 km E om Jolleikko, 12.7.54.
154. Jokikylä, Lampovaaras barrskogssluttningar, 16.7.54.
155. » våt myr W om Valkeislampi, 16.7.54.
156. » Valkeislampi och angränsande myr, 16.7.54.
157. Kyrkobyn, Pakarinlahti, Syrjävaaras (Saukkovaaras) källrika N-sluttning, 11.7. och 16.7.54.
158. » gammal boplats vid järnvägen nära Pakarinlahti, 11.7. och 16.7.54.
159. » avskrädeshög vid Ristijärvi hållplats, 13.7.54.
160. » Pakarinlahti, Ristijärvi sjös steniga strand, 16.7.54.
161. » » gungflyn vid Ristijärvi sjös sydöstligaste del, numera till största delen upptagna till odling, 11.7.54.
162. » vägkanter, odlingar o.a. kulturmarker, 10.7., 15.7. och 17.7.54.
163. » Ristijärvi sjö, 15.7. och 17.7.54.
164. » stranden av Ristijärvi sjö vid Koirasalmi, 15.7.54.
165. » » vid Toivola, 17.7.54.
166. » ängar och buskagen på de långa uddar, som från sjöns E-sida sträcker sig ut i Ristijärvi sjö, 17.7.54.
167. » delvis uppodlad naturäng vid SE-stranden av Iijärvi NE om Pihkala, 13.7.54.
168. » vägkanter mellan kyrkobyn och Pihlajavaara, 10.7.54.
169. » tallhed mellan färjstället och begravningsplatsen, 10.7.54.
170. Pihlajavaara (Kyrkobyn?), ängarna vid Möykkysenjokis utlopp i Ristijärvi sjö, 13.7.54.
171. » Möykkysenjoki nära dess utlopp i Ristijärvi sjö, 13.7.54.
172. » landsvägsdike vid Paloharju, 13.7.54.
173. » Kukkarovaara, de öde gårdarna Hermikki och Kataja, gårdsplaner, 13.7.54.
174. » Möykkysenjoki W om Pihlajavaara by, 13.7.54.
175. » gungflyn på sluttningen nedanom folkskolan, 13.7.54.
176. » byområdet, 13.7.54.
177. » källrik mark på vaarans N-sluttning, 13.7.54.
178. » gungflyn vid Uutela vid Kitinpuro, 10.7.54.
179. » vägkanter och gårdsplaner vid Uutela, 10.7.54.
180. » gungflyn N om Oravilampi, 10.7.54.
181. » gungflyn E om Oravilampi, 10.7.54.
182. » Karpinvaaras källrika SW-sluttning NW om Oravilampi (nära gränsen till Hyrynsalmi), 10.7.54.
183. » till stor del utdikat stort gungfly vid Matarapuros källor ca 3.5 km E om Möykkynen sjö, 15.7.54.
184. Uva, mycket vidsträckt gungfly vid Siltapuros källor, ca 1.5 km SE om Murto, 15.7.54.
185. » ‚källrikt' gungfly och lövkärr S om Rasimäki och N om Möykkysenjärvi, 15.7.54.

186. Uva, grankärr SW om Rasimäki, 15.7.54.
187. » ängar på källrik sluttning SE om Humalanjärvi, 15.7.54.
188. » källrik sluttning vid Ylitalo, 15.7.54.

Puolanka socken.

189. Kongasmäki, Leinola, gårdsplan och åkrar, 7.7.55.
190. » vid bäck strax W om Leinola gård, 7.7.55.
191. » vid Tuliniemi gård, 7.7.55.
192. » Kongassuo, 7.7.55.
193. Kongasmäki? (Kotila?), myr SE om Kantajärvi, 7.7.55.
194. » » myr NW om Paakanajärvi, 7.7.55.
195. » » vid bäcken mellan Paakanajärvi och Valkealampi, 7.7.55.
196. » » på näset mellan Paakanajärvi och Kotajärvi, 7.7.55.
197. Kotila, myr mellan Paakanajärvi och Törmänmäki, 7.7.55.
198. » Törmänmäki, ängsmarker, 7.7.55.
199. » » myr vid Himangonpuro, 15.7.55.
200. » » torvmarksodling (del av Isosuo) SW om Lehto, 15.7.55.
201. » » till odling icke upptagen del av Isosuo (sträckande sig till Tulijoki), 15.7.55.
202. » » Tulijoki och dess stränder närmast forsen, 15.7.55.
203. » gungfly på sluttning N om Särkijärvi, 24.7.55.
204. Väyrylä, Leppäsuo, 24.7.55.
205. » Alanne gårdsplan vid Leppäsuo, 24.7.55.
206. » myr SE om Somerjärvi och E om Kuikka, 9.7.55.
207. » myr SW om Nalkinjärvi, 9.7.55.
208. » myr vid bäck NE om Mannila, 24.7.55.
209. » gungfly N om Hyttilä, 24.7.55.
210. » vid Napala gård, 9.7.55.
211. » källrika ängar (delvis på sluttning samt delvis utdikade) ca 1 km W om Pesälä, 9.7.55.
212. » gungflyn och lundkärr på Sarvisuos västra del NE om Pesälä, 9.7.55.
213. » gungflyn på Sarvisuos E-del E om Iso Mutalampi, 11.7.55.
214. » gungflyn (till en betydande del upptagna till odling) ca 1 km W om Körölä gård, 11.7. och 23.7.55.
215. » vid Körölä gård, 11.7. och 23.7.55.
216. » källrik terräng några hundra meter N om Körölä gård, 12.7. och 24.7.55.
217. » terrängen vid Rytiaho (anteckningarna gäller den gamla kalkugnens omgivning samt angränsande, delvis gungflyartade ängar strax NE om gården), 12.7.55.
218. » vid Sarvipuro (E om Rytiaho), som utmynnar i Honkapuro, som leder från Honkajärvi till Salmisenjärvi, 12.7.55.
219. » Ylitalo, gårdsplan, 24.7.55.
220. » Oikarisenvaaras W-sluttning från Ylitalo österut, 24.7.55.

Hyrynsalmi socken.

221. Kytömäki, gungflyn och lövkärr vid bäcken mellan Syväjärvi och Pyöriäisjärvi, 9.7.54.
222a. » bäcken mellan Syväjärvi och Pyöriäisjärvi, 9.7.54.

222b. Kytömäki, vägkanter mellan Haapala och Lauttakylä vägskäl, 9.7.54.
223. » vidsträckt myr W om Poskijoki, 9.7.54.

224. Kyrkobyn, vägkanter, åkrar o.a. kulturmarker, 3.7., 4.7., 7.7. och 9.7.54.
225. » Saukkoniemi, gungflyartade ängar på Emäjokis strand, 9.7.54.
226. » sandgrop o.a. kulturpåverkad mark i trakten av Aluesairaala, 4.7.54.
227. » tyskt lägerområde på tallhedarna W om resandehemmet Koitto, 4.7.54.
228. » vid bäck, som faller ut i Hyrynjärvis W-del, 4.7.54.
229. » Hyrynjärvis sandiga W-strand, 4.7.54.
230. » tyskt lägerområde på tallhed W om Hyrynjärvi, 4.7.54.
231. » » NE om Kangasjärvi, 9.7.54.
232. » åker vid Haapala vid vägen till Kytömäki, 9.7.54.
233. » Mustajärvis W-strand vid torpet (NW om Hyrynjärvi), 4.7.54.
234. » kulturpåverkad ängsmark vid torpet på Mustajärvis W-strand, 4.7.54.
235. » på och vid banvallen W om Mustajärvi, 4.7.54.
236. » på och vid banvallen mellan Vannevaara och Halttusensuo, 4.7.54.
237. » Halttusensuo (NW om Mustajärvi), 4.7.54.
238. » Konivaaras S-sluttning, 3.7.54.
239. » Hyrynjärvis S-strand vid Haukilahti, 3.7.54.
240. » lundkärr i anslutning till föregående, 3.7.54.
241. » vägkant vid Siikavaara, 3.7.54.
242. » åkrar, vägkanter etc. vid Hoikka, 3.7.54.
243. » liknande kulturmarker mellan Hoikka och Rasi, 3.7.54.
244. » bäcken mellan Hoikanjärvi och Matinlahti vik av Hyrynjärvi, 3.7.54.
245. » gungflyartad ängsmark vid ovannämnda bäck, 3.7.54.
246. » Hoikanjärvis stränder i närheten av ovannämnda bäck, 3.7.54.
247. » Tulisuo-området (mellan Hoikanjärvi och Matinlahti), 3.7.54.
248. » (Luvankylä?) delvis källrikt gungfly N om landsvägen till Moisiovaara S om Nuottijärvi och SE om kommunalhemmet, 5.7.54.
249. » » Nuottijärvis sandiga låga W-strand, 7.7.54.
250. » » små myrar strax W om föreg., 7.7.54.
251. » » delvis starkt källrika gungflyartade ängar vid Pajupuro nära dess utlopp i Nuottijärvi, 7.7.54.
252. » » Pajupuro, 7.7.54.
253. » » Ruosteperä benämnda gungfly W om Mätäskangas, 7.7.54.
254. » » Mätäskangas W-sluttning, 7.7.54.
255. » » Pajupuros ravin S om Kukkuri, 7.7.54.
256. » » torvmark S om Kukkuri, 7.7.54.

257. Luvankylä, tallmo vid landsvägen N om Niettuslampi, 5.7.54.
258. » källrik sluttning vid Pikku Niettuslampi, 8.7.54.
259. » tallmo, på vägkant, S om Luvanjärvi nära Mikitänjokis utlopp i sjön, 6.7.54.
260. » vattensamling vid vägen nära föreg., 6.7.54.
261. » Riitakylä, steril myr S om Roukajärvi, 8.7.54.
262. » » Roukajärvi, 8.7.54.
263. » » gungflyn på Roukajärvis N-strand, 8.7.54.
264. » » Riita-aho, ängsbackar vid gårdarna, 8.7.54.
265. » » odlingar och gårdsplaner, 8.7.54.

266. Moisiovaara, gungflyn på Kokkojärvis S-strand, 6.7.54.

267. Moisiovaara, källrikt gungfly på svagt sluttande mark strax W om Lehto gård SE om Kokkojärvi, 6.7.54.
268. » Isosuo (ett till stora delar till odling upptaget gungfly N om Palovartiotorni), 6.7.54.
269. » gungflyn W och N om Selkäjärvi, 6.7.54.
270. Pekankylä, stranden av Mikitänjärvi vid Hämeenniemi (Kallio gård), 6.7.54.
271. » Mikitänjärvi (vid Hämeenniemi), 6.7.54.
272. » gungfly strax N om den västra bron över Riihijoki, 6.7.54.
273. » myr (delvis kärr) mellan den östra bron över Riihijoki och Mikitänjärvi, 6.7.54.
274. » Murtola gård och närmaste omgivningar (på sluttningarna ängsmarker och gungflyn), 5.7.54.
275. » Saenharjunsuo E och N om Murtola, 5.7.54.
276. » Sänkisaarensuo E och N om Murtola, 5.7.54.
277. » Pihlajaisen lehtoinsuo E och N om Murtola, 5.7.54.

Suomussalmi socken.

278. Kyrkobyn, olika ståndorter i samhället, 17.7. och 18.7.55.
279. » de vidsträckta, delvis utdikade myrarna vid Myllypuro och dess förgreningar NE om kyrkan, 19.7.55.
280. » de grovsteniga stränderna av Kianta sjö med angränsande buskagen mellan Siikalahti och det norra färjstället, 21.7.55.
281. » vid det norra färjstället på norra sidan av sundet vid Onnela, 18.7.55.
282. » ca 3 km från det norra färjstället mot Alajärvi W om Reettala, 18.7.55.
283. » W om Saarantalo vid vägen från det norra färjstället mot Alajärvi, 18.7.55.
284. » litet tjärn E om Pieni Kianta vik jämte omgivande myr, 18.7.55.
285. » mellan Pieni Kianta och Haapa-aho, 18.7.55.
286. » terrängen S om Kylänlampi, 18.7.55.
287. Alajärvi, terrängen E om Kylänlampi, 18.7.55.
288. » Kylänlampi, 18.7.55.
289. Ruhtinaansalmi, Saarikylä, gungfly vid vägen ca 3 km N om Saarijärvi, 22.7.55.
290. Piispajärvi, gungflyartade ängar strax E om Rytilampi NW om Nurmela, 22.7.55.
291. » Pieni Rytisuo och stränderna av Rytilampi, 22.7.55.
292. » Iso Rytisuo E om Kirkaslampi och N om de två föregående lokalerna, 22.7.55.

Artförteckning.

Achillea millefolium 45, 51, 57, 58, 64, 68, 88, 91, 95, 105, 107, 112, 119, 123, 137, 140, 189, 200, 210, 214, 217, 219, 274, 278.
A. ptarmica ssp. *euptarmica* 4, 41, 58, 64, 67, 73, 101, 112, 134, 166, 167, 189, 236, 263, 278.
Actaea erythrocarpa 220.
A. spicata 104, 220.
Aegopodium podagraria 60.
Agrostis canina ssp. *fasciculatis* 3, 8, 44, 57, 74, 77, 81, 84, 89, 95, 139, 142, 144, 166, 183, 187, 201, 203, 204, 221, 225, 235, 263, 269, 279.
A. stolonifera 74.
A. stolonifera × *tenuis* 74.
A. tenuis 18, 45, 51, 58, 74, 88, 91, 112, 132, 140, 154, 167, 274.
Alchemilla heptagona 58 (se Fagerström 1955—56, 1957 b; Suomen Luonto 1955, s. 104).

A. micans 58.
A. pastoralis 23, 69, 105, 119, 182, 215, 219, 230.
A. subcrenata 45, 64, 94, 105, 119, 130, 199, 210, 215, 219, 224.
Alisma plantago-aquatica 20, 138, 145, 165, 225, 244.
Alnus incana 45, 55, 105, 119, 154, 157, 199.
Alopecurus aequalis 2, 20, 74, 79, 235, 236, 242.
A. geniculatus 5, 112, 134, 233, 236, 239, 278.
A. pratensis 60, 64, 68, 112, 123, 125, 130, 227, 278.
Andromeda polifolia 27, 46, 51, 54, 55, 59, 65, 86, 87, 89, 99, 122, 133, 146, 156, 192—195, 204, 206, 214, 237, 279, 284, 291, 292.
Angelica silvestris 3, 23, 62, 63, 83, 84, 90, 94, 105, 106, 108, 113, 115, 122, 123, 130, 134, 142, 144, 157, 170, 175, 178, 180, 182, 186, 187, 199, 201, 203, 204, 208, 212, 214, 217, 218, 220, 238, 239, 251, 269, 290.
Antennaria dioeca 45, 51, 64, 88, 90, 95, 111, 112, 115, 119, 127, 130, 137, 140, 191, 199, 200, 217—219, 234, 238, 263, 264, 274, 285.
Anthemis arvensis 162.
A. tinctoria 11.
Anthoxanthum odoratum 45, 57, 58, 64, 95, 105, 112, 115, 119, 127, 130, 142, 189, 200, 214, 219, 221, 238.
Anthriscus silvestris 58, 64, 68, 91, 105, 112, 122, 123, 214, 217—219, 227, 274, 279.
Apera spica venti 274.
Arctium tomentosum 130.
Arctostaphylos uva-ursi 51, 254.
Artemisia vulgaris 191, 278.
Athyrium filix-femina 3, 10, 12, 26, 47, 54, 62, 68, 69, 94, 104, 108, 110, 142, 157, 182, 211, 220, 221, 238, 273, 285.
Barbaraea stricta 105, 112, 115, 122, 134, 160, 192, 200, 224, 227, 266, 269, 278.
B. vulgaris 64, 105, 109, 112, 118, 130, 134, 200, 227, 278.
Betula nana 1, 32, 39, 46, 49, 51, 59, 65, 75, 86, 87, 89, 93, 99, 122, 126, 133, 156, 180, 183, 192, 193, 199, 204, 206, 207, 212, 213, 218, 229, 237, 248, 253, 273, 275—277, 279, 284, 292.
B. nana × *pubescens* 1.
Bidens radiata 73.
B. tripartita 73.
Botrychium lunaria 60, 64, 88, 123, 210, 217, 270, 274.
B. simplex 17, 19, 41, 88 (se Suomen Luonto 1955, s. 103).
Brassica campestris 236, 242.
Briza media 64 (se Fagerström 1957 b).
Bromus secalinus 167.
Bunias orientalis 125, 224, 232.
Calamagrostis arundinacea 10, 64.
C. canescens 1, 161, 258.
C. epigeios 2, 64, 148, 274.
C. lapponica 2, 5.
C. neglecta 1, 58, 64, 140, 144, 170, 221, 225, 229.
C. purpurea 1, 8, 12, 17, 18, 44, 53, 57, 58, 62, 84, 87, 93, 112, 121—123, 125, 142, 150, 152, 161, 180, 204, 208, 220, 221, 225, 229, 240, 255, 263, 280, 285.
Calla palustris 39, 195.
Callitriche verna 74, 135, 138.
Calluna vulgaris 45, 47, 51, 89, 112, 119, 132, 133, 137, 154 (huvudformen jämte f. *alba*), 190, 192—194, 229, 254, 279, 292.
Caltha palustris 3, 8, 12, 17, 62, 81, 90, 94, 95, 108, 112, 121, 123, 130, 135, 142, 157, 175, 178, 185, 191, 199, 202, 203, 211, 214, 218, 220, 237, 239, 251, 253, 255, 263.
Campanula patula 58, 60, 242, 243, 263, 278.
C. glomerata 58.
C. rotundifolia 4, 11, 22, 23, 45, 58, 64, 67, 105, 107, 125, 148, 168, 176, 224, 236, 243, 278.
Capsella bursa-pastoris 60, 105, 122, 151, 191, 210, 217, 219, 227, 265, 278.
Cardamine pratensis 94, 95, 107, 113, 115, 123, 191, 220, 239.
Cardaminopsis arenosa 124, 230.
Carduus crispus 219, 278.
Carex acuta 2, 17, 21, 59, 112, 127, 128, 130, 142, 166, 167, 170, 191, 202, 233, 245, 248, 280.

C. appropinquata 214, 218.
C. aquatilis 2, 115, 139, 149, 166, 170, 175, 218, 225, 239, 263.
C. brunnescens 91, 92, 110, 112, 119, 122, 123, 127, 132, 189, 190, 200, 201, 208, 210, 211, 218, 280.
v. *laetior* (= *C. vitilis* (Fr.) Bl.) 108.
C. Buxbaumii 70, 82, 181, 184, 213, 220, 237, 266, 269, 270.
C. caespitosa 8, 10, 44, 77, 83, 84, 89, 90, 94, 105, 115, 121—123, 130, 142, 144, 166, 170, 175, 178, 185, 201, 203, 214, 218, 220, 221, 225, 244, 251, 253, 258, 268, 279.
C. canescens 6, 8, 9, 12, 17, 18, 23, 36, 51, 54, 57, 58, 77, 87—89, 93—95, 105, 112, 115, 121—123, 130, 132, 139, 142, 144, 146, 170, 177, 180, 182, 189, 190, 192, 194, 195, 199, 200, 203, 204, 208, 211, 214, 220, 238, 239, 244, 248, 250, 251, 263, 278—280, 290, 291.
C. canescens × *dioeca* 10, 221, 263.
C. capillaris 187, 202, 218, 220.
C. chordorrhiza 1, 10, 36, 54, 66, 75, 77, 79, 82, 83, 87, 89, 94, 115, 121, 142, 149, 170, 178, 180, 183, 185, 192, 199, 204, 208, 211—213, 218, 220, 221, 223, 237, 239, 244, 248, 253, 258, 261, 263, 266—268, 272, 273, 275—277, 279, 292.
C. diandra 3, 9, 178, 201, 204, 214, 218, 253, 268, 291.
C. digitata 104, 108, 119, 218.
C. dioeca 1, 7, 8, 10, 54, 78, 83, 89, 94, 115, 121, 123, 134, 142, 144, 146, 149, 175, 178, 180, 183—185, 187, 199, 201, 204, 211—214, 217, 218, 220, 221, 223, 238, 248, 251, 253, 258, 261, 263, 266, 267, 269, 272, 275, 279, 290—292.
C. disperma 12, 104, 204, 211, 220, 221, 251, 255.
C. echinata 3, 7, 8, 10, 12, 17, 36, 44, 46, 50, 51, 57—59, 66, 68, 75—80, 82, 83, 87, 89, 142, 149, 175, 177, 178, 180, 183, 185, 187, 199, 201—204, 220, 238, 244, 248, 250, 258, 263, 267, 268, 279, 280, 290, 291.
C. elata 2.
C. elongata 115, 123.
C. flava 3, 10, 80—83, 89, 115, 130, 142, 161, 170, 175, 177, 178, 180, 183—185, 187, 199, 201, 212—214, 218, 220, 221, 225, 233, 238, 251, 266—270, 273, 275—277, 279, 280, 289, 291, 292.
C. globularis 47, 51, 84, 94, 104, 122, 132, 189, 194, 238, 274, 279.
C. heleonastes 10, 36, 115, 121, 142, 161, 170, 175, 178, 181, 183, 185, 199, 201, 204, 214, 220, 221, 248, 253, 263, 279.
C. juncella 53, 233, 239.
C. lasiocarpa 1, 2, 31, 32, 49, 50, 53—55, 65, 70, 75, 77, 79, 80, 82, 86, 87, 89, 93, 133, 156, 177, 178, 181, 183, 184, 192, 193, 197, 199, 201, 204, 206—208, 212—214, 218, 220, 233, 237, 248, 253, 263, 272, 273, 275—277, 279, 280, 284, 290—292.
C. laxa 75, 78, 89, 204, 237.
C. leporina 4, 11, 22, 45, 57, 58, 64, 68, 105, 122, 140, 144, 168, 176, 258, 265.
C. limosa 1, 9, 49, 65, 70, 77, 83, 86, 87, 89, 133, 156, 175, 178, 180, 183, 184, 192, 194, 195, 202, 204, 206, 208, 212—214, 237, 248, 253, 263, 266, 269, 275, 277, 284, 291, 292.
C. livida 75, 77, 86, 89, 181, 213, 253, 266, 268, 275, 277, 292.
C. loliacea 12, 87, 94, 104, 182, 208, 211, 218, 220, 221, 238, 239, 251.
C. magellanica 1, 7, 9, 10, 12, 17, 30, 32, 44, 47, 49, 54, 55, 57, 59, 61, 65, 75, 77, 87, 89, 93, 94, 133, 139, 142, 144, 146, 150, 156, 170, 175, 177, 178, 183, 184, 187, 192—195, 199, 203, 204, 206, 208, 211—214, 220, 233, 237, 248, 251, 266, 269, 275, 279, 290, 291.
C. media 218, 220.
C. nigra 3, 8, 17, 44, 54, 57, 61, 71, 73, 74, 77, 88, 90, 94, 95, 105, 112, 121—123, 130, 134, 139, 142, 144, 166, 170, 175, 178, 183, 189, 199, 203, 214, 218, 220, 221, 225, 233, 249, 263, 279, 280.
C. pallescens 3, 6, 10, 12, 23, 69, 105, 122, 130, 202, 230.
C. panicea 181, 183, 184, 212, 225, 251, 255, 266, 268, 275, 290, 292.
C. pauciflora 1, 7, 17, 30, 32, 46, 47, 49, 50, 54, 55, 59, 65, 75, 77, 86, 89, 132, 142, 146, 150, 155, 178, 180, 184, 185, 192,

193, 199, 203, 204, 208, 211—214, 220, 221, 237, 248, 250, 251, 261, 263, 266, 275—277, 279, 284, 291.
C. rostrata 1, 2, 3, 8, 17, 36, 38, 44, 53, 59, 66, 70, 75, 77, 82, 85—87, 89, 93, 112, 121, 123, 133, 139, 142, 150, 166, 170, 175, 178, 180, 183, 184, 192—195, 199, 204, 211—214, 218, 220, 221, 233, 237, 248, 251, 262, 263, 267, 269, 275, 279, 284, 292.
C. tenuiflora 199, 251, 273.
C. vaginata 3, 64, 83, 87, 89, 90, 94, 95, 104, 105, 113, 115, 121, 123, 142, 149, 178, 182, 183, 186, 187, 199, 203, 208, 212—214, 220, 225, 239, 251, 267, 274, 279, 290.
C. vesicaria 2, 8, 21, 36, 90, 95, 107, 123, 139, 142, 166, 170, 221, 225, 233.
Carum carvi 45, 57, 58, 60, 64, 68, 88, 91, 105, 130, 210, 219, 274, 278.
Centaurea cyanus 4, 42, 60, 63, 113, 265, 274.
C. jacea 58, 64, 68, 278.
C. phrygia 58, 64, 67—69, 158.
Cerastium holosteides v. *vulgare* 51, 57, 60, 81, 88, 105—107, 112, 115, 127, 134, 140, 142, 189, 200, 210, 214, 218, 230, 258, 274.
Chamaedaphne calyculata 1, 2, 32, 39, 46, 51, 55, 65, 87, 90, 93, 112, 127, 156, 193—195, 229, 233, 239, 247, 248, 273, 279, 280.
Chamaenerion angustifolium 23 (huvudformen jämte f. *albiflorum*), 45, 51, 57, 58, 64, 88, 91, 112, 119, 127, 186, 189, 199, 219, 227, 274.
Chenopodium album 42, 45, 51, 57, 60, 63, 72, 88, 91, 105, 162, 189, 210, 217, 219, 227, 274, 278.
Chrysanthemum leucanthemum 45, 51, 56, 64, 88, 91, 95, 105, 112, 113, 115, 123, 127, 217, 219, 235, 236, 238, 243.
Chr. vulgare 22, 31, 34, 45, 64, 72, 96—98, 124, 125, 131, 162, 176, 211, 224, 278.
Cicuta virosa 202.
Cirsium arvense 57, 64, 88, 125, 162, 189, 210.
C. heterophyllum 3, 8, 10, 12, 23, 45, 64, 90, 94, 95, 104—106, 112, 119, 121—123, 125, 130, 134, 139, 142, 144, 149, 153, 161, 170, 175, 178, 182, 183, 185, 187, 199, 200, 208, 211, 214, 217, 220, 221, 240, 263, 279.
C. palustre 8, 17, 23, 64, 69, 90, 94, 95, 112, 115, 122, 123, 130, 134, 139, 142, 149, 175, 180, 184, 201, 211, 212, 214, 221, 251, 263, 269, 279.
Convallaria majalis 12, 62, 94, 110, 130, 154, 166, 170, 186, 214, 217, 220, 225, 228, 230, 239, 270, 280.
Corallorhiza trifida 127, 211—213, 220, 221, 238, 258, 279.
Cornus suecica 7, 8, 44, 51, 61, 80, 84, 90, 110, 122, 132, 191, 196, 204, 206, 208, 211, 214, 238, 239, 274, 279, 280, 285.
Crepis paludosa 3, 8, 12, 83, 84, 87, 90, 91, 94, 104—106, 108, 115, 121, 123, 130, 142, 144, 149, 170, 175, 177, 178, 180, 182—187, 199, 201, 203, 211—214, 218, 220, 221, 251, 253, 258, 263, 267—269, 273, 279, 290.
Cr. tectorum 274.
Dactylis glomerata 58, 60, 63, 64, 68, 125, 158.
Dactylorchis incarnata 78, 89, 178, 180, 183, 184, 199, 204, 211—214, 218, 220, 237, 253, 256, 266, 268, 269, 272, 275—277, 279, 290, 292.
D. maculata 7, 8, 45, 54, 64, 66, 69, 77, 83, 91, 142, 149, 175, 182, 186, 199, 203, 204, 208, 210, 212, 213, 220, 221, 238, 251, 258, 269, 274, 279, 285, 290.
D. Traunsteineri 89, 130, 178, 180, 183, 199, 204, 212—214, 220, 251, 253, 256, 266, 269, 272, 275—277, 279, 292.
Daphne mezereum 90, 106, 185, 217, 220.
Deschampsia caespitosa 3, 12, 17, 45, 51, 57, 58, 88, 90, 91, 95, 112, 113, 119, 127, 132, 137, 139, 142, 144, 154, 167, 170, 178, 187, 189, 199, 200, 208, 210, 214, 218, 219, 251, 263, 274, 279, 285.
D. flexuosa 8, 12, 17, 18, 23, 45, 57, 64, 84, 87, 95, 105, 137, 139, 142, 191, 199, 203, 205, 217—219, 264.
Dianthus deltoides 58, 64, 68.
D. superbus 58, 60 (se FAGERSTRÖM 1957 b),
Drosera anglica 1, 9, 31, 32, 36, 46, 49, 50, 55, 59, 65, 71, 74, 75, 77—79, 82, 86, 89, 156, 175, 180, 183, 184, 192.

Typis expr. 30. 4. 1958

199, 204, 206, 212—214, 221, 237, 244, 249, 253, 263, 269, 275—277, 279, 284, 290.

Dr. anglica × *rotundifolia* 1, 9.

Dr. rotundifolia 1, 3, 9, 17, 36, 46, 47, 49, 54, 75, 77, 78, 83, 86, 89, 115, 142, 156, 175, 178, 192, 199, 203, 211, 214, 220, 253, 263, 268, 279, 284, 292.

Dryopteris cristata 69.

Dr. dilatata 8, 14, 26, 104, 126, 142, 157, 186, 211, 220, 286.

Dr. spinulosa 3, 12, 18, 26, 47, 51, 57, 62, 64, 68, 69, 90, 94, 105, 106, 112, 119, 134, 141, 142, 177, 200, 210, 278, 280, 285.

Elatine hydropiper 138.

E. triandra 138, 145.

Eleocharis acicularis 44, 61, 74, 138, 160.

E. mamillata 41, 71, 144, 165.

E. palustris 20, 41, 44, 71, 74, 113, 139, 144, 165, 225, 239.

Elytrigia repens 51, 57, 58, 64, 68, 124, 159, 219, 278.

Empetrum hermaphroditum 46, invid 83, 89, 93, 112, 133, 137, 156, 192—194, 206, 229, 279, 292.

Epilobium davuricum 216.

E. Hornemanni 142, 161, 199, 203, 204, 211, 218, 220, 251, 258.

E. Hornemanni × *palustre* 142, 161, 182, 204, 258.

E. palustre 3, 7, 9, 17, 45, 54, 58, 62, 81, 82, 84, 89, 104, 112, 139, 142, 144, 157, 180, 182, 200, 201, 203, 204, 211, 216, 218, 235, 248, 251, 253, 258, 263, 269.

Equisetum arvense 45, 51, 91, 112, 137, 191, 210, 217, 219, 220, 238.

E. fluviatile 17, 40, 44, 53, 66, 75, 77, 79, 80, 82, 87, 89, 93, 94, 112, 133, 138, 171, 178, 180, 183—185, 192, 194, 195, 203, 212, 213, 237, 279, 288, 292.

E. hiemale 102, 199, 217, 254, 280.

E. palustre 12, 17, 77, 78, 82—84, 90, 94, 95, 105, 115, 122, 123, 130, 133, 142, 149, 175, 178, 182, 184, 190, 199, 203, 204, 211, 213, 214, 220, 221, 236, 238, 248, 251, 253, 263, 267, 269, 279, 290.

E. pratense 94, 119, 217, 220, invid 251.

E. silvaticum 12, 18, 47, 84, 93, 94, 104, 105, 113, 122, 127, 130, 133, 190, 203, 208, 211, 220, 221, 236, 238, 248, 251, 253, 255, 274, 279, 280, 285, 290.

E. variegatum 268.

Erigeron acre ssp. *euacre* 60, 64, 137, 173, 217, 274.

Eriophorum angustifolium 3, 8, 9, 12, 17, 27, 30, 58, 87, 89, 93—95, 105, 107, 112, 121, 122, 133, 134, 142, 144, 166, 170, 184, 191, 192, 194, 195, 199, 207, 208, 212, 213, 221, 237, 279, 280, 291, 292.

E. gracile 10, 17, 25, 32, 36, 47, 49, 66, 67, 75, 77, 78, 80, 82, 87, 89, 105, 107, 115, 142, 149, 161, 170, 178, 181, 183, 185, 199, 204, 212, 213, 218, 221, 223, 237, 243, 244, 248, 251, 253, 260, 263, 266, 275—277, 279, 291.

E. latifolium 1, 7, 10, 12, 17, 77, 78, 81, 83, 89, 90, 115, 121, 134, 142, 144, 149, 157, 175, 178, 180, 182—185, 187, 188, 199, 201, 203, 204, 209, 211—214, 218, 220, 221, invid 239, 251, 253, 263, 266—269, 272, 275—277, 279, 289, 291, 292.

E. vaginatum 9, 30, 46, 55, 57, 59, 65, 86, 89, 93, 95, 99, 112, 121, 122, 127, 133, 150, 180, 183, 184, 192—194, 199, 201, 206, 207, 212, 213, 221, 248, 250, 279, 284, 291, 292.

Erodium cicutarium 60.

Erysimum cheiranthoides 60, 88, 151, 189, 227, 242.

Euphorbia esula 224.

Euphrasia brevipila 3, 18, 22, 23, 45, 58, 64, 68, 88, 140, 270, 274.

Festuca ovina ssp. *vulgaris* 137, 140, 217.

F. pratensis 45, 58, 64, 68, 111, 125, 164, 278.

F. rubra 3, 17, 57, 58, 69, 77, 83, 90, 91, 95, 112, 115, 123, 134, 137, 140, 142, 144, 149, 178, 185, 189, 199, 201, 203, 205, 210, 211, 217, 218, 220, 221, 238, 251, 263, 274, 279.

Filipendula ulmaria 3, 8, 10, 17, 62, 83, 84, 87, 90, 94, 95, 104, 105, 107, 112, 115, 119, 121, 123, 125, 130, 134, 139, 142, 144, 150, 153, 157, 166, 170, 178, 180, 182, 183, 185—187, 199, 200, 203,

208, 210, 211, 213, 214, 218, 220, 221, 225, 237, 238, 251, 255, 258, 267, 269, 273, 274, 279, 290.
Fragaria vesca 3, invid 10, 23, 33, 64, 67, 94, 96, 97, 104, 105, 108, 119, 122, 126, 162, 165, 186, 198, 217, 220.
Galeopsis bifida 42, 45, 51, 57, 58, 60, 63, 88, 91, 125, 162, 219, 265.
G. speciosa 42, 43, 51, 60, 63, 88, 91, 105, 162, 189, 210, 217, 218, 265, 274.
Galium boreale 58, 167.
G. mollugo 11, 58, 60, 64, 67, 68, 158, 162, 200, 214, 224, 231, 278.
G. palustre ssp. *eupalustre* 2, 3, 8, 17, 62, 81, 83, 88, 90, 93—95, 115, 123, 130, 134, 139, 142, 144, 161, 166, 178, 191, 199, 201, 203, 208, 211, 212, 214, 218, 220, 237, 245, 251, 255, 258, 263, 269, 274, 279, 290.
G. spurium 88, 91, 210, 274, 278.
G. triflorum 94, 220.
G. uliginosum 17, 112, 215, 251, 268.
G. verum 129, 162.
Geranium silvaticum 3, 7, 8, 10, 12, 26, 45, 60, 62—64, 69, 78, 83, 84, 88, 90, 94, 105, 108, 113, 115, 119, 121—123, 127, 130, 142, 178, 182, 183, 185, 186, 199, 201, 203, 208, 210, 212—214, 217, 218, 221 (nästan uteslutande vitblommiga exemplar), 224, 238, 240, 247, 251, 255, 268, 274, 279, 280, 285, 290.
Geum rivale 3, 58, 60, 64, 83, 94, 104—106, 108, 115, 121—123, 134, 157, 175, 182, 184, 185, 187, 199, 203, 214, 218 (huvudformen jämte f. *pallidum*), 220, 279, 291.
Glechoma hederacea 230.
Gnaphalium silvaticum 45, 60, 63, 64, 82, 132, 189, 200, 220, 235, 274, 285.
Gn. uliginosum 63.
Goodyera repens 57.
Gymnadenia conopsea 290—292.
Hammarbya paludosa 237.
Heracleum sphondylium ssp. *sibiricum* 60, 63, 64, 227.
Hieracium pilosella 140.
H. umbellatum 137, 191.
Hierochloë odorata 44, 83, 107, 113, 123, 130, 157, 161, 170, 184, 191, 199—201, 214, 220, 228, 239, 270, 279, 280.
Hippuris vulgaris 48, 53, 62, 87, 113, 138, 174, 202, 244.
Hypericum maculatum 58, 108, 215, 274.
Isoëtes echinospora 38, 40, 43, 74, 138, 145, 156.
I. lacustris 43.
Juncus alpinus ssp. *nodulosus* 41, 61, 71, 161, 233, 236, 249, 269, 280.
J. bulbosus 50, 249.
J. bufonius 45, 57, 60, 82, 190.
J. filiformis 3, 8, 17, 41, 44, 53, 57, 61, 74, 79, 80, 85, 87, 88, 113, 130, 139, 144, 166, 190, 208, 220, 225, 230, 239, 244, 274, 279.
J. stygius 36, 49, 50, 59, 66, 75, 77—80, 85, 87, 89, 180, 183, 184, 199, 204, 214, 253, 261, 263, 266, 267, 269, 275, 292.
Juniperus communis 45, 77, 83, 88, 94, 113, 119, 132, 137, 140, 142, 154, 178, 180, 183, 184, 190, 193, 199, 203, 208, 212, 213, 217, 229, 237, 244, 248, 253, 268, 269, 273, 275—277, 279, 292.
Knautia arvensis 16, 45, 60, 63, 64, 69, 88, 120, 158.
Lactuca alpina 220.
Lamium molluccellifolium 20.
Lastrea dryopteris 3, 10, 12, 18, 23, 33, 47, 53, 62, 64, 69, 84, 87, 91, 94, 104—106, 108, 110, 119, 122, 126, 132, 141, 142, 157, 182, 186, 190, 200, 208, 210, 211, 214, 218, 219, 238, 251, 255, 273, 274, 278—280, 285.
L. phegopteris 7, 10, 12, 33, 44, 47, 62, 78, 84, 87, 90, 94, 104, 108, 110, 122, 126, 130, 141, 142, 182, 190, 208, 211, 220, 238, 251, 255, 273, 278, 279, 285.
Lathyrus palustris 113.
L. pratensis 58, 60, 64, 68, 94, 100, 113, 115, 122, 125, 130, 278.
L. vernus 94.
Ledum palustre 1, 46, 51, 89, 93, 99, 112, 122, 126, 127, 133, 192—194, 196, 207, 213, 237, 247, 273, 279, 284.
Leontodon autumnalis 45, 57, 58, 64, 88, 91, 95, 107, 112, 134, 137, 189, 214, 274, 278.
Levisticum officinale 11, 22, 28, 34, 37, 88, 148, 210, 215, 219.

Linaria vulgaris 22, 34, 37, 60, 64, 72, 103, 130, 136, 226, 227.
Linnaea borealis 18, 84, 91, 106, 119, 132, 154, 208, 220, 238, 285.
Listera cordata 90, 206, 220, 238, 261, 279.
L. ovata 184—186, 203, 214, 218, 292.
Lobelia dortmanna 38, 40, 43, 71, 73, 74.
Lolium perenne 111, 125.
Lotus corniculatus 231.
Luzula multiflora 23, 51, 58, 64, 68, 75, 88, 95, 112, 115, 123, 132, 140, 189, 200, 203, 210, 214, 230, 274, 279, 280, 285.
L. pallescens 58, 95, 107, 112, 134, 189, 200, 230, 235, 269, 274, 278, 280.
L. pilosa 18, 51, 57, 64, 84, 88, 91, 94, 95, 105, 106, 112, 115, 119, 127, 130, 132, 154, 186, 189, 199, 203, 210, 211, 214, 217, 218, 220, 238, 274, 279, 290.
L. sudetica 8, 17, 45, 57, 58, 77, 83, 88, 113, 115, 123, 130, 132, 140, 142, 144, 161, 175, 180, 183, 189, 200, 203, 204, 211, 214, 220, 235, 251, 253, 263, 269, 274, 279, 280.
Lychnis flos-cuculi 167, 179, 227.
Lycopodium annotinum 10, 18, 45, 51, 84, 87, 90, 93, 106, 119, 154, 199, 208, 212, 220, 279, 280, 285, 287.
L. clavatum 60, 90, 170, 220, 274.
L. complanatum ssp. *anceps* 8, 29, 46, 51, mellan 56 och 57, 57, 91, 119, 143, 154, 164, 193, invid 237, 238, 257, 283, 286, 287.
L. inundatum 44, 76, 233, 266, 279.
L. selago 1, 14, 76, 134, 137, 177, 201, 266, 272, 280.
Lysimachia thyrsiflora 2, 20, 41, 44, 50, 53, 54, 61, 74, 79, 82, 84, 87, 93, 141, 144, 191, 202, 208, 269.
L. vulgaris 32, 44, 50, 61, 62, 74, 87, 113, 161, 166.
Lythrum salicaria 20, 166.
Maianthemum bifolium 12, 18, 45, 53, 62, 64, 69, 86, 90, 94, 105, 106, 112, 115, 119, 123, 130, 132, 142, 154, 186, 190, 200, 203, 210, 217, 218, 220, 225, 238, 255, 274, 279, 280, 285.
Matricaria matricarioides 4, 5, 11, 20, 45, 51, 57, 60, 65, 73, 88, 91, 96—98, 105, 136, 148, 173, 176, 189, 191, 210, 217, 219, 227, 265, 278.
Matteuccia struthiopteris 10, 130, 157, 221.
Melampyrum pratense 8, 23, 45, 46, 51, 55, 57, 88, 89, 112, 123, 127, 132, 144, 154, 175, 189, 194, 200, 204, 208, 211—214, 217, 218, 224, 238, 274, 291.
M. silvaticum 8, 10, 45, 51, 54, 95, 113, 115, 119, 123, 132, 142, 154, 175, 182, 199, 203, 208, 214, 217, 218, 220, 238, 274, 279, 290.
Melandrium album 105.
M. rubrum 5, 11, 63, 111, 112, 114, 116, 120, 125, 134, 141, 167, 179, 198, 214, 215, 224, 227, 230, 278.
Melica nutans 3, 7, 8, 12, 23, 26, 45, 47, 62, 64, 69, 83, 87, 90, 94, 104—106, 108, 115, 119, 122, 130, 142, 157, 182, 183, 185—187, 199, 203, 208, 212, 214, 217, 218, 220, 238, 240, 251, 279.
Mentha arvensis 44, 71, 74, 113, 166, 239, 280.
Menyanthes trifoliata 9, 17, 21, 36, 47, 49, 54, 55, 59, 66, 70, 75, 77, 79, 82, 83, 87, 89, 93, 94, 112, 113, 122, 130, 133, 139, 142, 166, 170, 175, 178, 183—185, 191—194, 199, 204, 206, 208, 211—214, 218, 221, 237, 251, 253, 263, 267, 269, 275—277, 279, 284, 290—292.
Milium effusum 12, 104, 110, 119, 122, 125, 142, 144, 182, 211, 218, 220, 255.
Molinia coerulea 14, 44, 50, 53, 54, 59, 61, 69, 75—78, 82, 87, 90, 115, 134, 166, 167, 170, 180, 183, 184, 186, 199—201, 204, 212—214, 218, 225, 229, 237, 249, 263, 269, 279, 284, 291, 292.
Moneses uniflora 91, 108, 204, 213, 220, 257, 259, 279.
Montia fontana ssp. *lamprosperma* 3, 17, 89, 94, 105, 107, 130, 149, 182, 211, 214, 221, 251, 253, 258, 263, 278.
Myosotis arvensis 60, 63, 88, 91, 105, 158, 162, 189, 210, 217, 219, 274, 278.
M. laxa ssp. *caespitosa* 71, 225.
M. palustris 95, 202.
Myriophyllum alterniflorum 20, 40, 87, 171, 174, 202.
Nardus stricta 3, 7, 8, 17, 23, 45, 61, 63, 64, 77, 88, 90, 95, 105, 112, 115, 123, 130,

134, 142, 144, 175, 183, 186, 187, 189, 199, 200, 203, 210, 211, 214, 217, 221, 225, 230, 251, 263, 269, 279.
Nuphar luteum 2, 20, 35, 40, 43, 53, 54, 61, 82, 85, 87, 135, 138, 156, 165, 174, 195, 202, 284.
N. luteum × *pumilum* 163.
N. pumilum 164.
Nymphaea candida 9, 35, 40, 43, 138, 202.
N. tetragona 43, 53, 138.
Oxalis acetosella 3, 12, 18, 94, 104—106, 108, 119, 157, 182, 186, 211, 218, 220.
Paris quadrifolia 157, 182, 186, 240.
Parnassia palustris 3, 8, 10, 63, 64, 74, 80—84, 88, 90, 105, 115, 142, 161, 166, 170, 175, 178, 180, 183—185, 199, 203, 208, 218, 220, 245, 269, 274, 280.
Pedicularis palustris 17, 66, 74, 82, 83, 85, 89, 93, 95, 107, 112, 113, 142, 144, 170, 175, 178, 180, 183—185, 204, 213, 214, 218, 225, 237, 245, 249, 253, 263, 269, 291, 292.
f. *ochroleuca* 237, 245, 263.
P. sceptrum-carolinum 15, 112, 115, 121, 142, 144, 161, 166, 167, 175, 178, 182—185, 199, 201, 204, 208, 211—214, 218, 220, 221, 222 b, 225, 253, 263, 270, 274.
Petasites frigidus 121.
Peucedanum palustre 1—3, 9, 32, 36, 44, 53, 54, 61, 75, 82, 85, 108, 170, 180, 191, 194, 195, 237, 263, 269.
Phalaris arundinacea 10, 58, 84, 88, 121, 130, 150, 152, 171, 178, 219, 221, 251.
Phleum commutatum 45, 51, 63, 64, 77, 88, 90, 95, 113, 121, 123, 130, 140, 142, 178, 182, 185, 189, 199, 201, 203, 208, 210, 214, 217—219, 221, 238, 251, 269, 274, 278, 279.
Phl. pratense 88, 122, 274.
Phragmites communis 1 (bland huvudformen ca 25 ind. f. *picta*), 9, 10, 31, 40, 41, 43, 54, 61, 73, 77, 79, 82, 107, 113, 115, 142, 163, 183, 184, 199, 212—214, 218, 220, 237, 262, 263, 268, 271, 275—277, 281, 291, 292.
Pimpinella saxifraga 23, 158.
Pinguicula vulgaris 44, 50, 71, 115, 117, 142, 183, 184, 214, 218, 225, 239, 244, 269, 270, 272, 280, 290—292.
Plantago major ssp. *eumajor* 45, 57, 58, 64, 88, 91, 105, 112, 130, 134, 189, 210, 217, 219, 227, 274.
Platanthera bifolia 69, 104, 264, 282.
Poa annua 45, 57, 88, 91, 95, 105, 130, 151, 189, 200, 210, 217, 219, 220, 279.
P. nemoralis 130, 218, 220, 227.
P. pratensis (coll., incl. *alpigena*) 10, 18, 45, 51, 57, 62, 81, 83, 88, 105, 119, 130, 132, 142, 149, 152, 161, 178, 183, 189, 201, 210, 214, 218, 227, 251, 253, 274, 279.
P. remota 157.
P. trivialis 10, 57, 88, 91, 142, 149, 182, 205, 219, 235, 236, 274, 278.
Polemonium coeruleum 162.
Polygonum amphibium 73, 113 (mf. *terrestre*).
P. aviculare 45, 57, 88, 91, 162, 219, 265.
P. bistorta 58, 64 (se FAGERSTRÖM 1957 b).
P. convolvulus 45, 60, 63, 115, 162, 219.
P. lapathifolium ssp. *pallidum* 42, 45, 60, 64, 73, 76, 88, 158, 162.
P. viviparum 3, 8, 23, 45, 60, 83, 88, 91, 94, 95, 112, 115, 119, 121, 123, 130, 139, 142, 144, 166, 175, 178, 183, 185, 189, 199, 203, 210, 211, 214, 218, 220, 238, 263, 274, 285.
Populus tremula 33, 53, 58, 88, 91, 107, 113, 132, 154, 157, 166, 189, 217.
Potamogeton alpinus 2, 20, 48, 53, 81, 87, 135, 138, 171, 202, 208, 218, 222 a, 237, 252.
P. gramineus 87, 202.
P. natans 2, 40, 138.
P. perfoliatus 20, 40, 82.
P. pusillus 20, 81, 85, 87, 135, 171.
Potentilla erecta 58, 64, 125.
P. intermedia 60, 64, 68.
P. norvegica 112, 224.
P. palustris 3, 9, 17, 32, 36, 44, 53—55, 59, 61, 62, 74, 81, 82, 87, 89, 90, 93—95, 107, 112, 115, 121, 122, 126, 139, 144, 166, 170, 175, 177, 180, 183, 190, 194, 195, 199, 201, 204, 208, 211, 221, 225, 236—238, 248, 255, 263, 273, 274, 279, 280.
Prunella vulgaris 3, 23, 45, 51, 57, 58, 60, 64, 68, 106, 119, 130, 142, 161, 187, 208, 220, 224, 278, 285.

Prunus padus 45, 62, 88, 90, 94, 104, 106, 108, 123, 152, 157, 191, 199, 220, 251, 255.
Pteridium aquilinum 13.
Pyrola chlorantha 51, 52, 154, 257, 259.
P. media 16, 23, 147, 154, 217.
P. minor 8, 18, 47, 60, 64, 83, 84, 87, 90, 91, 130, 144, 146, 175, 178, 182, 185—187, 199, 201, 203, 204, 208, 220, 221, 238, 245, 251, 255, 263, 269, 274, 279, 285, 291.
P. rotundifolia 3, 83, 90, 94, 95, 104, 106, 115, 121, 123, 127, 134, 142, 144, 175, 178, 180, 182—187, 199, 203, 211, 213, 214, 217, 218, 220, 221, 251, 253, 269, 279.
Ramischia secunda 47, 51, 84, 87, 91, 106, 113, 182, 186, 220, 238, 279.
Ranunculus acris 3, 17, 45, 51, 58, 64, 83, 88, 89, 94, 95, 105, 106, 112, 115, 119, 122, 123, 127, 130, 132, 142, 178, 189, 199, 200, 210, 211, 214, 217—219, 227, 238, 274, 279, 285.
R. auricomus (coll.) 3, 17, 45, 95, 112, 115, 121—123, 130, 140, 144, 157, 189, 214, 251, 274.
R. flammula 236, 278.
v. *reptans* 3, 20, 41, 44, 61, 71, 74, 79, 138, 144, 160, 239, 249, 280.
R. peltatus 74, 160, 163, 202 (synbarligen hithörande sterila individ även på 174 och 222 a).
R. repens 45, 57, 58, 88, 91, 94, 95, 105, 107, 112, 119, 121, 122, 127, 130, 139, 182, 189, 200, 210, 211, 238, 251, 285.
Raphanus raphanistrum 60, 274.
Rhamnus frangula 2, 53, 62, 74, 90, 166, 180, 184, 199, 208, 212, 220, 229, 240, 245, 279, 280.
Rhinanthus minor 45, 58, 63, 64, 88, 91, 107, 112, 115, 121, 123, 130, 132, 140, 142, 144, 182, 187, 189, 200, 210, 211, 214, 218, 219, 234, 251, 269, 274, 279.
Rh. serotinus 45, 51, 56, 58, 60, 64, 67, 88, 136, 217, 265, 274, 279.
Rhynchospora alba 50, 51, 75, 77, 86, 156, 184.
Ribes nigrum 221.
R. spicatum 115, 186, 217, 218, 220, 279.
Roegneria canina 2, 157, 185, 186, 218, 221.
Rorippa islandica 73, 111, 113, 227, 235, 269, 278.
R. silvestris 231.
Rosa acicularis 203.
R. majalis 62, 84, 87, 90, 110, 157, 166, 189, 221, 229, 240, 245, 246, 270, 279, 280.
Rubus arcticus 10, 17, 18, 45, 53, 55, 77, 84, 88, 90, 94, 95, 105, 112, 119, 121, 122, 127, 130, 144, 166, 180 (v. *leucitius* Laest.), 182, 187, 190, 199, 201, 203, 208, 212, 214, 218, 220, 238, 255, 274, 279.
R. arcticus × *saxatilis* 105.
R. chamaemorus 46, 57, 87, 89, 93, 94, 99, 122, 133, 146, 150, 156, 190, 192—194, 199, 206, 237, 240, 279.
R. idaeus 12, 45, 57, 69, 94, 104, 105, 108, 119, 157, 189, 210, 211, 217, 219, 220, 230, 274.
R. saxatilis 10, 12, 18, 23, 45, 53, 69, 84, 90, 94, 104, 106, 115, 119, 122, 130, 134, 154, 157, 178, 182, 186, 208, 212, 214, 217, 218, 220, 238, 279, 290.
Rumex acetosa ssp. *pratensis* 23, 45, 57, 58, 64, 91, 95, 104, 105, 112, 115, 121, 123, 127, 130, 140, 148, 175, 189, 201, 210, 214, 218, 263, 274.
R. acetosa v. *fontanopaludosus* 263.
R. acetosella 23, 45, 57, 88, 91, 107, 112, 132, 140, 189, 200, 205, 210, 219, 274.
R. aquaticus ssp. *euaquaticus* 73, 115, 123, 125, 258.
R. confertus 60, 64, 68 (se Suomen Luonto 1955, s. 104 samt Fagerström 1957 b).
R. crispus 23, 45, 60, 63, 64, 68, 88, 112, 242, 265, 274, 278.
R. longifolius 45, 58, 60, 63, 64, 91, 105, 112, 159, 189, 210, 217, 219, 227, 274, 278.
R. pseudonatronatus 58, 60, 265.
R. thyrsiflorus 68.
Sagittaria natans 15, 20, 43, 73, 74, 163.
Salix aurita 2, 32, 53, 62, 93, 112, 190, 199, 208, 212.
S. aurita × *cinerea* 166.
S. aurita × *lapponum* × *myrtilloides* 202.

S. aurita × *myrtilloides* 2.
S. caprea 51, 58, 64, 88, 89, 108, 189, 217, 224, 280, 285.
S. cinerea 44, 53, 122, 166, 189, 201, 208, 240.
S. lapponum 1, 2, 21, 27, 50, 53, 55, 61, 66, 74, 77, 82, 86, 87, 90, 93, 107, 112, 113, 122, 127, 166, 180, 190, 192, 201, 204, 208, 212—214, 220, 221, 225, 229, 233, 237, 239, 245, 246, 249, 269, 278—280, 285, 292.
S. myrsinifolia 125, 187, 190.
S. myrsinites 214, 218, 268, 290, 292.
S. myrtilloides 1, 2, 17, 56, 59, 65, 67, 90, 94, 113, 122, 127, 134, 170, 175, 180, 183, 192, 199, 201, 204, 211—213, 237, 251, 263, 269, 279, 280, 291.
S. myrtilloides × *starkeana* 82.
S. pentandra 10, 112, 122, 142, 165, 166, 199, 202, 204, 220.
S. phylicifolia 1, 2, 17, 44, 53, 55, 58, 77, 88, 89, 94, 95, 105, 121, 122, 133, 137, 142, 166, 189, 190, 199, 203, 204, 208, 213, 214, 217, 218, 221, 224, 245, 246, 279, 280, 285.
S. repens 113, 122, 212, 224, 233.
S. repens × *rosmarinifolia* 214, 217.
S. cfr *rosmarinifolia* 224, 241.
S. starkeana 53, 82, 201.
Scheuchzeria palustris 1, 32, 46, 50, 55, 59, 65, 75, 77, 79, 82, 86, 89, 156, 177, 180, 184, 193—195, 204, 213, 221, 223, 237, 248, 253, 266, 275, 276, 284, 291.
Scirpus lacustris 61, 79, 82, 288.
Sc. silvaticus 152, 171.
Scutellaria galericulata 3, 10, 20, 44, 50, 53, 54, 61, 74, 79, 82, 87, 112, 126, 144, 160, 166, 167, 171, 202, 221, 233, 245, 251, 279, 280.
Selaginella selaginoides 1, 3, 17, 41, 60, 63, 64, 83, 88—90, 142, 175, 178, 184, 186, 187, 199, 201, 204, 211, 213, 214, 218, 220, 263, 269, 274, 275, 279, 280, 292.
Senecio vulgaris 73, 226.
Silene cucubalus 51, 57, 60, 91, 105, 109, 189, 226, 265, 278.
Solidago virgaurea 8, 17, 23, 45, 51, 57, 58, 63, 64, 68, 69, 77, 88, 91, 94, 106, 112, 119, 121, 127, 132, 137, 149, 170, 173, 178, 180, 182—187, 189, 199, 201, 203, 204, 210, 217, 218, 220, 221, 238, 251, 290, 291.
Sonchus arvensis 130, 159, 191.
Sorbus aucuparia 18, 45, 53, 57, 88, 93—95, 104—106, 108, 119, 132, 142, 154, 166, 189, 208, 211, 212, 220, 255, 280.
Sparganium angustifolium 35, 73, 82, 138.
Sp. Friesii 163.
Sp. hyperboreum 276, 280.
Sp. minimum 74, 79.
Sp. simplex 20, 62, 73, 225.
Spergula arvensis 42, 57, 60, 63, 91, 112, 148, 162, 189, 219, 265, 274.
Stellaria calycantha 211, 258.
St. calycantha × *longifolia* 220, 258.
St. graminea 3, 23, 45, 58, 64, 88, 91, 112, 139, 142, 189, 201, 210, 217, 219, 238, 274, 278, 279, 285.
f. *lasiosepala* (Kalela 1955, s. 108) 60.
St. hebecalyx 58 (se Kalela 1955).
St. longifolia 17, 18, 23, 126, 141, 157, 180, 204, 220.
St. media 45, 51, 57, 88, 91, 105, 151, 162, 189, 210, 217, 219, 233, 253, 274, 278.
St. nemorum ssp. *montana* 142, 157.
St. palustris 2, 20, 58, 73, 161 (f. *virens*), 164, 167, 225.
Subularia aquatica 61, 74, 138, 144.
Thlaspi alpestre ssp. *silvestre* 45.
Thl. arvense 162, 219, 274.
Tofieldia pusilla 181, 184, 199, 201, 204, 211, 213, 214, 218, 220, 248, 266—269, 275, 280, 290—292.
Trichophorum alpinum 1, 3, 6, 7, 9, 10, 14, 24, 25, 36, 39, 50, 56, 70, 75—78, 80, 82, 89, 107, 115, 126, 134, 142, 170, 175, 177, 178, 180, 183, 184, 187, 192, 194, 199—201, 204, 207, 211—214, 218, 220, 221, 233, 237—239, 248, 250, 253, 263, 269, 272, 273, 276, 279, 290—292.
Tr. caespitosum ssp. *austriacum* 1, 6, 14, 27, 39, 49—51, 54, 65, 70, 75, 77, 78, 86, 89, 115, 133, 156, 175, 177, 178, 180, 183, 184, 187, 192—194, 199, 201, 204, 206, 208, 212—214, 218, 220, 223, 233, 237, 238, 245, 248, 261, 263, 266, 268, 270, 273, 275—277, 279, 280, 284, 290—292.
Trientalis europaea 3, 10, 23, 45, 57, 61, 62, 77, 84, 88, 91, 94, 95, 104—106, 108,

112, 119, 123, 127, 133, 154, 189, 190, 195, 199, 201, 204, 206, 210, 212—214, 217, 220, 237, 238, 255, 274, 279.
Trifolium hybridum 68, 217, 224.
Tr. pratense 45, 58, 88, 91, 112, 127, 189, 217, 219, 224, 274, 278.
Tr. repens 45, 57, 58, 88, 91, 105, 112, 189, 217, 219, 274, 278.
Tr. spadiceum 20, 23, 60, 109, 151.
Triglochin palustre 213, 214, 218, 268, 269.
Tripleurospermum maritimum v. *inodorum* 60, 63, 91, 111, 125, 162, 211, 219, 226, 227, 236, 274, 278.
Trollius europaeus 64, 105, 106.
Tussilago farfara 64, 236.
Typha latifolia 35 (se Suomen Luonto 1955, s. 103).
Urtica dioeca 60, 64, 68, 95—97, 105, 148, 151, 159, 210, 219, 227, 230, 231, 278.
Utricularia biseriata [*intermedia* × *vulgaris*] 87.
U. intermedia 20, 53, 66, 75, 77, 79, 82, 85, 87, 89 (c.fl.), 180 (c.fl.), 183 (c.fl.), 184, 204, 213, 214 (c.fl.), 237, 261, 266 (c.fl.), 272 (c.fl.), 275, 291 (c.fl.), 292.
U. minor 89 (c.fl.), 204 (c.fl.), 266, 267, 276, 291 (c.fl.); se Fagerström 1957 a.
U. vulgaris 20, 35, 82, 85, 138.
Veronica chamaedrys 45, 58, 68, 122, 217, 227, 230, 234.
V. longifolia 112, 115, 172, 227.
V. officinalis 3, 105, 132, 142, 185, 220.
V. scutellata 41, 60, 160, 174, 252, 255, 279, 280.
V. serpyllifolia ssp. *euserpyllifolia* 88, 91, 95, 105, 112, 121, 130, 132, 161, 189, 200, 210, 211, 214, 218, 220, 234, 235, 274, 280.
Viburnum opulus 278 (inplanterad?).
Vicia cracca 45, 58, 63, 64, 68, 88, 100, 112, 115, 125, 167, 210, 217, 219, 224, 230, 278.
V. sepium 60, 64, 94, 105, 115, 122, 123, 130, 148, 176, 189, 215, 217, 224, 230.
V. silvatica 94, 125.
Viola arvensis 162, 189, 210, 217, 219, 274.
V. epipsila 10, 12, 18, 23, 64, 94, 106, 108, 119, 121, 123, 149, 157, 182, 185, 220, 251, 255.
V. montana 3, 95, 105, 108, 119, 122, 130, 142, 220.
V. palustris 12, 17, 44, 61, 77, 87—89, 94, 95, 105, 115, 123, 130, 134, 139, 142, 157, 170, 178, 190, 201, 204, 214, 220, 237, 240, 251, 274.
V. tricolor ssp. *eutricolor* 60, 64, 88, 91.

Anförd litteratur: Fagerström, Lars 1955—56: Alchemilla heptagona Juz., ny för Finlands flora. Memoranda *31*. S. 42—46. — 1957 a: Om blommande Utricularia minor L. i Finland. Ibid. *32*. S. 105—111. — 1957 b: Anteckningar om floran i några vinterkrigstida mottiområden i Ok Kuhmo, sommaren 1954. Ibid. *32*. S. 112—119. — Hylander, Nils 1955: Förteckning över Nordens växter. Utgiven av Lunds Botaniska Förening. 1. Kärlväxter. Fjärde utvidgade upplagan av Förteckning över Skandinaviens växter 1. S. 1—175. Lund. — Kalela, Aarno 1955: Stellaria hebecalyx Fenzl, ein vernachlässigter Vertreter des sibirischen Taigaelementes in Fennoskandien. Arch. Soc. 'Vanamo' *9*: suppl. S. 92—112. — Suomen Luonto 1955, s. 103—104.

6. 4. 1957

Föredrag av docent Lars von Haartman: *Det naturliga urvalets makt och vanmakt.*

Föredrag av docent Stig Jaatinen: *Natur och folk på de yttre Hebriderna.*

Till nya medlemmar invaldes stud. Lars-Henrik Nyberg och stud. Karl Rainer Elias Rosengren.

Ordföranden meddelade, att Sällskapets förre viceordförande prof. T. H. Järvi fyllt 80 år den 29.3.1957. Sällskapets lyckönskan framfördes telegrafiskt.

Ordföranden meddelade, att mandatet för Sällskapets representant i Naturskyddsföreningens styrelse utgått 31.3.1957. Då det ej synts nödigt att för denna fråga sammankalla Sällskapet till extra möte, beslöt Styrelsen utse docent Hans Luther även för följande fyraårsperiod. Åtgärden godkändes av Sällskapet.

Ordföranden gav en sammanfattning av de åtgärder Sällskapet vidtagit med anledning av herr Christer Krokfors förfrågan i brev av 28.8.1956 angående möjligheterna att bilda en fältbiologisk ungdomssammanslutning. Härvid upplästes det utlatande, som avgivits av den kommitté, vilken med prof. Håkan Lindberg som ordförande av Styrelsen utsetts att bereda frågan (se redogörelsen för mötet 2.2.1957 s. 15 och årsberättelsen). Detta, liksom Styrelsens åtgärder i övrigt, hade i brev av 18.3.1957 meddelats herr Krokfors. Svarsbrev av herr Krokfors av 22.3.1957 innehållande bl.a. synpunkter beträffande tiden och programmet för den exkursion, som av Svenska Naturvetarklubben planeras till Vasa skärgård instundande sommar, upplästes. Brevet skulle överlämnas till Svenska Naturvetarklubben.

Till protokollet antecknades att Sällskapet med tillfredsställelse tagit del av de synpunkter herr Krokfors framfört.

Ordföranden erinrade om att Sällskapet för undersökningar i Porkalaområdet av Undervisningsministeriet 15.1.1956 beviljats ett extra anslag om mk 150.000. Redogörelse över de verkställda studierna, avfattad av docent Göran Bergman, ävensom en redogörelse av skattmästaren över medlens användning hade överlämnats till Undervisningsministeriet.

Ordföranden meddelade att enligt uppgift av skattmästaren Sällskapets disponibla stipendiemedel detta år uppgår till sammanlagt 47.000 mk, varav för zoologi och botanik 30.200, för botanik 3.900, för entomologi 5.600, för ornitologi 3.600 och för exkursioner 4.100 mk. Styrelsen har 2.4.1957 beslutat hos Sällskapet anhålla att få disponera de nu föreliggande medlen för exkursioner i Porkala eller i andra områden, där en undersökning synes vara speciellt brådskande. Styrelsens anhållan godkändes.

Docent Carl Cedercreutz redogjorde för fynd av *Veronica filiformis* Sm. i Finland (se s. 57).

Docent Walter Hackman redogjorde för det material av Diptera som insamlats i Porkala under exkursioner sommaren 1956 (se uppsatsen s. 57).

Stud. R. Grönblom hade inlämnat stipendieberättelse över studier sommaren 1956. Berättelsen upplästes.

CARL CEDERCREUTZ: **Några ord om Veronica filiformis Sm. i Finland.**

År 1956 lämnar dr JAAKKO JALAS i Luonnon Tutkija några intressanta uppgifter om *Veronica filiformis*. Denna kaukasiska art, som förekommer från Svarta havet ända upp till 2.700 m, har genom kulturen spritt sig till Mellaneuropa i slutet av förra århundradet; först omnämnd från Frankrike (1893). Numera även känd från Nordamerika (1949). Den har odlats i Mellaneuropa på grund av sina ganska stora, vackert ljusblåa blommor. Den har även ett vackert bladverk. Den bildar rikligt med långa rotslående utlöpare. Tackvare dem synes den lätt sprida sig utom odlingsställena i parker och trädgårdar. Den trivs utmärkt på gräsplaner. I några trakter har den redan blivit ett besvärligt ogräs. Särskilt väl synes den trivas i Bayern och Schweiz, men även i Danmark har den visat sig kunna bli mindre välkommen. Från Sverige föreligga tills vidare endast några få fynd de nordligaste från Stockholmstrakten. Hos oss torde den ha odlats något redan från 1920-talet (se JALAS). Känd av botanisterna torde den dock knappast ha varit förän dr Jalas sommarn 1955 träffade på den i ett litet blomsterland i Irjala i Vihtis. Den dog där dock därpåföljande sommar, som troligen var för torr för den. Till Vichtis anser dr Jalas att den kommit med *Dahlia*-knölar och *Petunia*-skott från Salutorget här i staden, vilket tyder på att den uppträder som ogräs någonstädes i en handelsträdgård i staden eller dess närmaste omgivning.

Dr Jalas märkliga fynd föranledde mig att granska närmare de fynd av ogräsveronicor jag gjort under årens lopp. Det visade sig då, att jag tagit tillvara en *Veronica*, som funnits flera år å rad som ogräs i en liten blomsterrabatt utanför Hotell Hjorten i Mariehamn. Vid bestämningen framgick det tydligt att det var *Veronica filiformis*. Jag pressade den den 23 juni 1945, precis på dagen tio år tidigare än ovannämnda fynd.

WALTER HACKMAN: **Några dipterfynd under exkursioner i Porkalaområdet 1956.**

I samband med den biologiska undersökningen av Porkalaområdet insamlade professor HÅKAN LINDBERG och jag 30.5 och 21.7.1956 insekter på ett antal lokaler inom området. I exkursionen den 30.5. som företogs med bil, deltog dessutom mag. Sandler. Härvid företogs insamlingar vid Kyrkslätt station, vid Säfvalls (vid Rilaxvägen) samt på ett par lokaler i Obbnäs. Den senare exkursionen förlades till Masaby, varvid stationsområdet, stranden vid Masaby å samt Sundsbergs gårdsplan och trädgård undersöktes.

Den rätt omfattande kollektionen av diptera har jag endast preliminärt bearbetat, men ämnar här behandla några intressantare fynd. I materialet från den 30 maj är inslaget av koprofila flugor mycket påtagligt, bland annat

Fig. 1. *Artemisia*-bestånd på Sundsbergs gårdsplan.

även bland de flugor som insamlades i trädgården på Obbnäs gård. *Scatophaga stercoraria* F. uppträdde här rikligt. Vid stränderna av ett litet delvis igenvuxet träsk nedanför ett barackområde vid Obbnäsvägen vimlade det av sepsiden *Themira putris*, vilken vanligen anträffas i närheten av gödselvatten.

På Sundsbergs gårdsplan var ogräsväxtligheten synnerligen rik (se fig. 1). *Artemisia vulgaris* växte i täta höga bestånd, likaledes förekom *Lappa* rikligt. De på dessa växter levande trypetidflugorna uppträdde i stor mängd: *Orellia tussilaginis* F. (på *Lappa*) och *Paroxyna parvula* Loew (på *Artemisia vulgaris*).

Arter, vilka direkt kunde misstänkas vara införda i området under arrendetiden 1945—55 har tillsvidare ej kunnat påvisas i materialet. Däremot förtjäna ett antal sällsyntare arter, däribland tvenne för faunan nya, ett omnämnande.

Camilla subfuscipes Collin. På Sundsbergs gårdsplan i Masaby tillvaratogs av prof. Lindberg och mig ett tiotal exx. av denna förut endast från Mellaneuropa kända art. Ett par exemplar av den ytterst närstående *C. glabra* Fall. anträffades även på samma lokal. En revision av Zool. museets *Camilla*-material visade emellertid att *C. subfuscipes* föreligger från betydligt flera lokaler i vårt land än *C. glabra*. Övriga fynd:

C. subfuscipes: Ab: Uskela (2 exx., E. J. Bonsdorff), Sammatti (J. Sahlberg), N: Lappvik (flera exx., R. Frey), Helsingfors (fl. exx. R. Frey), Ta: Sysmä (W. Hellén), Sa: Taipalsaari (Mäklin), Oa: Lappo (Woldstedt), Ob: Karlö (2 exx., R. Frey).

Det kan nämnas att arten är tagen i Petrosawodsk av Günter samt beskriven av Collin (1933) efter exemplar ur Kowarzs samling från Asch, Bozen och Losoncz.

C. glabra: Ab: Svartå (R. Frey), N: Helsinge (J. A. Palmén).

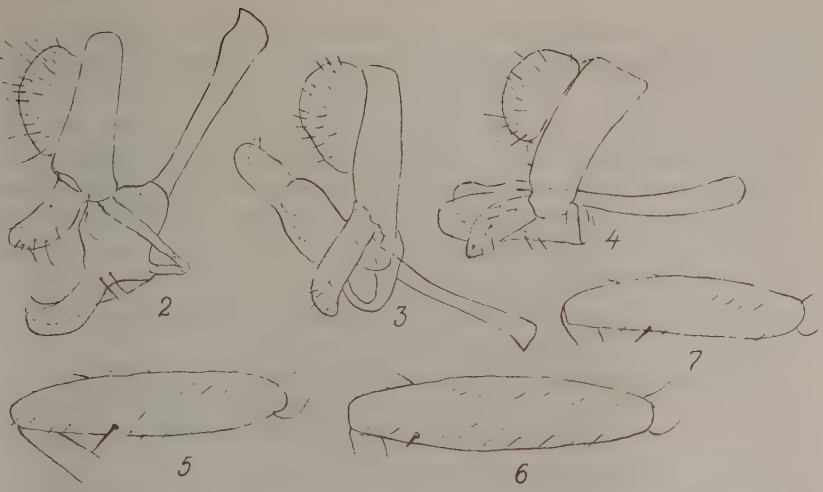

Fig. 2. *Camilla glabra* Fall. Hanliga genitalorgan sedda i profil. — Fig. 3. *C. subfuscipes* Collin, dito. — Fig. 4. *C. acutipennis* Loew, dito. — Fig. 5. *C. glabra*, femur 1, sett från insidan. — Fig. 6. *C. subfuscipes*, dito. — 7. *C. acutipennis*, dito.

Ytterligare finnes ett ex. från Kl: Salmis, utanför landets nuvarande gräns. Beträffande utbredningen i Europa i övrigt, kan nämnas att arten förekommer i Sverige, Mellan- och Sydeuropa samt i England.

Camilla-arternas biologi synes åtminstone enl. Duda (1934) vara okänd, åtminstone *C. glabra* anträffas ofta i närheten av människoboningar. Då *C. subfuscipes* är en föga känd art och tydligen ej bara hos oss utan även annorstädes sammanblandad med *glabra* har jag här avbildat de hanliga kopulationsorganen hos de bägge ovannämnda arterna samt av vår tredje art av släktet, *C. acutipennis* Loew, som för några år sedan anmäldes av mag. R. Storå från Jakobstadstrakten (Storå 1954).

Våra tre arter kunna även rätt lätt igenkännas på yttre karaktärer enligt nedanstående bestämningstabell:

1. Vingar lancettlikt avsmalnande till en mer eller mindre spetsvinklig apex. Femora och framtibier mörka, tibier 2 och 3 gula ..... *C. acutipennis* Loew
— Vingar normala, apex trubbvinklig eller nästan avrundad. Ben gula, på sin höjd femora något förmörkade 2
2. Framfemora med kraftigt svart, anteroventralt borst beläget ca $^1/_3$ från apex (se fig. 5). Femora blekt gula ..... *C. glabra* Fall.
— Framfemora med endast ett litet svart anteroventralt borst ca $^1/_4$ från apex (fig. 6). Femora något förmörkade ..... *C. subfuscipes* Collin.

Collinellula lutosoidea Duda. Vid håvning över förmultnande vass och ävja invid landsvägsbron vid Säfvalls 30.5 erhölls ett flertal exemplar av denna för

faunan nya borborid. Vid revision av det flera hundra exemplar omfattande materialet av *Collinellula lutosa*-gruppen i museets samling har jag endast funnit ett exemplar av *lutosoidea* taget i Lojo av R. Frey. Arten är tydligen hos oss lokal och sällsynt, men fyndet i Porkalaområdet kan knappast sättas i samband med utarrenderingen till Sovjetunionen, ty redan fyndlokalen torde ej på något sätt hava förändrats under åren 1945—55. Arten uppträder i Mellaneuropa och England tillsammans med den ytterst närstående *C. lutosa* Stenh., men är betydligt sällsyntare. Arterna hava mycket olika hangenitalier och honornas analsegment äro även något olika. Då jag har för avsikt att publicera ett sammanfattande arbete över våra borborider, går jag här ej närmare in på artskillnaderna.

Psilopa leucostoma Meig. Ett ex. (det. R. Frey) taget på Obbnäs gårdsplan 30.5. Av denna ephydrid är hittills endast få fynd från Finland kända: AB: Eriksberg (E. J. Bonsdorff), N: Hoplax (R. Frey), Helsingfors (R. Frey) samt utom landet nuvarande område Viborg (K. Jäppinen).

Dicrochira glabricula Meig. (Sciomyzidae), 1 exx. från Masaby 21.7. Arten är utbredd från Åland till Lappland men sällsynt.

Litteratur: COLLIN, J. E., 1933. Five new species of Diptera. Entom. Monthly Mag., *69:* 272—275. — DUDA, O., 1934. Camillidae i LINDNER: Die Fliegen der Palearktischen Region, VI: 1: 1—7. Stuttgart. — STORÅ, R., 1954. Camilla acutipennis Loew (Dipt.) ny för Finlands fauna. Not. Ent., *34:* 94.

4. 5. 1957

Föredrag av dr SVEN SEGERSTRÅLE: *Om de nordeuropeiska istidsrelikternas invandring.*

Föredrag av prof. ILMARI HUSTICH: *Bilder från västkusten av Hudson Bay.*

Docent LARS VON HAARTMAN uppläste minnesord över Sällskapets den 16 sistlidne juli avlidne medlem, rådmannen kapten CARL HOLMQVIST.

Prof. RUNAR COLLANDER uppläste minnesord över Sällskapets den 30 sistlidne januari avlidne medlem, Universitetets förre överträdgårdsmästare, ekonomiedirektör KARL EDVIN LILJESTRÖM.

Ordföranden framlade *Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 74:2* (T. Brander).

Sällskapets förre viceordförande, prof. T. H. JÄRVI har i brev framfört sitt tack för Sällskapets telegrafiska hälsning på hans 80-årsdag, 29.3.1957. På sin bemärkelsedag var prof. Järvi bortrest.

Ordföranden meddelade, att forstmästare ALBIN ANDRÉE utsetts till ordförande för Ålands fågelskyddsförening och uttalade en förhoppning om att de goda relationerna mellan Fågelskyddsföreningen och Sällskapet även i fortsättningen skulle bliva bestående.

Ordföranden meddelade, att Styrelsen vid sitt sammanträde 3.5.1957 anslagit 20.000 mk åt dr A. L. Backman för paleobotaniska studier. Åtgärden godkändes.

Ordföranden meddelade, att Styrelsen 8.4.1957 beslutat höja upplagorna för Sällskapets skrifter. De nya upplagorna är följande: Memoranda Soc. F. Fl. Fenn. 1.300 (1.200), Acta Soc. F. Fl. Fenn. 1.100 (1.000), Acta Botanica Fennica 1.200 (1.100) och Acta Zoologica Fennica 1.200 (1.100).

Ordföranden meddelade, att Styrelsen 8.4.1957 beslutat att tillsvidare låta planerna på en fortsättning av verket Conspectus Florae Fennicae förfalla.

Ordföranden meddelade, att Styrelsen 3.5.1957 beslutat vidtaga åtgärder för sammanställning av index för Acta Zoologica Fennica 51—100.

Ordföranden meddelade, att en ny medlemsförteckning, uppgjord av docent Hans Luther, kommer att ingå i Memoranda 32.

Ordföranden meddelade, att Styrelsen 8.4.1957 givit i uppdrag åt ett utskott bestående av Sällskapets funktionerande ordförande samt prof. Runar Collander och docent Hans Luther att leda arbetet på en fortsättning av verket Finlands Botaniska litteratur, vilket uppdrag av Sällskapet givits åt dr V. Erkamo.

Ordföranden meddelade, att vid Styrelsens möte 8.4.1957 diskuterats det önskvärda i publicering av skrifter i nordiska och internationella serier. Frågan borde i en framtid upptagas av Sällskapet till diskussion.

Sekreteraren förelade cirkulär för den internationella zoologkongressen i London 1958.

Sekreteraren uppläste ett cirkulär från Abisko naturvetenskapliga station beträffande stationens sommarprogram.

Ordföranden erinrade om att Sällskapet tillägnat direktör Eino Aro vid Oy Tilgmann Ab tom 31 av Memoranda. Tomen överlämnades till direktör Aro vid en högtidlighet på tryckeriet 19 dec. Ordföranden uppläste de anföranden som vid tillfället avgåvos, såsom givande en bild av relationerna mellan Sällskapet och tryckeriet och dessas innebörd för Sällskapet (se årsberättelsen bilaga V).

Ordföranden fäste Sällskapets uppmärksamhet vid det sakförhållandet att för 7 av Styrelsens 12 medlemmar mandattiden är 1 år, nämligen för ordföranden, viceordföranden, sekreteraren och skattmästaren samt härutöver för den tidigast invalda av Styrelsens övriga 5 medlemmar, ävensom för de tvenne suppleanterna. Ordföranden meddelade, att han undanber sig återval. På uppdrag av prof. Ernst Häyrén framfördes en liknande anhållan för dennes del.

Ernst Häyrén: **Physcia grisea (Lam.) Zahlbr. med apothecier.**

Det förtjänar antecknas, att jag den 14 februari 1957 vid gården på Söderkulla i Sibbo, Nyland, insamlade *Physcia grisea* med apothecier, dels på lönn,

(tämligen rikligt), dels på ek (sparsamt). Apothecierna äro omkr. 1 mm i diameter; deras kant är tjock och helt sorediös.

Tidigare har fertil *Physcia grisea* av mig tagits i Åggelby vid barnhemmet (27 sept. 1925), på lönn. Tämligen rikligt fertil, apothecier till 1.5 mm i diameter. Kanten tjock och i sin helhet sorediös.

I. Györffy (Ungarn): **In Herbarproben aufgefundene, missgebildete Splachnazeensporogone.**[1]

Die ersten Mitteilungen über missgebildete Splachnazeensporogone, welche zufällig beide *Splachnum vasculosum* gelten, stammen von Gümbel (1854, s. 667 und Taf. XXIX, Abb. 5. — Von Bruch aufgefunden und gezeichnet) und von Schimper (1861, S. 353 und Taf. II, Abb. 8 u. 9. — Von M. de Candolle gesammelt). Seit dem sind mehrere solche beschrieben worden.[2]

Ich musste diesmal zu Herbarproben greifen, einfach weil ich nicht mehr wie früher — als ich noch in den Karpaten, namentlich auf der Hohen Tatra umherstreifte — lebendes Material aufsuchen kann. Die Herbarproben, aus denen das untersuchte Material stammt, sind am Schlusse verzeichnet. Sie sind in Hinweisen mit H und Nummer bezeichnet.

Den Museumvorstehern und Privatpersonen welche mir Sammlungen bereitwilligst zur Verfügung gestellt haben, spreche ich auch an dieser Stelle meinen besten Dank aus.

1) An ihrer Basis g a b e l i g v e r z w e i g t e, aus einer Eizelle entstandene S p o r o g o n e. Früher bekannte Fälle bei Splachnazeen: Györffy 1929 a—c, 1934. In beiden vorliegenden Fällen, H 1 (Abb. 1), H 2 (Abb. 2) tragen die Gabelzweige fast normale, sporenreife Sporenkapseln. Sie sind jedoch verschieden lang (z.B. in Abb. 1. Der längere Zweig: Seta 17.8 und Kapsel 3.2 mm. lang. Der kürzere Zweig: Seta 10.5 und Kapsel 1.5 mm. lang). Bei dem kürzeren Zweig in Abb. 1 und bei einem zweiten im selben Rasen aufgefundenen Stämmchen ist die Hypophyse stark verkrüppelt, dagegen in Abb. 2 annähernd normal; beim längeren Zweig ist sie, wie auch die ganze Kapsel, ungewöhnlich gross.

2) E i n ü b e r z ä h l i g e s P e r i s t o m n e b s t R i n g oberhalb des normalen. Die bis 1930 beschriebenen ähnlichen Fälle bei Laubmoosen habe ich (Györffy 1930) zusammengestellt. Im vorliegenden Fall, H 3 (Abb. 3) ist das überzählige Peristom nicht untersucht worden. Es ist aber höchst wahrscheinlich auch hier, wie in den früher bekannten Fällen, umgekehrt (Zahnspitzen gegen die Sporogonbasis gerichtet). Es gehört vielleicht zu einem stark verkrüppelten zweiten Sporogon, das vielleicht aus der ebenfalls befruchteten

[1] Auf Wunsch des Verfassers von Hans Buch druckfertig gemacht.

[2] Die Arbeit Gümbels ist nicht in den Teratologien von Penzig (1922) und Worsdell (1916) erwähnt.

Bauchkanalzelle entstanden und dem unteren, annähernd normalen Sporogon gleichsam aufgestülpt ist und mit diesem zusammengewachsen ist. Es wäre dies dann eine »acrosyncarpia controversa apicalis». Der den beiden Deckeln entsprechende s.g. Synkonus ist gross, der nach oben gerichtete »Fuss» sehr klein. Die Urne ist verhältnismässig gross, dagegen die Hypophyse stark verkrüppelt. Ich habe auch, obgleich sehr selten, ein zweites überzähliges Peristom beobachtet, welches vielleicht zu einem dritten, aus der untersten Halskanalzelle entstandenen, noch stärker verkrüppelten Sporogon gehört.

3) Abnorme Hauben. a. Die Haube ist (H 4. Abb. 4) seitlich durchbrochen worden und ist an der Seta stecken geblieben. b. Die Haube ist, statt an der Basis, ein bischen höher quer abgerissen und hat ein manschettenartiges Gebilde an der Mündung der Vaginula hinterlassen (Abb. 2) und H 6 (Abb. 6). Diese Art Missbildungen gehören zu den häufigsten.

4) Zweisporogonige Stammspitzen bei Arten mit normal einzelnen Sporogonen. In allen hier zu behandelnden Fällen (Abb. 5—8) umschliesst eine gemeinsame untere Vaginula die beiden Sporogonfüsse mehr oder weniger hoch: bei H 5 (Abb. 5 und 8) bis zu den zwei Vaginulamündungen bei H 6 (Abb. 6) und H 7 (Abb. 7) bis etwa zur halben Gesamthöhe der Vaginula.

5) Kleistokarpe Sporogone (Abb. 9, 10). Die Sporenkapsel kann sich nicht öffnen, weil die normale Öffnungszone mit dazugehörigem Ring und Peristom fehlt. Bei H 8 (Abb. 9) ist die Hypophyse verhältnismässig lang und abnorm und bei H 9 (Abb. 10) fehlt sie.

Herbarproben

1. *Tetraplodon mnioides* (L. fil., Sw.) Bruch et Schimp. Schweden, Umgegend von Stockholm. 6.9.1908 leg. G. O. Malme. — Hierzu Abb. 1.

2. *T.mn.* var. *paradoxus* (Hag.). »Norwegen, Dovrefjeld ..., in der Nähe von Kongsvold, Aug. 1909 legit Hans Buch» (E. Bauer Musci Eur. exs. 848 — in herb. H. Gams) — Abb. 2.

3. *Tayloria lingulata* (Dicks.) Lindb. Daselbst leg. Hans Buch (E. Bauer M. E. exs. 846.) — Abb. 3.

4. *Tetraplodon urceolatus* Bruch et Schimp. Schweiz, »Kistenpass (Glarus-Graubünden) 2400 m. Aug. 1902 leg. Th. Herzog» (in herb. H. Gams) — Abb. 4.

5. *Tayloria Froelichiana* (Hedw.) Mitt. »Rosengarten, Molignon 2600 m. 29.7.1895. leg. Stolz Friedrich» (Herb. univ. Oenipontanae) — Abb. 5 und 8.

6. *T. serrata* (Hedw.) Br.eur. »Tirol: Martarthal bei Gschnitz 5.8.1903 Schiffner». Herb. Univ. Oenip.) — Abb. 6.

7. *T. Froelichiana* (Hedw.) Mitt. »Steineralpe bei Windisch-Matvei. 9.9.1896. Stolz.» (Herb. Univ. Oenip.) — Abb. 7.

8. *T. Hornschuchii* (Grew. et W. Arn.) Broth. »Nusing bei Windisch-Matvei, 2600—2800 m, zerstreut 18.9.1896 Stolz» (Herb. Univ. Oenip.) — Abb. 9.

9. *Tetraplodon mnioides* (L. fil., Sw.) Br. eur. var. *paradoxus* (Hag.) »Norwegen. Auf dem Berge Knutshö der Alpen Dovrefjeld, 1600 m s.m. 4. Aug. 1907. leg. N. Bryhn» (E. Bauer, Musci eur. exs. No. 297, in Herb. Mus. nat. Hung. 81). — Abb. 10.

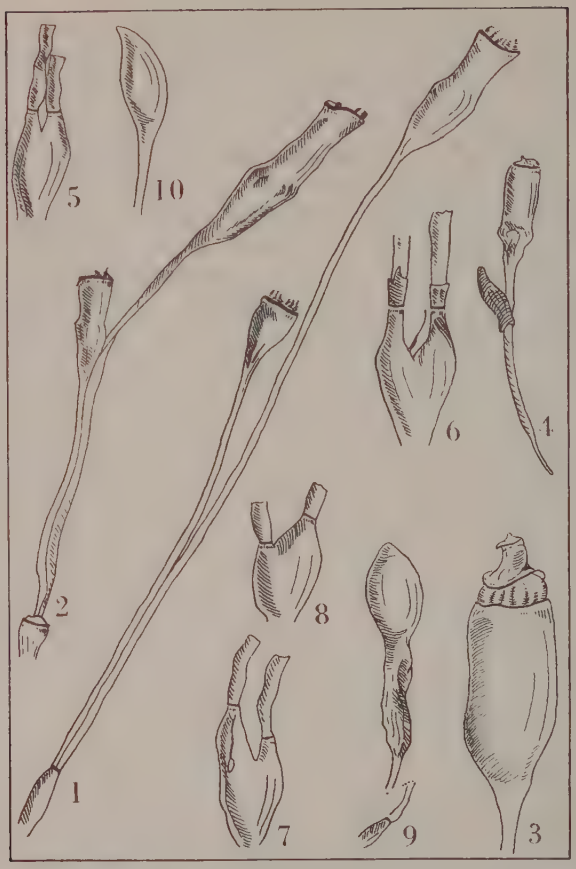

1, 2. Gabelig verzweigte Sporogone (H 1, H 2) 20 ×, 15 ×. — *3.* Sporogon mit überzähligem Peristom nebst Ring oberhalb des normalen Peristoms (H 3). 40 ×. — *4.* An der Seta steckengebliebene Haube (H 4). 15×. — *5* bis *8.* Vaginula zweisporogoniger Stammspitzen, durch Entfernung der Blätter sichtbar gemacht (5 und 8 aus H 5, 6 aus H 6, 7 aus H 7). 25×, 38×, 30×, 25×. — *9* (H 8), *10* (H 9) Kleistokarpe Sporogone. 15×. — Autor delin.

Schrifttum: Gümbel, W. Th. 1854: Der Vorkeim. Nov. Act. Acad. Leop. Carol. *24*. P. 2. — Györffy, I. 1929 a: Monstruoses Sporophyton von Tetraplodon bryoides aus Suomi. Ann. Soc. Zool.-Bot. Fenn. Vanamo *9* No. 7. — b: Novitates Bryologica V. The Bryologist *22*, S. 62. — c: in Math. u. Naturw. Akad. der Wiss., Budapest *46*, S. 110—112. — 1930: Syntheca controversa von Bryum pallescens aus der Hohen-Tatra. *1:* 7. — 1934: Novitas bryologica — VI. The Bryologist *37*, S. 44—46. — Penzig, O. 1922: Pflanzenteratologie, 2 Aufl. *3*. — Schimper, M. W.-Ph. 1861: Observations sur quelques cas de teratologie bryologique. Bull. Soc. Bot. de France *8*, S. 351—353. — Worsdell, W. C. 1915, 1916: The principales plant-teratology.

Typis expr. 30. 4. 1958

HANS BUCH: **Theoretische Betrachtungen über die Ursachen der Sporogonverzweigung und der Entstehung überzähliger Peristome bei Laubmoosen. — Spiegelbildzwillinge.**

Die verzweigten und die mit überzähligem Peristom versehenen Laubmoossporogone betrachtete SCHIMPER (1861, S. 351—353, Taf. II) als Zusammenwachsungen, Synkarpien, von zwei Sporogonembryonen. Er konnte sich dabei nichts anderes denken als dass die Teilembryonen aus je einem Archegon entstehen (l.c. die Konstruktionen 1 und 2 auf Taf. II). BESCHERELLE (1865, S. 295 nebst Konstruktionen auf S. 292) hob hervor, dass eine Zusammenwachsung wenigstens der oberen Embryoteile derart nicht möglich ist, wegen der trennenden Archegonwände, meinte aber, dass diese sich vielleicht auflösen.

Das verzweigte Sporogon kann man wohl — wie geformt es auch sei — am ehesten mit GYÖRFFY (z.B. 1921, S. 48) als ein einziges d.h. aus einer einzigen Eizelle entstandenes Sporophyten-Individuum betrachten. GYÖRFFY erwähnt Verletzung als Entstehungsursache der Verzweigungen, sagt aber (l.c. S. 49): »Die Missbildung (eine dreizweigige Mooskapsel) ist sicher durch Frost entstanden» und von einem schon von der Setabasis an dreizweigigen Sporogon (1929, S. 307): »Hier erfolgte unbedingt die Verletzung durch Frost zweimal nacheinander». Hierin kann ich ihm nicht folgen. Mir scheint es dass die Spaltung des Embryo (nebst darauf folgender Regeneration), welche eine Voraussetzung der Verzweigung ist, wohl kaum durch Frostschäden hervorgerufen werden kann. Dagegen kann solcheine Spaltung leicht durch Quetschung entstehen. Es ist wohl kaum ein Zufall, dass diejenigen Moose, welche am häufigsten diese Art Missbildung zeigen, z.B. Splachnazeen und *Bryum*-Arten, oft auf solchen Stellen vorkommen wo Vieh und Menschen sich bewegen. Die wahrscheinlich leicht auszuführende experimentelle Bestätigung dieser Theorie steht noch aus.

Das eigentümliche Sporogon mit einem oder sogar zwei (vgl. später) überzähligen Peristomen und Ringen, welches bisweilen auch eine, wenn auch stark verkümmerte Kolumella und eine Seta-ähnliche, frei in die Luft ragende Spitze zeigt, hatte schon GÜMBEL (1854) auf Grund von Zeichnungen aus der Hinterlassenschaft BRUCHS geschildert. Er sagte (l.c. S. 652, Taf. XXIX, Abb. 6 u. 7) von einer missgebildeten *Camptothecium lutescens:* »Das erste ... was wir zu sehen glauben ist ... als habe sich einer unteren ... Kapsel eine obere umgekehrt aufgesetzt ...». SCHIMPER (1861 S. 352 und Taf. II, Abb. 11—14) deutet diesen Fall[1] wie gesagt als eine wirkliche Zusammenwachsung

[1] HAGEN (1906) behauptet dass diese Abbildung GÜMBELs Arbeit ohne Quellenhinweis entnommen ist. Soetwas kann man sich von SCHIMPER kaum denken. Er hat wahrscheinlich den Originalgegenstand untersucht und abgebildet, den er nebst Fundort und Sammler erwähnt. GÜMBELs Abbildungen kannte er vielleicht garnicht.

zweier Sporogone, und ihm schliessen sich LINDBERG (1872, S. 43—45) und GYÖRFFY (1956—1957) an; nur lassen sie die Glieder der Sporogonkette, im Gegensatz zu SCHIMPER, aus ein und demselben Archegon entstehen, der erstere aus zwei »Zentralzellen», der letztere aus der Eizelle und der Bauchkanalzelle und eventuell noch aus der untersten Halskanalzelle. MÖNKEMEYER (1906, S. 178), welcher die Arbeiten GÜMBELS und SCHIMPERS nicht kannte, versuchte nicht etwas besonderes in seine zwei- und dreiperistomigen Sporogone hineinzudeuten. Er hielt sie einfach für Sporogone mit überzähligen Peristomen nebst Ringen im Deckel. Als Ursache dieser Missbildung erwähnt er (l.c. S. 181): »Erfrieren oder andere mechanische Verletzungen». Das erstere kann man wohl ruhig abweisen: Quetschung wird wohl auch hier die am häufigsten vorkommende Verletzung sein. Die betreffenden Moose sind, wie die vorher erwähnten, Verletzungen stark ausgesetzt. Spuren von solchen glaubt er auch gesehen zu haben. Als solche könnten z.B. der zwei- und der dreilappige Deckel bei MÖNKEMEYER (1910—11, S. 48, Abb. 2: 7 und 2: 9) gedeutet werden.

Man könnte sich vielleicht denken dass eine Quetschung nur der Deckelspitzenanlage die Bildung überzähliger Peristome und Ringe veranlasst. Werden doch aus dem Wundkallus einer Deckelanlage hauptsächlich Deckelbestandteile entstehen! Eine auffallende Eigenschaft kann jedoch nicht auf diese Art befriedigend erklärt werden: die umgekehrte Lage des oberen Peristoms. Man sieht sie in fast allen diesbezüglichen Abbildungen. Und nicht nur das. Sie ist in allen diesbezüglichen Schriften entweder erwähnt oder unterverstanden. Sie kann auch nicht mit Hilfe der Sporogonkettenhypothese GYÖRFFYS (vgl. vorher) erklärt werden; ist es doch kaum denkbar, dass ursprünglich freie, über einander befindliche Embryonen stets mit den Deckelenden zusammenwachsen. Vielleicht haben wir es hier aber mit Eineizwillingen zu tun deren »Köpfe» zusammenhängen, einer Art Siamesischer Zwillinge! Sind doch solche Zwillinge Spiegelbilder von einander! Man könnte sie deshalb S p i e g e l b i l d z w i l l i n g e nennen.

Die auffällige Tatsache, dass das Peristom des oberen, sonst mehr oder weniger stark, verkümmerten Zwillings meistens gleich gut ausgebildet ist wie dasjenige des unteren, kann man sich als die Folge gleichartiger Nahrungs- und Hormonverteilung in den beiden von Anfang an zusammenhängenden Deckeln denken — auch die Spitzen der einander gegenüber stehenden Peristomzähne hängen meistens zusammen (BESCHERELLE 1865, S. 292, (Abb.) und MÖNKEMEYER 1906, S. 180, Taf. XI, Abb. 7) —, während die Orientierung der Organe schon im Beginn der Entwicklung festgelegt zu sein scheint. Dass die übrigen Organe verkümmert sind, hängt wenigstens teilweise damit zusammen, dass der obere Zwilling seine Nahrung ausschliesslich aus dem unteren erhält. Übrigens pflegt sich der Sporogonfuss nebst Hausto-

rien erst dann zu entwickeln, wenn das untere Ende des Embryo die ernährende Unterlage erreicht hat. Die Entstehung eines Fusses am Oberzwilling ist deshalb wohl unter normalen Verhältnissen ausgeschlossen. Eine Seta und Kolumella sind aber dort, wie wir sahen, tatsächlich beobachtet worden. Die Seta konnte auf Grund der für die Seta der betreffenden Art (*Camptothecium lutescens*) charakteristischen warzigen Oberfläche als solche erkannt werden. Bei Arten wo Warzen der Seta fehlen könnte man die eventuell vorhandene kurze Seta des Oberzwillings für einen Deckelschnabel halten (z.B. bei Mönkemeyer 1906, S. 180, Taf. XI, Abb. 2). Eine eingehende vergleichende anatomische Untersuchung, welche merkwürdigerweise noch aussteht, wird wahrscheinlich auch in solchen Fällen die Setanatur, und vielleicht auch die Urnennatur des gleich unterhalb befindlichen Teiles, feststellen können.

Bisher sind unter den Moosen fast nur solche Spiegelbildzwillinge angetroffen worden, welche mit den Sporogondeckeln zusammenhängen. Ich sagte fast nur. Es gibt nämlich einen Fall, der als seitlich zusammenhängende Spiegelbildzwillinge gedeutet werden kann, und er ist zugleich auch der einzige, wo die Entwicklung eines missgebildeten Moosteiles von einem jugendlichen Stadium an bis zum erwachsenen Zustand verfolgt worden ist. Ich meine Schimpers Kultur einer missgebildeten *Buxbaumia indusiata* (1861, S. 352 und Taf. II, Abb. 10). Auf der Ventralseite der jugendlichen Sporenkapsel, die ja bekanntlich dorsinventral ist — obgleich sie fast aufrecht wächst — fand sich eine Anschwellung mit einem abwärts gerichteten, grünen Stäbchen, welches den Boden nicht erreichte. Das Stäbchen wurde im Laufe der Entwicklung von der an Umfang zunehmenden Sporenkapsel allmählich emporgerichtet, sodass es schliesslich fast aufrecht stand. Es entpuppte sich zuletzt als eine Seta mit ihrer charakteristischen roten und warzigen Oberfläche. Die seitliche Anschwellung war also wahrscheinlich ein stark verkümmerter Spiegelbildzwilling.

Die Entstehungsursachen der Spiegelbildzwillinge unter den Moosen muss man sich in gleicher weise vorstellen wie im Tierreich: Verletzung der befruchteten Eizelle oder des jugendlichen, aus nur wenigen Zellen bestehenden Embryo: eine unvollständige Querspaltung bei den mit den »Köpfen» vereinten, eine unvollständige Längsspaltung bei den seitlich zusammenhängenden, kompliziertere unvollständige Querspaltungen bei den dreiperistomigen Gebilden.

Beiläufig sei erwähnt, dass auch die meisten übrigen Missbildungen — abgesehen von den Gallenbildungen — bei Laubmoossporogonen (z.B. Kleistocarpi, Verdrehungen, Vergrünungen) wahrscheinlich auf mechanische, wenn auch meistens etwas andersartige Verletzungen (z.B. Flachdrückung ohne Spaltung) embryonalen Sporogongewebes zurückzuführen sind.

Zusammenfassung.

Abgesehen von den Gallenbildungen hängen die meisten Missbildungen an Laubmoossporogonen wahrscheinlich mit mechanischen Verletzungen, meistens Quetschungen embryonalen Sporogongewebes auf folgende Weise zusammen:

1. Doppelkapseln und Verzweigungen der Sporenkapseln: mit Spaltungen der Kapselanlage und darauf folgender Regeneration.

2. Verzweigungen der Seta tiefer unten: mit Längsspaltungen der Oberhälfte des Embryo in einem Entwicklungsstadium, wo der Fuss schon verankert ist die Kapsel aber noch nicht angelegt ist.

3. Zusammenhängende Eineizwillinge = Spiegelbildzwillinge: mit unvollständigen Spaltungen der befruchteten Eizelle oder des aus nur wenigen Zellen bestehenden Embryo.

4. Andere Missbildungen: mit mechanischen Verletzungen, welche keine tiefen Spaltungen hervorgerufen haben.

Schlussworte.

Bei den von mir vorhin erwähnten als Spiegelbildzwillinge bezeichneten zusammenhängenden Eineizwillingen, welche ich also jetzt — wenn meine Deutung richtig ist — auch für das Pflanzenreich nachgewiesen habe, ist die Spiegelbildnatur eine der auffälligsten Eigenschaften. Sie deutet auf gleichartige Gesetzmässigkeiten sowohl im Tier- als im Pflanzenreich bei der Entwicklung des Embryo aus der befruchteten Eizelle. Welche sind diese Gesetzmässigkeiten? Für die experimentelle Lösung dieser wie mir dünkt wichtigen entwicklungsmechanischen Frage bildet die Laubmooseizelle sicherlich ein günstiges Objekt.

Schrifttum: Bescherelle, M. 1865: Note sur deux cas de syncarpie observés sur le Bryum atropurpureum. Bull. Soc. Bot. de France. *12.* — Gümbel, W. Th. 1854: Der Vorkeim etc. Nov. Act. Leop.-Carol. *24.* — Györffy, I. 1921: Bryologische Seltenheiten XIII. Hedwigia *63.* — 1929: Monstruoses Sporophyton von Tetraplodon bryoides aus Suomi. Ann. Soc. Zool.-Bot. Fenn. Vanamo *9* No. 7. — 1956—1957: Aus Herbarproben aufgefundene Missbildungen an Splachnazeen-Sporogonen. Memor. Soc. Faun. Flor. Fennica *33.* — Hagen, I. 1906: Geschichtliche Notizen über die »acrosyncarpi renversée». Hedwigia *45.* — Lindberg, S. O. 1872: »Acrosyncarpia monochaetica» också hos Mnium medium. Oefv. af Finska Vetenskaps.-Soc. Förh. *14.* — Mönkemeyer, W. 1906: Laubmooskapseln mit zwei und drei über einander stehenden Peristomen. Hedwigia *45.* — 1910—11: Über eigenartige Kapselformen von Bryum argenteum. Hedwigia *50.* — Schimper, M. W.-Ph. 1861: Observations sur quelques cas de Tératologie Bryologique. Bull. Soc. Bot. de France. *8.*

13. 5. 1957

Till nya medlemmar invaldes fil. kand. GUNNEL CARLBERG, fil. kand., fru ELSE HUSMAN, stud. RITVA JOHANSSON och stud. GUNNAR OTTO WECKSTRÖM.

Ordföranden förelade *Acta Societatis F. Fl. Fenn. 73* (Alex. Luther) samt meddelade att *Memoranda 32* är färdig för rentryck.

Ordföranden meddelade, att prof. Ernst Häyrén avsagt sig återval till Styrelsen. Sällskapets intendent för de entomologiska samlingarna prof. Richard Frey hade likaså meddelat att han önskade avgå från denna befattning. För egen del meddelade ordföranden att han ej önskade bli föremål för omval.

Ordföranden uppläste årsberättelse för verksamhetsåret 1956—1957 (se s. 109 och s. 141).

Yttermera avgåvos årsberättelser av skattmästaren direktör STEN STOCKMANN (s. 131) och bibliotekarien docent HANS LUTHER (s. 133) samt redogörelser över samlingarnas tillväxt vid Universitetets Zoologiska och Botaniska museer, sammanställda av kustos docent OLAVI KALELA (s. 155, s. 157), kustos prof. RICHARD FREY (s. 159, s. 162) samt kustos dr GUNNAR MARKLUND (s. 165, och s. 167).

Revisorerna, arkitekt GUNNAR STENIUS och fil. mag. WOLTER HELLÉN förelade revisionsberättelse. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Förrättades val av styrelse för det ingående verksamhetsåret, varvid till ordförande valdes docent KAI OTTO DONNER. Till viceordförande återvaldes docent LARS VON HAARTMAN, till sekreterare valdes docent GÖRAN BERGMAN. Till skattmästare återvaldes direktör STEN STOCKMANN. Till medlem i Styrelsen efter prof. ERNST HÄYRÉN, som avsagt sig återval, valdes docent JAAKKO JALAS. Till suppleant i Styrelsen återvaldes prof. HÅKAN LINDBERG och invaldes prof. HARRY WARIS.

Till intendent för de entomologiska samlingarna valdes kustos docent WALTER HACKMAN.

Vid valet av revisorer meddelade arkitekt Gunnar Stenius att han ej önskade bli återvald. Till revisorer återvaldes fil. mag. WOLTER HELLÉN och nyvaldes dr NILS HENRIK SKULT, till revisorssuppleant återvaldes prof. KAARLO HILDÉN.

GÖRAN NORDSTRÖM: **Die Vogelberingung in Finnland im Jahre 1956.**

Im Jahre 1956 war die Beringungstätigkeit in Finnland fortgesetzt rege und führte zu der bisher höchsten Jahresziffer an beringten Vögeln. Insgesamt 30.937 Indiv. oder also etwa 6.000 mehr als im Jahr zuvor (24.962) wurden nämlich mit Ringen des Zoologischen Museums gemerkt. Über 200 freiwillige

Beringer in allen Teilen des Landes stellten dabei ihre Dienste dem Museum zur Verfügung.

Im fraglichen Jahr wurden u.a. 2.526 Kohlmeisen, 2.143 Trauerschnäpper, 1.907 Lachmöwen, 1.434 Flussseeschwalben und 1.339 Stare geringmerkt. Auf der Vogelstation Signilskär im Ålandsmeer wurden 3.764 ziehende Vögel eingefangen und beringt. Die Station war von Mitte August bis zum Jahresende besetzt. Die Beringungsstatistik von hier umfasst u.a. 1.049 Tannenmeisen (die Art zog im Herbst 1956 ungewöhnlich zahlreich), 435 Birkenzeisige, 232 Fichtenkreuzschnäbel, 18 Bindenkreuzschnäbel und 154 Seidenschwänze; von Raubvögeln sind zu nennen 63 Sperber und 4 Habichte, von seltenen Vögeln 9 Polarbirkenzeisige, 7 Zwergschnäpper und 1 Waldammer. Aus dem übrigen Land verdienen besonders hervorgehoben zu werden 2 Gerfalken, 13 Weideammern und 1 Sperbergrasmücke. Ein alter Steinadler wurde im Herbst nahe Helsinki/Helsingfors eingefangen und beringt.

Von interessanteren Wiederfunden mögen hier kurz folgende erwähnt werden. Mehrere sog. Fernfunde aus Afrika wurden im Laufe des Jahres zum Museum eingemeldet. Der bemerkenswerteste unter diesen ist unzweifelhaft der Wiederfund eines Grauschnäppers, der Ende Dezember bei Lubuku Ranch in Südafrika eingefangen wurde. Es ist interessant festzustellen, dass alle drei bisherigen Wiederfunde von in Finnland beringten Grauschnäppern in Afrika aus einem ziemlich beschränkten Gebiet im südlichsten Teil dieses Kontinents stammen. Von anderen Fernzüglern kann ein Fischadler genannt werden, der im Alter von fünf Monaten nahe der Stadt Dabou an der Elfenbeinküste angetroffen wurde. Ein bei Helsinki/Helsingfors beringter Steinwälzer ist aus Joal im Senegalgebiet einrapportiert worden, eine im Nordteil der Bottenwiek beringte Raubseeschwalbe in Sandsanding ebendort (von hier stammt auch ein früherer afrikanischer Wiederfund einer in Finnland beringten Raubseeschwalbe). Eine Flussseeschwalbe wurde an der Goldküste, eine andere in Südwestafrika wiedergefunden. Ein in Nordfinnland beringter Turmfalke wurde im Februar in Tunisien geschossen.

Von den zahlreichen auf Signilskär beringten Vögeln sind mehrere wiedergemeldet worden. Ein paar Monate nach der Beringung wurde ein Fichtenkreuzschnabel in einem Park in Stockholm eingefangen; ein zweiter ist aus Südfrankreich einrapportiert worden. Ein Seidenschwanz wurde unweit Fredrikstad in Norwegen angetroffen, ein zweiter, schon im November 1954 beringter, an der Küste des Weissen Meeres. Im Herbst 1956 beringte Rotkehlchen sind aus Belgien, Spanien und Italien gemeldet worden. Eine Singdrossel, die am 18. September auf Signilskär beringt wurde, wurde nur 32 Tage später nicht weit von Kandar, einem Ort in Marokko, wiedergefunden! Das bedeutet eine mittlere Zuggeschwindigkeit von etwa 110 km im Tage.

Von wiedergefundenen Kleinvögeln verdienen folgende speziell erwähnt zu werden. Ein in Südwestfinnland beringter Hänfling wurde ein halbes Jahr später in Italien geschossen. Ebenso wurde ein im Sommer 1955 beringtes Braunkehlchen in Norditalien wiedergefunden. Ein Neuntöter ist aus Kreta wiedergemeldet worden, ein bei Helsinki/Helsingfors beringter Wendehals wurde zwei Monate später auf den Zykladen gefunden, eine Rauchschwalbe zwei Monate nach der Beringung in Rumänien.

Was die Drosseln betrifft, kann erwähnt werden, dass eine Singdrossel 5 Monate alt auf Mallorca geschossen und eine Wacholderdrossel aus Jugoslawien gemeldet wurde, ebenso eine Rotdrossel.

Wie bisher, sind beringte Raubvögel in verhältnismässig grosser Zahl wiedergefunden worden. Ein Merlin wurde in Jugoslawien erlegt. Aus Griechenland und Kaukasien ist je ein Wespenbussard gemeldet worden.

Eine auf der Inselgruppe Valassaaret/Valsörarna im Kvark im Bottnischen Meerbusen beringte Spiessente wurde in Kroatien wiedergefunden, eine im Sommer 1956 bei Oulu/Uleåborg beringte Löffelente nahe Venedig geschossen.

Von den zahlreichen Wiederfunden von Möwenvögeln möge hier erwähnt werden, dass eine in Südfinnland beringte Heringsmöwe im Alter von drei Monaten in der Krim erlegt wurde. Eine zweite Heringsmöwe, die ihren Ring im Naturschutzgebiet Aspskär im Finnischen Meerbusen erhalten hatte, wurde nach zwei Jahren in der Komi-Republik in Nordostrussland, nahezu 1.500 km östlich vom Beringungsort, wiedergefunden.

Die Gesamtanzahl der im Jahr 1956 ausgeführten und dem Zoologischen Museum gemeldeten Beringungen beträgt 30.937, verteilt auf 149 Vogelarten.

Die Beringer, die Zahl der von einem jeden mit eventuellen Mithelfern angebrachten Ringe sowie die Beringungsorte (mit den von den Beringern gebrauchten Ortsnamen in finnischer oder schwedischer Schreibform) erhellen aus folgendem Verzeichnis.

142 Aho, Jorma: Pirkkala, Sotkamo, Sääksmäki, Tammisaari, Tampere.
14 Ahola, Veikko: Kuhmoinen.
13 Aikio, Samuli: Utsjoki.
227 Anderson, Jarl-Gunnar: Björköby, Korsholm, Kvevlax, Replot, Vasa, Valsörarna.
30 Andstén, Pentti: Hämeenlinna, Tvärminne, Vanaja.
41 Bagge, Pauli: Parikkala, Ruokolahti, Sulkava.
150 Bergman, Göran: Esbo, Kyrkslätt.
146 Carlström, Bengt, unter Beihilfe von A. Bernström u. I. Borotinskij: Korsholm, Vasa.
123 Casén, Ruben: Gamlakarleby u. Umgegend.
47 Dahlström, Harri: Nummi, Kuopio.
1 Englund, Helge: Bennäs.
747 Eriksson, Kalervo: Aspskär, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna.
304 Eskelinen, Helge: Kempele, Hailuoto, Liminka, Oulu, Oulujoki, Oulunsalo.
160 Estlander, Carl-Erik: Hangö, Helsingfors, Kyrkslätt, Vasa.
140 Excell, Jarl: Strömfors.
127 Fagerström, Kai: Parainen, Turku, Yläne.
213 Finne, Samuel: Kvevlax.
35 Fritzén, Nils: Limingo, Mietoinen.
38 Gustafsson, Monica: Borgå, Sibbo.
510 v. Haartman, Lars: Askainen, Jussarö, Tvärminne.
3 Hahl-Marjokorpi, Teuvo: Heinola.
62 Hakkari, Lasse: Kangasala.
48 Hakumäki, Martti: Hamina, Ruotsinpyhtää, Ryttylä.
9 Halinoja, Raimo: Jyväskylä.
72 Hankela, Matti: Kangasala.
135 Harve, Soini u. Mithelfer: Kangasala, Sahalahti, Teisko.
59 Helispää, Martti: Haukipudas, Ii.
760 Hildén, Olavi unter Beihilfe von K. Mikkola: Björköby, Helsinki, Kvevlax, Lammi, Maxmo, Munsala, Replot, Tammisaari, Valassaaret.
17 Hirvilahti, Matti: Turku.

230 Hirvonen, Heikki: Espoo, Helsinki, Janakkala, Kirkkonummi, Lammi, Nummi, Vanaja.
136 Hissa, Raimo: Koivulahti, Maksamaa, Raippaluoto.
77 Hofström, Ruth: Suomusjärvi.
29 Hovilainen, Heikki: Joroinen, Muuruvesi, Rantasalmi.
104 Huhta, Veikko: Hattula, Hämeenlinna, Vanaja.
61 Hyttinen, Olavi: Kangasala.
149 Hytönen, Olavi: Espoo, Helsinki.
110 Hyvönen, Mauno: Jyväskylä.
25 Hyytiäinen, Kyösti: Tampere.
199 Hyytiäinen, Matti: Tampere, Kuru, Pirkkala, Sääksmäki.
110 Jaramo, Ilmo: Heinola u. Umgegend, Kakskerta, Turku.
1244 Johansson, Per-Åke, unter Beihilfe von I. Hagback: Kristinestad, Lappfjärd, Närpes, Sideby, Tjöck.
37 Jokinen, Risto: Kangasala.
95 Jonasson, Henry: Helsinge, Helsingfors, Pedersöre.
11 Juutilainen, Kari: Aitolahti, Kangasala.
17 Kalima, Timo: Helsinki, Inari, Kangasniemi.
30 Kallio, Pentti: Kangasala.
3 Kangas, Jaakko: Pälkäne.
154 Karttunen, Sakari: Huittinen, Hämeenlinna, Keikyä, Kokemäki.
205 Kaukola, Alvi: Ahlainen, Pori u. Umgegend.
7 Kinnunen, Tapio: Pernu.
79 Kivelä, Juhani: Valkeakoski.
204 Kivilahti, Osmo, unter Beihilfe von Olavi & Onni Kivilahti: Rovaniemi u. Umgegend.
765 Klemola, Pertti & Matti Ketola, unter Beihilfe von R. Heinonen & V. Öhman: Enontekiö, Espoo, Hauho, Helsinki, Merikarvia, Pori u. Umgegend, Tyrväntö.
42 Koivisto, Ilkka: Vihti.
65 Koivu, Juhani: Hauho, Hämeenlinna, Vanaja.
72 Komonen, Aimo: Jyväskylä, Rovaniemi, Ylitornio.
876 Korhonen, Paavo, unter Beihilfe von T. Tuomi: Pori u. Umgegend, Rauma, Ulvila.
253 Koskimies, Olli: Helsinki, Karjalohja.
16 Krogius, Birger: Närpes.
26 Krokfors, Christer: Kronoby.
1 Krüger, Paul: Helsingfors.
9 Kujansuu, Kalevi: Aitolahti, Tampere.
344 Lahdenperä, Osmo: Haukipudas, Kempele, Oulu, Oulujoki, Oulunsalo.
24 Laine, Ilkka: Jaala, Valkeala.
236 Laine, Timo: Heinola, Hollola, Lahti, Mäntyharju, Nastola, Orimattila, Renkomäki, Valkeala.
108 Lallukka, Kalevi: Jyväskylä u. Umgegend, Petäjävesi.
27 Lehmusjärvi, Heikki: Joutseno.
2609 Lehtonen, Sulo J., unter Beihilfe von J. Halonen, E. Hauhio, P. Hämäläinen, K. Jokio, T. Kurkela, A. Laisi, E. Leppäkoski, A. Rautén, B. Seppelin, O. Soukka, K. Thomasson, O. Töytäri: Hamina, Kymi, Naantali, Vehkalahti, Virolahti.
166 Leikkonen, Lauri: Virolahti.
22 Lemmetyinen, Risto: Askainen, Parainen, Turku.
43 Lempiö, Kyösti: Kangasala.

1410 Lilja, Ilkka & Arvo Tuominen: Ahlainen, Kauvatsa, Kokemäki, Noormarkku, Pori u. Umgegend, Rymättylä.
35 Lindeberg, Bernhard: Tvärminne.
8 Lindholm, Kaj: Borgå.
5 Linkola, Martti & Pentti: Ilomantsi.
1802 Linkola, Pentti: Hattula, Hauho, Kalvola, Kuhmalahti, Lammi, Luopioinen, Pälkäne, Sahalahti, Sääksmäki, Toijala, Tuulos, Tyrväntö, Vanaja.
3750 Linkola, Pentti, unter Beihilfe von O. Hildén & M. Rautkari: Signilskär.
41 Linna, Lasse: Pirkkala, Tampere.
737 Liukkonen, Olavi: Kuhmoinen, Lempäälä, Pälkäne, Sääksmäki, Tyrväntö.
286 Liuksiala, Antti: Espoo, Kangasniemi, Kaunispää, Kirkkonummi, Lammi, Luopioinen.
46 Löyttyniemi, Kari: Teisko.
33 Mattila, Antero: Kangasala.
35 Miettinen, Timo: Hattula, Luopioinen, Utsjoki.
17 Mylläri, Kalevi: Espoo, Pyhäjärvi (O.l.).
46 Mäkelä, Rauno: Ikaalinen, Tampere, Utsjoki.
9 Nieminen, Hannu: Kuhmalahti.
312 Niemistö, Lauri: Hauho, Helsinki.
10 Niemistö, Unto: Mustasaari.
25 Nilsson, Birger: Lielahti.
130 Nordström, G.: Helsinki.
136 Norha, Tapio: Helsinki, Lammi, Luopioinen.
154 Norrback, Kaj, unter Beihilfe von C. Olin & B. West: Korsholm, Pörtom, Vasa.
67 Nuortie, Raimo: Artjärvi, Espoo, Kitee, Tohmajärvi.
690 Nurmi, Jukka: Alastaro, Kaarina, Kemiö, Masku, Naantali u. Umgegend, Perniö, Pöytyä, Sauvo, Somero, Tammela, Turku, Yläne.
70 Nyholm, Erik: Korppoo, Pyhäselkä, Rautalampi.
144 Nyman, Lasse: Hauho, Pälkäne, Valkeakoski.
23 Näsi, Yrjö: Karunki, Oulu, Ylitornio.
4 Palmunen, Eero: Hämeenlinna.
35 Papinsaari, Risto: Kangasala.
36 Peiponen, Valto: Kilpisjärvi.
41 Petro Sakari: Heinola, Konnevesi.
158 Pitkänen, Esa: Hattula, Hauho, Hämeenlinna, Mäntsälä, Vanaja.
227 Pohjola, Matti & Sakari: Björköby, Mustasaari, Replot, Vaasa.
87 Poutanen, Terho: Imatra, Joutseno, Parikkala, Ruokolahti, Simpele.
85 Puranen, Matti: Porvoo.
41 Puro, Jaakko, Heinola, Seinäjoki.
4 Putkonen, Pekka: Siuntio.
30 Pynnönen, Simo: Kuorevesi.
9 Pöyhönen, Otto: Sumiainen.
26 Rajala, Paavo: Evo.
144 Rautkari, Mauri: Helsinki.
63 Rautkari, Mauri, unter Beihilfe von A. Henttinen, G. Nordström & T. Norha: Helsinki.
201 Reinikainen, Antti: Helsinki u. Umgegend, Jäppilä, Kiuruvesi, Korpilahti, Kuopio, Maaninka, Riistavesi, Siilinjärvi.
10 Rinne, Juhani: Lempäälä, Signilskär.

110 Ritvos, Kari: Porvoo, Sodankylä.
353 Rosengren, Volmar, unter Beihilfe von F. Rosengren: Lappfjärd.
1 Rosenius, Henrik: Helsingfors.
43 Saarikoski, Raimo: Helsinki, Kuru, Pukkila.
94 Saarinen, Martti: Helsinki, Mäntyharju.
138 Saarinen, Seppo: Kangasala, Kuru, Lempäälä, Pirkkala, Tampere, Teisko, Ylöjärvi.
46 Saaristo, Michael: Aitolahti, Renko, Suoniemi, Tammela, Tampere.
11 Saarnisuo, Niilo: Helsinki, Rautalampi.
1 Salmi, Aapo, unter Beihilfe von O. Öhman: Muonio.
55 Salo, Antti: Virolahti.
239 Salonen, Aimo Olavi: Karkku, Kuru, Nokia, Ruovesi, Tampere.
33 Salovaara, Sampo: Espoo.
102 Salviander, Keijo: Kaarina, Nauvo, Parainen, Turku.
168 Sarjanen, Sakari: Hämeenlinna, Kalvola, Vanaja.
24 Saurola, Pertti: Hauho, Helsinki, Tyrväntö.
172 Savolainen, Antti: Karkku, Tampere.
30 Savolainen, Jyrki: Kangasala.
174 Seppälä, Uolevi: Helsinki.
27 Siikala, Seppo: Jomala, Maarianhamina.
7 Siira, Jouko: Lammi, Liminka, Oulunsalo.
237 Silander, Niilo: Tampere, Ylöjärvi.
120 Sirola, Kari: Hailuoto, Kempele, Liminka, Muhos, Oulu, Oulujoki, Utajärvi.
10 Soikkeli, Martti: Hamina, Pori.
319 Sola, Heikki: Aitolahti, Pirkkala, Sääksmäki, Tampere, Teisko, Vesilahti, Ylöjärvi.
45 Sommardahl, Lars: Kvevlax.
47 Stén, Ilkka: Hyvinkää u. Umgegend, Signilskär.
52 Strandén, Torsten: Jakobstad, Larsmo.
92 Sulkava, Seppo, unter Beihilfe von P. Sulkava: Ilmajoki, Seinäjoki, Tyrväntö, Virrat.
15 Sylvin, Arto: Kuhmalahti.
184 Syrjänen, Juhani: Lempäälä, Rauma, Tampere.
92 Tallinen, Hannu & Juhani: Hauho, Tyrväntö.
25 Tanila, Simo: Kangasala.
69 Tanskanen, Timo: Kangasala, Lempäälä, Lokalahti.
181 Taro, Reijo: Hauho, Helsinki.
88 Tast, Juhani, unter Beihilfe von A. Haapanen: Hämeenlinna, Tyrväntö, Vanaja.
11 Tauriainen, Antti: Oulujoki.
124 Tiainen, Veikko: Kitee.
237 Tiussa, Jouko: Rautjärvi, Ruokolahti, Simpele.
30 Toppila, Kari: Kangasala, Tampere.
37 Tuomala, Heikki: Askola.
99 Tynys, Ilmari & Tauno: Helsinki.
55 Tyrväinen, Heikki: Haapavesi, Joroinen, Rantasalmi, Varkaus.
26 Törnroos, Veijo, unter Beihilfe von A. Henttinen: Helsinki.
164 Törnroth, Tom: Eckerö, Geta, Sund.
47 Valkeila, Väinö: Hämeenlinna, Vanaja.
149 Vankkoja, Esko: Kuru, Pirkkala, Ruovesi, Tampere.
9 Vastamäki, Lasse: Pori.
411 Virolainen, Martti: Espoo, Helsinki.
732 Vuorjoki, Asko: Aspskär.

41 Välimaa, Isto: Kangasala.
373 Åkerblom, Aatos: Lovisa, Strömfors.
251 Österblad, Leif: Korsholm, Kvevlax, Petalax, Vasa.
122 Österholm, Henrik, Jakobstad, Larsmo, Pedersöre.

Die angebrachten 30.937 Ringe verteilen sich in der durch die Ziffer vor jedem Namen angegebenen Anzahl auf folgende 149 Arten:

23 Corvus c. corax L.
296 » corone cornix L.
45 » f. frugilegus L.
508 » m. monedula L.
205 Pica pica (L.)
66 Garrulus g. glandarius (L.)
1339 Sturnus v. vulgaris L.
85 Chloris c. chloris (L.)
108 Carduelis spinus (L.)
453 » f. flammea (L.)
9 » hornemanni exilipes (Coues)
27 » c. cannabina (L.)
37 Pinicola e. enucleator (L.)
239 Loxia c. curvirostra L.
3 » pytyopsittacus Borkh.
19 » leucoptera bifasciata Brehm
492 Pyrrhula p. pyrrhula (L.)
86 Carpodacus e. erythrinus (Pall.)
489 Fringilla c. coelebs L.
130 » montifringilla L.
143 Emberiza c. citrinella L.
13 » a. aureola Pall.
78 » hortulana L.
1 » rustica Pall.
26 » s. schoeniclus (L.)
5 Calcarius l. lapponicus (L.)
1 Plectrophenax n. nivalis (L.)
165 Passer d. domesticus (L.)
84 Alauda a. arvensis L.
40 Anthus t. trivialis (L.)
98 » pratensis (L.)
152 Motacilla flava (L.)
1195 » a. alba L.
62 Certhia f. familiaris L.
2526 Parus m. major L.
162 » c. caeruleus L.
1110 » a. ater L.
133 » c. cristatus L.
2 » c. cinctus Bodd.
479 » atricapillus L.
155 Bombycilla g. garrulus (L.)
213 Lanius c. collurio L.
854 Muscicapa s. striata (Pall.)
2143 » h. hypoleuca (Pall.)
7 » p. parva Bechst.
30 Regulus r. regulus (L.)
17 Phylloscopus collybita (Vieill.)
643 » trochilus acredula(L.)
18 » sibilatrix (Bechst.)
4 Acrocephalus s. scirpaceus (Herm.)
2 » p. palustris (Bechst.)
1 » d. dumetorum Blyth
18 » schoenobaenus (L.)
12 Hippolais icterina (Vieill.)
188 Sylvia borin (Bodd.)
1 » nisoria (Bechst.)
22 » a. atricapilla (L.)
155 » c. communis Lath.
88 » c. curruca (L.)
1111 Turdus pilaris L.
41 » v. viscivorus L.
531 » ericetorum philomelos Brehm
572 » m. musicus L.
148 » m. merula L.
427 Oenanthe oe. oenanthe (L.)
503 Saxicola rubetra (L.)
788 Phoenicurus p. phoenicurus (L.)
25 Luscinia s. svecica (L.)
314 Erithacus r. rubecula (L.)
27 Prunella m. modularis (L.)
21 Troglodytes t. troglodytes (L.)
666 Hirundo r. rustica L.
162 Delichon u. urbica (L.)
521 Riparia r. riparia (L.)
159 Apus a. apus (L.)
99 Dendrocopos m. major (L.)
2 » l. leucotos (Bechst.)
8 » m. minor (L.)
2 Picoides t. tridactylus (L.)
25 Dryocopus m. martius (L.)

283 Jynx t. torquilla L.
5 Caprimulgus e. europaeus L.
5 Cuculus c. canorus L.
41 Aegolius f. funereus (L.)
15 Asio o. otus (L.)
1 » f. flammeus (Pont.)
15 Strix a. aluco L.
1 Glaucidium p. passerinum (L.)
2 Falco r. rusticolus L.
2 » p. peregrinus Tunst.
18 » s. subbuteo L.
19 » columbarius aesalon Tunst.
72 » t. tinnunculus L.
1 Aquila c. chrysaëtos (L.)
17 Buteo b. vulpinus (Gloger) und B. b. buteo (L.)
11 » l. lagopus (Pont.)
6 Circus ae. aeruginosus (L.)
4 » c. cyaneus (L.)
17 Accipiter g. gentilis (L.)
77 » n. nisus (L.)
12 Pernis a. apivorus (L.)
73 Pandion h. haliaëtus (L.)
80 Anas p. platyrhynchos L.
7 » c. crecca L.
1 » penelope L.
18 » a. acuta L.
35 » clypeata L.
2 Aythya ferina (L.)
3 Bucephala c. clangula (L.)
3 Clangula hyemalis (L.)
3 Somateria m. mollissima (L.)
22 Melanitta f. fusca (L.)
2 Mergus m. merganser L.
16 » serrator L.
1 Colymbus a. arcticus L.
31 Columba p. palumbus L.
27 Columba oe. oenas L.
30 » livia domestica Gm.
172 Numenius a. arquata (L.)
1 » ph. phaeopus (L.)
21 Scolopax rusticola L.
9 Capella gallinago (L.)
195 Arenaria i. interpres (L.)
93 Tringa hypoleucos L.
20 » glareola L.
1 » ochropus L.
109 » t. totanus (L.)
10 Calidris alpina (L.)
6 » temminckii (Leisl.)
50 Philomachus pugnax (L.)
61 Charadrius h. hiaticula L.
19 » dubius curonicus Gm.
2 » morinellus L.
6 » apricarius altifrons (Brehm)
361 Vanellus vanellus (L.)
15 Haematopus o. ostralegus L.
422 Hydroprogne tschegrava (Lep.)
1434 Sterna h. hirundo L.
361 » paradisaea Pont.
563 » hirundo vel paradisaea
5 Larus minutus Pall.
1907 » r. ridibundus L.
1181 » c. canus L.
160 » a. argentatus Pont.
705 » f. fuscus L.
33 » m. marinus L.
47 » argentatus vel fuscus
3 » canus vel fuscus
5 Stercorarius parasiticus (L.)
49 Alca t. torda L.
75 Uria g. grylle (L.)
1 Perdix p. perdix (L.)

Nachstehend werden bis zum 31. August 1957 die Wiederfunde der im Jahr 1956 beringten finnischen Vögel aufgeführt, ferner diejenigen Rückmeldungen, die sich auf Beringungen früherer Jahre beziehen und bei uns seit Abschluss unseres Berichtes für das Jahr 1955 bis zum obigen Datum (31.VIII. 1957) eingelaufen sind. Wiederfunde beringter Junge während des Nestlebens oder in den ersten Tagen nach demselben sind nicht berücksichtigt. Die Zusammenstellung umfasst 551 Wiederfunde von 79 Arten. Die Aufführung der einzelnen Funde einer jeden Art geschieht nach dem Serienbuchstaben und der Ring-

nummer. Nach jeder Ringnummer werden zuerst die Beringungsdaten (Ort, Datum und Beringer), dann die Daten für den Wiederfund mitgeteilt.

Soweit nicht anders vermerkt, sind die Vögel als N e s t j u n g e (N e s t l i n g e) beringt worden.

Corvus c. corax L.

D 12125. I l m a j o k i, Savenkylä (62°42′ N, 22°36′ E), 27. V. 1956 (Seppo Sulkava). — K a n k a a n p ä ä, Niinisalo (61°51′ N, 22°29′ E) 18. XII. 1956 erlegt (Niilo Huhtanen). 6 $^{2}/_{3}$ Monate. 100 km S.

D 12355. T j ö c k, Lidvägen (62°19′ N, 21°31′E) 25. V. 1956 (Per-Åke Johansson). — K r i s t i n e s t a d (62°16′ N, 21°22′ E) 2. IX. 1956 erlegt (L. Lytz). 3 $^{1}/_{4}$ Monate. 10 km SW.

D 13001. M u s t a s a a r i, Grillskär (63°7′ N, 21°28′ E) 16. V. 1954 (Matti Pohjola). — N y k a r l e b y (63°32′ N, 22°30′ E) 15. IX. 1956 erlegt (Kurt Litens). 2 Jahre 4 Monate. 70 km NE.

D 13482. M u s t a s a a r i, Svartholm (63°10′ N, 21°30′ E) 16. V. 1956 (Matti Pohjola). — G a m l a V a s a (63°5′ N, 21°39′ E) 25. VIII. 1956 tot gefunden (Sigvard Cederqvist). 3 $^{1}/_{3}$ Monate. 10 km SE.

Corvus corone cornix (L.)

C 41127. V e h k a l a h t i, Karjalansaari (60°32′ N, 27°14′ E) 25. V. 1953 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst 8. V. 1956 tot gefunden (Aulis Kuisma). 2 Jahre 11 $^{1}/_{2}$ Monate.

C 42139. T y r v ä n t ö, Vanajanniemi (61°8′ N, 24°17′ E) 26. V. 1954 (Pentti Linkola). — K e r a v a (60°25′ N, 25°8′ E) Mai 1955 gefunden (E. Merikallio). Ca. 1 Jahr. 90 km SE.

C 43876. V e h k a l a h t i, Vilniemi (60°32′ N, 27°14′ E) 27. V. 1954 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst 3. VI. 1956 tot gefunden. 2 Jahre $^{1}/_{5}$ Monat.

C 43890. Wie C 43876, 4. VI. 1954. — Daselbst 8. V. 1956 tot gefunden. 1 Jahr 11 Monate.

C 45187. P ö r t o m, Norrback (62°45′ N, 21°38′ E) 9. VI. 1956 (Kaj Norrback). — M a l a x, Övermalax (62°55′ N, 21°35′ E) 26. IV. 1957 erlegt (H. Uppgård). 10 $^{1}/_{2}$ Monate. 20 km NNW.

C 45927. Wie C 43876, Mustavuori, 24. V. 1954. — Daselbst, Vilniemi 2. IV. 1956 tot gefunden. 1 Jahr 10 $^{1}/_{4}$ Monate. 5 km SW.

C 48758. Wie C. 45927, 5. VI. 1956. — K a r h u l a (60°31′ N, 26°56′ E) 13. II. 1957 erlegt (Erkki Ojala). 8 $^{1}/_{4}$ Monate. 17 km WSW.

C 49297. H a m i n a, Poitsila (60°33′ N, 27°10′ E) 1. VI. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — K a r h u l a (60°31′ N, 26°56′ E) 13. II. 1957 erlegt (Erkki Ojala). 8 $^{1}/_{3}$ Monate. 12 km WSW.

C 49451. P e t ä j ä v e ' s i, Puttola (62°14′ N, 25°11′ E) 12. VI. 1955 (Kalevi Lallukka). — V a a s a, Haminalahti (63°4′ N, 21°40′ E) 19. IV. 1957 erlegt (Matti Varteva). 1 Jahr 10 $^{1}/_{4}$ Monate. 200 km WNW.

C 49571. T y r v ä n t ö, Mälkiäinen (61°12′ N, 24°14′ E) 28. V. 1956 (Pentti Linkola). — S ä ä k s m ä k i, Ritvala (61°11′ N, 24°10′E) 1. IX. 1956 erlegt. 3 $^{1}/_{6}$ Monate. 5 km W.

C 49572. Wie 49571. — D ä n e m a r k, Sjaelland, Frederikssund (55°50′ N, 12°4′ E) 16. III. 1957 erlegt (Landsjagtforeningen, København). 9 $^{2}/_{3}$ Monate. 920 km SW.

C 54604. L a m m i, Biol. Station (61°3′ N, 25°4′ E) 6. VI. 1956 (Olavi Hildén). — D ä n e m a r k, Mön, Stege, Nordfeld (54°58′ N, 12°15′ E) 9. XI. 1956 erlegt (Tove Jensen). 5 $^{1}/_{6}$ Monate. 1010 km SW.

H 16866. Tyrväntö, Lahdentaka (61°7′ N, 24°20′E) 30. V. 1954 (Antti Haapanen). — Viiala (61°13′ N, 23°46′ E) im Frühling 1956 tot gefunden (Kalle Lehtinen). Ca. 2 Jahre. 30 km WNW.

H 17057. Nummi, Ylä-Immola (60°22′ N, 24° E) 5. VI. 1955 (Harri Dahlström). — Schweden, Gotland, Visby (57°38′ N, 18°17′ E) 2. II. 1956 tot gefunden (Rolf Beinert). $7^5/_6$ Monate. 440 km SW.

H 17263. Pälkäne, Töyräniemi (61°22′ N, 24°25′ E) 8. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Daselbst 26. VII. 1956 erlegt (Markku Pihkala). $1^2/_3$ Monat.

H 17274. Pälkäne, Salmentaka (61°25′ N, 24°25′ E) 9. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Dänemark, Sjaelland, Gilleleje (56°7′ N, 12°17′ E) 18. IV. 1957 erlegt (Landsjagtforeningen, København). $10^1/_3$ Monate. 900 km SW.

H 17289. Sääksmäki, Vanajanselkä, Iso-Jänissaari (61°8′ N, 24°12′ E) 12. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Urjala, Nuutajärvi, Kivijärvi (61° N, 23°28′ E) 29. IV. 1957 erlegt (Torild Brander). $10^1/_2$ Monate. 40 km WSW.

H 17403. Renko, Oinaala (60°52′ N, 24°21′ E) 27. V. 1954 (Sakari Sarjanen). — Dänemark, Jylland, Horsens Fjord, Vorsø (55°50′ N, 10°4′ E) März 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). Ca. 1 Jahr 10 Monate. 1000 km SW.

H 17715. Mustasaari, Fjällskär (63°12′ N, 21°30′ E) 4. VI. 1955 (Matti Pohjola). — Schweden, Skåne, Örkelljunga (56°17′ N, 13°16′ E) 2. IV. 1957 tot gefunden (Mats Almer). 1 Jahr 10 Monate. 900 km SW.

H 18940. Hamina, Poitsila (60°33′ N, 27°9′ E) 6. VI. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst, Kotisaari 2. IV. 1956 erlegt. $9^5/_6$ Monate. 2 km.

H 19311. Ylöjärvi, Teivaala (61°32′ N, 23°41′ E) 1. VI. 1956 (Niilo Silander). — Schweden, Hässleholm, Kärråkra (56°10′ N, 13°46′ E) 23. IV. 1957 tot gefunden (John-Erik Åström). $10^2/_3$ Monate. 820 km SW.

H 19346. Karjalohja (60°15′ N, 23°44′ E) 7. VI. 1956 (Olli Koskimies). — Polen, Tczew (Dirschau) (54°6′ N, 18°48′ E) März 1957 gefunden (Stacja Ornitologiczna, Warszawa). Ca. 9 Monate. 760 km SSW.

H 19476. Kristinestad, Getgrund (62°18′ N, 21°22′ E) 20. VI. 1955 (Per-Åke Johansson). — Daselbst, Grannasudden, 2. V. 1956 tot gefunden. $10^1/_3$ Monate. 3 km ESE.

H 20263. Hattula, Pappila (61°4′ N, 24°24′ E) 23. V. 1956 (Esa Pitkänen). — Schweden, Uppland, Rosersberg (59°34′ N, 17°49′ E) 9. III. 1957 erlegt (Bengt Petterson). $9^1/_2$ Monate. 390 km SW.

H 21409. Sääksmäki, Ikkala (61°11′ N, 24°11′ E) 21. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Daselbst, Ritvala, 1. IX. 1956 erlegt. $2^1/_3$ Monate. 3 km NW.

Corvus m. monedula L.

C 39184. Hattula, Alte Kirche (61°4′ N, 24°25′ E) 4. VI. 1952 (Pentti Linkola). — Daselbst 7. V. 1957 tot gefunden (Pekka Lehtinen). 4 Jahre $11^1/_6$ Monate.

C 39194. Tyrväntö, Haukila (61°12′ N, 24°16′ E) 5. VI. 1952 (Pentti Linkola). — Daselbst, Mälkiäinen, Ende April 1956 gefangen und wieder freigelassen (Kauko Eklund). Ca. 3 Jahre $10^2/_3$ Monate. 2 km SW.

C 42899. Tyrväntö, Lepaa (61°6′ N, 24°20′ E) 3. VI. 1954 (Antti Haapanen). — Janakkala, Leppäkoski, Vanantaka (60°53′ N, 24°43′ E) 5. XII. 1956 getötet (Sulo Immonen). 2 Jahre 6 Monate. 30 km SE.

C 43961. Espoo, Westend (60°10′ N, 24°50′ E), 4. VI. 1956 (Martti Virolainen). — Lohja, Harvakkala (60°15′ N, 24°3′ E) 10. V. 1957 tot gefunden (Tauno Sinersalo). 11 Monate. 40 km WNW.

C 45135. Wie C 42899, 4. VI. 1954. — Luopioinen, Haltia, Hirvijärvi (61°24′ N, 24°35′ E) 27. V. 1956 Ring in einem Nest von *Falco peregrinus* gefunden (Heikki Somersalo). 1 Jahr $11^5/_6$ Monate. 35 km NNE.

C 49408. Kangasala, Tursola (61°29′ N, 24°3′ E) 11. VI. 1955 (Sirpa Kaskinen). — Daselbst, Pikonlinna, 24. IX. 1956 gefangen und wieder freigelassen (Maija Seppälä). 1 Jahr $3^1/_2$ Monate. 3 km NE.

C 51044. Hauho, Hauhontaka (61°8′ N, 24°28′ E) 15. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Turku (60°26′ N, 22°15′ E) 25. III. 1957 tot gefunden (Arto Norha). $9^1/_3$ Monate. 150 km SW.

C 51412. Pälkäne, Kuisema (61°16′ N, 24°24′ E) 18. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Schweden, Närke, Skagershult, Hasselfors (59°6′ N, 14°38′ E) 14. IV. 1957 tot gefunden (Göran Larsson). $9^5/_6$ Monate. 590 km WSW.

C 51490. Sääksmäki, Tyrisevä (61°9′ N, 23°58′ E) 20. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Schweden, Östergötland, Linköping, Järnvägsavenyn (58°23′ N, 15°36′ E) 17. X. 1956 erlegt (B. Wahlin). $3^5/_6$ Monate. 560 km SW.

C 53608. Kristinestad, Alesundsvägen (62°16′ N, 21°19′ E) 14. VI. 1956 (Per-Åke Johansson). — Lappfjärd (62°15′ N, 21°30′ E) Mai 1957 tot gefunden (Ture Björklund). Ca. 11 Monate. 10 km ESE.

Pica pica (L.) (**P.p. fennorum** Lönnb.?)

C 2910. Lielahti (61°31′ N, 23°42′ E) 1. VII. 1955 (Birger Nilsson). — Tampere, Epilä, 28. IV. 1956 erlegt (Paavo Talvenheimo). $9^5/_6$ Monate. 3 km E.

C 39272. Tyrväntö, Retulansaari (61°10′ N, 24°19′ E) 20. VI. 1952 (Pentti Linkola). — Daselbst, Heinonsaari August 1952 tot gefunden (Jorma Syrjänen). Ca. $1^1/_2$ Monat. 1 km W.

C 44672. Ilmajoki, Pojanluoma (62°40′ N, 22°40′ E) 20. VI. 1955 (Seppo Sulkava). — Daselbst ca. 15. VII. 1956 Ring in einem Nest von *Accipiter gentilis* gefunden. Ca. 1 Jahr 1 Monat.

C 46178. Karkku, Heinoo (61°24′ N, 23° E) 2. VI. 1956 (A. O. Salonen). — Daselbst, Koskenkylä, 27. VI. 1956 tot gefunden (Jenny Seppä). $^5/_6$ Monat.

C 47070. Rautjärvi, Rautjärvi (61°18′ N, 29°8′ E) 10. VI. 1956 (Jouko Tiussa). — Daselbst, Kokkola, 14. VIII. 1956 erlegt. $2^1/_6$ Monate.

C 47072. Wie C 47070. — Daselbst 6. VII. 1956 erlegt. $^5/_6$ Monat.

C 47075. Wie C 47070. — Daselbst 6. VII. 1956 erlegt. $^5/_6$ Monat.

C 47577. Lieksa, Kankaala (63°20′ N, 30°2′ E) 17. VI. 1955 (Ilkka Aalto). — Daselbst, Tainiovaara, 1. X. 1955 erlegt (Antti Ryynänen). $3^1/_2$ Monate.

C 47822. Huittinen, Isosuo (61°13′ N, 22°43′ E) 3. VI. 1956 (Sakari Karttunen).— Daselbst, Lauha, 4. II. 1957 erlegt (Seppo Takala). 8 Monate.

C 48330. Rovaniemi, Pekkala (66°20′ N, 26°54′ E) 23. VI. 1956 (Osmo Kivilahti). — Daselbst 3. XI. 1956 erlegt. $4^1/_3$ Monate.

C 48404. Kristinestad, Högholmen (62°15′ N, 21°22′ E) 21. VI. 1955 (Per-Åke Johansson). — Tjöck (62°18′ N, 21°26′ E) 11. VI. 1956 tot gefunden (Erland Grönlund). $11^2/_3$ Monate. 5 km NE.

C 50484. Tjöck, Övre by (62°20′ N, 21°30′ E) 29. VI. 1956 (Ivar Hagback). — Daselbst 21. IX. 1956 tot gefunden. $2^2/_3$ Monate. 2 km S.

C 51666. Espoo, Mäkkylä (60°13′ N, 24°45′ E) 27. VI. 1956 (Kalevi Mylläri). — Daselbst, Kilo, 15. XII. 1956 erlegt (Tapio Alholinna). $5^2/_3$ Monate. 3 km W.

C 53192. Lempäälä, Kiikkerä (61°23′ N, 23°45′ E) 7. VI. 1956 (Timo Tanskanen). — Daselbst, Kulju, 27. VIII. 1956 gefangen (Sulo Järvinen). 2 $^{2}/_{3}$ Monate.

C 53675. Kristinestad, Skatavägen (62°14′ N, 21°20′ E) 17. VII. 1956 (Per-Åke Johansson). — Daselbst, 28. IX. 1956 gefunden. 2 $^{1}/_{3}$ Monate. 3 km N.

Garrulus glandarius (L.)

B 19160. Tyrväntö, Monaala (61°12′ N, 24°15′ E) 5. VI. 1952 (Pentti Linkola). — Daselbst, Kaukila 11. IV. 1956 tot gefunden. 3 Jahre 10 $^{1}/_{5}$ Monate. 2 km W.

B 23392 (ad.) Hamina, Tallimäki (60°35′ N, 27°12′ E) 25. XII. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst 1. X. 1956 getötet. 9 $^{1}/_{6}$ Monate.

Sturnus v. vulgaris (L.)

A 39994 (ad.). Rauma, Syvärauma (61°9′ N, 21°29′ E) 14. V. 1953 (Paavo Korhonen). — Daselbst 3. IV. 1957 von einer Katze getötet (Markku Heinonen). 3 Jahre 10 $^{2}/_{3}$ Monate.

A 49163. Vasa (63°6′ N, 21°37′ E) 4. VI. 1956 (A. Bernström, I. Borotinskij & B. Carlström). — Norwegen, Prov. Kristiansand, Spangereid, Mönestad (58°3′ N, 7°5′ E) 23. III. 1957 von einer Katze getötet (J. Seyffart). 9 $^{2}/_{3}$ Monate. 970 km SW.

A 55741 (ad.). Hamina, Poitsila (60°34′ N, 27°11′ E) 11. V. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Pörtom, Svarvar (62°48′ N, 21°40′ E) 10. VI. 1957 von einer Katze getötet (Arne Weckström). 2 Jahre 1 Monat. 380 km NW.

A 65513. Tjöck, Liden (62°19′ N, 21°31′ E) 11. VI. 1956 (Ivar Hagback). — Norwegen, Prov. Vestfold, Brunlanes, Holhjem (58°57′ N, 9°58′ E) 3. IV. 1957 tot gefunden (Inger Lise Eidsten). 9 $^{2}/_{3}$ Monate. 730 km SW.

Chloris c. chloris (L.)

K 3006 (ad. ♀). Espoo, Westend (60°10′ N, 24°50′ E) 30. I. 1955 (Martti Virolainen). — Daselbst 24. XI. 1955 lebend kontrolliert. 9 $^{5}/_{6}$ Monate.

K 3014 (ad. ♂). Wie K 3006, 11. II. 1955. — Daselbst 20. XII. 1955 lebend kontrolliert. 10 $^{1}/_{3}$ Monate.

K 3016 (ad. ♂). Wie K 3014. — Daselbst 25. III. 1956 lebend kontrolliert. 1 Jahr 1 $^{1}/_{2}$ Monat.

Carduelis f. flammea (L.)

K 16817 (migr. ♀). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 17. XI. 1956 (Pentti Linkola). — UdSSR, Distr. Pskovskaja, Dno (57°44′ N, 29°58′ E) 10. II. 1957 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 $^{5}/_{6}$ Monate. 660 km SE.

Carduelis c. cannabina (L.)

88293. Virolahti, Kurkela (60°35′ N, 27°46′ E) 8. VI. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Italien, Toscana, Siena (43°18′ N, 11°20′ E) 9. XII. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 6 Monate. 2220 km SSW.

Pyrrhula p. pyrrhula (L.)

K 2823 (ad. ♀). Espoo, Westend (60°10′ N, 24°50′ E) 11. II. 1955 (Martti Virolainen). — Daselbst 20. XII. 1955 lebend kontrolliert. 10 $^{1}/_{3}$ Monate.

K 16357 (migr. ♀). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 28. X. 1956 (Pentti Linkola). — Kiikala, Rekijoki (60°29′ N, 23°26′ E) 3. II. 1957 gefangen und wieder freigelassen (Juhani Karvonen). 3 $^{1}/_{6}$ Monate. 230 km E.

75549 (ad. ♀). Wie K 2823, 8. III. 1954. — Daselbst 15. XII. 1955 lebend kontrolliert. 1 Jahr 9 $^{1}/_{4}$ Monate.

Typis expr. 3. 5. 1958

Loxia curvirostra L.

A 48982 (migr. ♀). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 11. IX. 1956 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Var. Mont. Faron (43°10′ N, 5°55′ E) ca. 30. X. 1956 gefunden (M. Ghelfi). Ca. 1 $^{2}/_{3}$ Monat. 2120 km SW.

A 70566 (migr. ♀). Wie A 48982, 26. X. 1956. — Schweden, Stockholm, Hjorthagsparken (59°20′ N, 18°5′ E) 6. I. 1957 gefangen und wieder freigelassen (Gunnar Neuhaus). 2 $^{1}/_{3}$ Monate. 110 km SW.

Fringilla c. coelebs L.

58714. Föglö, Finnholma (60°4′ N, 20°32′ E) 29. VII. 1951 (U. Skarén). — Daselbst 25. VII. 1956 tot gefunden (Charles Hemmingson). 5 Jahre.

73306 (ad. ♂). Strömfors, Strömfors Bruk (60°32′ N, 26°29′ E) 19. VI. 1955 (Jarl Excell). — Daselbst Juni 1956 lebend kontrolliert. Ca. 1 Jahr.

89068. Virolahti, Kurkela (60°35′ N, 27°46′ E) 22. VI. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Helsinki, Hämeenkylä (60°16′ N, 24°48′ E) 18. V. 1957 tot gefunden (Väinö Mäkelä). 1 Jahr 10 $^{5}/_{6}$ Monate, 170 km WSW.

P 5061. Utajärvi, Rokua (64°36′ N, 26°27′ E) 26. VI. 1956 (Kari Sirola). — Belgien, Prov. Liege, Hermalle-Sous-Argenteau (50°42′ N, 5°40′ E) 27. X. 1956 erlegt (Joseph Paquay). 4 Monate. 1980 km SW.

Emberiza hortulana L.

93866. Tyrväntö, Monaala (61°13′ N, 24°20′ E) 15. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Armagnac, Eauze (43°52′ N, 0°6′ E) 24. VI. 1957 gefunden (René Lassene). 1 Jahr $^{1}/_{3}$ Monat. 2500 km SW.

Passer d. domesticus (L.)

97007 (ad.). Rovaniemi (66°30′ N, 25°44′ E) 12. XII. 1955 (Aimo Komonen). — Daselbst 10. III. 1956 lebend kontrolliert. 3 Monate. 1 km.

P 138 (♀). Tyrväntö, Tykölä (61°15′ N, 24°13′ E) 13. VIII. 1956 (Olavi Liukkonen). — Daselbst 21. XII. 1956 lebend kontrolliert. 4 $^{1}/_{4}$ Monate.

Motacilla a. alba L.

52694. Kristinestad, Tjöckvägen (62°17′ N, 21°23′ E) 17. VI. 1956 (Per-Åke Johansson). — Tjöck, Övre by (62°20′ N, 21°30′E) 19. VII. 1956 tot gefunden (Ivar Hagback). 1 Monat. 6 km NE.

Lanius c. collurio L.

93291. Vanaja, Velssi (61°1′ N, 24°34′ E) 4. VII. 1956 (Väinö Valkeila). — Griechenland, Kreta, Rethymnon (35°20′ N, 24°27′ E) ca. 15. X. 1956 tot gefunden (N. G. Lyrakis). Ca. 3 $^{1}/_{3}$ Monate. 2880 km S.

P 2105. Pori, Kuuminainen (61°31′ N, 21°27′ E) 7. VII. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Daselbst, Kyläsaari 23. VIII. 1956 tot gefunden (P. Raita). 1 $^{1}/_{2}$ Monat, 8 km ENE.

Parus m. major L.

Abkürzungen: k. = lebend kontrolliert, t. = tot gefunden, g. = getötet.

Beringungen in Espoo, Westend, 60°10′ N, 24°50′ E. Beringer Martti Virolainen.

K 3033 (ad.) 7. X. 1955. — 23. V. 1956 k.

K 3045 (ad.). 22. X. 1955. — 10. VI. 1956 k.

K 3061 (ad.). 10. XI. 1955. — 15. V. 1956 k.
K 4803 (ad.). 5. II. 1955. — 7. VI. 1956 k. 1 Jahr 4 Monate.
K 4804 (ad.) 5. II. 1955. — 19. XI. 1955 k.
K 4805 (ad.). 5. II. 1955. — 27. XI. 1955 k.
K 4807 (ad.). 5. II. 1955. — 4. XII. 1955 k.
K 4814 (ad.). 6. II. 1955. — 6. X. 1955 k.
K 4823 (ad.). 6. II. 1955. — 11. XII. 1955 k.
K 4824 (ad.). 6. II. 1955. — 15. IV. 1956 k. 1 Jahr 2 $^1/_3$ Monate.
K 4827 (ad.). 6. II. 1955. — 11. XII. 1955 k.
K 4828 (ad.). 6. II. 1955. — 16. VI. 1955 k.
K 4830 (ad.). 6. II. 1955. — 27. XI. 1955 k.
K 4833 (ad.). 13. II. 1955. — 4. XII. 1955 k.
K 4839 (ad.). 19. II. 1955. — 16. X. 1955 k.
K 4841 (ad.). 13. V. 1955. — 10. X. 1955 k.
K 4847 (ad.). 1. VI. 1955. — 11. XII. 1955 k.
K 4854 (ad.). 4. VI. 1955. — 23. V. 1956 k.
K 4863. 15. VI. 1955. — 7. XII. 1955 k.
K 4896. 16. VI. 1955. — 16. I. 1956 k.
73092 (ad.). 4. X. 1953. — 15. V. 1956 k. 2 Jahre 7 $^1/_3$ Monate.
73096 (ad.). 4. XI. 1953. — 9. X. 1955 k. 1 Jahr 11 $^1/_6$ Monate.
74460 (ad.). 10. II. 1954. — 11. XII. 1955 k. 1 Jahr 10 Monate.
74467 (ad.). 12. II. 1954. — 22. XII. 1955 k. 1 Jahr 10 $^1/_3$ Monate.
74477 (ad.). 15. II. 1954. — 4. XII. 1955 k. 1 Jahr 9 $^2/_3$ Monate.
74489 (ad.). 19. II. 1954. — 7. VI. 1956 k. 2 Jahre 3 $^2/_3$ Monate.
74500 (ad.). 25. II. 1954. — 13. XII. 1955 k. 1 Jahr 9 $^2/_3$ Monate.
74579 (ad.). 18. XII. 1953. — 13. XII. 1955 k. 2 Jahre.
74596 (ad.). 30. XII. 1953. — 18. XII. 1955 k. 1 Jahr 11 $^2/_3$ Monate.
75511 (ad.). 2. III. 1954. — 23. XII. 1955 k. 1 Jahr 9 $^2/_3$ Monate.
75529 (ad.). 3. III. 1954. — 4. XII. 1955 k. 1 Jahr 9 Monate.
75556 (ad.). 11. III. 1954. — 11. XII. 1955 k. 1 Jahr 9 Monate.
82042. 13. VI. 1954. — 19. XI. 1955 k. 1 Jahr 5 $^1/_5$ Monate.
82045. 13. VI. 1954. — 22. XII. 1955 k. 1 Jahr 6 $^1/_3$ Monate.
82086. 16. VI. 1954. — 22. XII. 1955 k. 1 Jahr 6 $^1/_5$ Monate.
84614 (ad.). 18. X. 1954. — 15. XII. 1955 k. 1 Jahr 2 Monate.
94251. 8. VI. 1955. — 12. X. 1955 k.
94253. 8. VI. 1955. — 3. 1. 1956 k.
94257, 8. VI. 1955. — 23. XII. 1955 k.

Beringungen in der Stadt Hamina, 60°35′ N, 27°12′ E. Beringer Sulo J. Lehtonen u. Mithelfer.

65458. 5. VI. 1953. — Sääminki, Ahvionsaari, Kiviapaja (61°43′ N, 28°44′ E) 28. VI. 1956 gefunden (Kalevi Pellikka). 3 Jahre $^5/_6$ Monat. 150 km NE.
78813 (ad.). 30. I. 1955. — 8. XI. 1956 k. 1 Jahr 9 $^1/_3$ Monate.
86895. 12. VII. 1955. — 22. XI. 1956 k. 1 Jahr 4 $^1/_3$ Monate.
92687 (ad.). 5. XI. 1955. — 30. IV. 1956 k.
92691 (ad.). 20. XI. 1955. — 30. IV. 1956 k.
92723 (ad.). 4. XII. 1955. — 7. VI. 1956 k.
92728 (ad.). 11. XII. 1955. — 6. XII. 1956 k. 1 Jahr.
96872 (ad.). 13. XII. 1955. — 30. IV. 1956 k.

97312 (ad.). 3. XI. 1956. — 3. II. 1957 k.
97382. 17. VI. 1956. — 23. XII. 1956 k.
97398. 17. VI. 1956. — 30. X. 1956 k.
97399. 17. VI. 1956. — 4. XI. 1956 k.
97400. 17. VI. 1956. — 22. X. 1956 k.
P 1233. 18. VI. 1956. — 24. XI. 1956 k.
P 1585. 19. VI. 1956. — 6. XI. 1956 k.
P 1646. 24. VI. 1956. — 4. XI. 1956 k.
P 1648. 24. VI. 1956. — 4. XI. 1956 k.
P 2793 (ad.). 24. XI. 1956. — 8. 1. 1957 k.

Beringungen in Valkeakoski, 61°16′ N, 24°2′ E. Beringer Lasse Nyman.
80809 (ad.). 21. II. 1955. — 30. I. 1956 t.
96942 (ad.). 13. XII. 1955. — 12. XI. 1956 t. (Erkki Rantanen).
96949 (ad.). 14. 1. 1956. — Suolahti (62°35′ N, 25°52′ E) 22. XI. 1956 k. (Antti Kilpiäinen). 10 1/4 Monate. 170 km NE.
96958 (ad.). 26. II. 1956. — 28. IV. 1957 t. 1 Jahr 2 Monate.
P 4605 (ad.). 1. XI. 1956. — 30. I. 1957 k.
P 4606 (ad.). 5. XI. 1956. — 29. IV. 1957 k.
P 4610 (ad.). 14. XI. 1956. — 2. XII. 1956 k.

Beringungen in Karjalohja, Siltala, 60°15′ N, 23°45′ E. Beringer Olli Koskimies.
91902 (ad.). 23. XII. 1955. — 7. I. 1957 k. 1 Jahr 1/2 Monat.
91903 (ad.). 24. XII. 1955. — 6. I. 1957 k. 1 Jahr 1/2 Monat.
91905 (ad.). 27. XII. 1955. — 3. I. 1957 k. 1 Jahr 1/4 Monat.
91906 (ad.). 27. XII. 1955. — 26. XII. 1956 k. 1 Jahr.
91915 (ad.). 31. XII. 1955. — 21. XII. 1956 k.
91926 (ad.). 31. V. 1956. — 1. I. 1957 k.

Beringungen in Ilmajoki, Pojanluoma, 62°40′ N, 22°40° E. Beringer Seppo Sulkava.
90269. 19. VI. 1956. — 5. IX. 1956 k.
90293 (ad.). 24. XI. 1956. — 26. XII. 1956 k.
90296 (ad.). 24. XI. 1956. — 5. I. 1957 k.

Beringungen in Mustasaari, Vestervik, 63°7′ N, 21°35′ E. Beringer Matti Pohjola.
96662 (ad.). 4. XII. 1955. — 3. XI. 1956 k.
96691 24. VI. 1956. — 28. X. 1956 k.
96692 24. VI. 1956. — 7. X. 1956 k.

Beringungen in Helsinki, Herttoniemi, 60°12′ N, 25° E. Beringer Kalervo Eriksson.
87327 (ad.). 10. XII. 1955. — 18. XI. 1956 k.
87387 (ad.). 16. IX. 1956. — 27. I. 1957 k.
87397 (ad.). 2. X. 1956. — 7. III. 1957 k.
99602 (ad.). 4. X. 1956. — 3. III. 1957 k.
99605 (ad.). 5. X. 1956. — 4. III. 1957 k.

Beringungen in Rovaniemi, 66°30′ N, 25°45′ E. Beringer Aimo Komonen.

81758 (ad.). 22. X. 1955. — Dez. 1955 t. (Toivo Kaipiainen).
A 52040 (ad.). 26. X. 1955. — 15. X. 1956 t.
A 52043 (ad.). 6. XI. 1955. — 26. I. 1956 k.
A 52056 (ad.). 8. XI. 1955. — 27. IV. 1956 t.

Beringungen in Pori u. Umgegend, 61°30′ N, 21°45′ E. Beringer Paavo Korhonen.

24854 22. VI. 1956. — 6. XII. 1956 k.
P 6549 30. VI. 1956. — 14. X. 1956 k.
P 7184 (ad.). 4. X. 1956. — 16. XII. 1956 t.
P 7186 (ad.). 7. X. 1956. — 9. XII. 1956 k.
P 7187 (ad.). 7. X. 1956. — 21. XII. 1956 k.
P 7188 (ad.). 18. X. 1956. — 27. XII. 1956 k.

Beringungen an anderen Orten.

56140 (ad.). Ikaalinen (61°46′ N, 23°3′ E) 16. I. 1954 (Ilkka Koivisto). — Alavus, Niinistö (62°31′ N, 23°37′ E) Dezember 1956 gefangen und wieder freigelassen (Eero Niinistö). Ca. 2 Jahre 11 Monate. 90 km NNE.

86328. Valkeakoski, Kiviniemi (61°16′ N, 24°2′ E) 16. VI. 1956 (Juhani Kivelä). — Daselbst 29. X. 1956 gefunden (Arvi Kivi). 4 $^1/_2$ Monate.

87280. Kangasala, Rekiälä (61°28′ N, 24°2′ E) 3. VII. 1955 (Ismo Vallenius). — — Daselbst 24. IV. 1956 tot gefunden (R. Pulakka). 9 $^2/_3$ Monate.

88162 (ad.). Kangasala 20. X. 1956 (Soini Harve). — Daselbst 21. II. 1957 tot gefunden (Riitta Antila). 4 Monate.

96246. Hämeenkyrö, Lavajärvi (61°38′ N, 23°15′ E) 14. VIII. 1955 (Urpo Häyrinen). — Virrat, Mantilo (62°15′ N, 23°54′ E) 4. XI. 1956 getötet (Jorma Kellomäki). 1 Jahr 2 $^2/_3$ Monate. 80 km NE.

96988. Pälkäne, Paino (61°19′ N, 24°5′ E) 12. VII. 1956 (Lasse Nyman). — Valkeakoski (61°16′ N, 24°2′ E) 13. X. 1956 gefangen und wieder freigelassen (Toini Suovula). 3 Monate. 8 km SSW.

97164 (ad.). Helsinki, Hietaniemi (60°10′ N, 24°55′ E) 25. XI. 1955 (A. Henttinen & V. Törnroos). — Kangasniemi, Kutemajärvi (62°8′ N, 26°45′ E) Dezember 1956 von einer Katze getötet (Anja Häkkinen). Ca. 1 Jahr 1 Monat. 240 km NE.

99921 (ad.). Lovisa (60°27′ N, 26°14′ E) 15. I. 1956 (Aatos Åkerblom). — Daselbst 16. IV. 1956 tot gefunden (Paavo Aalto). 3 Monate.

P 44. Tyrväntö, Haukila (61°12′ N, 24°15′ E) 20. VI. 1956 (Olavi Liukkonen). — Pälkäne, Laitikkala (61°15′ N, 24°21′ E) 25. III. 1957 tot gefunden (Heikki Heikkilä). 9 $^1/_6$ Monate. 7 km NE.

Parus c. caeruleus L.

K 4238 (ad.). Helsinki, Herttoniemi (60°12′ N, 25° E) 4. XII. 1955 (Kalervo Eriksson). — Daselbst 7. II. 1957 k. 1 Jahr 2 Monate.

K 9403 (ad.). Valkeakoski, (61°16′ N, 24°2′ E) 14. I. 1956 (Lasse Nyman). — Daselbst 23. II. 1957 k. 1 Jahr 1 $^1/_3$ Monat.

K 9408 (ad.). Wie K 9403, 10. II. 1956. — Daselbst 3. I. 1957 k. 11 Monate.

K 14212. Helsinki, Hietaniemi (60°10 N, 24°55′ E) 27. VI. 1956 (Mauri Rautkari). — Daselbst 12. V. 1957 tot gefunden (Antti Reinikainen). 10 $^1/_2$ Monate.

74979 (ad.). Hamina, Meltti (60°35′ N, 27°12′ E) 19. I. 1954 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst 23. VII. 1956 tot gefunden. 2 Jahre 6 1/6 Monate.

75265 (ad.). Wie K 4238, 25. I. 1954. — Daselbst, Jollas, September 1955 tot gefunden (T. Waaramäki). Ca. 1 Jahr 8 Monate. 4 km SSE.

Parus a. ater L.

P 6581. Pori, Paarnoori (61°30′ N, 21°39′ E) 4. VII. 1956 (Paavo Korhonen). — Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 25. IX. 1956 gefangen und wieder freigelassen (Pentti Linkola). 2 5/6 Monate. 190 km SW.

Parus c. cristatus L.

K 6523 (ad.). Hamina, Poitsila (60°35′ N, 27°12′ E) 6. V. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst 17. V. 1956 k. 1 Jahr 1/3 Monat.

K 6543. Wie K 6523, 19. V. 1955. — Daselbst 15. V. 1956 k. 1 Jahr.

74505 (ad.). Mustasaari, Vestervik (63°7′ N, 21°35′ E) 13. XII. 1953 (Matti Pohjola). — Daselbst 3. XI. 1956 k. 2 Jahre 10 2/3 Monate.

97336 (ad.). Wie K 6523, 19. XI. 1956. — Daselbst 3. II. 1957 k. 2 1/2 Monate.

Parus atricapillus L.

K 10214. Pori, Yyteri, Levo (61°32′ N, 21°25′ E) 24. VI. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Daselbst 2. VIII. 1956 tot gefunden (Esko Hyytiäinen). 1 1/4 Monat.

75577 (ad.). Espoo, Westend (60°10′ N, 24°50′ E) 17. III. 1954 (Martti Virolainen). — Daselbst 7. IV. 1956 k. 2 Jahre 2/3 Monat.

96131. Askola, Juornaa (60°34′ N, 25°45′ E) 26. VI. 1956 (Heikki Tuomala). — Daselbst, Tiilää 22. VIII. 1956 von einer Katze getötet (Kyllikki Hallamäki). 1 5/6 Monat. 5 km SW.

P 22. Tyrväntö, Tykölä (61°12′ N, 24°15′ E) 17. VI. 1956 (Olavi Liukkonen). — Daselbst 19. XI. 1956 tot gefunden.

Bombycilla g. garrulus (L.)

A 45282 (migr.). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 18. XI. 1954 (Pentti Linkola). — UdSSR, Ost-Karelen, Bjelomorsk (64°32′ N, 34°45′ E) 3. X. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 1 Jahr 10 1/2 Monate. 940 km NE.

A 62888 (migr.). Wie A 45282, 7. XII. 1956. — Norwegen, Östfold, Fredrikstad, Kråkeröy (59°11′ N, 10°57′ E) 27. II. 1957 tot gefunden (Stavanger Museum, Stavanger). 2 2/3 Monate. 480 km WSW.

Muscicapa s. striata (Pall.).

K 3437. Espoo. Vapaaniemi (Frisans) (60°9′ N, 24°43′ E) 17. VII. 1956 (Antti Liuksiala). — Südafrika, Swaziland, Lubuku Ranch (26°35′ S, 31°15′ E) 19. XII. 1956 gefangen (Errol Russon). 5 Monate. 9750 km S.

K 13240. Turku, Hirvensalo (60°24′ N, 22°14′ E) 9. VII. 1956 (Kai Fagerström). — Italien, Veneto, Treviso (45°40′ N, 12°14′ E) 12. IX. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 2 1/6 Monate. 1790 km SSW.

Muscicapa h. hypoleuca (Pall.)

53852 (♀). Askainen, Lemsjöholm (60°30′ N, 21°47′ E) 24. VI. 1954 (Lars v. Haartman). — Rusko (60°32′ N, 22°13′ E) 19. VI. 1956 lebend gefunden (O. Hytönen). 2 Jahre. 25 km ENE.

K 3857. Ikaalinen (61°46′ N, 23°3′ E) 2. VII. 1955 (Ilkka Koivisto). — Jämijärvi (61°49′ N, 22°40′ E) 15. VI. 1956 tot gefunden (Harriet Lonkija). 11 1/2 Monate. 20 km WNW.

K 5456 (ad. ♀). Sääksmäki, Uotila (61°11′ N, 24°14′ E) 5. VI. 1955 (Pentti Linkola). — Daselbst 13. VI. 1956 lebend kontrolliert. 1 Jahr 1/4 Monat.

K 9613. Espoo, Westend (60°10′ N, 24°50′ E) 16. VI. 1956 (Martti Virolainen). — Spanien, Navarra, Higa de Monreal (42°35′ N, 1°45′ W) 11. IX. 1956 gefunden (Fortunato Alzorriz). 2 5/6 Monate. 2620 km SW.

K 11415. Wie K 5456, 27. VI. 1956. — Italien, Lombardia, Bergamo (45°42′ N, 9°41′ E) 12. VIII. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 1 1/2 Monat. 1980 km SSW.

K 12113. Oulu (65°1′ N, 25°30′ E) 3. VII. 1956 (Osmo Lahdenperä). — Frankreich, Dep. Saóne et Loire, Epervans (46°47′ N, 4°51′ E) ca. 15. V. 1957 (Thereau). 10 1/3 Monate. 2400 km SW.

K 13026. Virolahti, Kurkela (60°35′ N, 27°46′ E) 23. VI. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Italien, Lombardia, Bergamo (45°42′ N, 9°41′ E) 11. IX. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 2 2/3 Monate. 2050 km SW.

K 14446. Kristinestad, Granskog (62°17′ N, 21°20′ E) 13. VII. 1956 (Per-Åke Johansson). — Italien, Lombardia, Bergamo (45°42′ N, 9°41′ E) 25. IX. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 2 1/3 Monate. 2020 km SSW.

P 4183 (ad. ♂). Lappfjärd, Träskvik (62°10′ N, 21°35′ E) 23. V. 1956 (Volmar Rosengren). — Kaskinen/Kaskö (62°23′ N, 21°13′ E) 25. V. 1957 tot gefunden (Helena Parkki). 1 Jahr. 30 km NW.

Sylvia c. communis Lath.

88562. Pori, Yyteri (61°34′ N, 21°30′ E) 10. VII. 1955 (I. Lilja, M. Soikkeli & A. Tuominen). — Daselbst, Pihlava 25. V. 1956 tot gefunden (Joel Itäkylä). 10 1/2 Monate. 7 km E.

Turdus p. pilaris L.

A 42011. Korsholm, Jungsund (63°11′ N, 21°40′ E) 20. VI. 1954 (Jarl-Gunnar Anderson). — Vasa, Vikinga (63°6′ N, 21°40′ E) 10. VIII. 1956 erlegt (Jarl Köhler). 2 Jahre 1 2/3 Monat. 8 km S.

A 44399. Hämeenlinna, Idänpää (61° N, 24°30′ E) 4. VI. 1954 (Eero Palmunen). — Italien, Veneto, Vicenza (45°33′ N, 11°32′ E) 31. X. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 2 Jahre 4 5/6 Monate. 1930 km SSW.

A 50883. Vanaja, Äikäälä (60°58′ N, 24°30′ E) 9. VI. 1954 (Väinö Valkeila). — Turenki, Turenginkylä (60°55 N, 24°39′ E) 11. VI. 1956 erlegt (Matti Valtonen). 2 Jahre. 10 km SE.

A 54835. Hollola, Okeroinen (60°58′ N, 25°32′ E) 19. VII. 1955 (Timo Laine). — Jugoslawien, Istrien, Buzet, Oprtalj (45°24′ N, 13°58′ E) 12. III. 1956 erlegt (Ornitoloski Institut, Zagreb). 7 5/6 Monate. 1900 km SSW.

A 56638. Korsholm, Karperö (63°10′ N, 21°43′ E) 4. VI. 1956 (Kaj Norrback). — Vasa, Dragnäsbäck (63°8′ N, 21°38′ E) 18. VIII. 1956 von einer Katze getötet (Ruth Forsman). 2 1/2 Monate. 5 km SW.

A 57262. Kristinestad, Granskog (62°17′ N, 21°20′ E) 7. VI. 1955 (Per-Åke Johansson). — Belgien, Prov. Flandre occidentale, Ostende, Bredene (51°14′ N, 3° E) zwischen 15. X.—31. X. 1956 erlegt (Inst. Royal des Sc. Naturelles, Bruxelles). Ca. 1 Jahr 4 1/2 Monate. 1660 km SW.

A 57765. Wie A 57262, Tegelbruksbacken, 24. VI. 1955. — Lappfjärd, Lålby (62°16′ N, 21°28′ E) 25. VI. 1956 von einer Katze getötet (Gunvor Teir). 1 Jahr 4 km SE.

A 59144. Vehkalahti, Ihamaa (60°42′ N, 27°18′ E) 8. VI. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Frankreich, Dep. Dróme, Vesc (44°31′ N, 5°4′ E) 20. I. 1956 erlegt (Rene Chauvin). 7 1/3 Monate. 2310 km SW.

A 65062. Pori, Pihlava, Halssi (61°34′ N, 21°37′ E) 5. VI. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Daselbst 20. V. 1957 tot gefunden (Alvi Kaukola). 11 1/2 Monate.

A 69119. Pori, Vanhakoivisto (61°28′ N, 21°47′ E) 7. VII. 1956 (Paavo Korhonen). — Schweden, Jönköping, Anderstorp (57°18′ N, 13°36′ E) 4. XI. 1956 von einem Raubvogel getötet (K. J. Kvarnmark). 3 5/6 Monate. 650 km SW.

A 70463. Kristinestad, Stickelgrund (62°15′ N, 21°22′ E) 16. VII. 1956 (Per-Åke Johansson). — Daselbst 30. IX. 1956 tot gefunden. 2 1/2 Monate. 5 km N.

B 14712. Korpilahti, Särkijoki (61°59′ N, 25°30′ E) 12. VII. 1956 (Antti Reinikainen). — Helsinki, Santahamina (60°8′ N, 25°3′ E) 13. I. 1957 tot gefunden (R. Mäkipää). 6 Monate. 220 km S.

Turdus ericetorum philomelos Brehm

A 34741 (migr.). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 1. X. 1954 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Gers, Montreal sur Gers (43°57′ N, 0°13′ E) 22. III. 1957 erlegt (Henri Ducaud). 2 Jahre 5 2/3 Monate 2240 km SW.

A 45088 (migr.). Wie A 34741, 26. IX. 1956 (P. Linkola & M. Rautkari). — Frankreich, Dep. Gers, Cazaubon (43°56′ N, 0°4′ W) 11. III. 1957 erlegt (Francis d'Andre). 5 1/2 Monate. 2240 km SW.

A 56276 (migr.). Wie A 34741, 18. IX. 1956. — Marokko, Reg. de Fes, Imouzzer du Kandar (33°44′ N, 5° W) 20. X. 1956 erlegt (Institut Scientifique Chérifien, Rabat). 1 Monat. 3460 km SW.

A 57141. Kokkola/Gamlakarleby (63°50′ N, 23°10′ E) 18. VI. 1956 (Ruben Casén). — Algerien, Lafayette (36°24′ N, 5°1′ E) April 1957 gefunden (Fargeot). Ca. 10 Monate. 3350 km SW.

A 62178. Rautjärvi, Kokkola (61°19′ N, 29°10′ E) 10. VI. 1956 (Jouko Tiussa). — Spanien, Mallorca, Valldemosa (39°40′ N, 2°38′ E) 6. XI. 1956 (Miquel Torres Fiol). 4 5/6 Monate. 3010 km SW.

A 67496. Kemiö, Torsböle (60°8′ N, 22° 45′ E) 1. VI. 1956 (Jukka Nurmi). — Daselbst, Kårkulla, 22. VIII. 1956 tot gefunden (Matti Torkkeli). 2 2/3 Monate. 3 km.

Turdus v. viscivorus L.

A 37948. Rautjärvi, Kokkola (61°19′ N, 29°10′ E) 18. VI. 1951 (Jouko Tiussa). — Daselbst, Jurvala 5. V. 1956 erlegt (Lasse Lempiäinen). 4 Jahre 10 1/2 Monate. 4 km SW.

Turdus m. musicus L.

P 6148. Heinola, Honkasaari (61°13′ N, 25°57′ E) 14. VI. 1956 (Sakari Petro). — Daselbst, Marjoniemi 27. VII. 1956 tot gefunden (Allan Salminen). 1 1/2 Monat. 6 km N.

A 40899. Kitee, Närsäkkälä (61°55′ N, 30°7′ E) 29. VI. 1956 (Veikko Tiainen). — Frankreich, Dep. Eure, La Boissiére (48°55′ N, 1°17′ E) 4. XI. 1956 erlegt (Yves Plasseraud). 4 1/6 Monate. 2300 km SW.

A 41796. Sääksmäki, Uotila (61°11′ N, 24°14′ E) 20. V. 1953 (Pentti Linkola). — Daselbst, Suolahti 30. V. 1955 tot gefunden (A. Inkinen). 2 Jahre 1/3 Monat. 1 km.

A 42216. Sääksmäki, Päivölä (61°9′ N, 24°5′ E) 31. V. 1955 (Pekka Pitkänen). — Frankreich, Dep. Vendée, Saint Martin de Brem (46°36′ N, 1°50′ W) 14. II. 1956 gefunden (C.R.M.M.O., Paris). 8 1/2 Monate. 2300 km SW.

A 43420. Helsinki, Haaga (60°12′ N, 24°53′ E) 18. VI. 1953 (Uolevi Seppälä). — Jugoslawien, Dalmatien, Sibenik, Zaton (43°44′ N, 15°54′ E) 17. II. 1955 mit einem Stein getötet (Ornitoloski Institut, Zagreb). 1 Jahr 8 Monate. 1960 km SSW.

A 48225 (migr.). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 1. X. 1954 (Pentti Linkola). — Griechenland, Kalamai, Labena (37°5° N, 22°4′ E) Januar 1957 erlegt (Periclis Stounos). Ca. 2 Jahre 3 Monate. 2590 km SSE.

A 57225. Närpes, Storön (62°19′ N, 21°18′ E) 4. VI. 1955 (Per-Åke Johansson). — Frankreich, Dep. Lot-et-Garonne, Virazeil (44°31′ N, 0°15′ E) 20. I. 1956 erlegt (C.R.M.M.O., Paris). 7 1/2 Monate. 2410 km SW.

A 60280. Tyrväntö, Monaala (61°13′ N, 24°20′ E) 3. VI. 1956 (Hannu & Juhani Tallinen). — Daselbst, Retula 24. IX. 1956 tot gefunden (Ritva-Liisa Rantala). 3 2/3 Monate. 4 km SE.

A 70508 (migr.). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 4. X. 1956 (O. Hildén & P. Linkola). — Frankreich, Dep. Deux Sévres, Airvault-Gare (46°47′ N, 0°10′ W) 20. I. 1957 erlegt (Roland Chochoy). 3 1/2 Monate. 1970 km SW.

Oenanthe oenanthe (L.)

91363. Sääksmäki, Tarttila (61°9′ N, 24°1′ E) 27. VI. 1955 (Pekka Pitkänen). — Spanien, Cadiz, Espera (36°52′ N, 5°49′ W) November 1955 erlegt (Sebastian Baena Zurita). Ca. 4 1/2 Monate. 3420 km SW.

Saxicola rubetra (L.)

69077. Joutseno, Korvenkylä (61°10′ N, 28°43′ E) 28. VI. 1955 (Heikki Lehmusjärvi). — Italien, Varese, Laveno (45°54′ N, 8°40′ E) 22. IX. 1956 gefunden (Antonio Bolla). 1 Jahr 2 5/6 Monate. 2150 km SW.

K 9020. Tampere, Härmälä (61°28′ N, 23°45′ E) 21. VI. 1956 (Heikki Sola). — Marokko, Melilla (35°17′ N, 2°57′ W) 29. IV. 1957 gefunden (Institut Scientifique Chérifien, Rabat). 10 1/4 Monate. 3480 km SW.

Luscinia s. svecica (L.)

K 1373. Kilpisjärvi, Saana (69°3′ N, 20°50′ E) 8. VII. 1955 (Valto Peiponen). — Daselbst 10. VII. 1956 lebend kontrolliert. 1 Jahr. 1 km.

K 4122. Wie K 1373, 15. VII. 1955. — Daselbst 8. VII. 1956 lebend kontrolliert. 1 Jahr.

Erithacus r. rubecula (L.)

K 6266. Helsinki, Haaga (60°12′ N, 24°53′ E) 14. VI. 1956 (Uolevi Seppälä). — Dänemark, Bornholm, Almindingen (55°8′ N, 14°52′ E) 23. IX. 1956 tot gefunden (Arne Larsen). 3 1/3 Monate. 820 km SW.

K 14571 (migr.). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 2. X. 1956 (O. Hildén & P. Linkola). — Italien, Lombardia, Bergamo (45°42′ N, 9°40′ E) 28. I. 1957 gefangen und wieder freigelassen (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 3 5/6 Monate. 1750 km SSW.

K 16022 (migr.). Wie K 14571, 3. X. 1956. — Spanien, Jaen, Arjona (37°57′ N, 4°4′ W) 17. XII. 1956 gefangen (Francisco Jimenez Cantero). 2 1/2 Monate. 2970 km SW.

K 16056 (migr.). Wie K 14571, 4. X. 1956. — Italien, Lombardia, Brescia (45° 33′ N, 10°14′ E) 23. X. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 19 Tage. 1770 km SSW.

P 7417 (migr.). Wie K 14571, 26. IX. 1956 (P. Linkola & M. Rautkari). — Schweden, Stockholm, Gustavsberg (59°18′ N, 18°25′ E) 20. IV. 1957 tot gefunden (Agneta Lundqvist). 6 5/6 Monate. 110 km SSW.

P 7812 (migr.). Wie K 14571, 23. IX. 1956. — Belgien, Namur, Rienne (49°58′ N, 4°57′ E) 21. X. 1956 tot gefunden (Fr. Grootaers). 1 Monat. 1470 km SW.

Hirundo r. rustica L.

K 14081. Hattula, Pappila (61°4′ N, 24°24′ E) 21. VII. 1956 (Veikko Huhta). — Rumänien, Moldau, Birlad, Zorleni (46°16′ N, 27°40′ E) 16. IX. 1956 gefunden (Centrale Ornith. R.P.Roumaine, Bucarest). 1 5/6 Monat. 1660 km SSE.

92886. Karjalohja (60°15′ N, 23°43′ E) 9. VII. 1955 (Olli Koskimies). — Suomusjärvi (60°21′ N, 23°40′ E) ca. 27. VI. 1956 von einer Katze getötet (Pirttiniemi). Ca. 11 2/3 Monate. 12 km NNW.

Delichon u. urbica (L.)

K 1790. Hamina, Saviniemi (60°34′ N, 27°12′ E) 29. VII. 1955 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst 2. VII. 1956 tot gefunden. 11 Monate.

Apus a. apus (L.)

79506 (ad.). Tammisaari, Jomalvik (59°56′ N, 23°28′ E) 14. VII. 1954 (Olavi Hildén). — Daselbst 23. VIII. 1956 lebend kontrolliert. 2 Jahre 1 1/3 Monat.

A 48383 (ad.). Helsinki, Herttoniemi (60°10′ N, 25° E) 18. VI. 1955 (Kalervo Eriksson). — Jämijärvi (61°49′ N, 22° 40′ E) 29. VI. 1956 in einem Nistkasten tot gefunden (Jouko Soini). 1 Jahr 1/3 Monat. 220 km NW.

Dendrocopos m. major (L.)

A 67920 (ad.). Karjalohja (60°15′ N, 23°43′ E) 3. XI. 1956 (Olli Koskimies). — Daselbst 4. I. 1957 lebend kontrolliert. 2 Monate.

Jynx t. torquilla L.

84570. Espoo, Westend (60°10′ N, 24°50′ E) 30. VI. 1956 (Martti Virolainen). — Griechenland, Kykladen, Tinos (37°34′ N, 25°10′ E) 12. IX. 1956 gefangen (Joseph Dellatolas). 2 1/3 Monate. 2550 km S.

97235. Virolahti, Kurkela (60°35′ N, 27°46′ E) 25. VI. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Italien, Puglia, Taranto (40°31′ N, 17°13′E) 28. IX. 1956 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). 3 1/6 Monate. 2360 km SSW.

P 1694. Vehkalahti, Lupinmäki (60°33′ N, 27°15′ E) 2. VII. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Schweden, Östergötland, Sonstorp, Solhem (58°44′ N, 15°38′ E) 25. V. 1957 tot gefunden (Bo Karlsson). 10 5/6 Monate. 690 km WSW.

Asio o. otus (L.)

D 11560. Kangasala, Ahulinjärvi (61°28′ N, 24°15′ E) 31. V. 1953 (Soini Harve). — Daselbst 15. IX. 1954 tot gefunden (A. Hirvo & O. Petäjä). 1 Jahr 3 1/2 Monate.

Strix a. aluco L.

H 22161. Pirkkala, Ollila (61°28′ N, 23°40′ E) 5. VI. 1956 (Matti Hyytiäinen). — Tampere, Härmälä 12. X. 1956 tot gefunden. 4 1/4 Monate. 5 km E.

D 4251 (ad. ♀). Sääksmäki, Uotila (61°11′ N, 24°14′ E) 3. V. 1954 (Pentti Linkola). — Daselbst Mai 1956 brütend kontrolliert. Ca. 2 Jahre.

D 4255. Sääksmäki, Ritvala (61°13′ N, 24°9′ E) 13. V. 1954 (Pentti Linkola). — Eräjärvi (61°35′ N, 24°33′ E) 28. IX. 1956 tot gefunden (Pentti Rauhamäki). 2 Jahre 4 1/2 Monate. 50 km NE.

D 13050. K a l v o l a, Äimäjärvi (61°2′ N, 24°11′ E) 20. V. 1954 (Sakari Sarjanen). — Daselbst, Oikola, Niemi, 4. V. 1957 tot gefunden (Martti Nummenpää). 2 Jahre $11^1/_2$ Monate. 8 km NW.

Falco columbarius aesalon Tunst.

C 46055. K i l p i s j ä r v i, Saana (69°3′ N, 20°50′ E) 17. VII. 1956 (Valto Peiponen). — D ä n e m a r k, Jylland, 4 km E Lögumkloster (55°4′ N, 9° E) ca. 1. XII. 1956 erschöpft gefunden (Vildtbiologisk Station, Kalø). Ca. $4^1/_2$ Monate. 1680 km SW.

C 51897. S ä ä k s m ä k i, Rauttunselkä, Vihdassaaret (61°10′ N, 24°3′ E) 12. VII. 1956 (Pentti Linkola). — J u g o s l a w i e n, Kod Ljubuskog, Grude (43°22′ N, 17°23′ E) 28. XII. 1956 erlegt (Milos Stjepau). $5^1/_2$ Monate. 2060 km SSW.

Falco t. tinnunculus L.

C 43636. S ä ä k s m ä k i, Viidankärki (61°11′ N, 24°14′ E) 25. VI. 1954 (Pentti Linkola). — J u g o s l a w i e n, Kroatien, Marija Bistrica, Tugonica (46° N, 16°7′ E) 13. III. 1956 in Verwesung gefunden (Ornitoloski Institut, Zagreb). 1 Jahr $8^2/_3$ Monate. 1790 km SSW.

C 45739. K a r u n k i, Mustajoki (66°2′ N, 24°3′ E) 11. VII. 1955 (Yrjö Näsi). — T u n i s i e n, Gafsa (34°21′ N, 8°44′ E) 3. II. 1957 gefunden (Zeitungsnotiz). 1 Jahr $6^2/_3$ Monate. 3630 km SSW.

C 46174. T a m p e r e, Epilä (61°31′ N, 23°38′ E) 17. VII. 1955 (A. O. Salonen). — S c h w e d e n, Västernorrland, Stigsjö, Södergård (62°38′ N, 17°36′ E) 26. VII. 1957 erlegt (Henning Vallblom). 2 Jahre $^1/_3$ Monat. 340 km WNW.

C 49751. K v e v l a x, Österhankmo (63°14′ N, 21°56′ E) 7. VII. 1955 (Samuel Finne). — M a l t a, Gzira (35°50′ N, 14°32′ E) 26. X. 1956 lebend gefunden (A. E. Michaels). 1 Jahr $3^2/_3$ Monate. 3110 km SSW.

H 19391. K a n g a s a l a (61°28′ N, 24°5′ E) 29. VI. 1955 (O. Numento). — D e u t s c h l a n d, Württenberg, Merklingen (48°46′ N, 8°53′ E) ca. 20. XI. 1956 tot gefunden (Karl Reim). Ca. 1 Jahr $4^2/_3$ Monate. 1720 km SW.

Buteo l. lagopus (Pont.)

D 12213. I n a r i, Peldojoki (69°10′ N, 26°42′ E) 14. VII. 1955 (Martti Linkola & Pekka Putkonen). — P o l e n, Putawy, Zablocie (51°22′ N, 22°16′ E) 15. V. 1956 tot gefunden (Musée Zool. Polonais, Varsovie). 10 Monate. 1980 km S.

D 12217. Wie D 12213, 16. VII. 1955. — T s c h e c h o s l o w a k e i, Roudnice, Nizébohy (50°25′ N, 14°18′ E) 11. III. 1956 getötet (Tschechoslow. Akademie der Landwirtschaft, Praha). $7^5/_6$ Monate. 2220 km SSW.

Buteo b. vulpinus (Gloger)

D 11753. V i r o l a h t i, Kurkela (60°35′ N, 27°49′ E) 6. VII. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Daselbst Sept. 1956 gefunden (Eino Koskela). Ca. 2 Monate.

Accipiter gentilis (L.)

D 12183. T y r v ä n t ö (61°9′ N, 24°22′ E) 21. VI. 1954 (Pentti Linkola). — P e r ä s e i n ä j o k i, Luoma (62°32′ N, 23°5′ E) 9. V. 1957 lebend gefangen (Ossi Mäkelä). 2 Jahre $10^2/_3$ Monate. 170 km NNW.

D 12358. K r i s t i n e s t a d, Solvängen (62°20′ N, 21°23′ E) 15. VI. 1956 (Per-Åke Johansson). — K a s k ö (62°22′ N, 21°15′ E) 8. VIII. 1956 getötet (Hilarius Lax). $1^5/_6$ Monat. 10 km WNW.

D 12857. Merikarvia, Kuvaskangas (61°56′ N, 21°35′ E) 11. VII. 1956 (M. Ketola & P. Klemola). — Kokemäki, Ronkankangas (61°20′ N, 22°20′ E) 25. X. 1956 erlegt (Matti Ekman). 3 1/2 Monate. 80 km SE.

D 12906. Tjöck, Lidåsen (62°19′ N, 21°31′ E) 17. VI. 1955 (Per-Åke Johansson). — Isojoki, Vanhakylä (62°11′ N, 21°47′ E) 5. VI. 1957 erlegt (Frans Kuusimäki). 1 Jahr 11 2/3 Monate. 20 km SE.

D 12908. Wie D 12906. — Närpes, Klubbskär (62°20′ N, 21°16′ E) 18. IX. 1956 (Valter Bärnlund). 1 Jahr 3 Monate. 15 km W.

D 12935 (ad.). Helsinki (60°10′ N, 24°56′ E) 17. III. 1956 (Paul Krüger). — Daselbst, Västerkulla (60°15′ N, 25°8′ E) 22. III. 1956 erlegt (H. Mayer). 5 Tage. 15 km ENE.

D 12937. Pälkäne (61°20′ N, 24°16′ E) 29. VI. 1956 (Pentti Linkola). — Janakkala, Leppäkoski, Vanantaka (60°53′ N, 24°43′ E) 12. XII. 1956 getötet (Sulo Immonen). 5 1/2 Monate. 60 km SE.

D 13411. Wie D 12937. — Kokemäki, Järilä (61°16′ N, 22°17′ E) 28. X. 1956 erlegt (Kaino Mäkirinta). 4 Monate. 100 km W.

Accipiter n. nisus (L.)

C 34563 (migr. ♂). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 23. IX. 1954 (Pentti Linkola). — Joroinen, Katisenlahti (62°15′ N, 27°53′ E) Ende Mai 1955 tot gefunden (Jaakko Huuhka). Ca. 8 Monate. 510 km NE.

C 35965 (migr. ♀). Wie C 34563. — Dänemark, Fyn, Stenstrup, Løgeskov (55° 8′ N, 10°29′ E) Dezember 1956 erlegt (Landsjagtforeningen, København). Ca. 2 Jahre 3 Monate. 770 km SW.

C 35986 (migr. ♂). Wie C 34563. — Suoniemi, Ruolahti (61°27′ N, 23°12′ E) 2. VI. 1956 tot gefunden (Juhani Korpela). 1 Jahr 8 1/3 Monate. 250 km NE.

C 45180. Korsholm, Gerby, Långskär (63°7′ N, 21°31′ E) 6. VII. 1956 (A. Bernström, I. Borotinskij & B. Carlström). — Frankreich, Dep. Landes, Parentis en Born (44°21′ N, 1°5′ W) 25. X. 1956 gefunden (Jeay Daudon). 3 2/3 Monate. 2560 km SW.

C 49644 (migr. ♀). Wie C 34563, 8. IX. 1956. — Deutschland, Westfalen, Laer (52°4′ N, 7°20′ E) 4. XI. 1956 erlegt (Eugen Veltman). 1 5/6 Monat. 1180 km SW.

C 49856 (migr. ♀). Wie C 34563, 10. X. 1955 (O. Hildén & B. Nilsson). — Schweden, Södermanland, Ludgo, Öster-Malma (58°57′ N, 17°9′ E) 20. IX. 1956 getötet (Jaktvårdsgården, Gnesta). 11 1/3 Monate. 190 km SW.

C 49865 (migr. ♀). Wie C 34563, 14. IX. 1956. — Deutschland, Erfurt, Heiligen Stadt (51°22′ N, 10°15′ E) 6. 1. 1957 tot gefunden (H. Schönefeld). 3 2/3 Monate. 1160 km SW.

Circus ae. aeruginosus (L.)

D 7474. Strömfors, Hästholmen (60°34′ N, 26°31′ E) 18. VII. 1956 (Jarl Excell). — ESSR, Tori, Riisa (58°28′ N, 24°59° E) 3. IX. 1956 erlegt (Inst. für Zool. u. Bot., Tartu). 1 1/2 Monat. 250 km SW.

D 7475. Wie D 7474. — Daselbst, 22. IX. 1956 tot gefunden. 2 Monate.

Pernis a. apivorus (L.)

D 4283. Pälkäne, Äimälä (61°17′ N, 24°13′ E) 4. VIII. 1954 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Aude, Sigean, Caves de Treilles (43°2′ N, 2°58′ E) 5. VII. 1957 erlegt (Henri Ferrer). 2 Jahre 11 Monate. 2490 km SW.

D 11539. Vanaja, Huhtamo (61° N, 24°40′ E) 5. VIII. 1954 (Väinö Valkeila). — UdSSR, Kaukasien, Distr. Krasnodarsk, Gelendschik (44°30′ N, 38°8′ E) 7. VI. 1956 gefunden (Zentralbüro für Vogelberingung, Moskwa). 1 Jahr 10 Monate. 2020 km SE.

D 13834. Koivulahti, Österhankmo (63°14′ N, 21°56′ E) 10. VIII. 1956 (Raimo Hissa). — Daselbst, 12. IX. 1956 gefunden (Samuel Finne). 1 Monat.

D 13912. Hattula, Pelkola (61°2′ N, 24°15′ E) 9. VIII. 1956 (Pentti Linkola). — Griechenland, Olympos, Rissavon, Kristona (40°5′ N, 22°30′ E) 18. IX. 1956 erlegt (Grigori Alértas). 1 1/3 Monat. 2370 km S.

Pandion h. haliaëtus (L.)

E 1036. Sääksmäki, Lahinen (61°8′ N, 24°5′ E) 25. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Französ. West-Afrika, Elfenbein-Küste, Dabou (5°16′ N, 4°20′ W) 28. XII. 1956 gefunden (M. Guilloti). 5 1/6 Monate. 6810 km SSW.

E 1146. Luopioinen, Kallioisjärvi (61°20′ N, 24°32′ E) 19. VII. 1956 (Pentti Linkola). — UdSSR, Distr. Voronez, Rossosh (50°13′ N, 39°34′ E) 17. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 Monate. 1520 km SE.

E 1340. Hauho, Hauhontaka (61°8′ N, 24°28′ E) 21. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Polen, Distr. Suwalki, Hancza (54°15′ N, 22°51′ E) Nov. 1956 gefunden (Stacja Ornitologiczna, Warszawa). Ca. 4 Monate. 780 km S.

Anas p. platyrhynchos L.

Beringungen in Rauma, Kanaali, 61°8′ N, 21°30′ E. Beringer Paavo Korhonen.

H 19085 (juv.). 21. VIII. 1955. — Dänemark, Lolland, Nakskov Fjord, Stensø (54°51′ N, 11° E) 18. XII. 1956 erlegt (Dansk Strandjagtforening, Assens). 1 Jahr 4 Monate. 940 km SW.

H 19099 (juv.). 4. IX. 1955. — Holland, Prov. Zuid-Holland, Heinenoord (51°50′N, 4°28′ E) 15. IX. 1956 erlegt (Rijksmuseum, Leiden). 1 Jahr 1/3 Monat. 1460 km SW.

H 21566 (juv. ♀). 14. VII. 1956. — Daselbst 12. II. 1957 geschädigt gefunden und getötet. 7 Monate.

H 21569 (juv.). 15. VII. 1956. — Daselbst 17. VIII. 1956 tot gefunden. 1 Monat. 2 km.

D 11676 (juv. ♀). 14. VIII. 1956. — Schweden, Malmö, Slottsparken (55°36′ N, 13°2′ E) 5. XII. 1956 gefunden (Lars-Åke Jungbeck). 3 2/3 Monate. 790 km SW.

D 13581 (juv.). 16. VIII. 1956. — Daselbst 28. X. 1956 geschädigt gefunden (Eero Haapala). 4 1/3 Monate.

Beringungen an anderen Orten.

H 1388 (juv.). Hailuoto, Potinlahti (65°4′ N, 24°52′ E) 7. VII. 1956 (Kari Sirola). — Dänemark, Fyn, Aaby (55°3′ N, 10°23′ E) 23. XII. 1956 erlegt (Univ. Zool. Mus., København). 5 1/2 Monate. 1370 km SW.

H 16192 (juv.). Luopioinen, Kukkiajärvi, Vekunasaaret (61°20′ N, 24°39′ E) 7. VIII. 1954 (Pentti Linkola). — Deutschland, Ostfriesland, Abelitz (53°21′ N, 7°10′ E) 6. I. 1957 erlegt (Friedrich Lengert). 2 Jahre 5 Monate. 1360 km SW.

H 19791 (juv.). Kokkola/Gamlakarleby (63°50′ N, 23°8′ E) 9. VIII. 1955 (Ruben Casén). — Schottland, Dumbarton (55°56′ N, 4°34′ W) 9. II. 1957 erlegt (British Museum, London). 1 Jahr 6 Monate. 1750 km WSW.

H 19796 (juv.). Wie H 19791, 12. VIII. 1955. — Jakobstad (63°42′ N, 22°40′ E) 20. VIII. 1956 erlegt (Karl-Johan Kronlund). 1 Jahr 1/4 Monat. 25 km SW.

H 20946 (juv.). Oulujoki, Oulunlahti (64°58′ N, 25°27′ E) 1. VII. 1956 (Helge Eskelinen). — Oulu (65°1′ N, 25°26′ E) 27. VIII. 1956 erlegt (F. Daavettilä). 1 5/6 Monat. 6 km NNW.

H 21352 (juv.). Wie H 20946, 1. VII. 1956 (Osmo Lahdenperä). — Oulunsalo (64°57′ N, 25°25′ E) ca. 15. IX. 1956 erlegt (Aaro Suorsa). Ca. $2^1/_2$ Monate. 4 km W.

Anas c. crecca L.

C 51510 (juv.). Oulujoki, Oulunlahti (64°58′ N, 25°27′ E) 10. VII. 1956 (Osmo Lahdenperä). — Daselbst 20. VIII. 1956 erlegt (Eino Pollari). $1^1/_3$ Monat.

C 51511 (juv.). Wie C 51510. — England, Somersetshire, Somerset, Sedgemoor (51°6′ N, 2°52′ W) 24. XI. 1956 erlegt (British Museum, London). $4^1/_2$ Monate. 2240 km SW.

Anas a. acuta L.

C 38185 (juv.). Björköby, Valsörarna/Valassaaret (63°25′ N, 21°10′ E) 11. VII. 1955 (Olavi Hildén). — Jugoslawien, Kroatien, Medimurje, Domasinec (46°23′ N, 16°26′ E) 20. II. 1956 erlegt (Ornitoloski Institut, Zagreb). $7^1/_3$ Monate. 1960 km SSW.

C 38186 (juv.). Wie C 38185. — Frankreich, Dep. Somme, Amiens (49°54′ N, 2°18′ E) Ende März 1956 erlegt (Mus. National d'Hist. Nat., Paris). Ca. $8^1/_2$ Monate. 1910 km SW.

H 1400 (juv.). Liminka, Tupos (64°51′ N, 25°27′ E) 21. VII. 1956 (Kari Sirola). — Oulunsalo, Nupansaari (65° N, 25°15′ E) 1. IX. 1956 tot gefunden (Antti W. Hyry). $1^1/_3$ Monat. 15 km NW.

H 17758 (juv.). Oulujoki, Oulunlahti (64°58′ N, 25°27′ E) 10. VII. 1956 (Helge Eskelinen). — Daselbst 20. VIII. 1956 erlegt (Eino Pollari). $1^1/_3$ Monat.

H 17759 (juv.). Wie H 17758. — Oulunsalo (64°57′ N, 25°25′ E) Ende September 1956 erlegt (Väinö Juukkonen). Ca. $2^1/_2$ Monate. 4 km W.

H 21356 (juv.). Wie H 17758, 1. VII. 1956 (Osmo Lahdenperä). — Dänemark, Jylland, Frederikshavn (57°28′ N, 10°30′ E) 1. XI. 1956 erlegt (Dansk Strandjagtforening, Assens). 4 Monate. 1150 km SW.

Anas clypeata L.

Beringungen in Oulujoki, Oulunlahti, 64°58′ N, 25°27′ E. Beringer Osmo Lahdenperä.

C 51506 (juv.). 7. VII. 1956. — Oulunsalo, Pajulahti (64°59′ N, 25°15′ E) 20. VIII. 1956 erlegt (Timo Häikiö). $1^1/_2$ Monat. 13 km WNW.

H 21343 (juv.). 1. VII. 1956. — Deutschland, Ostfriesland, Emden, Bansmeer (53°22′ N, 7°14′ E) 16. XI. 1956 erlegt (Willem Endjer). $4^1/_2$ Monate. 1650 km SW.

H 21347 (juv.). 1. VII. 1956. — Norwegen, Telemark, Ulefoss (59°17′ N, 9°15′ E) 6. IX. 1956 erlegt (Harald Haraldsen). $2^1/_6$ Monate. 1040 km SW.

H 21357 (juv.). 7. VII. 1956. — Italien, Prov. Venezia, Valle Pierimpie (45°27′ N, 10°50′ E) 30. XII. 1956 gefunden (Giuseppe Falzoni). $5^5/_6$ Monate. 2370 km SSW.

H 21375 (juv.). 30. VII. 1956. — Daselbst 22. VIII. 1956 erlegt (Toivo Inkala). $^2/_3$ Monat.

H 21376 (juv.). 30. VII. 1956. — Daselbst 24. VIII. 1956 erlegt (J. Kuivala). $^5/_6$ Monat.

H 21377 (juv.). 30. VII. 1956. — Daselbst 7. IX. 1956 erlegt (Paavo Kallio). $1^1/_4$ Monat.

H 21382 (juv.). 30. VII. 1956. — Oulunsalo (64°57′ N, 25°24′ E) 20. VIII. 1956 erlegt (Veikko Haataja). $^2/_3$ Monat. 5 km W.

H 21384 (juv.). Kempele, Oulunlahti (64°56′ N, 25°28′ E) 2. VII. 1956 (Kari Sirola). — Dänemark, Jylland, Tönder, Vadoen (54°56′ N, 8°50′ E) 27. IX. 1956 erlegt (T. Vest Hansen). $2^5/_6$ Monate. 1420 km SW.

Aythya m. marila (L.)

H 16709 (ad. ♀). Björköby, Valsörarna/Valassaaret (63°25′ N, 21°10′ E) 23. VI. 1954 (Olavi Hildén). — Dänemark, Sjaelland, Bavelse (55°20′ N, 11°35′ E) 12. XI. 1956 erlegt (E. Holck). 2 Jahre $4\,^{2}/_{3}$ Monate. 1060 km SW.

Melanitta f. fusca (L.)

D 11019 (ad.). Pernaja, Aspskär (60°15′ N, 26°25′ E) 27. VI. 1952 (Eero Routamo). — Dänemark, Jylland, Asaa (57°8′ N, 10°25′ E) ca. 10. X. 1956 gefangen (Age Madsen). Ca. 4 Jahre $3\,^{1}/_{2}$ Monate. 980 km WSW.

Columba p. palumbus L.

C 30333 (migr. ad.). Eckerö, Signilskär (60°12′ N, 19°22′ E) 11. IV. 1953 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Basses-Pyrenées, Moncaup (43°18′ N, 0°22′ W) 18. III. 1956 erlegt (André Pélary). 2 Jahre $11\,^{1}/_{4}$ Monate. 2290 km SW.

C 36304. Pälkäne, Ruotsila (61°18′ N, 24°15′ E) 22. VI. 1955 (Jaakko Kangas). — Spanien, Logrono, Villoslada de Cameros (42°7′ N, 2°40′ W) 22. X. 1955 erlegt (Antonio Zubeldia Sarasola). 4 Monate. 2780 km SW.

C 56045. Hauho, Hahkiala (61°9′ N, 24°36′ E) 22. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Haute Saone, Baudoncourt (47°49′ N, 6°24′ E) 18. X. 1956 erlegt (Joseph Faivre). $2\,^{5}/_{6}$ Monate. 1870 km SW.

Columba oe. oenas L.

C 53062. Tampere, Pohtola (61°32′ N, 23°41′ E) 11. VIII. 1956 (Niilo Silander). — Frankreich, Dep. Landes, Labrit, Bélis (44°6′ N, 0°32′ W) 23. X. 1956 erlegt (Joseph Descacq). $2\,^{1}/_{3}$ Monate. 2490 km SW.

Columba livia Gm.

C 47702. Gamlakarleby (63°51′ N, 23°7′ E) 18. VI. 1955 (Ruben Casén). — Daselbst 23. V. 1956 tot gefunden (Heikki Salmela). $11\,^{1}/_{6}$ Monate.

Numenius a. arquata (L.)

C 3697. Kemiö, Paiböle (60°8′ N, 22°47′ E) 8. VI. 1955 (Jukka Nurmi). — Dänemark, Jylland, Vinderup, Geddal (56°28′ N, 8°44′ E) 11. VIII. 1956 erlegt (Johannes Skodborg Nielsen). 1 Jahr $2\,^{1}/_{6}$ Monate. 910 km SW.

C 37750. Strömfors, Ånäs (60°34′ N, 26°30′ E) 5. VII. 1956 (Jarl Excell). — England, Lincolnshire, Saltfleet Haven (53°30′ N, 0°2′ E) ca. 15. X. 1956 erlegt (John Coleman). Ca. $3\,^{1}/_{3}$ Monate. 1770 km WSW.

C 38598. Oulujoki, Oulunlahti (64°58′ N, 25°27′ E) 12. VI. 1956 (Helge Eskelinen). — Dänemark, Jylland, Vendsyssel, Store Vildmose (57°20′ N, 10°4′ E) ca. 15. VIII. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). Ca. 2 Monate. 1160 km SW.

C 38600. Wie C 38598. — England, Billingham, Ices Estuary (54°50′ N, 1°30′ W) 5. X. 1956 erlegt (C. Percival). $3\,^{5}/_{6}$ Monate. 1860 km SW.

C 43963. Espoo, Laajalahti (60°12′ N, 24°50′ E) 6. VI. 1956 (Martti Virolainen). — Dänemark, Jylland, Lintrup (55°24′ N, 9° E) 13. IX. 1956 erlegt (Hans Nissen Conradsen). $3\,^{1}/_{4}$ Monate. 1080 km SW.

C 43966. Espoo, Mankkaa (60°12′ N, 24°48′ E) 7. VI. 1956 (Martti Virolainen). — Dänemark, Jylland, Ribe (55°19′ N, 8°45′ E) 18. VIII. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). $2\,^{1}/_{3}$ Monate. 1100 km SW.

C 44460. Hämeenlinna, Kantola (61°2′ N, 24°26′ E) 8. VI. 1956 (Sakari Sarjanen). — Dänemark, Jylland, Ho-Bugt, Blaavand Fyr (55°33′ N, 8°10′ E) 15. VIII. 1956 tot gefunden (Univ. Zool. Mus., København). 2 1/4 Monate. 1110 km SW.

C 48735. Naantali, Soininen (60°30′ N, 22°2′ E) 9. VI. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Dänemark, Jylland, Ringkøbing, S. Vium (55°48′ N, 8°24′ E) 26. VIII. 1956 erlegt (Landsjagtforeningen, København). 2 1/2 Monate. 950 km SW.

C 51503. Wie C 38598, 15. VI. 1956 (Osmo Lahdenperä). — Schottland, Rossshire, Fearn, Geanies (57°47′ N, 3°52′ W) Anfang Febr. 1957 tot gefunden (British Museum, London). Ca. 7 2/3 Monate. 1730 km WSW.

C 53828. Pori, Raatimiehenluoto (61°31′ N, 21°45′ E) 6. VI. 1956 (Paavo Korhonen). — England, Lincolnshire, The Wash, Nene (52°45′ N, 0°14′ E) 7. IX. 1956 erlegt (John Larmuth). 3 Monate. 1610 km SW.

H 21320. Kemiö, Torsböle (60°8′ N, 22°45′ E) 10. VI. 1956 (Jukka Nurmi). — Dänemark, Jylland, Ringkøbing Fjord, Tipperne (55°53′ N, 8°10′ E) Dezember 1956 erlegt (Dansk Strandjagtforening, Assens). Ca. 6 Monate. 980 km SW.

Scolopax rusticola L.

C 44228. Sääksmäki, Rauttu (61°12′ N, 24°5′ E) 12. VI. 1954 (Pentti Linkola). — Frankreich, Dep. Basses-Pyrénées, Urrugne (43°22′ N, 1°40′ W) 26. II. 1956 gefunden (C.R.M.M.O., Paris). 1 Jahr 8 1/2 Monate. 2600 km SW.

C 48306. Ruokolahti, Kytösaari (61°15′ N, 28°46′ E) 3. VI. 1956 (Terho Poutanen). — Dänemark, Falster, Gedser, Gedesby (54°35′ N, 11°56′ E) 27. X. 1956 erlegt (K. Madsen). 4 5/6 Monate. 1240 km SW.

Arenaria i. interpres (L.)

A 35165. Björköby, Valsörarna/Valassaaret (63°25′ N, 21°10′ E) 2. VII. 1956 (Olavi Hildén). — Deutschland, Helgoland (54°12′ N, 7°53′ E) 19. VIII. 1956 gefangen und wieder freigelassen (Vogelwarte Helgoland, Wilhelmshaven). 1 1/2 Monat. 1280 km SW.

A 48708. Helsinki, Kallvik (60°11′ N, 25°9′ E) 30. VI. 1955 (Kalervo Eriksson). — Kirkkonummi, Lökhäll (60°2′ N, 24°45′ E) 9. VIII. 1955 gefunden (T. Waaramäki). 1 1/3 Monat. 30 km SW.

A 62791. Helsinki, Santahamina, Haapasaari (60°8′ N, 25°3′ E) 30. VI. 1956 (Lauri Niemistö). — Frankreich, Dep. Calvados, Asnelles (49°20′ N, 0°24′ W) 26. VIII. 1956 erlegt (Saint-Hubert-Club, Paris). 1 5/6 Monate. 1980 km SW.

A 63704. Espoo, Lill Kytö (60°4′ N, 24°43′ E) 5. VII. 1956 (Antti Liuksiala). — Afrika, Senegal, Joal (14°9′ N, 16°50′ W) 18. XI. 1956 erlegt (André Sorin). 4 1/2 Monate. 6390 km SW.

Philomachus pugnax (L.)

A 68516 (juv.). Kempele, Oulunlahti (64°56′ N, 25°29′ E) 5. VII. 1956 (Helge Eskelinen). — Schweden, Öland, Ottenby (56°12′ N, 16°24′E) 10. VIII. 1956 gefangen und mit einem neuen Ring Ornis Box 512928 wieder freigelassen (Ottenby fågelstation, Ottenby). 1 1/6 Monat. 1100 km SSW.

Tringa hypoleucos L.

P 6373. Eckerö, Storby, Mellanö (60°15′ N, 19°29′ E) 25. VI. 1956 (Tom Törnroth). — Deutschland, Bayern, Feuchtwangen, Aurach (49°15′ N, 10°25′ E) 1. VIII. 1956 tot gefunden (Friedrich Baumgartl). 1 1/5 Monate. 1360 km SSW.

Tringa t. totanus (L.)

B 24296. Vehkalahti, Helsinginsaari (60°25′ N, 27°25′ E) 25. VI. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — Frankreich, Dep. Somme, Baie de Somme (50°14′ N, 1°33′ E) 2. IX. 1956 erlegt (C.R.M.M.O., Paris). 2 1/4 Monate. 1950 km SW.

Charadrius hiaticula L.

97703 (juv.). Petalax, Blåbärsbådan (62°55′ N, 21°20′ E) 8. VII. 1956 (Leif Österblad). — Frankreich, Baie de l'Aiguillon (46°17′ N, 1°12′ W) Sept. 1956 erlegt (Samuel Guérineau). Ca. 2 Monate. 2330 km SW.

Vanellus vanellus (L.)

B 16387. Pori, Toukari (61°32′ N, 21°46′ E) 28. V. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Frankreich, Dep. Landes, Tarnos (43°33′ N, 1°27′ W) 16. XII. 1956 gefunden (C.R.M.M.O., Paris) 6 2/3 Monate. 2490 km SW.

B 19502. Hamina, Kirkkojärvi (60°35′ N, 27°12′ E) 22. V. 1953 (Sulo J. Lehtonen). — Jämsä, Alho (61°50′ N, 25°9′ E) 26. VI. 1957 tot gefunden (Tapio Nieminen). 4 Jahre 1 1/6 Monat. 180 km NW.

B 21959. Pori, Luotsinmäki (61°29′ N, 21°46′ E) 10. VI. 1954 (Paavo Korhonen). — Spanien, Guipuzcoa, Lasarte (43°15′ N, 2°2′ W) 20. II. 1956 erlegt (José Maria Eléxpuru). 1 Jahr 8 1/3 Monate. 2550 km SW.

Hydroprogne tschegrava (Lep.)

C 603. Kyrkslätt, Mickelskär, Tratten (60° N, 24°35′ E) 22. VII. 1956 (C. E. Estlander). — Polen, Bialystok, Borsukowizna (53°4′ N, 23°28′ E) 2. IX. 1956 tot gefunden (Musée Zool. Polonais, Varsovie). 1 1/3 Monat. 780 km S.

C 26351. Föglö, Klåvskär, Ytterhalvan (59°55′ N, 20°35′ E) 24. VI. 1937 (S. Lappi-Seppälä & H. Suomalainen). — Italien, Campania, Salerno (40°40′ N, 14°46′ E) April 1957 erlegt (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna). Ca. 19 Jahre 10 Monate. 2200 km SSW.

C 36465 + C 36466 (ad.). Kyrkslätt, Gaddarna (60°3′ N, 24°40′ E) 21. VI. 1953 (Göran Bergman). — Helsinki, Tilkka (60°12′ N, 24°52′ E) 23. VII. 1956 tot gefunden (Erkki Johtimo). 3 Jahre 1 Monat. 20 km NE.

C 47714. Gamlakarleby (63°53′ N, 23°5′ E) 25. VI. 1956 (Ruben Casén). — UdSSR, Distr. Kaliningrad, Kurisches Haff, Poles (54°50′ N, 21°9′ E) 16. IX. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). — 2 2/3 Monate. 1020 km S.

C 53433. Kirkkonummi, Lökhäll (60°2′ N, 24°45′ E) 29. VI. 1956 (Heikki Hirvonen). — UdSSR, Distr. Zaporozka, Osipenko (46°44′ N, 36°50′ E) 13. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 1/2 Monate. 1680 km SSE.

C 55573. Maxmo, Mickelsörarna (63°26′ N, 21°45′ E) 11. VII. 1956 (Olavi Hildén). — UdSSR, Dnepr, 50 km S Kiova (50°5′ N, 30°46′ E) 27. X. 1956 tot gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 3 1/2 Monate. 1580 km SSE.

H 11214. Pernaja, Aspskär (60°15′ N, 26°25′ E) 5. VII. 1955 (E. Routamo & A. Vuorjoki). — Daselbst 15. VII. 1956 tot gefunden. 1 Jahr 1/3 Monat.

H 12191. Wie C 36465, VI. 1950. — Italien, Calabria, San Eufemia, Lametia (38°53′ N, 16°18′ E) 7. IV. 1957 gefunden (Francesco Cristaudo). Ca. 6 Jahre 10 Monate. 2430 km SSW.

H 16091. Wie H 11214, 12. VII. 1953 (Eero Routamo). — UdSSR, Lettland, Riga, Sloka (56°59′ N, 23°50′ E) 4. IX. 1956 tot gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 3 Jahre 1 2/3 Monat. 400 km SSW.

Typis expr. 3. 5. 1958

H 17646. Wie C 603, 19. VI. 1956 (Göran Bergman). — UdSSR, Distr. Chmjelnik, Medzhibozh (49°28′ N, 27°26′ E) 12. VIII. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 1 5/6 Monate. 1170 km SSE.

H 18328. Eckerö, Midfjärdsgrund (60°12′ N, 19°25′ E) 17. VII. 1956 (Tom Törnroth). — ESSR, Haapsalu, Tuuru (58°49′ N, 23°32′ E) 29. VIII. 1956 erlegt (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). 1 1/3 Monat. 270 km SE.

H 19252. Ii, Maakrunni (65°25′ N, 25° E) 7. VII. 1956 (Martti Helispää). — Afrika, Französ. Sudan, Obersenegal, Sansanding (13°45′ N, 5° 50′ W) 9. XII. 1956 erlegt (Keita Madjouma via Messageries Africaines, Segou). 5 Monate. 6420 km SW.

H 22619. Wie H 11214, 25. VI. 1956 (Asko Vuorjoki). — UdSSR, Distr. Kiova, Egurov (50°5′ N, 30°30′ E) 13. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 2/3 Monate. 1140 km SSE.

H 22735. Wie H 17646. — UdSSR, Lettland, Riga (57° N, 24°5′ E) 19. VIII. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 Monate. 340 km S.

H 22749. Wie H 17646. — UdSSR, Lettland, Liepaja (56°31′ N, 21° E) 13. VIII. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 1 5/6 Monat. 450 km SSW.

H 22780. Wie C 53433, 24. VI. 1956 (Göran Bergman). — ESSR, Noarootsi, Sutlepa (59°3′ N, 23°34′ E) 4. VIII. 1956 vom Wanderfalke getötet (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). 1 1/3 Monat. 120 km SW.

Sterna h. hirundo L.

A 59373. Helsinki, Lauttasaari, Tiirakari (60°9′ N, 24°50′ E) 22. VI. 1956 (Olavi Hytönen). — Afrika, Südwest Afrika, Walvis Bay (23°20′ S, 14°5′ E) 18. XI. 1956 tot gefunden (L. Moisel). 4 5/6 Monate. 9270 km S.

A 60483. Heinola, Ruotsalainen (61°14′ N, 26° E) 16. VII. 1956 (Jaakko Puro). — Dänemark, Jylland, Brøns (55°12′ N, 8°40′ E) 27. VIII. 1956 tot gefunden (Landsjagtforeningen, København). 1 1/3 Monat. 1200 km SW.

A 61035. Wie A 59373, 22. VI. 1956 (I. & T. Tynys). — Deutschland, Schleswig/Holstein, Grünenthal (54°8′ N, 9°20′ E) 26. VIII. 1956 beschädigt gefunden (Willi Voss). 2 1/6 Monate. 1150 km SW.

A 62514. Korsholm, Jungsund (63°11′ N, 21°40′ E) 1. VII. 1956 (Leif Österblad). — Frankreich, Dep. Pas-de-Calais, Boulogne (50°45′ N, 1°36′ E) 28. VIII. 1956 tot gefunden (M. Roumanille). 1 5/6 Monat. 1830 km SW.

A 63243. Rauma (61°8′ N, 21°30′ E) 13. VII. 1956 (Juhani Syrjänen). — Schweden, Stockholm, Hårsfjärden (59°6′ N, 18°16′ E) 12. VIII. 1956 krank gefunden (Edvin Lilja). 1 Monat. 290 km SW.

A 65019. Pori, Yyteri, Levo (61°32′ N, 21°25′ E) 24. VI. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Polen, Kolobrzeg (Kolberg) (54°11′ N, 15°35′ E) 20. VIII. 1956 tot gefunden (Mus. Zool. Polonais, Varsovie). 1 5/6 Monat. 890 km SSW.

A 66361. Espoo, Ådholm (60°5′ N, 24°45′ E) 29. VI. 1956 (M. Ketola & P. Klemola). — Dänemark, Jylland, Kolding, Hejls (55°24′ N, 9°33′ E) 20. IX. 1956 erlegt (N. Westerlund). 2 2/3 Monate. 1030 km SW.

A 66701. Pori, Kaijankari (61°37′ N, 21°22′ E) 14. VII. 1956 (M. Ketola & P. Klemola). — Hinnerjoki, Aueljärvi (60°59′ N, 22°3′ E) 11. VIII. 1956 tot gefunden (Arvi Pohjola). 5/6 Monat. 80 km SE.

A 67404. Naantali, Luonnonmaa (60°25′ N, 22° E) 4. VII. 1956 (Jukka Nurmi). — Dänemark, Jylland, Holsted, Praestkjor (55°29′ N, 8°55′ E) 21. VIII. 1956 erlegt (P. Skovgaard). 1 1/2 Monat. 940 km SW.

A 69220. Nauvo, Ominainen (60°15′ N, 21°54′ E) 4. VII. 1956 (Keijo Salviander). — Afrika, Goldküste, Cape Three Point (4°40′ N, 2°10′ W) 13. X. 1956 gefangen (R. S. Cann). 3 1/3 Monate. 6630 km SSW.

A 69374. Pernaja, Aspskär (60°15′ N, 26°25′ E) 6. VII. 1956 (Asko Vuorjoki). — Schweden, Skaraborg, Ugglum (58°14′ N, 13°30′ E) 31. VIII. 1956 tot gefunden (Svenska Jägareförbundet, Söderhamn). 1 5/6 Monat. 740 km WSW.

A 69860. Björköby, Bodgrynnorna (63°21′ N, 21°15′ E) 4. VII. 1956 (Olavi Hildén). — Schweden, Östergötland, Norrköping, Motala ström (58°36′ N, 16°13′ E) 21. VIII. 1956 gefunden (Riksmuseum, Stockholm). 1 1/2 Monat. 600 km SW.

A 69896. Maxmo, Mickelsörarna (63°26′ N, 21°45′ E) 8. VII. 1956 (Olavi Hildén). — Schweden, Halmstad (56°38′ N, 12°51′ E) 27. VIII. 1956 tot gefunden (Frans Fajersson). 1 2/3 Monat. 910 km SW.

A 70110. Pori, Kuuminainen (61°31′ N, 21°27′ E) 6. VII. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Norwegen, Karmöy, Kopervik (59°19′ N, 5°18′ E) 11. VIII. 1956 erschöpft gefunden (Stavanger Museum, Stavanger). 1 1/6 Monat. 910 km WSW.

B 17772. Kokemäki, Puurijärvi (61°15′ N, 22°22′ E) 24. VI. 1956 (Sakari Karttunen). — Holland, Prov. Groningen, Uithuizen (53°26′ N, 6°40′ E) 17. VIII. 1956 krank gefunden (R. Wentzel). 1 5/6 Monat. 1280 km SW.

B 24145. Björköby, Södra Kvarngrund (63°20′ N, 21°28′ E) 6. VII. 1956 (Matti Pohjola). — Frankreich, Dep. Finistére, Quimper, Kernater (48° N, 4°6′ W) 3. IX. 1956 tot gefunden (M. Queau). 1 5/6 Monat. 2320 km SW.

B 24150. Helsinki, Kallvik (60°11′ N, 25°9′ E) 30. VI. 1956 (Kalervo Eriksson). — UdSSR, Lettland, Riga, Majori (57° N, 24°10′ E) 26. VIII. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 1 5/6 Monat. 370 km S.

Sterna paradisaea Pont.

A 66376. Pori, Kuuminainen (61°31′ N, 21°27′ E) 4. VII. 1956 (M. Ketola & P. Klemola). — Schweden, Uppland, Ledskär (60°32′ N, 17°42′ E) 29. VIII. 1956 tot gefunden (Uppsala Ornit. Klubb, Uppsala). 1 5/6 Monat. 230 km SW.

Sterna hirundo vel **paradisaea.**

A 49360. Pori, Kuuminainen (61°31′ N, 21°27′ E) 30. VI. 1956 (Paavo Korhonen). — Daselbst 4. VIII. 1956 tot gefunden (Seppo Siivonen). 1 1/6 Monat.

A 67032. Wie A 49360, 23. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Mors, Sundby, Hanklit (56°53′ N, 8°41′ E) 15. VIII. 1956 tot gefunden (Jens G. Busck). 1 2/3 Monat. 900 km SW.

A 68242. Espoo, Ådholm (60°5′ N, 24°45′ E) 22. VI. 1956 (M. Ketola & P. Klemola). — Deutschland, Rügen, Lohme (54°33′ N, 13°30′ E) 25. VIII. 1956 tot gefunden (Vogelschutzstation, Neschwitz). 2 1/6 Monate 930 km SW.

B 24153. Helsinki, Kallvik (60°11′ N, 25°8′ E) 30. VI. 1956 (Kalervo Eriksson). — Holland, Prov. Noord-Holland, Oosterleek (52°41′ N, 5°14′ E) 23. IX. 1956 tot gefunden (J. Woestenburg). 2 5/6 Monate. 1460 km SW.

B 24157. Pernaja, Aspskärskobben (60°15′ N, 26°25′ E) 8. VII. 1956 (K. Eriksson & A. Vuorjoki). — Dänemark, Jylland, Varde å (55°35′ N, 8°18′ E) ca. 20. VIII. 1956 Reste gefunden (Vildtbiologisk Station, Kalø). Ca. 1 1/3 Monat. 1180 km SW.

B 24160. Wie B 24157. — UdSSR, Distr. Kaliningrad, Palmnicken, (54°53′ N, 19°58′E) 12. X. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 3 1/6 Monate. 710 km SW.

Larus r. ridibundus L.

Beringungen in Helsinki, Viik, 60°12′ N, 25° E. Beringer O. Hytönen & O. Lehtonen (C 911? und C 9943) und Kalervo Eriksson (übrige).

C 911? (letzte Ziffer unlesbar). 1. VI. 1930. — Deutschland, Dangast, Watt (53°28′ N, 8°4′ E) 5. VIII. 1954 verletzt gefunden (Vogelwarte Helgoland, Wilhelmshaven). 24 Jahre 2 1/6 Monate. 1270 km SW.

C 9943. 8. VI. 1930. — UdSSR, Leningrad, Funddatum unbekannt, erlegt (Zentralbüro für Vogelberingung, Moskwa). ?, 290 km E.

C 50815. 26. VI. 1956. — Dänemark, Lolland, Nakskov (54°50′ N, 11°1′ E) 20. IX. 1956 erlegt (Dansk Strandjagtforening, Assens). 2 5/6 Monate. 1020 km SW.

C 50831. 26. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Krogager (55°41′ N, 8°45′ E) 14. I. 1957 gefunden (Karstoft Eg). 6 2/3 Monate. 1080 km SW.

C 50854. 26. VI. 1956. — Lohja, Hiidenvesi (60°22′ N, 24°10′ E) 20. VIII. 1956 erlegt gefunden (A. Kuusikko). 1 5/6 Monat. 50 km WNW.

C 52126. 26. VI. 1956. — Frankreich, Dep. Somme, St. Valery (50°11′ N, 1°38′ E) 20. I. 1957 erlegt (Languetif). 6 5/6 Monate. 1830 km SW.

C 52131. 26. VI. 1956. — Daselbst 30. VII. 1956 tot gefunden (Matti Koivisto). 1 1/6 Monat. 4 km SW.

C 52149. 26. VI. 1956. — Hangö, Parkdammen (59°50′ N, 22°58′ E) 21. VII. 1956 tot gefunden (Harry Nyman). 5/6 Monat. 120 km WSW.

C 52926. 26. VI. 1956. — Mäntsälä (60°38′ N, 25°22′ E) 3. VIII. 1956 tot gefunden (Leo Mikkonen). 1 1/4 Monat. 50 km NNE.

C 52974. 26. VI. 1956. — Schweden, Öland, Hulterstad (56°27′ N, 16°36′ E) 31. VII. 1956 tot gefunden (Ottenby fågelstation, Ottenby). 1 1/6 Monat. 660 km SW.

C 54016. 26. VI. 1956. — Daselbst, Puistola 14. VIII. 1956 tot gefunden (P. Vuorikivi). 1 2/3 Monat. 6 km N.

C 54026. 26. VI. 1956. — Holland, Rotterdam (51°55′ N, 4°30′ E) 5. I. 1957 erschöpft gefunden (J. M. Olver-Verhoeff). 6 1/3 Monate. 1560 km SW.

C 54063. 26. VI. 1956. — England, Lancashire, Culcheth (53°27′ N, 2°31′ W) 24. XI. 1956 gefangen und wieder freigelassen (British Museum, London). 5 Monate. 1780 km WSW.

Beringungen in Hamina, Kirkkojärvi, 60°35′ N, 27°12′ E. Beringer T. Korpivaara (C 21739) und Sulo J. Lehtonen u. Mithelfer (übrige).

C 21739. 28. VI. 1936. — ESSR, Kunda (59°32′ N, 26°33′ E) Herbst 1948 erlegt (Inst. für Zool. u. Bot., Tartu). 12 Jahre 3—4 Monate. 130 km SSW.

C 41598. 16. VI. 1953. — Dänemark, Fyn, Faaborg, Aastrup (55°7′ N, 10°16′ E) 4. VIII. 1956 tot gefunden (Levin Andersen). 3 Jahre 1 2/3 Monat. 1170 km SW.

C 41955. 16. VI. 1953. — Frankreich, Dep. Vosges, Martigny (48°26′ N, 5°46′ E) Oktober 1955 erlegt (Jean Biquet). Ca. 2 Jahre 4 Monate. 1890 km SW.

C 45044. 11. VI. 1954. — ESSR, 12 km W Tallinn (59°27′ N, 25°40′ E) 3. IX. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 2 Jahre 2 2/3 Monate. 190 km SW.

C 48802. 7. VII. 1955. — Deutschland, Schleswig-Holstein, Owschlag (54°23′ N, 9°36′ E) 20. IX. 1956 tot gefunden (Otto Podeyn). 1 Jahr 2 1/2 Monate. 1260 km SW.

C 48816. 7. VII. 1955. — Frankreich, Dep. Seine, Vincenne (48°51′ N, 2°27′ E) Winter 1956 Ring gefunden (J. Nouvel). 6—8 Monate. 2035 km SW.

C 49099. 27. VI. 1955. — ESSR, Loksa (59°37′ N, 25°43′ E) 14. VIII. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 1 Jahr 1 1/2 Monat. 140 km SW.

C 55819. 26. VI. 1956. — Deutschland, Cuxhaven, Grodener Deich (53°52′ N, 8°43′ E) 9. I. 1957 tot gefunden (Vogelwarte Helgoland, Wilhelmshaven). 6 1/2 Monate. 1340 km SW.

Beringungen in Helsinki, Lauttasaari, Tiirakari, 60°9′ N, 24°50′ E. Beringer Olavi Hytönen (C 55181 und C 55189) und I. & T. Tynys (übrige).

C 42657. 2. VII. 1955. — UdSSR, Lettland, Engure (57°17′ N, 23°7′ E) Ende Sept. 1955 gefunden (Zentralbüro für Vogelberingung, Moskwa). Ca. 2 5/6 Monate. 340 km SSW.

C 42687. 2. VII. 1955. — Österreich, Haslau (48°8′ N, 16°45′ E) 23. X. 1956 tot gefunden (F. Herites). 1 Jahr 3 2/3 Monate. 1450 km SSW.

C 54404. 22. VI. 1956. — Frankreich, Dep. Vendée, Nalliers (46°28′ N, 1°2′ W) 3. XII. 1956 erlegt (C.R.M.M.O., Paris). 5 1/3 Monate. 2240 km SW.

C 54407. 22. VI. 1956. — Sibbo, Gesterby (60°20′ N, 25°15′ E) 28. VII. 1956 gefunden (Frans Karlsson). 1 1/5 Monat. 20 km NE.

C 54409. 22. VI. 1956. — Frankreich, Dep. Charente-Inférieure, Talmont-sur-Gironde (45°32′ N, 0°55′ W) 18. I. 1957 tot gefunden (L. Bouju). 6 5/6 Monate. 2340 km SW.

C 55181. 22. VI. 1956. — UdSSR, Lettland, Vilna (56°37′ N, 27° E) 12. VIII. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 1 2/3 Monat. 420 km SSE.

C 55189. 22. VI. 1956. — Schweden, Lund (55°42′ N, 13°11′ E) 29. XII. 1956 erschöpft gefunden und getötet (Sven Garpinger). 6 1/4 Monate. 850 km SW.

Beringungen in Lappfjärd, Synnersjön, 62°10′ N, 21°35′ E. Beringer Per-Åke Johansson (C 48435) und Volmar Rosengren (übrige).

C 48435. 7. VII. 1955. — Deutschland, Cuxhaven (53°53′ N, 8°42′ E) 31. X. 1956 tot gefunden (Dieter Ammermann). 1 Jahr 3 5/6 Monate. 1200 km SW.

C 50404. 17. VI. 1956. — Schweden, Ingaröfjärden, Härsö (59°18′ N, 18°25′ E) 21. VII. 1956 tot gefunden (Lennart Sjöberg). 1 1/6 Monat. 360 km SSW.

C 50415. 30. VI. 1956. — Schweden, Småland, Eksjö, Kvarnarpsjön (57°39′ N, 14°59′ E) 27. VI. 1957 gefunden (Svenska Jägareförbundet, Söderhamn). 1 Jahr. 620 km SW.

C 50424. 15. VII. 1955. — Dänemark, Sjaelland, Fårevejle (55°42′ N, 11°40′ E) 2. XI. 1956 erlegt (Svend Aage Christensen). 1 Jahr 3 1/2 Monate. 910 km SW.

C 54351. 17. VI. 1956. — Holland, Prov. Groningen, Zoutkamp, Lauwerszee (53°21′ N, 6°18′ E) 24. I. 1957 tot gefunden (Joh. Visser). 7 1/4 Monate. 1330 km SW.

C 54371. 25. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Aalborg, Linderborg aa (56°57′ N, 9°53′ E) 15. IX. 1956 erlegt gefunden (Eugen Thomsen). 2 2/3 Monate. 870 km SW.

Beringungen in Hauho, Jokijärvi, 61°12′ N, 24°25′ E. Beringer Pertti Saurola (C 50686 und C 50790) und Reijo Taro (übrige).

C 50686. 19. VI. 1955. — England, Suffolk, Ipswich (52°4′ N, 1°10′ E) 17. I. 1957 tot gefunden (British Museum, London). 1 Jahr 7 Monate. 1740 km SW.

C 50790. 19. VI. 1955. — Sysmä, Nuoramoinen (61°23′ N, 25°52′ E) 12. VI. 1957 Skelettreste gefunden (Helmi Syysniemi). 1 Jahr 11 5/6 Monate. 80 km ENE.

C 52219. 18. VI. 1956. — Pälkäne, Laitikkala (61°15′ N, 24°21′ E) August 1956 tot gefunden (Valter Nyström). Ca. 2 Monate, 6 km NNW.

C 52247. 18. VI. 1956. — Deutschland, Hamburg, Nienstadten (53°27′ N, 9°58′ E) 24. III. 1957 tot gefunden (Diego Konieczny). 9 1/5 Monate. 1220 km SW.

C 52249. 18. VI. 1956. — Dänemark, Sjaelland, Dybsøfjord (55°8′ N, 11°45′ E) 7. X. 1956 erlegt (Gunnar Brogaard). 3 2/3 Monate. 1000 km SW.

Beringungen in Kvevlax, Uddskär, 63°21′ N, 21°42′ E. Beringer Jarl-Gunnar Anderson.

C 36284. 10. VII. 1955. — Dänemark, Jylland, Kongerslev (56°53′ N, 10°20′ E) 15. V. 1957 Ring gefunden (K. Frederiksen). 1 Jahr 10 1/6 Monate. 970 km SW.

C 45309. 10. VII. 1955. — Schweiz, Basel (47°33′ N, 7°33′ E) 27. III. 1956 tot gefunden (Vogelwarte Sempach, Sempach). 8 1/2 Monate. 1980 km SW.

C 54477. 30. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Videbaek (56°7′ N, 8°37′ E) 30. VIII. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). 2 Monate. 1080 km SW.

C 54482. 30. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Ringkøbing Fjord (56° N, 8°10′ E) 15. XI. 1956 erlegt (Gunnar Jensen). 4 1/2 Monate. 1200 km SW.

Beringungen in Kvevlax, Vassor, 63°12′ N, 22° E. Beringer Leif Österblad (C 40993) und Jarl-Gunnar Anderson (übrige).

C 40993. 26. VI. 1956. — Schweden, Gästrikland, Storvik, Näsbyggesjön (60°36′ N, 16°30′ E) 17. VII. 1956 erschöpft gefunden (Erland Moberg). 2/3 Monat. 420 km SW.

C 48502. 26. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Mariager Fjord, Knudshoved (56°40′ N, 10°15′ E) 8. VIII. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). 1 1/3 Monat. 980 km SW.

C 48513. 26. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Hee, Voldbjerg Mølle (56°9′ N, 8°15′ E) August 1956 erlegt (A. Nørkjaer). 1—2 Monate. 1090 km SW.

C 48519. 26. VI. 1956. — Deutschland, Bremerhaven, Weser (53°32′ N, 8°35′ E) Anfang August 1956 in einem Fischnetz tot gefunden (Conrad Dütemeyer). Ca. 1 1/3 Monat. 1320 km SW.

Beringungen in Korsholm, Karperö, 63°10′ N, 21°43′ E. Beringer Leif Österblad (C 45540) und A. Bernström, J. Borotinskij & B. Carlström (übrige).

C 45455. 21. VI. 1955. — Nykarleby (63°34′ N, 22°34′ E) 1. VI. 1957 getötet (Carl-Gustav Strandén). 1 Jahr 11 1/3 Monate. 60 km NE.

C 45477. 21. VI. 1955. — Munsala, Monås (63°27′ N, 22°18′ E) ca. 28. V. 1957 tot gefunden (A. Westerberg). Ca. 1 Jahr 11 1/4 Monate. 45 km NE.

C 45540. 28. VI. 1956. — Dänemark, Langeland, Nebbe (54°50′ N, 10°51′ E) 19. VIII. 1956 erlegt (Landsjagtforeningen, København). 1 2/3 Monat. 1120 km SW.

C 55779. 28. VI. 1956. — Dänemark, Jylland, Hasselager (56°7′ N, 10°13′ E) 28. X. 1956 erlegt (Jörgen Andersen). 4 Monate. 1020 km SW.

Beringungen in Virolahti, 60°31′ N, 27°42′ E. Beringer Lauri Leikkonen.

C 54933. 28. VI. 1956. — Italien, Sicilia, Messina (38°15′ N, 15°35′ E) 22. XII. 1956 erlegt (Labor. di Zool. applicata alla caccia, Bologna). 5 5/6 Monate. 2650 km SSW.

C 54936. 28. VI. 1956. — Dänemark, Mön, Borre, Budsemark (55° N, 12°27′ E) 17. VIII. 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). 1 2/3 Monat. 1080 km SW.

C 54964. 28. VI. 1956. — UdSSR, Leningrad (59°55′ N, 30°20′ E) 12. VIII. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 1 1/2 Monat. 160 km ESE.

Beringungen in Borgå, Tirmo, 60°15′ N, 25°55′ E. Beringer Kaj Lindholm.

C 24744. 6. VI. 1954. — Dänemark, Fyn, Sarup (55°12′ N, 10°4′ E) 25. XII. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). 2 Jahre 6 2/3 Monate. 1080 km SW.

C 24779. 6. VI. 1954. — Schweden, Småland, Fredriksberg (57°15′ N, 16°26′ E) 19. IV. 1956 tot gefunden (Svenska Jägareförbundet, Söderhamn). 1 Jahr 10 1/2 Monate. 630 km SW.

Beringungen in Kemiö, Sjölax, 60°8′ N, 22°50′ E. Beringer Jukka Nurmi.

B 24836. 8. VII. 1956. — Deutschland, Schleswig-Holstein, Flensburg, Langballigholz (54°47′ N, 9°26′ E) 21. VIII. 1956 tot gefunden (Vogelwarte Helgoland, Wilhelmshaven). 1 1/2 Monat. 1000 km SW.

D 13498. 8. VII. 1956. — England, Lincolnshire, Anderby (53°16′ N, 0°19′ E) 16. IX. 1956 tot gefunden (British Museum, London). 2 1/3 Monate. 1580 km SW.

Beringungen an anderen Orten.

B 16813. Sipoo, Stor Kajutör (60°11′ N, 25°12′ E) 8. VII. 1955 (Eero-Pekka Paavolainen). — Dänemark, Sjaelland, Skelskör (55°16′ N, 11°16′ E) Sept. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). Ca. 1 Jahr 2 Monate. 1000 km SW.

C 5742. Tvärminne, Allgrund (59°50′ N, 23°15′ E) 29. VI. 1954 (Uolevi Seppälä). — ESSR, Tallinn (59°26′ N, 24°47′ E) 15. VI. 1956 gefangen und mit einem anderen Ring Moskwa E 29319 wieder freigelassen (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). 1 Jahr 11 1/2 Monate. 90 km SE.

C 44030. Sääksmäki, Vähäjärvi (61°11′ N, 24°7′ E) 26. VI. 1954 (Olavi Liukkonen). — Deutschland, Fehmarn, Westfen (54°28′ N, 11°5′ E) Ende Sept. 1956 tot gefunden (Anna Clausen). Ca. 2 Jahre 3 Monate. 1070 km SW.

C 48563. Tyrväntö, Tykölänjärvi (61°15′ N, 24°12′ E) 24. VI. 1956 (Olavi Liukkonen). — England, Berkshire, Bracknell (51°25′ N, 0°45′ W) ca. 1. II. 1957 tot gefunden (British Museum, London). Ca. 7 1/4 Monate. 1850 km SW.

C 50015. Pori, Pihlava (61°34′ N, 21°35′ E) 6. VII. 1955 (Alvi Kaukola). — Dänemark, Jylland, Ryaa, Aaby Enge (57°10′ N, 9°44′ E) 12. X. 1956 erlegt (H. O. Jørgensen). 1 Jahr 3 1/5 Monate. 820 km SW.

C 52372. Kauvatsa, Sääksjärvi (61°24′ N, 22°26′ E) 11. VII. 1956 (I. Lilja & A. Tuominen). — Schweden, Norrköping, Bråvalla (58°37′ N, 16°12′ E) 26. VIII. 1956 erlegt (W. Hessle). 1 1/2 Monat. 460 km SW.

C 53527. Maxmo, Mickelsörarna (63°26′ N, 21°45′ E) 22. VI. 1956 (Raimo Hissa). — Schweiz, Genève (46°12′ N, 6°8′ E) Januar 1957 tot gefunden (Mus. d'Hist. Natur., Genève). Ca. 7 Monate. 2150 km SW.

H 17010. Sääksmäki, Vähäjärvi (61°11′ N, 24°7′ E) 30. VI. 1955 (Olavi Liukkonen). — Kemi, Lautiosaari (65°47′ N, 24°32′ E) 31. V. 1957 in Verwesung gefunden (Ossi Mäkitalo). 1 Jahr 11 Monate. 510 km N.

C ??14. (Ringnummer teilweise unlesbar). ? — Italien, Sicilia, Messina (38°15′ N, 15°35′ E) 18. II. 1956 tot gefunden (Labor. di Zool. appl. alla caccia, Bologna).?

Larus c. canus L.

Beringungen in Pernaja, Aspskär, 60°15′ N, 26°25′ E. Beringer Eero Routamo (C 37937, C 38636), K. Eriksson & A. Vuorjoki (H 19508, H 22861) und Asko Vuorjoki (übrige).

C 37937. 1. VII. 1951. — Deutschland, Holstein, Kaiser-Wilhelm-Koog, Aussendeich (53°56′ N, 8°55′ E) 20. II. 1957 tot gefunden (S. Ruge). 5 Jahre 7 2/3 Monate. 1250 km SW.

C 38636. 27. VI. 1952. — Deutschland, Fehmarn, Kleinsdorf (54°27′ N, 11°16′ E) 27. IX. 1956 in Verwesung gefunden (Ch. M. Vietzen). 4 Jahre 3 Monate. 1090 km SW.

C 54110. 17. VI. 1956. — Dänemark, Lolland, Rödby (54°41′ N, 11°20′ E) 4. XI. 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). 4 1/2 Monate. 1090 km SW.

C 54163. 30. VI. 1956. — Belgien, Flandre orientale, Deinze (50°59′ N, 3°32′ E) 20. I. 1957 tot gefunden (Inst. Royal des Scienc. Natur., Bruxelles). $6\,^{2}/_{3}$ Monate. 1720 km SW.

C 54164. 30. VI. 1956. — Lovisa (60°27′ N, 26°14′ E) 20. VIII. 1956 erschöpft gefunden (S. Majorin). $1\,^{2}/_{3}$ Monat. 25 km NNW.

H 18458. 16. VII. 1955. — ESSR, Klooga (59°21′ N, 24°14′ E) 11. IX. 1955 erlegt (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). $1\,^{5}/_{6}$ Monat. 150 km SW.

H 19508. 8. VII. 1956. — UdSSR, Leningrad, Neva (59°55′ N, 30°15′ E) 2. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). $1\,^{5}/_{6}$ Monat. 210 km E.

H 22861. 9. VII. 1956. — Dänemark, Sjaelland, Vordingborg, Oringe (55° N, 11°54′ E) 29. I. 1957 tot gefunden (Harry Pedersen). $6\,^{2}/_{3}$ Monate. 1040 km SW.

Beringungen in Björköby, Valsörarna/Valassaaret, 63°25′ N, 21°10′ E. Beringer Olavi Hildén.

C 54675. 1. VII. 1956. — Saltvik, Ryssö (60°23′ N, 19°57′ E) 21. VIII. 1956 tot gefunden (Ethel Westling). $1\,^{2}/_{3}$ Monat. 360 km SSW.

C 54688. 1. VII. 1956. — Kemi, Täikkö (65°44′ N, 24°30′ E) 19. IX. 1956 tot gefunden (Valfrid Iisakka). $2\,^{2}/_{3}$ Monate. 310 km NNE.

C 54700. 1. VII. 1956. — Dänemark, Jylland, Horstved (56°20′ N, 10°41′ E) 29. IX. 1956 tot gefunden (Vildtbiologisk Station, Kalø). 3 Monate. 990 km SW.

C 55588. 16. VII. 1956. — Pori, Harmaalinna (61°29′ N, 21°49′ E) 4. IX. 1956 gefunden (J. Välkistö). $1\,^{2}/_{3}$ Monat. 220 km S.

C 55589. 16. VII. 1956. — Dänemark, Jylland, Hjörring, Taars (57°24′ N, 10°7′ E) 2. XII. 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). $4\,^{1}/_{2}$ Monate. 920 km SW.

H 16757. 2. VII. 1954. — Holland, Prov. Zeeland, Schouwen, Westenschouwen (51°40′ N, 3°43′ E) 3. III. 1957 tot gefunden (Rijksmuseum, Leiden). 2 Jahre 8 Monate. 1660 km SW.

Beringungen in Espoo, Notgrund, 60°5′ N, 24°45′ E. Beringer M. Ketola & P. Klemola.

C 51758. 29. VI. 1956. — ESSR, Kingisepp (58°15′ N, 22°29′ E) 31. VIII. 1956 tot gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 2 Monate. 250 km SW.

C 51764. 22. VI. 1956. — Schweden, Gotland, Stånga, Frigges (57°14′ N, 18°38′ E) 28. VIII. 1956 tot gefunden (Algot Lindström). $2\,^{1}/_{5}$ Monate. 480 km SW.

H 21268. 29. VI. 1956. — ESSR, Kihnu, Sangelaid (58°11′ N, 23°57′ E) 3. IX. 1956 erlegt (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). $2\,^{1}/_{6}$ Monate. 230 km SSW.

H 23106. 29. VI. 1956. — ESSR, Tallinn, Maardu-See (59°27′ N, 25° E) 30. VIII. erlegt (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). 2 Monate. 80 km S.

Beringungen in Pori, Kuuminainen, 61°31′ N, 21°27′ E. Beringer I. Lilja & A. Tuominen.

C 52337. 5. VII. 1956. — Dänemark, Lille Baelt, Brandsø (55°16′ N, 9°45′ E) 3. IX. 1956 erlegt (Dansk Strandjagtforening, Assens). 2 Monate. 980 km SW.

C 52349. 6. VII. 1956. — Dänemark, Sjaelland, Svebølle, Viskinge (55°40′ N, 11°15′ E) 7. III. 1957 erlegt (Chr. Müller). 8 Monate. 880 km SW.

H 22363. 6. VII. 1956. — Dänemark, Jylland, Lyngby (56°15′ N, 9°50′ E) 14. X. 1956 erlegt (Vildtbiologisk Station, Kalø). $3\,^{1}/_{4}$ Monate. 890 km SW.

Beringungen in Björköby, Bodgrynnorna, 63°21′ N, 21°15′ E. Beringer Olavi Hildén.

C 55549. 4. VII. 1956. — Schweden, Halmstad (56°40′ N, 12°50′ E) 11. IV. 1957 erlegt (Gunnar Lennerbring). 9 1/4 Monate. 890 km SW.

C 55551. 4. VII. 1956. — Dänemark, Jylland, Brønderslev (57°15′ N, 10° E) 6. XII. 1956 tot gefunden (Kristen Thomsen). 5 Monate. 900 km SW.

Beringungen an anderen Orten.

C 383. Kvevlax, Petsmo, Minkbådan (63°15′ N, 21°46′ E) 13. VII. 1956 (C. E. Estlander). — Dänemark, Jylland, Bedsted Thy (55°3′ N, 9°5′ E) 11. XI. 1956 erlegt (A. Nørgaard Andersen). 4 Monate. 1160 km SW.

C 30347. Eckerö, Signilskär, Kapellskär (60°12′ N, 19°22′ E) 7. VI. 1954 (Kimmo Aula). — Schweden, Uppland, Söderbykarl, Ekeby (59°57′ N, 18°40′ E) 25. V. 1956 erlegt (Emil Malmqvist). 1 Jahr 11 2/3 Monate. 45 km SW.

C 38413. Närpes, Pjelax (62°21′ N, 21°20′ E) 5. VII. 1955 (Birger Krogius). — Deutschland, Elbe, Neuwerk (53°55′ N, 8°30′ E) 10. IX. 1956 tot gefunden (Vogelwarte Helgoland, Wilhelmshaven). 1 Jahr 2 1/6 Monate. 1190 km SW.

C 41379. Sääksmäki, Uotila (61°11′ N, 24°14′ E) 22. VI. 1953 (Pentti Linkola). — Dänemark, Fyn, Fåborg Fjord (55°5′ N, 10°15′ E) 14. III. 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). 2 Jahre 8 2/3 Monate. 1060 km SW.

C 41385. Hattula, Kaimoonsaari (61°6′ N, 24°17′ E) 22. VI. 1953 (Pentti Linkola). — Tyrväntö, Heinonsaari (61°10′ N, 24°19′ E) im Sommer 1953 tot gefunden (Jorma Syrjänen). 7 km NNE.

C 42267. Sääksmäki, Ahtola (61°10′ N, 24°6′ E) 4. VII. 1954 (Pentti Linkola). — Tyrväntö, Retula (61°10′ N, 24°20′ E) 5. VIII. 1956 tot gefunden (Kaarina Tapola). 2 Jahre 1 Monat. 10 km E.

C 46127. Sipoo, Pörtö (60°10′ N, 25°26′ E) 13. VII. 1954 (Kalervo Eriksson). — England, Norfolk, Fakenham, Helhoughton (52°49′ N, 0°38′ E) 20. II. 1957 tot gefunden (K. Freeman). 2 Jahre 7 1/4 Monate. 1690 km WSW.

C 49401. Kangasala, Kautiala (61°32′ N, 24°15′ E) 20. VI. 1956 (Lasse Hakkari). — Schweden, Skåne, Hurva (55°47′ N, 13°26′ E) 21. X. 1956 erlegt (Bror Möller). 4 Monate. 890 km SW.

C 51737. Merikarvia, Karvian ourat (61°50′ N, 21°19′ E) 7. VII. 1956 (M. Ketola & P. Klemola). — Dänemark, Fyn, Flemlöse (55°14′ N, 10°3′ E) März 1957 tot gefunden (Vildtbiologisk Station, Kalø). Ca. 8 Monate. 990 km SW.

C 51820. Hattula, Kaimoonsaari (61°6′ N, 24°17′ E) 3. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Schweden, Skåne, Skillinge (55°28′ N, 14°16′ E) Febr. 1957 in einem Fischnetz tot gefunden (Gottfrid Persson). Ca. 7 Monate. 860 km SW.

C 51823. Hattula, Tenhola (61°6′ N, 24°16′ E) 3. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Polen, Nowy Targ, Klikuszowa (49°32′ N, 19°57′ E) 1. I. 1957 gefunden (Nedza Ludwik). 6 Monate. 1330 km SSW.

C 51853. Pälkäne, Pälkänevesi, Marttasaaret (61°22′ N, 24°25′ E) 8. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Dänemark, Langeland, Snöde (55°6′ N, 10°54′ E) Oktober 1956 erlegt (P. Skovgaard, Viborg). Ca. 3 Monate. 1060 km SW.

C 51866. Pälkäne, Luikala (61°23′ N, 24°20′ E) 9. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Dänemark, Möen, Grönsund (54°53′ N, 12°7′ E) 6. II. 1957 tot gefunden (Univ. Zool. Museum, København). 6 5/6 Monate. 1010 km SW.

C 51868. Pälkäne, Salmentaka (61°24′ N, 24°25′ E) 9. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Dänemark, Jylland, Gjöl, Engene (57°3′ N, 9°50′ E) 17. XI. 1956 erlegt (H. O. Jørgensen). 4 1/4 Monate. 950 km SW.

C 52286. Hauho, Hauhonselkä (61°10′ N, 24°32′ E) 2. VII. 1956 (Reijo Taro). — Schweden, Småland, Kuttorp, Ekebo (57°54′ N, 16°26′ E) 21. VIII. 1956 krank gefunden und getötet (Svenska Jägareförbundet, Söderhamn). 1 2/3 Monat. 580 km SW.

C 53158. Ruovesi, Vankavesi (61°51′ N, 23°50′ E) 15. VII. 1956 (Esko Vankkoja). — Rauma, Soukainen, Rehelmäjärvi (61°3′ N, 21°35′ E) 26. VIII. 1956 tot gefunden (T. Mäki). 1 1/3 Monat. 150 km SW.

C 55565. Munsala, Hällgrund (63°27′ N, 22° E) 11. VII. 1956 (Olavi Hildén). — Schweden, Västervik, Händelöp (57°41′ N, 16°44′ E) 28. IX. 1956 erschöpft gefunden (Christer Jönsson). 2 1/2 Monate. 700 km SW.

H 8558. Helsinki, Isosaari (60°6′ N, 25°3′ E) 19. VI. 1954 (Leo Lehtonen). — Daselbst Santahamina 28. IX. 1956 gefangen und wieder freigelassen (Erkki Johtimo). 2 Jahre 3 1/3 Monate. 3 km N.

H 17018. Pälkäne, Mallasvesi, Annansaari (61°17′ N, 24°10′ E) 24. VI. 1956 (Olavi Liukkonen). — England, Norfolk, Walpole Cross (52°45′ N, 0°16′ E) 24. XII. 1956 gefunden (Peter Carnell). 6 Monate. 1710 km SW.

H 19499. Kristinestad, Sandbergsgrynnan (62°14′ N, 21°17′ E) 13. VII. 1955 (Per-Åke Johansson). — Deutschland, Bremen, Oberneuland (53°5′ N, 8°45′ E) Frühjahr 1956 tot gefunden (Tilmann Kloos). Ca. 10 Monate. 1250 km SW.

H 22199. Rauma (61°8′ N, 21°30′ E) 11. VII. 1956 (Juhani Syrjänen). — Dänemark, Sjaelland, Roskilde Fjord (55°40′ N, 12°5′ E) 30. IX. 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). 2 2/3 Monate. 820 km SW.

H 22971. Vehkalahti, Ulko-Tammio (60°21′ N, 27°28′ E) 6. VII. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — ESSR, Elistvere-See (58°19′ N, 26°42′ E) 22. VIII. 1956 erlegt (Inst. für Zool. und Bot., Tartu). 1 1/2 Monat. 230 km S.

Larus argentatus Pont.

D 9284. Pyhtää, Munapirtti (60°26′ N, 26°38′ E) 6. VII. 1950 (Sulo J. Lehtonen). — Strömfors, Sandholmen (60°29′ N, 26°31′ E) 10. VI. 1957 tot gefunden (Jarl Excell). 6 Jahre 11 Monate. 10 km NW.

D 12676. Vehkalahti, Ulko-Tammio (60°21′ N, 27°28′ E) 4. VII. 1956 (Sulo J. Lehtonen). — UdSSR, Distr. Leningrad, Sestroretsk (60°5′ N, 29°54′ E) 21. IX. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 2 1/2 Monate. 140 km ESE.

H 9464. Tvärminne, Storsundsharun (59°50′ N, 23°15′ E) 14. VI. 1956 (Lars v. Haartman). — UdSSR, Lettland, Rigas (56°58′ N, 23°46′ E) 14. X. 1956 gefunden (M. Liepius). 4 Monate. 320 km S.

H 14601. Pörtom, Sanemosse (62°45′ N, 21°42′ E) 5. VII. 1955 (Per-Åke Johansson). — Schweden, Skellefteå, Örvik (64°40′ N, 21°12′ E) 20. X. 1956 erlegt (Svenska Jägareförbundet, Söderhamn). 1 Jahr 3 1/2 Monate. 230 km N.

H 17197. Kirkkonummi, Lökhäll (60°2′ N, 24°45′ E) 29. VI. 1955 (Olavi Hytönen). — Dänemark, København, Amager (55°38′ N, 12°36′ E) 21. III. 1956 erlegt (Univ. Zool. Museum, København). 8 2/3 Monate. 860 km SW.

H 19448. Espoo, Kytökäringen (60°4′ N, 24°43′ E) 10. VI. 1956 (Antti Liuksiala). — Dänemark, Bornholm, Allinge (55°16′ N, 14°46′ E) 18. I. 1957 erlegt (Villy Jensen). 7 1/4 Monate. 790 km SW.

H 21843. Pernaja, Aspskär (60°15′ N, 26°25′ E) 18. VI. 1956 (Asko Vuorjoki). — Helsinki, Pukinmäki (60°15′ N, 25° E) 1. IX. 1956 erschöpft gefunden (T. Weckman). 2 1/2 Monate. 80 km W.

H 22220. Wie H 19448. — UdSSR, Distr. Leningrad, Kronstadt (60° N, 29°40′ E) 20. X. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 4 1/3 Monate. 270 km E.

H 22675. Wie H 21843, 30. VI. 1956. — E S S R, Tallinn (59°26′ N, 24°45′ E) 4. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 1/6 Monate. 120 km SW.

H 23192. Wie H 19448, 5. VII. 1956. — D ä n e m a r k, Bornholm, Rønne (55°7′ N, 14°42′ E) 19. XII. 1956 erlegt gefunden (P. Nielsen). 5 1/2 Monate. 820 km SW.

Larus f. fuscus L.

B e r i n g u n g e n i n V e h k a l a h t i, Ulko-Tammio, 60°21′ N, 27°28′E. Beringer Sulo J. Lehtonen u. Mithelfer.

H 22918. 4. VII. 1956. — UdSSR, Leningrad, Neva (59°55′ N, 30°15′ E) 3. X. 1956 gefunden (Akademija Nauk, Moskwa). 3 Monate. 170 km ESE.

H 22919. 4. VII. 1956. — UdSSR. Distr. Leningrad, Kronstadt (60 N, 29°40′ E) 13. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 1/3 Monate. 130 km ESE.

H 22949. 5. VII. 1956. — UdSSR, Leningrad (59°55′ N, 30°15′ E) 12. VIII. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 1 1/4 Monat. 170 km ESE.

H 22955. 5. VII. 1956. — UdSSR, Lettland, Kegums, Daugava (Düna) (56°40′ N, 24°52′ E) 12. X. 1956 gefangen (A. Medwedeff), 3 1/4 Monate. 450 km SSW.

H 22956. 5. VII. 1956. — UdSSR, Distr. Leningrad, Volchov (59°4′ N, 31°45′ E) 25. VIII. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 1 2/3 Monat. 290 km ESE.

H 22990. 6. VII. 1956. — S c h w e d e n, Väddö, Bylehamn (59°59′ N, 18°52′ E) 13. XI. 1956 erlegt (Sture Persson). 4 1/4 Monate. 470 km W.

H 22991. 6. VII. 1956. — UdSSR, Finn. Meerbusen, Kljotshevska Bucht (60°10′ N, 29°45′ E) 4. XI. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 4 Monate. 130 km ESE.

B e r i n g u n g e n i n P e r n a j a, Aspskär, 60°15′ N, 26°25′ E. Beringer Eero Routamo (H 15169), E. Routamo & A. Vuorjoki (H 18445) und Asko Vuorjoki (übrige).

H 15169. 14. VII. 1952. — UdSSR, Komi, Ust-Kulom (61°40′ N, 53°40′ E) Sommer 1954 gefunden (Zentralbüro für Vogelberingung, Moskwa). Ca. 2 Jahre. 1490 km E.

H 18445. 13. VII. 1955. — UdSSR, Distr. Tshernigovskaja, Ljubetsh (51°42′ N, 30°42′ E) September 1955 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). Ca. 2 Monate. 1010 km SSE.

H 22671. 28. VI. 1956. — UdSSR, 30 km SE Leningrad, Neva (59°45′ N, 30°41′ E) 20. X. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 3 2/3 Monate. 250 km ESE.

H 22832. 3. VII. 1956. — UdSSR, Leningrad, Neva (59°55′ N, 30°15′ E) 11. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 1/4 Monate. 210 km E.

H 22835. 3. VII. 1956. — UdSSR, Distr. Voroshilovgrad, Ivanovka (48°8′ N, 38°46′ E) 9. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 1/5 Monate. 1560 km SE.

B e r i n g u n g e n a n a n d e r e n O r t e n.

H 16105. P ä l k ä n e, Pälkänevesi, Marinsaari (61°23′ N, 24°18′ E) 11. VII. 1953 (Pentti Linkola). — Daselbst, Äimälänniemi 6. VII. 1957 tot gefunden (Kalle Klemola). 4 Jahre. 10 km SW.

H 16557. P e t a l a x, Racklet (62°55′ N, 21°20′ E) 8. VII. 1956 (Leif Österblad). — S c h w e d e n, 8 km SE Jönköping (57°43′ N, 14°16′ E) 15. X. 1956 tot gefunden (Hasse Håkansson). 3 1/4 Monate. 700 km SW.

H 19342. K a r j a l o h j a, Kotkasaari (60°15′ N, 23°46′ E) 19. VI. 1955 (Olli Koskimies). — S a m m a t t i (60°19′ N, 23°50′ E) ca. 10. V. 1956 Ring gefunden (H. Packalén). 10 2/3 Monate. 8 km NNE.

H 20766. K a r k k u, Heinoo (61°25′ N, 23° E) 18. VI. 1956 (Antti Savolainen). — Daselbst, Kulvaluoto 20. VIII. 1956 tot gefunden (Osmo Nieminen). 2 Monate.

H 21458. Pälkäne, Pälkänevesi, Pukkisaari (61°23′ N, 24°20′ E) 8. VII. 1956 (Pentti Linkola). — UdSSR, Distr. Tserkassk, Kanev (49°45′ N, 31°13′ E) 8. IX. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). 2 Monate. 1370 km SSE.

H 21466. Pälkäne, Pälkänevesi, Mählänsaari (61°22′ N, 24°20′ E) 8. VII. 1956 (Pentti Linkola). — UdSSR, Krim, Kertsh (45°22′ N, 36°28′ E) 14. X. 1956 erlegt (Akademija Nauk, Moskwa). $3\,^1/_5$ Monate. 1940 km SSE.

H 21496. Pälkäne, Äimälänkari (61°19′ N, 24°12′ E) 9. VII. 1956 (Pentti Linkola). — Daselbst, Äimälä September 1956 tot gefunden (K. Klemola). Ca. 2 Monate.

Larus m. marinus L.

D 8631. Ekenäs, Jussarö (59°50′ N, 23°34′ E) 8. VI. 1956 (Lars v. Haartman). — Perniö, Pohjanjärvi (60°17′ N, 23°8′ E) 4. VIII. 1956 getötet (Eino Lietzén). $1\,^5/_6$ Monat. 60 km NW.

D 10567. Porvoo, Kalkskär (60°8′ N, 25°40′ E) 11. VI. 1950 (Eero-Pekka Paavolainen). — ESSR, Tahukülä (58°58′ N, 23°31′ E) 3. XI. 1955 tot gefunden (M. Niklos). 5 Jahre $4\,^2/_3$ Monate. 170 km SW.

D 11671. Pori, Preiviiki (61°30′ N, 21°29′ E) 22. VI. 1956 (Paavo Korhonen). — Daselbst 4. IX. 1956 tot gefunden (Alvi Kaukola). $2\,^1/_3$ Monate.

D 12425. Ii, Ulkokrunni (65°23′ N, 24°50′ E) 10. VII. 1956 (Martti Helispää). — Schweden, Väddö, Bylehamn (59°59′ N, 18°52′ E) 17. XII. 1956 erlegt (Sture Persson). $5\,^1/_4$ Monate. 660 km SSW.

Stercorarius parasiticus (L.)

C 40455. Björköby, Valsörarna/Valassaaret (63°25′ N, 21°10′ E) 4. VII. 1953 (Olavi Hildén). — Raahe (64°42′ N, 24°28′ E) 7. VIII. 1956 tot gefunden (Erkki Kaipio). 3 Jahre $1\,^1/_6$ Monat. 220 km NE.

Uria g. grylle (L.)

Beringungen in Björköby, Valsörarna/Valassaaret, 63°25′ N, 21°10′ E. Beringer Olavi Hildén.

C 55924. 17. VII. 1956. — Schweden, Härnösand, Lungö Fyr (62°38′ N, 18°5′ E) 22. IX. 1956 in einem Fischnetz tot gefunden (Helge Sjöstedt). $2\,^1/_6$ Monate. 170 km SW.

C 55927. 17. VII. 1956. — Schweden, Västerbotten, Norrbyskär (63°32′ N, 19°55′ E) 22. VIII. 1956 in einem Fischnetz gefangen und dann wieder freigelassen (Åke Hörnfeldt). $1\,^1/_6$ Monat. 60 km WNW.

C 55932. 17. VII. 1956. — Schweden, Västerbotten, Sörmjöle (63°39′ N, 20°1′ E) 11. VIII. 1956 tot gefunden (Evert Sikström). $^5/_6$ Monat. 60 km WNW.

Beringungen an anderen Orten.

C 55570. Munsala, Hällgrund (63°27′ N, 22° E) 11. VII. 1956 (Olavi Hildén). — Replot, S. Wallgrund (63°12′ N, 21°15′ E) 24. IX. 1956 in einem Fischnetz gefunden (Sigurd Westergård). $2\,^1/_2$ Monate. 50 km SW.

C 55577. Replot, Gloppsten (63°20′ N, 21°30′ E) 12. VII. 1956 (Olavi Hildén). — Daselbst 8. X. 1956 gefangen (Walther Nissas). $2\,^5/_6$ Monate. 10 km S.

Alca t. torda L.

C 55420. Eckerö, Storby, Stenbådorna (60°15′ N, 19°26′ E) 28. VII. 1956 (Tom Törnroth). — Deutschland, Rügen, Göhren (54°20′ N, 13°44′ E) 13. XII. 1956 in einem Fischnetz tot gefunden (Albert Voss). $4\,^1/_2$ Monate. 740 km SW.

H 19662. E c k e r ö, Storby, Midskärsgrund (60°12′ N, 19°25′ E) 26. VII. 1955 (Tom Törnroth). — N o r w e g e n, Hvaler, Tisler (59°3′ N, 10°50′ E) 22. X. 1956 erlegt (Gunnar Helle). 1 Jahr 2 $^{5}/_{6}$ Monate. 510 km WSW.

Lagopus l. lagopus (L.)

H 16797 (ad. ♂). B j ö r k ö b y, Valsörarna/Valassaaret (63°25′ N, 21°10′ E) 17. V. 1955 (Olavi Hildén). — Daselbst 18. III. 1957 von einer Gerfalke getötet (Karl Nykvist). 1 Jahr 10 Monate.

Phasianus colchicus L.

H 20464 (juv.). T y r v ä n t ö (61°8′ N, 24°20′ E) 27. VII. 1955 (M. Ketola, P. Klemola & N. Soukki). — Daselbst 7. V. 1956 tot gefunden (Matti Pankakoski). 9 $^{1}/_{3}$ Monate.

Societas pro Fauna et Flora Fennica 17. 5. 1956—13. 5. 1957.

Redogörelse avgiven vid årsmötet 13 maj 1957 av Sällskapets ordförande, professor emeritus ALVAR PALMGREN.

Sällskapet avslutar i dag sitt 136 arbetsår.

Över verksamheten får jag avgiva följande berättelse; beträffande kassaförvaltningen samt bibliotekets tillväxt och vård hänvisas till de redogörelser, som senare i dag skola avgivas av herrar skattmästaren och bibliotekarien. Yttermera skola enligt hävd redogörelser avgivas av Sällskapets intendenter över samlingarnas tillväxt vid Universitetets botaniska och zoologiska institutioner, berättelser vilka i själva verket utgöra redogörelser av vederbörande kustoder vid de nämnda institutionerna (se ordförandens årsberättelse för 1952—1953 i Memoranda 29, s. 107).

Ordinarie *månadsmöten* hava hållits lördagen 6 oktober, 10 november (på grund av då infallande helgdag ej 3 nov.), 1 december, 2 februari, 2 mars, 6 april, 4 maj samt *årsmötet* i dag, Floradagen, 13 maj.

Den 21 sept. sammanträdde Sällskapet och Suomalainen eläin- ja kasvitieteellinen seura Vanamo till ett gemensamt *extra* möte för åhörande av ett föredrag av prof. F. GABLER (Wien) över ämnet: Das Mikroskop, ein universelles Hilfsmittel moderner Forschung. Mötet leddes av Sällskapet Vanamos ordförande prof. VILJO KUJALA.

Samtliga ordinarie möten hava hållits här i Ständerhuset i Borgarståndets forna plenisal. Det extra mötet 21 sept. hölls i Forsthuset.

Närvarande vid de ordinarie mötena hava varit 23—33 medlemmar (32, 33, 23, 30, 26, 28, 26), vid de inledande föredragen, till vilka allmänheten varit inbjuden, 34—80 åhörare (75, 40, 34, 45, 43, 80, 70). I årsmötet i dag deltaga 40 medlemmar.

Mötena hava inletts med *föredrag* av:

Prof. NIILO SÖYRINKI: Kasvimaantieteellinen retkeily Italian Dolomiittialpeilla (Växtgeografisk exkursion till Italiens Dolomitalper), 6 okt.;

Docent BJÖRN KURTÉN: Paleontologiska fältarbeten i Spanien sommaren 1956, 10 nov.;

Docent HANS LUTHER: Den internationella limnologkongressen i Helsingfors 27 juli—7 augusti 1956, 10 nov.;

Docent BO-JUNGAR WIKGREN: Om sikbestånden i Pyhäjärvi, 1 dec.;

Prof. ERNST PALMÉN: Eräiden hyönteisten kuoriutumisen vuorokausirytmiikasta (Dygnsrytmik i en del insekters kläckning), 2 febr.;

Prof. RUNAR COLLANDER: Bakteriofagerna, 2 mars;

Prof. F. W. KLINGSTEDT: Lavarnas systematik, 2 mars;

Docent LARS VON HAARTMAN: Det naturliga urvalets makt och vanmakt, 6 april;

Docent STIG JAATINEN: Natur och folk på de yttre Hebriderna, 6 april;

Dr SVEN SEGERSTRÅLE: Huru skedde de nordeuropeiska istids-relikternas invandring?, 4 maj;

Prof. ILMARI HUSTICH: Bilder från västkusten av Hudson Bay, 4 maj.

Minnesteckningar hava upplästs över nedannämnda bortgångna medlemmar (Bilaga IX):

av prof. ERNST HÄYRÉN över Sällskapets korresponderande ledamot, prof. F. W. BÖRGESEN (Köpenhamn), 6 okt.;

av prof. KAARLO HILDÉN över kansler prof. och fil.dr JOHANNES GABRIEL GRANÖ, 1 dec.;

av e.o. prof. ESKO SUOMALAINEN över professorn vid Turun Yliopisto fil.dr KAARLO JOHANNES VALLE, 1 dec.;

av docent LARS VON HAARTMAN över rådmannen sjökapten CARL HOLMQVIST, 4 maj;

av prof. RUNAR COLLANDER över Universitetets överträdgårdsmästare KARL EDVIN LILJESTRÖM, 4 maj.

Vid mötet 6 okt. föredrogs en skrivelse av med. och kir.dr T. BRANDER av 31 juni, i vilken denne i anslutning till dagspressens ofta återkommande »notiser om nya uranfynd i olika delar av Finland» uppställer frågan: »Är uranhaltig jords naturliga vegetation på något sätt speciell? I fall jorden är radioaktiv, kanske i vardande varande växtgrupper där företc särdrag, som också kunde motivera en närmare undersökning (Taraxacum, Hieracia, [Ranunculi] auricomi, [Carices] Fulvellae etc.). Kanske vore det skäl att försöka få dessa frågor utredda av fältbiologer innan de inmutade områdena genom malmbrytning blivit fördärvade i biologiskt avseende.»

Vid nämnda möte (6 okt.) redogjorde vidare mag. A. FR. NORDMAN för knoppmutationer av främmande utseende hos Trifolium hybridum L. ävensom för de ödesdigra verkningarna av den svåra torkan 1955 på växtligheten i SW-Finlands skärgård.

Yttermera gav (6 okt.) ordföranden prof. ALVAR PALMGREN en med ljusbilder belyst överblick över naturförhållandena och vegetationen på naturskyddsområdet Jomala: Ramsholmen samt dennas ekonomiska utnyttjande, därvid belysande Ramsholmen som exponent för den på Åland rikligt utvecklade »lövängsvegetationen» samt som ett vittnesbörd över den inom landskapet av ålder utvecklade »lövängskulturen», över vars hävdande på Ramsholmen tillförlitliga vittnesbörd givas halvtannat århundrade tillbaka i tiden. Framställningen var avsedd som orientering till det utlåtande beträffande Ramsholmen, som av Sällskapet på anhållan av Ålands Landskapsstyrelse

avgavs den 22 sistlidna maj. Uppgift härom meddelas längre fram i denna berättelse.

Vid mötet 10 nov. demonstrerade docent W. Hackman färgbilder över några sommaren 1956 vid Tvärminne zoologiska station anmärkningsvärt ymnigt blommande växtarter.

Vid mötet 1 dec. förevisade fil.mag. A. Fr. Nordman färgfotografier, tagna i ultraviolett ljus av olika fjärilarter, från ett arbete av den ryske forskaren G. A. Masochin-Portshanow. På detta sätt tagna bilder uppvisa teckningar avvikande från dem, som framträda i vanligt dagsljus och över huvud osynliga för det för ultraviolett ljus okänsliga människoögat.

Vetenskapliga *meddelanden* hava avgivits till ett antal av endast 14. De botaniska (11) hava avgivits av herrar C. Cedercreutz, L. Fagerström, I. Györffy (Ungern, genom H. Buch), W. Hackman, E. Häyrén, A. Fr. Nordman, H. Skult. De zoologiska (3) hava avgivits av herrar W. Hackman, Håkan Lindberg och A. Fr. Nordman.

Sällskapet har sedan senaste årsmöte utgivit följande *skrifter:*

I serien Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica:

71, n:o 4, Henrik Wallgren: Zur Biologie der Goldammer, Emberiza citrinella L.; 1956. S. 1—44.

73, Alex. Luther: Tvärminne zoologiska station. Med 1 porträtt, 32 bilder i texten och 1 karta. 1957. S. 1—128.

74, n:o 1, F. W. Klingstedt: Om floran i norra Tb. II. 1956. S. 1—7.

74, n:o 2, T. Brander: Aktuelles über die Flussperlmuschel, Margaritana margaritifera (L.) in Finnland. 1957. S. 1—29.

I serien Acta Botanica Fennica:

56, Ilmari Hustich: Notes on the Growth of Scotch Pine in Utsjoki in Northernmost Finland. 1956. P. 1—13.

57, Henrik Skult: Skogsbotaniska studier i Skärgårdshavet med speciell hänsyn till förhållandena i Korpo utskär. Med 30 tabeller, 12 diagram, 19 kartor och 16 fotografier. 1956. S. 1—244.

I serien Acta Zoologica Fennica:

91, Bo-Jungar Wikgren: Studies on Finnish Larval Flukes with a List of Known Finnish Adult Flukes (Trematoda: Malacocotylea). With 63 Figures and 8 Tables in the Text and 6 Plates. (Zoological Station, Tvärminne.) 1956. P. 1—106.

92, Aili Selinheimo: Histology of Five Cercariae (Trematoda: Malacocotylea). With 9 Plates Including 80 Figures. Rewritten and Edited by Bo-Jungar Wikgren. (Zoological Station, Tvärminne.) 1956. P. 1—29.

93, Bo-Jungar Wikgren and Eero Muroma: Studies on the Genus Diphyllobothrium. A Revision of the Finnish Finds of Diphyllobothrid Plerocercoids. With 10 Figures in the Text. From the Bureau for Fishery Investigations and the Zoological Laboratory (Helsinki/Helsingfors). 1956. P. 1—22.

Härtill kommer:

I serien Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica:

N:o 32, 1955—1956. Edendum curavit Holger Ahlqvist. 6 Fig. 2 Tab. 1 Tab. geogr. 1957. S. 1—255. — Inlämnad till rentryck.

Sällskapet har sålunda under det i dag tilländalupna arbetsåret, Memoranda n:o 32 inbegripen, utgivit skrifter till ett sammanlagt sidantal av 877, mot under de närmast föregående 5 åren: 679 (1951—1952), 872, 778, 1072, 1062.

Under tryckning föreligger en skrift av T. H. Järvi och en av Göran Bergman samt inlämnade för tryck 4 skrifter (Paul Olofsson, Th. H. Clayhills, Leo Björkman, Alvar Palmgren).

Sällskapet disponerar för *studie-stipendier* instundande sommar 47.400 mk räntemedel ur följande fonder: För botanik och zoologi (Palméns, Sundströms och Palmgrens fonder) 30.200 mk; för botanik (Norrlins och Hanna Langs fonder) 3.900 mk; för entomologi (Poppius och Siltalas fonder) 5.600 mk; främst för ornitologi (Finniläs fond) 3.600 mk; för exkursioner (De stupades fond) 4.100 mk. På framställning av Styrelsen har Sällskapet 6 april ställt den disponibla summan till dennas förfogande för exkursionsarbete, närmast i Porkala, som för det instundande arbetsåret kan befinnas önskvärt.

Styrelsen har under året sammanträtt 6 gånger: 28 sept., 11 dec. 1956, 2 och 8 april, 3 och 9 maj 1957.

Förutom frågor av ekonomisk natur samt sådana rörande tryckningsverksamheten har dess överläggningar och åtgärder främst gällt Sällskapets uppgifter och allmänna verksamhet och dennas betryggande. Följande åtgärder av Styrelsen eller Sällskapet må här nämnas:

I. Såsom av årsberättelsen för 1955—1956 (s. 172 samt Bilaga I, A—D) framgår, fick Sällskapet efter ansökan av 12 okt. 1955, med närmare preciserat arbetsprogram av 15 jan. 1956, emottaga ett extra anslag om 150.000 mk för studium i Porkala-området av under arrendetiden skedda förändringar i växt- och djurvärlden. För den närmare planläggningen av undersökningarna tillsattes ett utskott med docenterna Lars von Haartman och Göran Bergman samt fil.lic. Lars Fagerström som medlemmar. Den 8 mars har Styrelsen till Undervisningsministeriet inlämnat redogörelse över de verkställda undersökningarna; denna är avfattad av docenten Bergman, som främst bidragit till arbetsprogrammets utformande och förverkligande. Redogörelsen upplästes vid Sällskapets möte i april. — Bilaga I.

Till tryckning inlämnades 18 april som första resultat av inventeringen i Porkala-området nedannämnda skrift: Göran Bergman: Das Porkalagebiet

Typis expr. 5. 5. 1958

K. J. Valle.

K. O. Lilja-Ström

Carl Mannerheim

als biologisches Experimentalfeld. — Über die Veränderungen der Säugetier- und Vogelfauna des Gebietes während seiner Verpachtung an die Sowjetunion nebst biologischen Beobachtungen nach der Wiedervereinigung.

II. Ramsholmens berömda naturskyddsområde, beläget nära intill Mariehamn, ställdes förliden vår av »Luftfartsbyrån» (Ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbeten) inför hotet av kalhuggning och därmed den nu rådande yppiga och säregna vegetationens förintelse. Vid frågans handläggning i Ålands Landskapsstyrelse beslöt denna 16 sistlidne maj hos Sällskapet anhålla om utlåtande. Det begärda utlåtandet avgavs den 24 i samma månad, undertecknat av ordföranden samt i sekreterarens frånvaro av bibliotekarien Hans Luther som tillkallad t.f. sekreterare. — Bilaga II.

III. Lektor Börje Olsoni har i trenne skrivelser förliden januari anhållit om Sällskapets utlåtande med anledning av aktuella vägbyggnadsplaner från Borgå Stadsstyrelses sida, vilka vore ägnade att utplåna Ruskis naturskyddsområde. Det begärda utlåtandet avgavs 15 jan. Det föredrogs för Sällskapet 2 febr. Sällskapet beslöt härvid till protokollet anteckna dess aktning för det vidsynta stöd lektor Olsoni i mångahanda avseenden skänkt naturskyddets idé och verksamheten till dess främjande. Enligt meddelande av lektor Olsoni av 21 jan. har vägbyggnadsplanerna ifråga fått förfalla. — Bilaga III.

IV. Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys har i skrivelse av 22 nov. anhållit om Sällskapets utlåtande i anledning av vidtagna åtgärder för utvidgning av Kuopion museo. Styrelsen har i utlåtande av 11 december varmt vitsordat Föreningens verksamhet och strävanden ävensom museets karaktär och betydelse som landets främsta biologiska landsortsmuseum. — Bilaga IV.

V. Herr Christer Krokfors (Kronoby) har i skrivelse av 28 aug. 1956 hos Sällskapet hemställt om åtgärder för stiftande av en sammanslutning motsvarande »Sveriges fältbiologiska ungdomsklubb». För frågans beredning tillsattes vid Styrelsens sammanträde 28 sistlidna september ett utskott med prof. Håkan Lindberg som ordförande samt prof. I. Hustich ävensom docenterna Göran Bergman och Hans Luther som medlemmar. Den 11 december beslöt Styrelsen uttala sin oförbehållsamma uppskattning av det av herr Krokfors tagna initiativet. Dettas förverkligande syntes ägnat att främja återväxten på biologiskt håll. På grund av bristande tillgång på disponibla intellektuella krafter och i avsaknad av ekonomiskt underlag ansåg sig Styrelsen dock icke äga nödiga förutsättningar att skrida till åtgärder för stiftande av den tänkta fältbiologiska ungdomsklubben, och att i en framtid garantera en sådan institution erforderligt stöd. Men Styrelsen var beredd att i mån av krafter skänka sitt stöd åt eventuella framtida åtgärder i förslagets anda. I sådant syfte uppdrog Styrelsen åt prof. Lindbergs kommitté att utreda möjligheterna för initiativ från Svenska Naturvetarklubben eller eventuellt andra institutioners sida samt om möjligheterna för en eller flere exkur-

sioner instundande sommar. I skrivelse av 2 sistlidna mars meddelar prof. Lindberg, att Svenska Naturvetarklubben »beslutat i mån av möjligheter söka befordra intresset för fältbiologiska studier bland läroverksungdomen och samtidigt utröna lämpliga sättet för grundande av en fältbiologisk ungdomsorganisation». Klubben har som första åtgärd beslutat bereda ett antal elever i de svenska lärdomsskolorna i Österbotten tillfälle att deltaga i en av klubben anordnad exkursion i Vasa skärgård. För en sådan exkursion har Svenska Naturvetarklubben erhållit understöd från Nordenskiöld-samfundet i Finland.

I anseende till Svenska Naturvetarklubbens positiva inställning till Sällskapets hänvändning till densamma finner sig Styrelsen i likhet med dess kommitté löst från frågan, men förklarar sig beredd att framdeles vid behov efter förmåga stöda herr Krokfors initiativ och i anslutning därtill vidtagna eller önskvärda åtgärder.

VI. Styrelsen har 11 dec. beslutat tilldela prof. M. J. Kotilainen ett anslag om 75.000 mk som arvode för tiden november 1956 — januari 1957 för en assistent vid sammanställande av det nu föreliggande materialet för Kajana-områdets flora, vilken sammanställning utgör ett led i Sällskapets uppdrag åt prof. Kotilainen att utgiva läraren O. Kyyhkynens under nedan nämnda rubrik sammanställda anteckningar över området i fråga: Kainuun putkilokasvisto. Tähänastiset tiedot koonnut O. Kyyhkynen. Se årsberättelsen för 1955—1956.

VII. Styrelsen har 11 dec. och 2 april beslutat höja upplagans storlek för samtliga Sällskapets skriftserier med 100 exemplar:

Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica från 1200 till 1300 ex.

Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 1000—1100 ex.

Acta Botanica Fennica 1100—1200 ex.

Acta Zoologica Fennica 1100—1200 ex.

VIII. Styrelsen har på förslag av ordföranden 11 dec. beslutat för arkivet inbinda en normalsamling av Sällskapets samtliga skrifter. Samlingen skall, likasom arkivet i övrigt, underställas sekreterarens vård och överinseende. Utlåning ur denna normalsamling bör under inga förhållanden medgivas.

IX. Styrelsen har 11 dec. anmodat bibliotekarien att efter prövning distribuera ett lämpligt antal exemplar av *Catalogus coleopterorum*, varav 450 exemplar ännu förelåg i Sällskapets lager. Avsikten härmed var att betrygga arbetets spridning så länge detta som vittnesbörd över skalbaggarnas utbredning i Norden ännu är aktuellt.

X. Tomen 31 av serien Memoranda har enligt Sällskapets beslut av 4 dec. 1954 tillägnats direktör Eino Aro, som allt sedan år 1925 vid Oy Tilgmann Ab lett Sällskapets tryckningsverksamhet. Tomen överlämnades till direktör Aro vid en högtidlighet 19 dec. hos firman Tilgmann genom Sällskapets ordförande, sekreterare, skattmästare och bibliotekarie samt professorerna Alex. Luther

och Ernst Häyrén. Från Bolagets sida deltogo verkställande direktören Olli Ylikangas, direktör L. Liljelund, tekniska ledaren ingeniör Carl I. Bråkenhjelm, boktryckeriets disponent Aleksi Ivalo samt boktryckerifaktorn Karl Nyberg ävensom direktör Aros son, diplomingeniör Jorma Aro. Sällskapets hyllning till direktör Aro samt dess erkänsla för den välvilja och det stöd, som från Bolagets sida kommit Sällskapet till del, frambars härvid av dess ordförande. För Bolagets inställning till Sällskapet gav dess verkställande direktör Olli Ylikangas uttryck i ett av välvilja och uppskattning präglat anförande. — Bilaga V.

XI. Svenska Botaniska Föreningen (Stockholm) samlades 16 sistlidna februari till en högtidlighet med anledning av Föreningens 50-åriga verksamhet. Vid högtidligheten, till vilken Sällskapet mottagit inbjudan, överlämnades genom dess äldste hedersledamot, prof. Robert Fries, en adress. — Bilaga VI.

XII. § 11 i Sällskapets stadgar av 13.5.1921, reviderade 13.5.1927, ålägger Styrelsen bl.a. att granska inlämnade manuskript samt att besluta om dessas publikation och över huvud om utgivandet av Sällskapets skrifter. Genom beslut av 19 nov. 1921 skulle för redigering av envar skrift i Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica utses en skild redaktör. Inlämnade skrifter skulle framdeles icke såsom tidigare granskas av Styrelsen i dess helhet utan på dennas vägnar av tvenne för tillfället utsedda granskare. Denna bestämmelse har automatiskt utsträckts till serierna Acta Botanica Fennica och Acta Zoologica Fennica, men icke till skrifter i serien Meddelanden (efter 1925 ersatt med serien Memoranda), för vilken serie en särskild redaktör utsetts (i enskilda fall tvenne). Genom beslut av 19 april 1939 blev redaktören enda granskare för den händelse han därtill även är sakligt kompetent (Mem. 15, s. 240). Härmed avsågs dels att göra granskningen smidigare och mindre tidsutdragen, dels att giva densamma och det därmed förknippade ansvaret en mer personbetonad karaktär.

Styrelsen har 11 dec. fastslagit, att redaktören vid granskningen av inlämnad skrift självfallet även äger pröva det antal bilder, kartor, tabeller, ståndortsanteckningar och annat material av liknande natur, som i anseende till skriftens natur kan anses betingat. Det ligger i Sällskapets och vederbörande författares intresse, att inlämnade skrifter fortast möjligt bliva tryckta. Ansvaret för att så sker tillkommer ordföranden och den för varje enskilt fall utsedde redaktören i samarbete, varvid det närmast tillkommer redaktören att följa med tryckningen och därvid hävda Sällskapets intressen så att intervaller i tryckningen eller dröjsmål av annan natur i möjligaste mån undvikas.

XIII. Styrelsen har 11 dec. i anslutning till liknande bestämmelse av 10 dec. 1942 beslutat påföra förf. i Sällskapets skriftserier för ändringar mot manuskriptet det belopp, som överstiger 5 % av kostnaderna för trycket för Sällskapets normala upplaga, klichéer, kartor och liknande däri icke inbegripna. Dock

skall härvid avseende fästas vid de större eller mindre tekniska svårigheter som med resp. skrifters tryckning varit förbundna. Den 10 dec. 1942 hade Styrelsen »fastställt författarens delaktighet i kostnader för korrigeringar till 50 %» (se årsberättelsen i Memoranda 19, s. 226).

XIV. Docent HANS LUTHER har 11 dec. hos Styrelsen hemställt om åtgärder för sammanställande av en ny förteckning över Sällskapets medlemmar. Den senast utkomna förteckniugen (i Memoranda 15, 1939—1940) gäller för 31 dec. 1939. Styrelsen mottog med tacksamhet docent Luthers erbjudande att ombesörja förteckningens sammanställande och tryckning i närmast utkommande häfte av Memoranda.

XV. Styrelsen har 2 april anslagit 3.000 mk som bidrag för inhuggande av dess den 7 juli 1939 bortgångne medlem, lektor SUNE SAMUEL (SAMULI) SALMENLINNAS namn på den sten, som tidigare rests till minne av dennes fader, kyrkoherden SAMUEL BRYNOLF FREDRIKSSON på den grav, där bägge ligga jordade.

XVI. På förslag av Styrelsen har Sällskapet 6 april förnyat mandatet för docenten HANS LUTHER att vara dess representant i styrelsen för Naturskyddsföreningen.

XVII. Styrelsen har 11 dec. beslutat brandförsäkra Sällskapets bibliotek och boklager för 20 miljoner mark.

XVIII. I skrivelse av 11 dec. har prof. HÅKAN LINDBERG fäst Styrelsens uppmärksamhet vid det beklagliga sakförhållandet, att Sällskapets fonder för exkursionsverksamhet blivit alldeles otillräckliga för en exkursionsverksamhet av den omfattning, som tidigare utövats av Sällskapet. Konsekvenserna härav hava icke uteblivit. Biogeografiskt viktiga områden hava förblivit oundersökta och tillströmningen av material till museerna har minskat. I anseende till det sagda hemställde prof. Lindberg hos Styrelsen om prövning av möjligheterna för en utvidgad exkursionsverksamhet. Främst vore vid en sådan att beakta mindre väl kända eller i ett eller annat avseende särskilt beaktansvärda områden.

Professor Lindbergs hemställan ansluter sig organiskt till ett liknande förslag av prof. PONTUS PALMGREN av 7 mars 1947.

Sällskapets exkursionsverksamhet har hämmats av otillräckligt ekonomiskt stöd. Härmed har intimt samverkat, att de ekonomiska villkoren för existens, utbildning och skapande verksamhet för de generationer som levat och verkat i landet efter frihetskriget, varit starkt begränsade. Grunden härtill ligger i varje fall utom ramen för de vetenskapliga sällskapens ansvarighet och dessas möjlighet att göra sin stämma hörd, detta sagt blott till belysande av nu rådande läge för vår forskning, varmed självfallet bör räknas som utgångsläge för framtida initiativ. Det tillkommer Styrelsen och Sällskapets

medlemmar att under det i dag inträdande nya arbetsåret söka finna nya möjligheter för Sällskapets traditionsrika exkursionsverksamhet.

XIX. Vid Styrelsens sammanträde 9 dec. framställde ordföranden till diskussion det sakförhållandet, att ett flertal i landet utförda vetenskapliga undersökningar publiceras i utländska eller internordiska serier. Detta sakförhållande kan i större eller mindre grad vara motiverat och kanske också för landet gagneligt. För vederbörande författare kan det innebära en avsevärd förmån. Men det bör beaktas, att frågan från fosterländsk synvinkel kan diskuteras. Också de internordiska serierna framträda helt naturligt under utländsk flagg. I varje händelse försvagar publicering i utlandet våra vetenskapliga seriers ställning och därmed även dessas förutsättningar som exponenter för landets vetenskap och kultur. Vid preliminär diskussion i Styrelsen framställdes i princip skäl såväl för som mot publicering i utländska tidskrifter. Dock syntes flertalet uttalanden medgiva att frågan är förtjänt av närmare belysning.

Statsunderstödet för kalenderåret 1956 har varit:

1. Statsanslag 750.000 mk (= kalenderåret 1955);
2. Ur penninglotteriets vinstmedel 1.550.000 mk (= kalenderåret 1955);
3. Tilläggsanslag 1.000.000 mk (i december 1956).

Sällskapet kan alltså för kalenderåret 1956 annotera ett understöd i statsmedel om 3.300.000 mk. Statsunderstödet för kalenderåret 1957 är 750.000 mk samt ur penninglotteriets vinstmedel 1.700.000 mk, summa 2.450.000 mk.

Sällskapets ekonomiska ställning utvisade enligt meddelande av skattmästaren vid årsskiftet 1956—1957 skuld 252.234 mk. Motsvarande ställning vid årsskiftet 1955—1956 var skuld till Oy Tilgmann Ab 553.543 mk samt saldo 1.883 mk. — Bilaga VII.

Det är för mig en stor tillfredsställelse att i dag kunna anteckna, att Sällskapet enligt meddelande av skattmästaren går till det nya arbetsåret med fullständig jämvikt i kassaställningen.

Ur *bibliotekariens årsberättelse* framgår, att biblioteket tillvuxit med 4.119 nummer (= 21.6 löpande meter), mot 2.777 under närmast föregående verksamhetsår.

Bibliotekarien har enligt meddelande under året, jämte handhavandet av de löpande göromålen, ombesörjt en totalinventering av Sällskapets lager av egna publikationer och därtill påbörjat en omfattande revision av Sällskapets utländska bytesförbindelser, förbunden med en ingående reklamation av äldre och nyare luckor i Sällskapets bibliotek. — Bilaga VIII.

Styrelsens sammansättning har varit följande: Ordförande professor emeritus Alvar Palmgren, viceordförande docent Lars von Haartman, sekreterare

docent Kai Otto Donner, skattmästare direktör Sten Stockmann, bibliotekarie docent Hans Luther ävensom prof. Ilmari Hustich, prof. Runar Collander, prof. Alexander Luther, prof. Pontus Palmgren, prof. Ernst Häyrén med e.o. prof. Håkan Lindberg och docent Göran Bergman som suppleanter.

Intendent för de botaniska samlingarna har varit kustos fil.dr Gunnar Marklund, för de allmänna zoologiska samlingarna kustos docent Olavi Kalela, för de entomologiska samlingarna f.d. kustos prof. Richard Frey.

Sällskapets representant i delegationen för de vetenskapliga samfunden är prof. Pontus Palmgren med prof. Runar Collander som suppleant.

Redaktör för serien Memoranda är mag. Holger Ahlqvist.

Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 71, n:o 4 har redigerats av docenterna Lars von Haartman och Kai Otto Donner; 73 av prof. Ernst Häyrén och docent Kai Otto Donner; 74, n:o 1 av dr Gunnar Marklund; 74, n:o 2 av prof. Alex. Luther.

Acta Botanica Fennica 56 har redigerats av docenterna Lars von Haartman och Kai Otto Donner; 57 av dr Gunnar Marklund.

Acta Zoologica Fennica 91 och 92 har redigerats av prof. Alex. Luther; 93 av docent Göran Bergman.

Till *inhemska medlemmar* har invalts: Fil.mag. Jouko Salonen (10.10), folkskolläraren Fjalar Rosengren, student Julius Lassig och herr Viking Nyström (1.12), lantbrukaren Paul Olofsson (Vårdö), agr. o. forst. dr Gustaf Sirén, studerandena Marita Grandell och Åke Niemi (2.2), fil.mag. Pentti Sakari Sorsa (2.3), stud. Lars-Henrik Nyberg och Karl Rainer Elias Rosengren (6.4), fil.kand. Gunnel Carlberg, fil.kand., fru Else Husman, stud. Ritva Johansson och stud. Gunnar Weckström (4.5).

Sällskapet har under året mottagit inbjudan av Verband Deutscher Biologen till en internationell biologisk konferens i München 1957.

Den 17 februari fyllde Sällskapets hedersledamot prof. Alexander Luther 80 år. Den 31 mars nådde dess hedersledamot prof. T. H. Järvi samma höga ålder. Professorerna Luther och Järvi hava mångsidigt och trofast tjänat detta Sällskap och på ett betydelsefullt sätt skänkt detsamma sitt stöd. Detta må även här med tacksamhet antecknas.

Prof. Ernst Häyrén har i anseende till försvagad hälsa undanbett sig återval till Styrelsen. Prof. Häyrén har tillhört Styrelsen sedan årsmötet 1944. Han var t.f. sekreterare 1910—1911. Han har redigerat ett tiotal årgångar av serien Meddelanden och ett tjugotal avhandlingar i serierna Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica och Acta Botanica Fennica. Med sitt vidsträckta botaniska vetande har prof. Häyrén varit Sällskapet ett betydande stöd.

Prof. Richard Frey har anhållit om befrielse från posten som intendent för de entomologiska samlingarna. Som intendent har prof. Frey haft säte

och stämma i Styrelsen alltsedan årsmötet 1919, alltså i 38 år. Med sin vetenskapligt och vidsträckt kulturellt betonade personlighet och sitt säkra rättsmedvetande har prof. Frey i Styrelsen varit en stark och uppbyggande kraft.

Direktör Eino Aro har 11 april som pensionerad lämnat sin plats i Oy Tilgmann Ab. Direktör Aros avgång innebär för Sällskapet en svår förlust, som länge skall göra sig kännbar för Sällskapet och för många dess medlemmar.

För detta Sällskap, såsom för de vetenskapliga samfunden över huvud, framstår tvenne huvuduppgifter. Den primära, och tillika den grundläggande uppgiften är att bereda Sällskapets medlemmar, om möjligt även utom dess krets stående vetenskapsidkare, möjlighet att till publikation bringa resultaten av deras vetenskapliga arbete. Sällskapet utgör alltså i första hand en förlagsinstitution. Då Sällskapet icke grundats på donerat kapital, och ej heller senare kunnat trygga till nämnvärda donationer, bygger denna förlagsverksamhet närmast på de anslag, Staten ställer till dess förfogande. Dessas storlek betingas av kvaliteten och vidden hos Sällskapets vetenskapliga produktion samt av den större eller mindre grad av förtroende Sällskapet lyckats vinna hos Statsmakten samt dennas rådgivande instanser. Ett vetenskapligt samfund mäts med vikten av dess gärning den nationella och den internationella vetenskapen till gagn och därmed dess anpart i hävdandet av det egna landets ställning som kulturnation.

Ett vetenskapligt samfunds publikationsverksamhet, dess vetenskapliga serier och fristående verk alltså, representera ej blott en andlig tillgång, landets kultur till stöd, utan därtill även en mycket betydande ekonomisk. Den utgör som bytesobjekt grunden för samfundets bibliotek. Det penningevärde, som de vetenskapliga samfundens samfällda bibliotek i detta hus representerar, är mycket betydande. Det motsvarar väl de anslag, Statsverket ställt till disposition för de vetenskapliga samfundens verksamhet, närmast den publikationsverksamhet, som utgör grunden för bibliotekets växt. Beträffande denna publikationsverksamhet bör härtill yttermera beaktas, att den blott delvis bygger på statsverkets ekonomiska stöd. Den bygger i främsta rummet på det arbete, de särskilda skrifternas författare nedlagt på deras sammanställande. Härmed står jag inför samfundens andra huvuduppgift, biblioteket.

Det bör beträffande de vetenskapliga samfundens bibliotek beaktas, att detta till övervägande del konstitueras av skrifter, som icke finnas representerade i Helsingfors Universitets eller övriga akademiers bibliotek. Det utgör m.a.o. vid sidan av nämnda bibliotek en förutsättning för den vetenskapliga forskningen och den högre undervisningen i landet. Det har redan sedan länge vuxit därhän, att dess vård och förkovran kräver en vidlyftig och dyrbar administration. Budgetförslaget för de vetenskapliga samfundens bibliotek för året 1958 överstiger 19.000.000 mk.

De stora bibliotekens utveckling kan icke längre tillgodoses blott med allmän bibliotekskompetens; därtill erfordras specialinsikter och kännedom om litteraturen inom resp. vetenskapliga områden samt om de inom dessa områden verkande institutionerna världen runt. Det är i anseende härtill en betydelsefull uppgift för våra vetenskapliga samfund att med egna bibliotekarier stöda det gemensamma bibliotekets arbetspersonal. Ett sådant stöd förutsätter emellertid ej blott vetenskaplig fackkompetens utan därtill även kompetens inom området för biblioteksväsendet som sådant, vilket utvecklat sig till ett självständigt vetenskapligt arbetsfält. Sällskapet kan med tillfredsställelse annotera, att dess bibliotek kan trygga till och redan länge kunnat trygga till beprövad och hängiven ledning.

Vad nu sagts har avsett att belysa de vetenskapliga samfundens huvuduppgifter. Dessa synas icke vara svåra att precisera. Det blir så mycket vanskligare att bygga grunden för deras förverkligande. Denna är i väsentlig grad av ekonomisk och administrativ art. De vetenskapliga samfundens ekonomiska grundval är, åtminstone i stort sett, svag. Statsanslagen äro icke nog rikligt tillmätta och komma knappast att bliva det under en avsevärd tid framåt. Ett årligt underskott för vårt Sällskap har, på enstaka undantag när, under en lång följd av år icke kunnat undvikas. De beräknade kostnaderna för de inlämnade manuskriptens tryckning hava i regel icke rymts inom ramen för de disponibla tillgångarna, men manuskriptens snabba tryckning har kunnat te sig vetenskapligt betingad och i varje händelse från synvinkeln av respektive författares intressen högst önsklig. Styrelsen har inför detta sakförhållande upprepat ställts inför frågan, vilket deficit för det löpande året kan anses motiverat eller över huvud försvarligt. Frågan kan ej besvaras blott mot bakgrunden av de inlämnade manuskriptens karaktär och valör. Ett nytt arbetsår stundar med nya manuskript och dessas ekonomiska krav. Man ställes inför frågan: Huru kommer penningeläget och tryckningskostnaderna under den närmaste framtiden att utvecklas. Kunna tryckningskostnaderna väntas stiga, kan det kanske vara betingat att låta tryckningsverksamheten utan fördröjning fortgå. Dock bör härvid beaktas, att möjligheterna för det kommande året och dess författare i motsvarande grad försvagas. Där Styrelsen har ställts, och det har mer än en gång skett, inför svåra avgöranden av denna natur, har det inneburit en stor trygghet att kunna lyssna till en i ekonomiska ting förfaren skattmästare. Sällskapet har skäl att med tacksamhet annotera, att det för de trenne sistförflutna, ekonomiskt mycket svåra decennierna kunnat på skattmästarens plats trygga till fackmän på det ekonomiska livets område. Sällskapet har också anledning att annotera, att det från Undervisningsministeriets och dess rådgivande myndigheters sida blivit delaktigt av välvilja och förtroende.

Jag har med det nu sagda önskat precisera de vetenskapliga samfundens

huvuduppgifter och betingelserna för deras tryggande. Ett vetenskapligt samfund är dock till sitt väsen på intet sätt begränsat till några huvuduppgifter. För all kulturburen gärning och insats utgör en levande och livskraftig miljö under alla förhållanden en gynnande och stimulerande faktor. Därom bära för alla tider ledande idéströmningars födelse och växt vittne. Att skapa en vetenskaplig miljö tillhör de lärda samfunden. Det var väl just medvetande härom, som vid sidan av den inspirerande drömmen om ett nationalmuseum för 136 år sedan gav upphov till detta Sällskap. Vetenskaplig miljö skapas inom ett samfund närmast med väckande och instruktiva föredrag, med vetenskapliga inlägg och initiativ till uppbyggande arbete, allt i första hand redan inom ramen för de gemensamma sammankomsterna. Ansvaret för skapande och utvecklande av denna miljö faller på ett samfunds samtliga medlemmar, men självfallet närmast på dess fack- eller intressebetonade. En kulturmiljö, av vad slag den än må vara, är starkt känslobetonad. Den bäres starkt upp redan av en till synes så oväsentlig men i människans natur synbarligen djupt rotad förnimmelse som känslan av lyftning inför en talrik uppslutning kring de gemensamma målen och idealen.

En alldeles speciell och redan brådskande uppgift för de närmaste 14 åren bör här icke lämnas onämnd. Den 1 november 1971 har Sällskapet ägt bestånd i 150 år.

Sällskapet stiftades den 1 nov. 1821 som ett Sällskap pro Fauna et Flora Fennica. Det var innebörden i detta namn som gav uppslaget flykt. Prof. Fredr. Elfving manade i sitt gripande tal vid Sällskapets 100-års dag 1 nov. 1921 fram bilden av några unga studenter i en anspråkslös studerkammare i Åbo: »De hade icke ro att gå hem hvar till sitt, deras sinnen voro alldeles upptagna af det som de tidigare på eftermiddagen varit med om. Tanken att bilda en förening för finsk zoologi och botanik hade en tid legat i luften. Nu hade Professor Sahlberg tagit hand om dem, han hade samlat dem hemma hos sig, och man hade kommit öfverens om att bilda en sådan förening. — Det var konstiga tider. Landet hade nyss blivit lösrifvet från Sveriges rike, som under många sekler varit dess stöd. Nu skulle man lita till den gamla arffienden, ryssen. Allt var så besynnerligt, det fanns ingenting att trygga sig till, och framtiden var helt dunkel. Men denna tanke att skapa ett nytt inhemskt museum, den gaf dem en framtidsuppgift, ett museum af annat slag än Akademiens med dess lejon och papegojor, ett museum, där alla Finlands djur och växter skulle finnas. De skulle sätta in all sin kraft, och snart skulle detta museum stå färdigt. I den rökiga lilla studerkammaren vid skenet af det enda talgljuset byggde de unga studenterna upp de vackraste luftslott.»

Vid årsmötet den 13 maj 1921 beslöt Sällskapet på hemställan av dess ordförande och sekreterare till protokollet anteckna: »Församlat till sitt sista årsmöte före sekeldagen; i aktningsfullt erkännande af hundraårigt arbete

och gången tids vetenskapliga sträfvan och vinning, orubbligt häfdande dess hittills gällande mål, men af häfd förpliktigadt att hålla blicken riktad framåt i sträfvan att följa utvecklingens lopp, besluter Societas pro Fauna et Flora Fennica att för framtiden sträfva att vara ett sällskap för Fäderneslandets zoologiska och botaniska forskning i hela dess vidd.»

Sällskapet stiftades i tecknet av ett finskt nationalmuseum. På dess uppbyggande har Sällskapet nedlagt mycket arbete och mycken förtjänst. Dess samlingar övergingo genom förslag av årsmötet 30 maj 1857 i Universitetets ägo, som övertog ansvaret för deras vård. Det drömda nationalmuseet blev delar av Universitetets zoologiska och botaniska museer. På dessas förkovran arbeta landets biologer sedan 100 år i gemen. En viktig med dessa museer nära förbunden uppgift kvarstår dock allt fortfarande omedelbart förpliktigande för Sällskapet: förtecknandet och den möjligast mångsidiga belysningen av Finlands växt- och djurvärld. Alltså floror och faunor över den i landet företrädda organismvärlden. Inledande i en serie sådana under titeln Flora Fennica och Fauna Fennica äro V. F. Brotherus: Die Laubmoose Fennoscandias såsom Flora Fennica I samt Edw. Wainio: Lichenographia Fennica på basen av initiativ av 12 dec. 1917. Av senare datum, på personligt initiativ och utom ramen för serien Fauna Fennica är Die Spinnenfauna Finnlands [und Ostfennoskandiens], med del I av år 1939. Nya initiativ väcktes och ledande riktningslinjer för arbetet övervägdes vid ingången av 1940-talet, med syfte att med nya floror och faunor högtidlighålla 125-års dagen den 1 november 1946. Krig och nödläge blevo ett hinder. Men frågan har efter 125-års dagen upprepat på nytt framställts för Sällskapet och dess Styrelse om ock — med undantag för Fauna Fennica I och II — utan framgång. Det svårt tyngda ekonomiska läget i landet, flertalet forskares ekonomiskt beträngda ställning, knappheten i studie- och reseunderstöd utgör i varje fall en medverkande grund härtill. Blott dryga 14 år, en alltför kort förberedelsens tid, återstår längre till Sällskapets 150-års dag. Må det bliva Sällskapet givet att värdigt gå till denna dag med dess förpliktigande minnen i tecknet ej blott av Finlands zoologiska och botaniska forskning, utan även i det speciella tecknet av de tändande ursprungsorden Fauna och Flora Fennica.

Jag avslutar min årsberättelse med samma ord som min första årsberättelse i Societas pro Fauna et Flora Fennica i dag för 36 år sedan: »Må detta Sällskap beskäras arbetsro, må bland dess medlemmar växa stark känslan av fosterländsk arbetsplikt, ödmjukt erkännande av den egna begränsningen, i medvetande därom rättvist värdesättande av vetenskapligt, socialt, politiskt olika tänkande. Må över detta samfund vila den sanna vetenskapens helgd.»

Vi hedra minnet av (Bilaga IX):

Professorn Robert Otto Fredrik Ehrström, född 29 mars 1874, medlem av Sällskapet 1 november 1947, död 30 maj 1956.

Rådmannen sjökapten Carl Holmqvist, född 2 april 1887, medlem av Sällskapet 3 december 1927, död 16 juli 1956.

Professorn fil.dr Kaarlo Johannes Valle, född 29 okt. 1887, medlem av Sällskapet 7 maj 1910, död 29 september 1956.

Skriftställaren fil.dr Jacob August Tegengren, född 28 aug. 1875, medlem av Sällskapet 3 mars 1906, död 25 november 1956.

Universitetets förre överträdgårdsmästare ekonomiedirektören Karl Edvin Liljeström, född 10 mars 1878, medlem av Sällskapet 6 november 1926, död 30 januari 1957.

Under föregående verksamhetsår avliden:

Professorn dr.phil. Frederik Börgesen, född 1 januari 1886, korresponderande medlem av Sällskapet 13 maj 1945, död 22 mars 1956.

Bilaga I.

Till Undervisningsministeriet inlämnad redogörelse för de undersökningar som verkställts rörande förändringar i växt- och djurvärlden inom Porkalaområdet.

Opetusministeriölle.

Lokakuun 23 1955 päivätyn anomuksen johdosta Opetusministeriö myönsi Societas pro Fauna et Flora Fennica-seuralle »valtionavustuksena sataviisikymmentä (150.000) markkaa Porkkalan vuokra-alueen kasvi- ja eläinmaailmassa tapahtuneiden muutosten selvittämiseen».

Valtionavustuksen käytöstä on Seuran rahastonhoitaja, johtaja Sten Stockmann, 29 p:nä tammikuuta jättänyt lyhyen selostuksen. Lähemmin selvittääkseen suoritettua työtä pyytää Seura kunnioittaen saada esittää seuraavaa samalla esittäen kiitoksensa saadusta avustuksesta.

Se Porkkalan alueen biologiaa koskeva tutkimusohjelma, joka hahmoiteltiin Societas pro Fauna et Flora Fennica-seuran määräraha-anomuksessa, on toteutettu seuraavasti.

Tähänastisten tutkimusten painopiste on eläintieteen puolella, koska nämä tutkimukset on voitu kokonaisuudessaan suorittaa useilla lyhyillä retkeilyillä tutkimusalueen eri osiin eri vuodenaikoina. Kasvitieteelliset tutkimukset vaativat sitä vastoin pitempiaikaista oleskelua kussakin paikassa kasvukauden aikana. Tähän oli kuitenkin kesäkaudella 1956 vain rajoitetut mahdollisuudet Porkkalassa. Ainoastaan metsätieteellisten tutkimusten kohdalta on ollut pakko luopua ohjelmasta, koska sopivia tutkijavoimia ei ole ollut käytettävissä. Sen sijaan ovat eläintieteelliset tutkimukset menestyksellisesti laajennettu.

Eläintieteellisiä tutkimuksia on suoritettu seuraavan ohjelman mukaisesti:

Linja-arvioimismenetelmää käyttäen on nisäkkäiden esiintymistä Porkkalan alueella verrattu samojen eläinten esiintymiseen alueen ulkopuolella. Tämä työ suoritettiin maalis—huhtikuussa ja marras—joulukuussa 1956. Erityistä huomiota kiinnitettiin kettuun ja jänikseen, koska tuntui mahdolliselta, että näiden eläinten toimeentulomahdollisuudet olivat muuttuneet Porkkalan alueella. Tutkimustulokset viittaavat siihen suuntaan, että kettu on Porkkalan alueella suuressa määrin elänyt erilaisista jätteistä, mutta että se ei ole käyttänyt jäniksiä ravinnokseen siinä määrin, että tämä olisi estänyt jäniskannan suurenemista. Sekä tavallinen jänis että rusakkojänis ovat Porkkalan alueella hyötyneet

hakkuumaiden ja peltojen muuttuneesta kasvipeitteestä. Rusakkojänis, joka suurissa osissa Etelä-Suomea oli suuresti kärsinyt talven 1955—1956 epäedullisista ilmastosuhteista, oli kestänyt talven huomattavasti paremmin Porkkalan alueella kuin alueen ulkopuolella. Tutkimus viittaa lisäksi siihen suuntaan, ettei taistelulla petoeläimiä vastaan ole sanottavaa merkitystä riistansuojelukeinona, mikäli jäniksistä on kysymys. — Lisäksi on oravan, mäyrän ja pikkujyrsijäin esiintymistä mahdollisuuksien mukaan selvitetty. Vaikka oravaa ei pyydystetty Porkkalassa talvella 1955—56, sen määrä aleni siellä yhtä romahdusmaisesti kuin alueen ulkopuolellakin, jossa sitä pyydystettiin. Tutkimustulos tukee käsitystä oravanpyynnin vähäisestä merkityksestä kannan suuruutta määräävänä tekijänä vaikeissa olosuhteissa. Pikkujyrsijäin kohdalta ei huomattu muita eroja alueen ja sen ympäristön välillä kuin että rotta oli runsaslukuinen venäläisillä asuma-alueilla.

Saaristossa ja merialueella todettiin hylkeiden melkein kokonaan hävinneen.

Metsälintujen esiintymistä tutkittiin nisäkkäisarvioinnin yhteydessä. Metso oli hävinnyt alueen useimmista osista, teiri oli tullut hyvin harvalukuisaksi, mutta pyy oli lisääntynyt huomattavasti. Häiriöt metsojen ja teirien soitinpaikoilla lienevät myötävaikuttaneet näiden lajien harvalukuisuuteen alueella.

Saaristolinnusto on tarkkaan arvioitu alueen saariston suurimmassa osassa ja tällöin on häiriöiden (munien ryöstämisen, maaliammunnan) vaikutus eri lintulajeihin ollut todettavissa. Metsästyskelpoisten vesilintujen kannat ovat suuresti pienentyneet, jota vastoin lokkilinnut vuokra-ajan loppuajaksi muuttivat Suomen puolelle ja siten selviytyivät paremmin. Kuitenkin Porkkalassa, kuten muuallakin rannikoillamme, voidaan huomata suurimpien lokkilintujen pyrkivän lisääntymään pienempien kustannuksella.

Hyönteistieteellisiä tutkimuksia on suoritettu niillä alueilla, jossa vieraiden tekijäin vaikutus eläimistöön on ajateltavissa. Aineisto on tutkittavana Yliopiston eläinmuseossa. Alustavasti on alueelle ilmestyneiden hyönteisten esiintymistä useissa tapauksissa voitu todeta.

Kasvitieteellisiä tutkimuksia on aloitettu, mutta ne vaativat, johtuen alueen luonteesta ja koska tämänkaltaiset tutkimukset ovat enemmän aikaaviepiä kuin eläintieteelliset, jatkettuja retkeilyjä kasvukaudella 1957, ennenkuin kokonaiskuva vieraasta vaikutuksesta kasvistoon voidaan antaa. Edeltävästi on joitakin alueelle ilmestyneitä kasveja voitu todeta. Puu- ja pensaskasvillisuuden leviämistä viljelysmailla on huomioitu eläintieteellisten tutkimusten yhteydessä.

Se tosiseikka, että Porkkalan alue oli autiona kylmän ja runsaslumisen talven 1955—56 ajan, antoi aiheen erikoistutkimuksiin, jotka koskivat *viljelyksestä riippuvaisten pikkulintu- ja varislintulajien riippuvaisuutta ihmisen esiintymisestä ja toiminnasta kulttuurimaisemassa talvisaikaan*. Tämä tutkimus on antanut tieteellisesti arvokkaita tuloksia ja siihen on yhdistetty tutkimus näiden lintulajien takaisinmuutosta alueelle talven tuottaman tuhon jälkeen. Tätä tutkimusta jatketaan vielä kuluvana talvena sekä keväällä 1957.

Tutkielma, joka sisältää nisäkkäitä, pesimälintuja sekä pakkastalven vaikutusta Porkkalan lintukantaan koskevia tuloksia, on laadittu ja joutuu piakkoin julkaistavaksi.

Toistaiseksi on biologisten tutkimusten yhteydessä Porkkalassa suoritettu noin 70 retkeilyä, jolloin liikennevaikeuksien takia talvella 1956 osittain käytettiin henkilöautoja sekä kesällä kalastajamoottoriveneitä ja yksityisiä moottoriveneitä. Talviretkeilyt on yleensä suoritettu niin, että johtaja ja tietty määrä avustajia (ylioppilaita) ovat samana päivänä suorittaneet tutkimuksia sekä Porkkalan alueella että samanlaisessa maastossa alueen ulkopuolella. Näissä tapauksissa on aina ollut välttämätöntä turvautua autonkuljetukseen tutkimusalueelta toiselle.

Saatu määräraha, 150.000 mk, on jaettu niiden retkeilijäin kesken, jotka ovat osallistuneet tai jatkuvasti osallistuvat biologisiin tutkimuksiin Porkkalan alueella.

Helsingissä 8 p:nä maaliskuuta 1957.

Societas pro Fauna et Flora Fennica-seura

Alvar Palmgren	K. O. Donner	Sten Stockmann
puheenjohtaja	sihteeri	rahastonhoitaja

Göran Bergman

Bilaga II A.

Utlåtande till Ålands Landskapsstyrelse 22.5.1956 rörande naturskyddsområdet Jomala: Ramsholm.

Till Ålands Landskapsstyrelse.

»Med anledning av luftfartsbyråns vid kommunikationsministeriet anhållan om landskapsstyrelsens medverkan till anskaffande av tillstånd för avlägsnande av flyghinder vid Mariehamns flygfält, bland vilka hinder även naturskyddsområdet Ramsholmen är upptaget», har landskapsstyrelsen 16 innevarande maj beslutat anhålla om utlåtande i ärendet av Societas pro Fauna et Flora Fennica.

Till svar på Landskapsstyrelsens hemställan får Societas pro Fauna et Flora Fennica vördsamt anföra följande:

Jomala: Ramsholm med dess sällsynt yppiga och säregna vegetation har sedan snart 1 århundrade uppmärksammats av Finlands biologer.

I varje händelse sedan 1890-talets ingång har Ramsholmen utgjort en vallfartsplats för den lokala befolkningen, för sommargäster på Åland och för mer eller mindre tillfälliga turister.

År 1925 tillförsäkrades Ramsholmen genom kungörelse av Ålands Landskapsnämnd av 27 oktober 1925 (undertecknad Carl Björkman och Verner Becker) en om framsynt blick för hembygdens kultur och skönhetsvärden samt dess betydelse som underlag för vetenskaplig forskning vittnande vidsträckt och väl avvägd fredning.

Beträffande Ramsholmen och dess framtida vård som naturskyddsområde avgav Styrelsen för Societas pro Fauna et Flora Fennica 27 september 1927 på hemställan av Ålandsdelegationen, daterad 1 april 1927, ett ingående utlåtande, undertecknat Alvar Palmgren, ordförande, K. M. Levander, viceordförande, Gunnar Ekman, sekreterare, samt med tillägget »Skrivelsen även sedd av Harald Lindberg 30.9.1927.»

I »Utlåtande avgivet på anmodan av Ålands Landskapsnämnd 25 januari 1943» har prof. Alvar Palmgren under rubrik »Naturskyddet på Åland och dess framtida utveckling» (tryckt i Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 63, n:o 4, 1943—1944, s. I—IV + 1—109) egnat s. 77—98 åt Ramsholmen under nedannämnda rubriker: 1. Karakteristik; 2. För fredande av Ramsholmen vidtagna åtgärder; 3. Synpunkter beträffande Ramsholmens fredande; 4. Utlåtande av Sällskapet Societas pro Fauna et Flora Fennica (Sistnämnda moment identiskt med åtgärden i närmast ovanstående stycke).

Ramsholmen är som naturskyddsområde av tvåfaldig betydelse:

1. — »Holmen» är till sin karaktär ett typiskt, skarpt avgränsat och därtill anmärkningsvärt väl bevarat »lövängsområde». Dess vegetation är för nordiska förhållande utomordentligt yppig och därtill artrik, med flertalet av landskapets träd och buskar företrädda samt med en sällsynt frodig och därtill omväxlande undervegetation med ett flertal av Ålands anmärkningsvärda växtarter representerade.

II. — Ramsholmen utgör en typisk exponent för en uråldrig, men sedan detta århundrades ingång allt mer försvinnande jordkulturform, som lämpligen torde kunna betecknas som lövängskultur, med anor sannolikt bort i vikingatiden. Denna lövängskultur har logiskt vuxit fram ur en på Åland, liksom i vidsträckta delar av Östersjöområdets kusttrakter på mer eller mindre kalkhaltig grund utvecklad mellaneuropeiskt präglad vegetationstyp med karaktär av en artrik gräs- och örtväxt samt ett flertal olika träd- och buskarter, däribland ett flertal »ädla» trädslag. Vid denna vegetationstyps successiva besittningstagande av de nya marker, som genom den sekulära landhöjningen successivt tillförts landskapet, har lantmannen ej tillåtit den inträngande träd- och buskväxten att sluta sig samman till skog, utan målmedvetet skapat ett mellanting mellan skog och äng, med blomningstiden färgstarka ängspartier samt däri, som holmar i en skärgård, mer eller mindre tätt inströdda grupper av beskuggande träd och buskar av olika art. Härmed har »lövängen», helt säkert en av jordens mest tilltalande vegetationstyper, tagit form och »lövängskulturen» vidtagit. Den har under århundraden med förfarenhet upprätthållits och givit en för rådande tidsbehov lätt vunnen skörd. Där lövängen fritt får utvecklas övergår den inom kort i blandlövskog. Där den upplåtes till bete, övergår den förr eller senare ofelbart i granskog, försåvitt detta icke av lantmannen förhindras.

I stort sett har lövängskulturen i landskapets olika delar utövats enligt samma grunder och med stöd av likartad erfarenhet. Ramsholmen är såtillvida av speciellt intresse, att man med stöd i utsago av Daniel Wilhelm Rosenqvist, som åren 1868—1923 innehade holmen och med känsla för dess skönhet hängivet vårdade sig om densamma, rätt väl vet huru holmen skötts och t.o.m. huru de viktigaste gärdesgårdarna varit placerade sedan ingången av 1800-talet. Ramsholmen är sålunda av ett betydande intresse även som minnesmärke över en åldrig jordkulturform och formen för dennas hävdande under mer än 1 ½ sekel tillbaka i tiden.

Beträffande Ramsholmen torde med avseende å dess vegetation kunna sägas, att denna i yppighet tävlar med de främsta i norden. Till växttäckets speciella karaktär gives icke något som helst motstycke på Åland och knappast i den övriga Norden.

Vegetationen på Ramsholmen har utvecklats under en tidsrymd av halvtannat årtusende. Förutsättningarna för dess utveckling hava i många hänseenden varit anmärkningsvärt gynnsamma och därtill rätt specifika, såväl med avseende å förutsättningarna för den »naturliga» utvecklingen som med avseende å människans, i detta fall försynta inflytande, i varje händelse under de senaste 150 åren. Något likvärt och likartat område gives icke på Åland, och gåves det någonstädes motsvarande förutsättningar för utveckling på de nyvunna landhöjningarna skulle härtill erfordras århundraden.

För Jomala Ramsholm står alltså icke någon närmelsevis likvärdig ersättning tillbuds på Åland och ännu mindre i Finland i övrigt, om holmen nu tillspillogives.

Med ovan utvecklade synpunkter har Sällskapet strävat att belysa Jomala Ramsholms värde som minnesmärke över en försvinnande, men i gången tid ekonomiskt betydelsefull jordkulturform, som en exponent för en försvinnande landskapstyp av sällsynt skönhet och som underlag för vetenskaplig forskning.

Helsingfors 22 maj 1956.

Societas pro Fauna et Flora Fennica

Alvar Palmgren	Hans Luther
Ordförande	T.f. sekreterare

Bilaga II B.

Utlåtande av professorerna Rob. E. Fries (Stockholm) och Elias Melin (Uppsala).

Under juni månad 1948 anordnade Svenska Botaniska Föreningen en exkursion till Åland under ledning av professor Alvar Palmgren. Därvid besöktes även Ramsholmen i Jomala socken. Då undertecknade deltogo i denna exkursion, få vi härmed på begäran göra följande uttalande beträffande Ramsholmen:

Enligt vår mening är Ramsholmen ett av Nordens märkligaste lövängsområden. Den har en artrik och säregen markflora samt en högvuxen och lummig lövskogsvegetation, sammansatt av flertalet av Ålands träd- och buskarter. Lövkvistning har i stort sett icke förekommit, varför träden äro ovanligt praktfulla. Ramsholmen kan därför sägas ge en tämligen god bild av landskapets lövängsvegetation, sådan som den under gångna tider utformats på bördig mark. Den kan alltså betraktas som ett synnerligen intressant och värdefullt naturminnesmärke, som det är i högsta grad önskvärt att söka skydda och bevara åt eftervärlden. Det är därför vår bestämda uppfattning, att Ramsholmen om möjligt bör naturskyddas.

Stockholm och Uppsala den 24 maj 1956.

Rob. E. Fries	Elias Melin
Professor emeritus	Professor
Förutvarande ordf. i	Ordförande i
Svenska Botaniska Föreningen	Svenska Botaniska Föreningen

Bilaga III.

Utlåtande, avgivet 15.1.1957 på anmodan av Borgå stads naturskyddsombud, lektor Börje Olsoni.

Till Landskapet Nylands mest anmärkningsvärda naturliga levnadssamfund hör vattensamlingen Maren samt det s.k. Ruskisområdet, bägge belägna inom Borgå stad.

Maren, en omedelbart tillgänglig vattenavsnöring vid foten av Borgbacken, bevaras genom framsynt beslut av Borgå Stadsstyrelse allt sedan 1946 i oförändrat skick.

Ruskis-området vid Borgå ås utlopp omfattar ett betydande brackvattens-deltaland med en osedvanligt rikt och mångformigt utvecklad bottenvegetation och -fauna samt med vida, omväxlande och yppiga beväxningar av bl.a. vass, säv och Typha och i dessa ruggars skydd ett utomordentligt rikt fågelbestånd, såväl häckande som sträckande fåglar. Detta av ålder rika fågelbestånd har med åren yttermera starkt vuxit såväl till storlek som till artrikedom i hägn av den fredning, som Borgå Stadsfullmäktige år 1942 skänkte detsamma, såsom över huvud fågellivet på stadens samtliga vatten. Yttermera en bekräftelse på detta stöd blev Länsstyrelsens i Nylands län beslut av 25 juni 1945 att förklara Ruskis, inklusive allt stadens vatten som naturskyddsområde, varvid samtliga fåglar och fåglarnas häckningsplatser äro fredade och där all sådan verksamhet, som är ägnad att inverka störande på fågelvärlden, är förbjuden.

En exponent för områdets produktionskraft, dess geografiska läge samt den nyvunna fredningens innebörd är de häckande fåglarnas antal, som under goda år gått upp till 1200 par, däribland sådana utpräglade rariteter som Bruna kärrhöken, Rördrom och Dvärgmås samt därtill Rörsångaren och Trastsångaren, de tvenne sistnämnda för första gången antecknade här som häckfåglar i Finland. Härtill har 1 individ av Mindre sumphönan erhållits inom Ruskis, tillsvidare det enda i vårt land.

Belysande för Ruskis-områdets karaktär som levnadssamfund är att instundande internationella ornitologkongress, som kommer att hållas i Helsingfors i juni 1958, planerar en exkursion till detsamma.

Maren och Ruskis utgöra Borgå-bygdens främsta naturminnesmärken. Bägge, och i all synnerhet det vida större Ruskis-området, hava blivit ett lockande och lärorikt objekt för studium såväl för naturintresserad ungdom som för mogna medborgare och skolade biologer närmare och fjärmare ifrån. För Borgå stad innebär de bägge områdenas läge, det ena inne i staden, det andra nära intill den egentliga stadsbebyggelsen, ett betydande kulturtillskott som ett förmedlande steg ut i den oförfalskade naturens värld och som ett lätt tillgängligt levande objekt i undervisningens och självåskådningens tjänst.

I anseende till vad ovan uttalats, framstår ett oförsvagat skydd av Ruskis-deltaområde ej blott som ett förpliktande lokalt, utan även som ett betydelsefullt allmänt biologiskt intresse.

Helsingfors 15 januari 1957.

Styrelsen för
Societas pro Fauna et Flora Fennica

Alvar Palmgren, ordförande — Lars v. Haartman, viceordförande — K. O. Donner, sekreterare

Sten Stockmann, skattmästare — Hans Luther, bibliotekarie

Ernst Häyrén, Alex. Luther, Runar Collander, Ilmari Hustich, Håkan Lindberg, Pontus Palmgren, Göran Bergman

Bilaga IV.

Utlåtande avgivet den 11.12.1957 på anmodan av Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys.

Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys on 60-vuotisen toimintansa aikana suorittanut merkittävän työn Suomen biologisen tutkimustyön ja isänmaan hyväksi.

Yhdistyksen museo, Kuopion Museo, käsittää hyvin huomattavia biologisia kokoelmia, joissa kasvi- ja eläinkunnan lisäksi mm. myös kivennäiset ovat edustettuina. Kasvitieteellisten kokoelmien joukossa huomataan mm. teräväsilmäisen Hieracium-tutkijan J. Pekkarisen 3.800 arkkia käsittävä, hyvin talletettu Hieracium-kokoelma, joka arvokkaalla tavalla täydentää Helsingin Kasvitieteellisen Museon valtavaa Hieracium-kokoelmaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokas on viime vuosisadan jälkipuoliskon tunnetun pedagogin A. J. Melan herbario.

Museon laaja kirjasto on niin ikään muistettava.

Museon kokoelmat ja sen kirjasto ovat keskellä Suomea, kaukana maamme korkeakouluista, luoneet mahdollisuuksia luonnontieteellisen opiskelun harjoittamiseen sekä oppikoulujen oppilaille että akateemiselle nuorisolle ja laajoille muillekin kansalaispiireille Kuopion kaupungissa ja siinä maakunnassa, jonka henkisenä keskuksena se vanhastaan on toiminut. Museo on lisäksi tieteenharjoittajille tarjonnut tutkimusaineistoa sekä levittänyt herätteitä ja innoitusta tieteelliseen ajatteluun. Tästä ovat todistajina ne lukuisat kansainvälisesti tunnetut tutkijat, jotka kiitollisin mielin ovat tunnustaneet olevansa paljon velkaa Kuopion Museolle ja Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistykselle.

Typis expr. 5. 5. 1958

Näin ollen ei ole vain paikkakunnan tarpeita silmälläpitäen vaan koko isänmaankin kannalta tärkeätä, että Kuopion Museolle suodaan tilaisuus järjestämään kokoelmansa asiallisesti ja yleiskatsauksellisesti ja että se voimiensa mukaan voi niitä edelleen kartuttaa.

Helsingissä, 11 päivänä joulukuuta 1956.

Societas pro Fauna et Flora Fennica

Alvar Palmgren	K. O. Donner	Sten Stockmann	Hans Luther
puheenjohtaja	sihteeri	rahastonhoitaja	kirjastonhoitaja
Alex. Luther	Pontus Palmgren	Ernst Häyrén	Gunnar Marklund
Håkan Lindberg	Richard Frey	Runar Collander	Göran Bergman

Bilaga V.

Tal av ordföranden Alvar Palmgren i Ab Tilgmanns direktionsrum 19.12.1956.

Herr Direktör Ylikangas
Ärade medarbetare i firman Tilgmann
Herr Direktör Eino Aro

År 1925 beslöt Styrelsen för Societas pro Fauna et Flora Fennica överflytta sin tryckningsverksamhet till Ab Tilgmann Oy.

Vid de överläggningar, som härvid ägde rum med direktör, sedermera ekonomierådet Oskar Öflund, såsom även vid flere senare tillfällen, hävdade denne, att han i ett lands tryckalster såg det uttryck för dess kultur, som tränger längst ut i världen. Denna höga syn på typografin som kulturexponent var och förblev för direktör Öflund en ledstjärna i hans verksamhet. I dess tecken var han beredd att stödja och främja Societas pro Fauna et Flora Fennica. Det syntes honom önskvärt att all Sällskapets tryckningsverksamhet skulle ske under enhetlig ledning. Såsom väl skickad för denna ledning nämnde ekonomierådet en då ännu rätt ung man, Eino Aro.

Under Eder ledning, Herr Direktör Aro, har — med beredvilligt och alltid förståelsefullt stöd från tryckeriets sida — ekonomierådet Öflunds framsynta dispositioner för Societas pro Fauna et Flora Fennica förverkligats.

Av Sällskapets skriftserier har hittills samtliga utkomna 57 tomer av serien Acta Botanica Fennica, 93 tomer av serien Acta Zoologica Fennica och 2 tomer av serien Fauna Fennica ävensom 21 tomer av serien Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica samt 15 tomer av serien Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica, sammanlagt 188 tomer tryckts på detta tryckeri.

Den typografiska formen för denna tryckningsverksamhet har skördat erkännande långt utöver landets gränser. Härom bär bland annat vittne, att för en i Schweiz nyutkommen botanisk serie den typografiska formen för Acta Botanica Fennica stått som förebild.

Som en gärd av tacksamhet för det stöd Ni, Herr Direktör Aro, under en tidsrymd av 36 år skänkt landets äldsta vetenskapliga sällskap, har detta tillägnat Eder den 31:sta tomen av dess serie Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica. Detta är första gången i Sällskapets 136-åriga historia en vetenskaplig tom tillägnats en person utom biologernas krets.

Tillägnan är av följande lydelse:

Eino Aro

quo benigne periteque consiliante et diligenter inspiciente omnes libri a Societate pro fauna et flora Fennica per XXV annos editi in officina Tilgmanniana summa arte et cura typis expressi sunt Societas hoc Memorandorum volumen grata mente dedicavit.

I svensk dräkt:

Eino Aro

enligt vars välvilliga och sakkunniga råd och under vars intresserade överinseende alla av Societas pro Fauna et Flora Fennica under 25 år utgivna skrifter i Tilgmanns officin konstnärligt och omsorgsfullt tryckts tillägnar Societeten tacksamt denna volym av Memoranda.

Svarstal av direktör Olli Ylikangas.

Ärade Herr Professor
Ärade närvarande

Det är en stor ära för oss och gläder oss att det av Eder, Herr Professor, representerade vetenskapliga samfund, vilket är känt och erkänt inom vetenskapliga kretsar över hela världen, i dag har velat ihågkomma oss boktryckare.

Vi har lärt känna och värdesätta Samfundet som den föredömliga trycksaksbeställaren som

alltid levererar ett omsorgsfullt utarbetat material,

alltid utför den slutliga granskningen med yttersta noggrannhet,

och som dessutom med utvecklad, kräsen och säker smak ställer stora fordringar på typografi och material i alla sina arbeten och sålunda förmår tryckeriet att göra sitt yttersta för att tillfredsställa dessa fordringar.

Samarbetet med Samfundet har därigenom i många avseenden blivit för tryckeriet lärorikt och utvecklande vad vetenskapliga trycksaker beträffar.

En omständighet, som i väsentlig grad bidragit till att göra det möjligt för tryckeriet att förverkliga Samfundets och dess ordförandes intentioner beträffande de vetenskapliga publikationernas gestaltning, är den metod som Samfundet tillämpat vid sina trycksaksuppdrag, nämligen att för varje arbete utse en »ansvarig redaktör», som i detalj handhar och följer med respektive trycksaks tillblivelse. Den uppskattning som i dag visas oss från Samfundets sida uppmuntrar oss i vår strävan att upprätthålla och utveckla den boktryckarkonst, som vårt företag har i arv från Ferdinand Tilgmanns och hans senare efterträdares, Oskar Öflunds tider.

Jag ber att till Eder, Herr Professor, och genom Eder till Samfundet, få uttala vårt varma uppriktiga tack.

Bilaga VI.

Adress till Svenska Botaniska Föreningen 16.2.1957.

Till Svenska Botaniska Föreningen

Då Sveriges botaniker den 16 februari 1957 samlas i tecknet av Svenska Botaniska Föreningen sker det förvisso ej blott som en gärd av aktning och uppskattning av Föreningens strävanden och vinningar under dess första halvsekel. Innebörden framstår dju-

pare: en hyllning av den levande kraft, som skapat Sveriges botaniska forskning och som tvåhundra år efter Linnés födelse tog gestalt i Svenska Botaniska Föreningen.

På Svenska Botaniska Föreningens högtidsdag frambär Societas pro Fauna et Flora Fennica en varm aktningsfull lyckönskan till gångna femtio års strävanden och vinningar. Må Svenska Botaniska Föreningen och Sveriges botaniker i en orosmättad värld vara förunnat att allt framgent med oförminskad styrka och framsynt blick verka den botaniska forskningen till stöd och Sveriges rike till ära.

Helsingfors den 16 februari 1957.

Societas pro Fauna et Flora Fennica

Alvar Palmgren
Ordförande

Kai Otto Donner
Sekreterare

Bilaga VII.

Societas pro Fauna et Flora Fennicas ekonomiska ställning under år 1956.

Redogörelse avgiven till årsmötet 13.5.1957 av skattmästaren, herr STEN STOCKMANN.

Sammandrag av kassakonto år 1956

Debet

Saldo från år 1955	1.883: —
Årsanslag	750.000: —
Anslag ur penningelotteriets vinstmedel	2.550.000: —
Anslag för undersökningar inom Porkala-området	150.000: —
Sålda publikationer	72.740: —
Räntor och dividender	108.144: —
mk	3.632.767: —

Kredit

Tryckningskostnader	2.773.692: —
Redigeringsarvoden	147.200: —
Översättningar	615: —
Kostnader för föredrag	31.665: —
Kostnader för biblioteket	197.445: —
Annonser	31.395: —
Stipendier	30.900: —
Arvoden	151.000: —
Kostnader för undersökningar inom Porkala-området	150.000: —
Kostnader för ornitologiskt forskningsarbete	33.000: —
Postavgifter	6.143: —
Brandförsäkringsavgifter	18.696: —
Diverse utgifter	29.549: —
Diverse fonder	30.164: —
Saldo till år 1957	1.303: —
mk	3.632.767: —

Förmögenhetsbalans den 31 december 1956

Aktiva

Kassa	1.303: —
Tryckalster	2.225.419: —
mk	2.226.722: —

Passiva

Skuld till Oy Tilgmann Ab	252.234: —
Kapital	1.974.488: —
mk	2.226.722: —

Fondernas inkomster och utgifter år 1956

Inkomster

Kapital 31.12.1955	1.410.201: —
Räntor	6.084: —
Dividender	99.180: —
Outgivet stipendium	1.000: —
Donationer	7.500: —
Uppskattning av aktier	388.561: —
mk	1.912.526: —

Utgifter

Sällskapet tillfallande räntor från:		
Stående fonden	27.000: —	
Sanmarks fond	700: —	
J. Ph. Palméns fond	2.200: —	
Siltalas fond	1.200: —	
Poppius fond	4.400: —	
Norrlins fond	2.100: —	
Carl Finniläs fond	3.600: —	
De i frihetskriget stupades fond	4.100: —	
Hanna Langs fond	1.800: —	
Kurt-Erik Sundströms fond	800: —	
Alvar Palmgrens fond	27.200: —	75.100: —
Kapital 31.12.1956		1.837.426: —
mk		1.912.526: —

Fondernas förmögenhetsbalans den 31 december 1956

Aktiva

Kapital- och sparräkningar	56.425: —
Obligationer	60.000: —
3000 aktier i AB Nordiska Föreningsbanken	600.000: —
350 » i Helsingfors Aktiebank	42.000: —
41 » i Tammerfors Linne- & Jern-Manufaktur	820.000: —
25 » i OY Stockmann AB	250.000: —
9 » i Helsingfors Pant-Aktiebolag	9.000: —
1 » i AB Nothamn	1: —
mk	1.837.426: —

Passiva

Stående fonden	713.204: —
Sanmarks fond	11.907: —
J. Ph. Palméns fond	38.265: —
Siltalas fond	19.818: —
Poppius fond	81.806: —
Norrlins fond	42.665: —
Carl Finniläs fond	90.078: —
De i frihetskriget stupades fond	66.934: —
Karl Langs fond	38.070: —
Hanna Langs fond	35.824: —
Kurt-Erik Sundströms fond	28.830: —
Alvar Palmgrens fond	670.025: —
mk	1.837.426: —

Bilaga VIII.

Redogörelse för biblioteket under verksamhetsåret 1956—1957.

Avgiven vid årsmötet den 13.5.1957 av bibliotekarien
doc. Hans Luther.

Biblioteket har under året utökats med 4119 nummer mot 2777 föregående år. Det nu tilländalupna verksamhetsårets accession är den största i vårt Sällskaps historia och är dels betingad av värdefulla kompletteringar bakåt av publikationsserier, med vilka byte nyligen inletts, men dels även av det starkt ökade omfånget av den naturvetenskapliga tidskriftslitteraturen överhuvud. Verksamhetsårets tillskott utgör 21.6 hyllmeter, varför Sällskapets bokbestånd nu omfattar ca 670 hyllmeter.

Sammanlagt ha under året 327 volymer bundits, varav de Vetenskapliga Samfundens Delegation bekostat inbindningen av 143 band, Sällskapet av 184 band. Då årets accession motsvarar ca 850 inbundna band har inbindningen under verksamhetsåret ej ens motsvarat hälften av accessionen, medan det varit brukligt att accession och inbindning hållit jämna steg. Det förefaller oundvikligt att inbindningsanslagen i någon mån ökas under närmast följande verksamhetsår.

Under året ha följande 20 nya bytesförbindelser tillkommit:

Naturskyddsföreningen i Finland, Helsingfors. — Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys, Forssa. — Steiermärkisches Landesmuseum Joanneum, Graz, Österrike. — Helsingørs marinbiologiska station, Helsingør, Danmark. — Centre d'Etudes et de Recherches Scientifiques, Biarritz, Frankrike. — Station Biologique de la Tour du Valat, Le Sambuc B.d.Rh., Frankrike. — Panstwowe Wydawnictwo Rolnicze i Lesne, Warszawa, Polen. — Polski Zwiazek Entomologiczny, Wroclaw, Polen. — Faculté des Sciences Natu-

relles et de Géographie, Universite de Jassy, Jassy, Rumänien. — Baza de cercetari stiintifice Timisoara, Academia R.P.R., Timisoara, Rumänien. — Abisko Naturvetenskapliga Station, Abisko, Sverige. — Slovenská Akadémia Vied, Bratislava, Tjeckoslovakien. — Slezský studijni ústav v Opave, Opava, Tjeckoslovakien. — Zooloski institut univerza, Ljubljana, Jugoslavien. — Institut Français d'Afrique Noire, Dakar, Senegal. — Newbold Library, University of Khartoum, Khartoum, Sudan. — Sociedad Mexicana de entomologia, Mexico D. F., Mexiko. — Biological Laboratory of the University, Fukui, Japan. — Faculty of Fisheries, Kagoshima University, Kagoshima, Japan. — Biological Institute, Yokohama Municipal University, Yokohama, Japan.

Under året ha 10 byten upphört.

Följande korresponderande ledamöter ha under året ihågkommit Sällskapet med bokgåvor: professorerna Wladimir Beklemischev, Moskva; Alexandru Borza, Cluj; Ernesto Marcus, Sao Paulo; Carl Skottsberg, Göteborg; A. Thienemann, Plön; J. E. Weaver, Lincoln Nebr.

Ett reglemente för bibliotekets och boklagrets skötsel har under året uppgjorts av bibliotekarien samt antagits av styrelsen.

En totalinventering av sällskapets lager av egna publikationer har under bibliotekariens ledning utförts av stud. Sven Riska och Wolmar Rosengren. Denna inventering är dels avsedd att tjäna som bas för Sällskapets utländska bytesverksamhet, dels åter betingad av den förflyttning av en del av Sällskapets boklager till reservbiblioteket i Urajärvi, vilken kommer att äga rum under nästa verksamhetsår.

Ett hålkortskartotek över distributionsförbindelserna för Sällskapets skrifter har upprättats. Bibliotekarien har påbörjat en omfattande revision av Sällskapets bytesförbindelser, förbunden med en ingående reklamation av äldre och nyare luckor i Sällskapets bibliotek.

En normalserie av alla av Sällskapet utgivna skrifter har sammanställts och sänts till inbindning. Den är avsedd att utgöra en del av Sällskapets arkiv.

Bilaga IX.

Minnesteckningar. — Muistopuheet.

FREDERIK BÖRGESEN †

Minnesord vid månadsmötet den 6 oktober 1956 av
ERNST HÄYRÉN.

Den 22 mars 1956 avled professor dr FREDERIK BÖRGESEN, korresponderande medlem av vårt sällskap sedan 1945. Han var född den 1 januari 1866 i Köpenhamn, där han under hela sin levnad var verksam främst vid Botaniska museum. Han var en trägen och framstående vetenskapsman och har publicerat ett stort antal arbeten särskilt av algologiskt innehåll.

Börgesen företog talrika resor. Han besökte de dansk-västindiska öarna tre gånger under åren 1892—1906, Färöarna under sex somrar 1895—1902, Kanariska öarna 1920—21, senare även Indien och Ceylon. Han publicerade 1898 (jämte Ove Paulsen) en avhandling om vegetationen på de dansk-västindiska öarna (113 sid., 11 planscher, 43 textfig.) och år 1909 en kompletterande skrift om samma ämne. Hans specimen för doktorsgrad utkom år 1904 och avhandlade algvegetationen vid Färöarnas kuster (122 sid., 10 planscher, 1 karta). Efter flere publikationer av mindre omfång offentliggjorde han en redogörelse i flere band om de marina algerna vid de västindiska öarna (1913—1920, grön-, brun- och rödalger, vartill kom ett supplement år 1939 av P. Frémy om cyanophyceerna). År 1914 utgav Börgesen en avhandling om det intressanta släktet Sargassum. Senare följde avhandlingar om Kanariska öarnas havsalger, om havsalger från Persiska viken, från Bombay, från södra Indien och Ceylon, år 1939 om havsalger från Iran. Härpå följa under åren 1940—54 fjorton avhandlingar om havsalger från Mauritius, avfattade huvudsakligen på grund av material som författaren fått sig tillsänt av talrika samlare och resande.

I sina publikationer redogör Börgesen samvetsgrant och ingående för de behandlade arternas morfologi och anatomi, för deras systematik och geografiska utbredning. Författaren har skapat en bestående grund för kännedomen särskilt om de tropiska havens algflora och algvegetation.

CARL HOLMQVIST †

Minnesord vid månadsmötet 4.5. 1957 av
Lars von Haartman.

Senaste sommar avled i Mariehamn Sällskapets ledamot, rådmannen, kapten Carl Holmqvist. Han var född den 2 april 1887. Om Carl Holmqvists levnadslopp hämtar jag ur tidningen Åland följande uppgifter.

Han började sin sjömansbana år 1902 och blev sjökapten ett decennium senare. Han tjänstgjorde en tid vid Lotsverket men avgick i samband med förryskningen år 1912. Efter en tid som kontorist vid Lantmannabanken återgick han i Lotsverkets tjänst. En tid förestod han alkoholbolagets butik i Mariehamn. Han var länge ordförande i Ålandsavdelningen av Finlands Skeppsbefälsförbund. Han satt i Landstinget och säges därvid »aldrig ha tummat på den åländska linjen». Sanningshalten i detta uttalande kan förvisso ingen betvivla, som personligen lärt känna Carl Holmqvist.

Som medlem i stadsfullmäktige genomdrev Holmqvist uppförandet av Mariehamns stadshus. En i sitt slag ännu märkligare skapelse var Ålands

sjöfartsmuseum och Nautical Club. »Utan Carl Holmqvists energiska insats hade dessa företag inte kommit till». Sjöfartsmuseet utgör ett bestående monument över den lilla åländska befolkningens storartade insats som sjöfarare. Mellan de konstrikt snidade galjonsbilderna från längesedan försvunna segelfartyg rörde sig Holmqvist som en furste i sitt rike — eller som en befälhavare om skeppsbord. Helt utan stormar hade nog icke hans verksamhet på Sjöfartsmuseet förlöpt.

Societas pro Fauna et Flora Fennica har skäl att i Carl Holmqvist minnas den ledande mannen i Ålands Fågelskyddsförening. En fågelskyddsförening i ett skärgårdslandskap har en utomordentligt viktig uppgift. Det gäller att hos befolkningen väcka förståelse för simfåglarnas, ejderns, svärtans och skrakarnas behov av skydd mot äggplundring och hänsynslös jakt. Den svenska skärgårdsbefolkningen betraktar numera fågeln snarare som sin ögonsten än som ett objekt för egen vinning.

Ålands Fågelskyddsförening har emellertid utövat en verksamhet, vida mångsidigare än fågelskyddet. Som ägare till Signilskärs Fågelstation har föreningen gjort en insats av internationell betydelse. Stationen är den första i sitt slag i Norden, om den också numera fått talrika efterföljare. Vid sidan av konstnären Johannes Snellman, som upptäckte Signilskärs betydelse som brännpunkt för flyttfågelsstråcket, skall Carl Holmqvist nämnas som den som gjort stationens verksamhet möjlig. Fågelskyddsföreningen har under många höstsäsonger, och ofta också under vårarna, avlönat observatörer på Stationen. Societas pro Fauna et Flora Fennica har därför inte behövt vidkännas andra utgifter än personalens resor till och från stationen. Det är ett bevis på ett sällsynt hängivet intresse för fågellivet, att det lilla Åland kunnat ekonomiskt driva Fågelstationen under så många år.

Holmqvist tog också initiativ till grundande av fågeldammen vid Lilla Holmen i Mariehamn. Han lät utplantera knölsvanen på Åland, där den numera regelbundet häckar. Hans äggsamling har, genom förmedling av prof. A. Palmgren, överlämnats som gåva till Universitetets Zoologiska Museum.

Kapten Carl Holmqvist var genom sina mångsidiga intressen, sin frodighet och också sin stridbarhet — inom ramen för de förhållanden där han utförde sitt livsverk — något av en renässansgestalt. Av de många yngre ornitologer, som under årens lopp reste härifrån till Signilskärs Fågelstation, kallades han — inte utan rätt — den stora kaptenen. Sällskapet har skäl att med djup tacksamhet minnas hans insats i fågelskyddets och flyttfågelforskningens tjänst.

KAARLO JOHANNES VALLE †

Muistopuhe, jonka Esko Suomalainen piti kokouksessa 1.12.1956.

Kun Turun yliopiston täysinpalvellut eläintieteen professori, fil.tohtori Kaarlo Johannes Valle viime syyskuun 29 päivänä vaikean sairauden murtamana poistui keskuudestamme, biologinen tutkimuksemme menetti hänessä yhden uutterimmista ja monipuolisimmista työntekijöistään.

Kaarlo Valle oli syntynyt 29. X. 1887 Jääskessä ja tuli ylioppilaaksi v. 1907 Viipurin suomalaisesta reaalilyseosta. Vallen luonnontieteellisten harrastusten heräämisessä on varmasti osansa hänen kotiseutunsa, Vuoksen rantamien rikkaalla ja rehevällä luonnolla. Hänen biologisten harrastustensa varsinainen herättäjä oli hänen enonsa, monipuolisena biologina tunnettu preparaattori Onni Sorsakoski. Valle sai kuitenkin jo nuorena pysyviä vaikutteita myös apteekkari J. Sucksdorffilta, joka muutti Jääskeen v. 1903 ja joka oli innokkaimpia silloisia harrastelijalepidopterologejamme.

Vaikka Valle valmistuttuaan fil.kandidaatiksi v. 1914 toimi useassakin eri tehtävässä, hän suoritti tärkeimmän osan elämäntyötään kuitenkin Turun yliopiston opettajana. Hän tuli jo v. 1922 Turun yliopiston eläintieteen assistentiksi sekä väiteltyään v. 1927 fil.tohtoriksi eläintieteen apuopettajaksi ja seuraavana vuonna eläintieteen dosentiksi. Kun prof. W. M. Linnaniemi täysinpalvelleena siirtyi eläkkeelle, Valle kutsuttiin v. 1943 Turun yliopiston eläintieteen professoriksi, mistä virasta hän erosi vasta kuukautta ennen kuolemaansa. Valle joutui kuitenkin jo Linnaniemen aikana tehokkaasti osallistumaan sekä opetukseen että yliopiston eläintieteellisten kokoelmien hoitoon, ja varsinkin museon arvokkaat hyönteiskokoelmat olivat pitkät ajat hänen erityisen huolenpitonsa kohteena. Valle toimi myös Helsingin yliopistossa, nim. ennen Turkuun siirtymistään hyönteismuseon vt. assistenttina sekä myöhemmin vv. 1933—1943 eläintieteen dosenttina ja vv. 1938—1940 eläintieteen vt. professorina.

Vaikka Kaarlo Vallen harrastukset suuntautuivat monille biologian eri aloille, sudenkorennot olivat varmasti hänen rakkain tutkimuskohteensa. Hänen ensimmäiset huomattavat tämän alan julkaisunsa ilmestyivät »Zur Kenntnis der Odonatenfauna Finnlands» I ja II nimisinä tämän seuran Acta-sarjassa vv. 1920 ja 1921, ja siitä lähtien hän jatkuvasti julkaisi sudenkorennoistutkimuksia. Niissä hän selvitti maamme sudenkorennoislajistoa, eri lajien biologiaa ja varsinkin lajien levinneisyyttä. Yhteenvetoina hänen maamme sudenkorennoisfaunaa koskevista tutkimuksistaan ilmestyivät v. 1952 »Die Verbreitungsverhältnisse der ostfennoskandischen Odonaten» (Acta Entom. Fenn. 10) sekä Suomen eläimet-sarjan käsikirja »Sudenkorennot Odonata». Edellisessä on yksityiskohtainen esitys eri sudenkorentolajien levinneisyydestä maassamme. Se osoittaa, miten hyvin tämän hyönteisryhmän lajien

levinneisyys lähinnä juuri Vallen ansiosta meillä tunnetaan, vaikkakaan lajien levinneisyyskuvat eivät ehkä olisi oikeuttaneet aivan niin yksityiskohtaiseen levinneisyystyyppi-jaoitteluun, mihin teoksessa on päädytty. Jälkimmäinen teos on taas mitä monipuolisin käsikirja maamme sudenkorennoista ja sisältää yhteen koottuna Vallen tätä ryhmää koskevan suuren havainto- ja tietoaineiston. Valle julkaisi useita tutkimuksia myös muiden maiden sudenkorennoista ja vaikka hän itse eräässä v. 1932 laatimassaan muistokirjoituksessa sanoo, että »suurten yleisodonatologien aika on jo ohi», häntä voi kuitenkin pitää eräänlaisena yleisodonatologina, vaikkakin hän kohdisti päähuomionsa kotimaan faunaan.

Kaarlo Vallen harrastusten toisena pääkohteena olivat perhoset. Hänen ensimmäinen huomattavampi tieteellinen julkaisunsa, tämän seuran Acta-sarjassa v. 1917 ilmestynyt »Vergleichende Untersuchungen über die Segmentierung und äussere Skulptur des Thorax bei den Lepidopteren» käsitteli perhosia, ja perhostutkimus muodosti myös päätepisteen Vallen tieteelliselle työlle. Hänen tärkein lepidopterologinen julkaisunsa on v. 1933 ilmestynyt »Die Lepidopterenfauna des Petsamogebietes». Tätä suurtyötään varten Valle kolmena kesänä retkeili ahkerasti Petsamossa ja liitti omaan aineistoonsa muilta keräämänsä Petsamoa koskevat perhostiedot. Mielestäni arvokkainta teoksessa on, että siihen on huolellisesti koottu silloinen tietämys koko Pohjois-Fennoskandian perhosfaunasta. Näitä kysymyksiä käsiteltäessä joudutaan aina palaamaan Vallen teokseen. Vallea kiinnosti erityisesti päiväperhostemme levinneisyys ja hän ryhtyikin keräämään aineistoa tätä koskevaa yleisesitystä varten. Koska toht. Frithiof Nordströmillä oli tekeillä vastaavanlainen teos Ruotsin päiväperhosista, Valle ja Nordström päättivät yhdistää aineistonsa ja laajentaa teoksen koko Fennoskandiaa koskevaksi. Teos ilmestyi v. 1955 »De fennoskandiska dagfjärilarnas utbredning»-nimisenä Lundissa ja se tulee varmasti olemaan suuresta merkityksestä kaikille tämän alan tutkijoille. Tiedän, että Vallen viimeistä elinvuotta kuitenkin melkoisesti katkeroitti se, että hänen nimensä ei teoksen ilmestyttyä ollutkaan sen toisena tekijänä, vaan hänet mainitaan vain avustajana. Lepidopterologinen suurtyö on myös Suomen eläimet-sarjassa vv. 1935—1946 ilmestynyt neliosainen käsikirja Suomen suurperhosista. Vaikka teokseen on jäänyt eräitä pienempiä epätarkkuuksia, sillä on kuitenkin alansa ainoana saatavissa olevana pätevänä meikäläisenä käsikirjana ollut korvaamaton merkitys kaikille maamme lepidopterologeille.

Myös vesieläinten ja limnologian tutkijana Valle oli kansainvälisestikin arvostettu. Tältä alalta oli hänen väitöskirjansakin, v. 1927 ilmestynyt »Ökologisch-limnologische Untersuchungen über die Boden- und Tiefenfauna in einigen Seen nördlich vom Ladoga-See», joka samoin kuin seuraavana vuonna

ilmestynyt sen toinen osa sisältyvät Societas pro Fauna et Flora Fennican Acta Zoologica-sarjaan. Tätä työtä koskevista kysymyksistä hän oli neuvotellut paitsi eläintieteilijäin, lähinnä prof. K. M. Levanderin, myös prof. A. K. Cajanderin kanssa. Teos on ensimmäinen tämän kaltainen limnologinen tutkimus, joka on suoritettu näin laajalla ekologisella pohjalla ja jonka tutkimuskohteena on monipuolinen, maamme metsä- ja kasvillisuustyyppien mukaan valittu järvityyppivalikoima. Vallen järvitutkimukset sekä työskentely Suomen kalastusyhdistyksen assistenttina vv. 1919—1921 suuntasivat hänen mielenkiintonsa myös kaloihin, minkä tuloksena eräiden erikoistutkimusten lisäksi ilmestyi v. 1934 laaja käsikirja »Suomen kalat» sekä v. 1941 suppeampi »Kalakirja», jotka yhä vieläkin ovat ainoat pelkästään kaloja käsittelevät käsikirjamme.

Kaarlo Vallen monipuolisuus ei kuitenkaan rajoittunut vain edellä mainittuihin tutkimusaloihin. Hän oli suuresti kiinnostunut myös linnuista ja hänen kynästään on lähtenyt eräitä ornitologisia julkaisujakin. Myös kasvit kiinnostivat häntä suuresti ja hänellä oli laaja kasvikokoelma, jota hän vielä aivan viime vuosina kartutti. Hänellä oli julkaisuja myös kasvitieteen alalta, laajin niistä v. 1927 ilmestynyt maamme lumpeiden monografia.

On selvä, että Valle joutui aktiivisesti toimimaan myös biologisissa seuroissamme. Tärkeimmäksi näistä muodostui hänen toimintansa Turun Eläin- ja Kasvitieteellisessä seurassa, jota hän oli perustamassa ja jonka johtokuntaan hän kuului eri tehtävissä, mm. puheenjohtajana ja sihteerinä, yhteensä kolmisenkymmentä vuotta. Societas pro Fauna et Flora Fennican jäseneksi hänet valittiin v. 1910.

Jokainen, joka joutui Kaarlo Vallen kanssa tekemisiin, ei voinut olla kiintymättä häneen hänen suuren ystävällisyytensä ja avuliaisuutensa vuoksi. Monipuolisuutensa takia hän oli kiinnostunut mitä moninaisimmista luonnonilmiöistä ja vaikka hän julkaisuissaan joutui myös suurempien biologisten kysymysten eteen, eivät pienetkään kysymykset menettäneet hänen silmissään mielenkiintoaan. Laajaa tietouttaan hän jakoi auliisti oppilailleen ja erityisesti retkeilyillä nuorempien biologien parissa hän oli oma itsensä, toverillinen, vaatimaton, aina avulias ja valmis opastamaan. Hän saattoi olla tavallista herkempi arvostelulle, mutta se ei johtanut koskaan mihinkään eristäytymiseen. Jatkuvasta suuresta työtaakastaan huolimatta häneltä riitti aina aikaa ja mielenkiintoa myös toisille ja toisten työtä kohtaan. Siksi monet maamme biologit tulevat kauan häntä kiitollisina muistamaan.

KARL EDVIN LILJESTRÖM †

Minnesord vid månadsmötet den 4 maj 1957 av
RUNAR COLLANDER.

Den 30 januari avled härstädes vid nära 79 års ålder en av trädgårdsodlingens förgrundsgestalter i vårt land, förre överträdgårdsmästaren vid Universitetets botaniska trädgård, ekonomiedirektör KARL EDVIN LILJESTRÖM. Född i Helsinge kom han redan i unga år in på trädgårdsbanan, blev elev vid Botaniska trädgården i Helsingfors och fördjupade därefter sina insikter i facket genom en längre tids praktik i Petersburg och Lübeck. År 1905 utnämndes han till underträdgårdsmästare och redan år 1908, vid endast 30 års ålder, till överträdgårdsmästare. På denna post kvarstod han sedan under 40 år. Tack vare Liljeströms stora driftighet och aldrig sviktande omtänksamhet genomgick Botaniska trädgården under hans tid en sannskyldig metamorfos: genom dräneringar och stora påfyllningsarbeten förbättrades den ursprungligen sanka och för växtodling föga tjänliga jordmånen, talrika nya träd och buskar införskrevos, utbyte av frön med andra botaniska trädgårdar inleddes, o.s.v. Resultatet av allt detta var, att trädgården utvecklades till en blomstrande oas mitt i stadens stenöken. Ett rent av skakande intryck av vad trädgården och dess växter betydde för honom fick jag, då jag bevittnade hans reaktion inför den förödelse, som natten mot den 27 februari 1944 genom ryska flygarbomber träffade Botaniska trädgårdens växthus: den eljest både fysiskt och psykiskt så robusta mannen grät då som ett barn.

Initiativrik och outtröttligt verksam intog direktör Liljeström en framskjuten plats inom våra svenska trädgårdssammanslutningar. I vårt sällskap invaldes han år 1926. Med sitt på en gång av humor och auktoritet präglade väsen väckte han tillgivenhet och respekt i vida kretsar.

Direktör Liljeström sörjes närmast av maka född Reimers, samt 4 barn.

Societas pro Fauna et Flora Fennica 17. 5. 1956—13. 5. 1957.

Seuran puheenjohtajan, täysinpalvelleen professorin ALVAR PALMGRENin vuosikokouksessa 13 p:nä toukokuuta 1957 esittämä kertomus.[1]

Seuran 136. työvuosi päättyy tänään.

Toiminnasta sen kuluessa annan seuraavan kertomuksen; talouden ja kirjaston hoidon osalta viittaan kertomuksiin, jotka rahastonhoitaja ja kirjastonhoitaja myöhemmin kokouksessa tulevat esittämään. Vuosikertomuksensa Yliopiston kasvi- ja eläintieteellisten kokoelmien kasvusta esittävät niinikään, vanhan tavan mukaan, Seuran intendentit. Tosiasiallisesti nämä viimeksimainitut kertomukset ovat asianomaisten laitosten kustosten kertomuksia (ks. vuosikertomusta 1952—1953 Memoranda-sarjan niteessä 29, s. 139).

Varsinaiset *kuukausikokoukset* on pidetty lauantaisin 6. 10., 10. 11. (sattuneen pyhäpäivän vuoksi ei 3. 11.), 1. 12., 2. 2., 2. 3., 6. 4., 4. 5. ja vuosikokous tänään Kukan päivänä 13. 5.

Seuramme kokoontui 21. 9. yhdessä Suomalaisen eläin- ja kasvitieteellisen seuran Vanamon kanssa ylimääräiseen kokoukseen kuulemaan prof. F. GABLERin (Wienistä) esitelmää: Das Mikroskop, ein universelles Hilfsmittel moderner Forschung. Kokousta johti Vanamo-seuran puheenjohtaja prof. VILJO KUJALA.

Kaikki kuukausikokoukset on pidetty tässä porvarissäädyn entisessä istuntosalissa. Ylimääräinen kokous 21. 9. pidettiin Metsätalossa.

Varsinaisissa kokouksissa on ollut läsnä 23—33 jäsentä (32, 33, 23, 30, 26, 28, 26), julkisia alkajaisesitelmiä kuulemassa 34—80 henkilöä (75, 40, 34, 45, 43, 80, 70). Tämänpäiväiseen vuosikokoukseen osallistuu 40 jäsentä.

Kokousten *alkajaisesitelmät* ovat olleet:

Prof. NIILO SÖYRINKI: Kasvimaantieteellinen retkeily Italian Dolomiittialpeilla, 6. 10.

Dosentti BJÖRN KURTÉN: Paleontologiska fältarbeten i Spanien sommaren 1956 (Paleontologisia kenttätöitä Espanjassa kesällä 1956), 10. 11.

Dosentti HANS LUTHER: Den internationella limnologkongressen i Helsingfors 27. juli—7 augusti 1956 (Kansainvälinen limnologikongressi Helsingissä 27. 7.—7. 8. 1956), 10. 11.

Dosentti BO-JUNGAR WIKGREN: Om sikbestånden i Pyhäjärvi (Pyhäjärven siikakannoista), 1. 12.

Prof. ERNST PALMÉN: Eräiden hyönteisten kuoriutumisen vuorokausirytmiikasta, 2. 2.

Prof. RUNAR COLLANDER: Bakteriofagerna (Bakteriofagit), 2. 3.

Prof. F. W. KLINGSTEDT: Lavarnas systematik (Jäkälien systematiikka), 2. 3.

---

[1] Suomentanut prof. RUNAR COLLANDER.

Dosentti LARS VON HAARTMAN: Det naturliga urvalets makt och vanmakt (Luontaisen valinnan teho ja tehottomuus), 6. 4.

Dosentti STIG JAATINEN: Natur och folk på de yttre Hebriderna (Ulompien Hebridien luonto ja asukkaat), 6. 4.

Toht. SVEN SEGERSTRÅLE: Huru skedde de nordeuropeiska istids-relikternas invandring? (Miten tapahtui Pohjoiseuroopan jääkautisten reliktien maahanmuutto?), 4. 5.

Prof. ILMARI HUSTICH: Bilder från västkusten av Hudson Bay (Kuvia Hudson Bayn länsirannikolta), 4. 5.

Seuraavat *muistopuheet* Seuran edesmenneistä jäsenistä on pidetty:

Prof. ERNST HÄYRÉN Seuran kirjeenvaihtajajäsenestä prof. F. W. BÖRGESENistä (Kööpenhamina), 6. 10.

Prof. KAARLO HILDÉN kansleri, prof. JOHANNES GABRIEL GRANÖsta, 1. 12.

Ylim. prof. ESKO SUOMALAINEN Turun yliopiston professorista fil. toht. KAARLO JOHANNES VALLEsta, 1. 12.

Dos. LARS VON HAARTMAN raatimies, merikapteeni CARL HOLMQVISTista, 4. 5.

Prof. RUNAR COLLANDER yliopiston ylipuutarhurista KARL EDVIN LILJESTRÖMistä, 4. 5.

Kokouksessa 6. 10. esitettiin lääketiet. ja kirurg. toht. T. BRANDERin kirjelmä kesäk. 31 p:ltä, jossa tämä viitaten päivälehdissä usein toistuviin »uutisiin uusista uraanilöydöistä eri osissa Suomea» esittää kysymyksen: »Onko uraanipitoisen maaperän luontainen kasvillisuus jollakin tavoin erikoista? Jos maaperä on radioaktiivista, ehkä syntymässä olevissa kasviryhmissä siellä on erikoispiirteitä, jotka myös voisivat tehdä lähemmän tutkimuksen aiheelliseksi (Taraxacum, Hieracia, [Ranunculi] auricomi, [Carices] Fulvellae ym.). Ehkä kenttäbiologien olisi aiheellista yrittää saada nämä kysymykset selvitetyiksi, ennen kuin vallatut alueet malmin louhinnan seurauksena biologisesti turmeltuvat.»

Mainitussa kokouksessa (6. 10) selosti edelleen maist. A. FR. NORDMAN Trifolium hybridumin oudonnäköisiä silmumutaatioita sekä vuoden 1955 ankaran poudan tuhoisia vaikutuksia kasvillisuuteen Lounais-Suomen saaristossa.

Edelleen puheenjohtaja, prof. ALVAR PALMGREN (6. 10) piti heijastuskuvin valaistun esityksen luonnonsuhteista ja kasvillisuudesta Jomalan Ramsholmenin luonnonsuojelualueella sekä alueen taloudellisesta käytöstä. Hän kuvasi tällöin Ramsholmenia valaisevana esimerkkinä Ahvenanmaan runsaasta »lehtoniittykasvillisuudesta» sekä todisteena maakunnassa vanhastaan kehittyneestä »lehtoniittykulttuurista», jonka harjoittamisesta Ramsholmenilla jo puolitoista vuosisataa sitten on olemassa vakuuttavia todisteita. Esitys oli tarkoitettu johdattavaksi taustaksi sille Ramsholmenia koskevalle lausunnolle, jonka Seura 22. 5. oli Ahvenanmaan Maakuntahallituksen pyynnöstä antanut. Tietoja tästä annetaan edempänä tässä kertomuksessa.

Kokouksessa 10. 11. dosentti W. Hackman esitti värivalokuvia kesällä 1956 Tvärminnen eläintieteellisen aseman tienoilla erityisen runsaasti kukkivista kasvilajeista.

Kokouksessa 1. 12. esitti maist. A. Fr. Nordman ultraviolettisätein aikaansaatuja eri perhoslajien värivalokuvia venäläisen tutkijan G. A. Masochin-Portshanowin teoksesta. Tällä tavoin valmistetuissa kuvissa näkyy piirteitä, joita ultraviolettisäteille sokea ihmissilmä tavallisessa päivänvalossa ei tajua.

Tieteellisiä tiedonantoja on esitetty ainoastaan 14. Kasvitieteellisiä (11) ovat esittäneet C. Cedercreutz, L. Fagerström, I. Györffy (Unkarista, H. Buchin välityksellä), W. Hackman, E. Häyrén, A. Fr. Nordman, H. Skult. Eläintieteellisiä (3) ovat esittäneet W. Hackman, Håkan Lindberg ja A. Fr. Nordman.

Seuran *julkaisuista* ovat viime vuosikokouksen jälkeen ilmestyneet:

Sarjassa Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica:

71, n:o 4, Henrik Wallgren: Zur Biologie der Goldammer, Emberiza citrinella L.; 1956. S. 1—44.

73, Alex. Luther: Tvärminne zoologiska station. Med 1 porträtt, 32 bilder i texten och 1 karta. 1957. S. 1—128.

74, n:o 1, F. W. Klingstedt: Om floran i norra Tb. II. 1956. S. 1—7.

74, n:o 2, T. Brander: Aktuelles über die Flussperlmuschel, Margaritana margaritifera (L.) in Finnland. 1957. S. 1—29.

Sarjassa Acta Botanica Fennica:

56, Ilmari Hustich: Notes on the Growth of Scotch Pine in Utsjoki in Northernmost Finland, 1956. P. 1—13.

57, Henrik Skult: Skogsbotaniska studier i Skärgårdshavet med speciell hänsyn till förhållandena i Korpo utskär. Med 30 tabeller, 12 diagram, 19 kartor och 16 fotografier, 1956. S. 1—244.

Sarjassa Acta Zoologica Fennica:

91, Bo-Jungar Wikgren: Studies on Finnish Larval Flukes with a List of Known Finnish Adult Flukes (Trematoda: Malacocotylea). With 63 Figures and 8 Tables in the Text and 6 Plates. (Zoological Station, Tvärminne). 1956. P. 1—106.

92, Aili Selinheimo: Histology of Five Cercariae (Trematoda: Malacocotylea). With 9 Plates Including 80 Figures. Rewritten and Edited by Bo-Jungar Wikgren. (Zoological Station, Tvärminne.) 1956. P. 1—29.

93, Bo-Jungar Wikgren and Eero Muroma: Studies on the Genus Diphyllobothrium. A Revision of the Finnish Finds of Diphyllobothrid Plerocercoids. With 10 Figures in the Text. From the Bureau for Fishery Investigations and the Zoological Laboratory (Helsinki/Helsingfors). 1956. P. 1—22.

Lisäksi sarjassa Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica:

N:o 32, 1955—1956. Edendum curavit Holger Ahlqvist. 6 Fig. 2 Tab. 1 Tab. geogr. 1957. S. 1—255. — Painatuslupa annettu.

Tänään päättyvän työvuoden aikana Seura on täten julkaissut tutkimuksia yhteensä 877 sivua (Memoranda n:o 32 siihen luettuna), vastaavan luvun viitenä edellisenä vuotena ollessa: 679 (1951—1952), 872, 778, 1072, 1062.

Painettavina ovat T. H. Järven ja Göran Bergmanin kaksi teosta, minkä lisäksi 4 kirjoitusta (Paul Olofsson, Th. H. Clayhills, Leo Björkman, Alvar Palmgren) on jätetty painettavaksi.

Apurahoiksi Seuralla on ensi kesää varten käytettävänä 47.000 mk seuraavien rahastojen korkovaroja: kasvi- ja eläintiedettä varten (Palménin, Sundströmin ja Palmgrenin rahastoista) 30.200 mk, kasvitiedettä varten (Norrlinin ja Hanna Langin rahastoista) 3.900 mk; hyönteistiedettä varten (Poppiuksen ja Siltalan rahastoista) 5.600 mk; etupäässä lintutiedettä varten (Finnilän rahastosta) 3.600 mk; retkeilyjä varten (kaatuneiden rahastosta) 4.100 mk. Hallituksen ehdotuksesta Seura on 6. 4. jättänyt koko summan Hallituksen käytettäväksi retkeilyjä varten, lähinnä Porkkalassa suoritettavaan työhön, jonka tukeminen tulevana toimintavuotena voi olla tarpeellista.

Hallitus on vuoden kuluessa kokoontunut 6 kertaa: 28. 9., 11. 12. 1956, 2. ja 8. 4., 3. ja 9. 5. 1957.

Sen neuvottelut ja toimenpiteet ovat koskeneet, paitsi taloudellisia kysymyksiä ja painatustoimintaa, etupäässä Seuran tehtäviä ja yleistä toimintaa sekä tämän turvaamista. Seuraavat Hallituksen tai Seuran toimeenpiteet mainittakoon tässä:

I. Kuten vuosikertomuksesta 1955—1956 (s. 205 sekä Liite I, A—D) ilmenee, sai Seura 12. 10. 1955 tehdyn anomuksen jälkeen ja jätettyään 15. 1. 1956 tarkemman työsuunnitelman, vastaanottaa 150.000 mk suuruisen ylimääräisen määrärahan Porkkalan alueella vuokrausaikana kasvi- ja eläinkunnassa tapahtuneiden muutosten tutkimista varten. Tutkimuksia lähemmin suunnittelemaan asetettiin lautakunta, jonka jäseneksi valittiin dosentit Lars von Haartman ja Göran Bergman sekä fil. lis. Lars Fagerström. Hallitus on 8. 3. Opetusministeriölle jättänyt selonteon suoritetuista tutkimuksista; sen on laatinut dosentti Bergman, joka ensisijaisesti on myötävaikuttanut työsuunnitelman laatimiseen ja toteuttamiseen. Selonteko luettiin Seuran huhtikuun kokouksessa. — Liite I.

Painettavaksi jätettiin 18. 4. Porkkalan alueen inventoinnin ensimmäisenä tuloksena kirjoitus: Göran Bergman: Das Porkalagebiet als biologisches Experimentalfeld. — Über die Veränderungen der Säugetier- und Vogelfauna des Gebietes während seiner Verpachtung an die Sowjetunion nebst biologischen Beobachtungen nach der Wiedervereinigung.

II. Ramsholmenin tunnettuun luonnonsuojelualueeseen lähellä Maarianhaminaa kohdistui viime keväänä »Ilmailutoimiston» (Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö) suunnitteleman paljaaksihakkuun uhka. Hakkuusta

Typis expr. 6. 5. 1958

olisi ollut seurauksena alueella nyt vallitsevan rehevän ja erikoislaatuisen kasvillisuuden tuhoutuminen. Asiaa Ahvenanmaan Maakuntahallituksessa käsiteltäessä päätti tämä 16. 5. pyytää Seuralta lausuntoa. Tämä lausunto annettiin saman kuun 24 p:nä; sen olivat allekirjoittaneet puheenjohtaja ja, sihteerin poissaollessa vt. sihteeriksi kutsuttuna, kirjastonhoitaja Hans Luther. — Liite II.

III. Lehtori Börje Olsoni on viime tammikuussa kolmessa kirjelmässä pyytänyt Seuran lausuntoa Porvoon Kaupunginhallituksen tienrakennussuunnitelmien johdosta, jotka uhkasivat hävittää Ruskiksen luonnonsuojelualueen. Lausunto annettiin 15. 1. Se esitettiin Seuralle 2. 2. Seura päätti tällöin merkitä pöytäkirjaan kunnioittavansa lehtori Olsonin luonnonsuojeluaatteelle antama laajakatseista tukea ja hänen toimintaansa sen edistämiseksi. Lehtori Olsonin 21. 1. tekemän ilmoituksen mukaan ko. tienrakentamissuunnitelmat ovat saaneet raueta. — Liite III.

IV. Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistys on kirjelmässä 22. 11. pyytänyt Seuran lausuntoa Kuopion museon laajentamishankkeiden johdosta. Hallitus on lausunnossa 11. 12. lämpimästi arvostanut Yhdistyksen toimintaa ja pyrintöjä sekä museon asemaa ja merkitystä maamme huomattavimpana biologisena maaseutumuseona. — Liite IV.

V. Herra Christer Krokfors (Kruunupyystä) on kirjelmässä 28. 8. 1956 Seuralle ehdottanut toimenpiteisiin ryhtymistä sellaisen yhdistyksen perustamiseksi, joka vastaisi »Sveriges fältbiologiska ungdomsklubb» nimistä yhdistystä. Kysymystä valmistelemaan asetti Hallitus kokouksessaan 28. 9. lautakunnan, prof. Håkan Lindberg puheenjohtajana sekä prof. I. Hustich ja dosentit Göran Bergman ja Hans Luther jäseninä. Hallitus päätti 11. 12. lausua varauksettomasti arvostavansa herra Krokforsin tekemää aloitetta. Sen toteuttaminen näyttäisi olevan omiaan edistämään biologipolven jälkikasvua. Käytettävissä olevan työvoiman riittämättömyyden takia ja tarpeellisen taloudellisen tuen puuttuessa Hallitus ei kuitenkaan katsonut voivansa ryhtyä toimenpiteisiin po. kenttäbiologisen nuorisokerhon perustamiseksi. Mutta Hallitus oli valmis voimiensa mukaan tukemaan mahdollisia tulevia toimenpiteitä ehdotuksen hengessä. Siinä mielessä Hallitus antoi prof. Lindbergin lautakunnalle toimeksi tutkia Svenska Naturvetarklubbenin tai mahdollisesti ehkä muiden järjestöjen mahdollisuuksia ryhtyä tämänkaltaisiin toimenpiteisiin, sekä mahdollisuuksia yhden tai useamman retkeilyn järjestämiseksi ensi kesänä. Kirjelmässä 2. 3. prof. Lindberg ilmoittaa Svenska Naturvetarklubbenin päättäneen »mahdollisuuksiensa mukaan yrittää edistää harrastusta kenttäbiologisiin tutkimuksiin oppikoulunuorison piirissä ja samalla selvittää, miten kenttäbiologinen nuorisokerho sopivasti olisi perustettava». Ensimmäisenä toimenpiteenään kerho on päättänyt suoda joillekin Pohjanmaan ruotsinkielisten oppikoulujen oppilaille tilaisuuden osallistua kerhon

järjestämään retkeilyyn Vaasan saaristoon. Tällaista retkeilyä varten Svenska Naturvetarklubben on saanut avustusta Nordenskiöld-samfundetilta.

Katsoen Svenska Naturvetarklubbenin myönteiseen asennoitumiseen Seuran aloitteeseen katsoo Hallitus samoin kuin sen asettama lautakunta tehneensä voitavansa tässä asiassa, mutta selittää olevansa vastedes tarvittaessa valmis mahdollisuuksiensa mukaan tukemaan herra Krokforsin aloitetta sekä siihen liittyviä toimenpiteitä.

VI. Hallitus on 11. 12. päättänyt myöntää prof. M. J. Kotilaiselle 75.000 mk assistentin palkkaamista varten ajaksi marraskuu 1956—tammikuu 1957 nyt koossa olevan Kainuun kasvistoa koskevan aineiston muokkaamista varten. Tämä muokkaus sisältyy Seuran prof. Kotilaiselle antamaan tehtävään toimittaa opett. O. Kyyhkysen ko. muistiinpanot otsikolla: »Kainuun putkilokasvisto. Tähänastiset tiedot koonnut O. Kyyhkynen». Katso vuosikertomusta 1955—1956.

VII. Hallitus on 11. 12. ja 2. 4. päättänyt suurentaa Seuran kaikkien julkaisusarjojen painokset 100:lla kappaleella:

Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica 1200:sta 1300:aan.
Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 1000—1100.
Acta Botanica Fennica 1100—1200.
Acta Zoologica Fennica 1100—1200.

VIII. Hallitus on puheenjohtajan aloitteesta 11. 12. päättänyt arkistoa varten sidottaa Seuran kaikkien julkaisujen normaalisarjan. Sarjan, samoin kuin arkiston muutenkin, on oltava sihteerin hoidon ja valvonnan alainen. Lainoja tästä normaalisarjasta ei missään tapauksessa ole sallittava.

IX. Hallitus on 11. 12. kehoittanut kirjastonhoitajaa harkintansa mukaan jakamaan sopivan määrän *Catalogus coleopterorum*-teoksen kappaleita, joista vielä on Seuran varastossa 450. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli edistää teoksen leviämistä niin kauan kuin sen sisältämät tiedot kovakuoriaisten levinneisyydestä Pohjolassa vielä ovat ajankohtaisia.

X. Memoranda-sarjan 31. niteen Seura on 4. 12. 1954 tekemänsä päätöksensä mukaisesti omistanut johtaja Eino Arolle, joka vuodesta 1925 asti Oy Tilgmann Ab:n puolesta on johtanut Seuran painatustoimintaa. Nide ojennettiin johtaja Arolle juhlatilaisuudessa 19 jouluk. toiminimi Tilgmannin huoneistossa, jossa Seuraa edustivat puheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja kirjastonhoitaja sekä professorit Alex. Luther ja Ernst Häyrén. Yhtiön puolesta osallistuivat toimitusjohtaja Olli Ylikangas, johtaja L. Liljelund, teknillinen johtaja, insinööri Carl I. Bråkenhjelm, kirjapainon isännöitsijä Aleksi Ivalo sekä kirjapainonfaktori Karl Nyberg sekä johtaja Aron poika dipl.ins. Jorma Aro. Seuran kunnioittavat kiitokset johtaja Arolle esitti sen puheenjohtaja samalla kiittäen toiminimi Tilgmannia Seuran osaksi tulleesta suo-

peudesta ja tuesta. Toiminimi Tilgmannin puolesta puhui toimitusjohtaja Olli Ylikangas ilmituoden yhtiön Seuraa kohtaan tunteman arvonannon. — Liite V.

XI. Svenska Botaniska Föreningen kokoontui 50-vuotispäivänään 16. 2. 1957 juhlakokoukseen, johon Seuramme oli saanut kutsun. Seuramme vanhin kunniajäsen, prof. Robert Fries esitti Seuran puolesta adressin. — Liite VI.

XII. Seuran 13. 5. 1921 omaksumien ja 13. 5. 1927 tarkistettujen sääntöjen 11. § määrää, että Hallituksen on tarkastettava Seuralle jätetyt käsikirjoitukset ja päätettävä niiden julkaisemisesta sekä yleensäkin Seuran julkaisutoiminnasta. 19. 11. 1921 tehdyn päätöksen mukaisesti olisi jokaista Acta Societatis-sarjan julkaisua varten valittava erityinen toimittaja. Vastedes ei Hallitus enää kokonaisuudessaan tarkastaisi sille jätettyjä käsikirjoituksia, vaan tämän tekisi sen puolesta kaksi varta vasten valittua tarkastajaa. Tätä määräystä on automaattisesti sovellettu sarjoihin Acta Botanica Fennica ja Acta Zoologica Fennica, mutta ei Meddelanden-sarjaan eikä sitä v:sta 1925 seuranneeseen Memoranda-sarjaan, jota varten erityinen toimittaja (yksittäistapauksissa kaksi) on nimetty. 19. 4. 1939 tehdyn päätöksen mukaisesti on toimittaja ollut ainoana tarkastajana ollessaan siihen asiallisesti pätevä (Memoranda 15, s. 254). Tämän päätöksen tarkoituksena oli osittain tehdä tarkastus joustavammaksi ja vähemmän aikaa vieväksi, osittain taas tehdä tarkastus ja siihen liittyvä vastuu henkilökohtaisemmaksi.

Hallitus on 11. 12. todennut, että toimittajan on teosta tarkastaessaan tietysti myös harkittava, paljonko kuvia, karttoja, taulukkoja, kasvupaikkakuvauksia yms. aineistoa on katsottava tarpeelliseksi. Seuran ja asianomaisen tekijän etu vaatii, että Seuralle jätetyt käsikirjoitukset mahdollisimman pian tulevat painetuksi. Vastuu siitä, että näin tapahtuu, kuuluu puheenjohtajalle ja toimittajalle yhteisesti, jolloin toimittajan asiana lähinnä on seurata painatusta ja tällöin valvoa Seuran etuja, niin että mahdollisuuksien mukaan vältytään pysähdyksistä ja muista viivytyksistä.

XIII. Hallitus on 11. 12., vahvistaen samanlaisen päätöksensä jouluk. 10 p:ltä 1942, päättänyt, että se osa käsikirjoitustenvastaisten korjausten hinnasta, joka ylittää 5 % Seuran normaalipainoksen painatuskustannuksista — kuvalaatat, kartat yms. poisluettuina — on tekijän maksettava. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon teosten painatukseen liittyvät suuremmat tai pienemmät teknilliset vaikeudet. Hallitus oli 10. 12. 1942 »määrännyt tekijöitten osuuden painatustöitten korjauskustannuksista 50 %:ksi» (kts. vuosikertomusta 1942—1943, Memoranda 19, s. 264).

XIV. Dos. Hans Luther on 11. 12. Hallitukselle ehdottanut toimenpiteisiin ryhtymistä Seuran uuden jäsenluettelon aikaansaamiseksi. Edellinen luettelo (Memoranda 15, 1939—1940) on 31 p:ltä jouluk. 1939. Hallitus hyväksyi kiitollisena dos. Lutherin tarjouksen huolehtia tällaisen luettelon laatimisesta ja painattamisesta Memoranda-sarjan ensi niteessä.

XV. Hallitus on 2. 4. myöntänyt 3.000 mk avustuksena Seuran 7. 7. 1939 edesmenneen jäsenen, lehtori SUNE SAMUEL (SAMULI) SALMENLINNAN nimen hakkauttamiseen siihen hautakiveen, jonka alla lehtori Salmenlinna ja hänen isänsä, kirkkoherra SAMUEL BRYNOLF FREDRIKSSON lepäävät.

XVI. Hallituksen esityksestä Seura on 6. 4. uusinut dos. HANS LUTHERin nimityksen Seuran edustajaksi Luonnonsuojeluyhdistyksen hallituksessa.

XVII. Hallitus on 11. 12. päättänyt palovakuuttaa Seuran kirjaston ja kirjavaraston 20.000.000 markasta.

XVIII. Prof. HAKAN LINDBERG on kirjelmässä 11. 12. kiinnittänyt Hallituksen huomiota siihen valitettavaan tosiseikkaan, että Seuran rahastot ovat käyneet aivan riittämättömiksi sen laajuiseen retkeilytoimintaan, kuin Seura aikaisemmin on harjoittanut. Seuraukset tästä ovat ilmeiset. Useat eliömaantieteellisesti tärkeät alueet ovat jääneet tutkimatta ja ainesten saanti museoihin on tyrehtynyt. Tähän viitaten prof. Lindberg ehdotti, että Hallitus tutkisi mahdollisuuksia laajennettuun retkeilytoimintaan. Tällöin olisi ensi sijassa kiinnitettävä huomiota suhteellisen huonosti tunnettuihin tai jossakin suhteessa erityisen merkittäviin alueisiin.

Prof. Lindbergin esitys liittyy elimellisesti prof. PONTUS PALMGRENin 7. 3. 1947 tekemään samanlaiseen aloitteeseen.

Seuran retkeilytoiminta on kärsinyt taloudellisen tuen riittämättömyydestä. Samaan suuntaan on vaikuttanut se, että vapaussodan jälkeisten sukupolvien toimeentulo-, koulutus- ja toimintamahdollisuudet ovat olleet taloudellisesti hyvin rajoitetut. Tieteelliset seurat eivät missään tapauksessa ole tästä vastuussa eikä niillä ole sananvaltaa tässä asiassa. Tämä todettakoon vain tutkimuksemme nykyisen tilanteen valaisemiseksi. Tästä meidän on lähdettävä pyrkiessämme eteenpäin. Hallituksen ja Seuran jäsenten tehtävänä tänään alkavana toimintavuonna on oleva uusien mahdollisuuksien löytäminen Seuran perinteelliselle retkeilytoiminnalle.

XIX. Hallituksen kokouksessa 9. 12. puheenjohtaja esitti pohdittavaksi sen seikan, että monet maassamme suoritetut tieteelliset tutkimukset julkaistaan ulkomaalaisissa tai yhteispohjoismaisissa aikakauskirjasarjoissa. Tällainen menettely voi olla enemmän tai vähemmän perusteltu ja se voi ehkä myös olla maallemme eduksi. Ko. tutkimuksen tekijälle se voi olla hyvinkin edullinen. Mutta on huomattava, että asia isänmaallisesta näkökulmasta tarkasteltuna on kyseenalainen. Myös yhteispohjoismaiset sarjat esiintyvät luonnollisesti ulkomaalaisina. Joka tapauksessa julkaisutoiminta ulkolaisissa sarjoissa heikentää tieteellisten sarjojemme asemaa maamme tieteen ja kulttuurin kuvastimina. Asiasta alustavasti Hallituksesta keskusteltaessa esitettiin näkökohtia sekä ulkolaisissa sarjoissa julkaisemisen puolesta että sitä vastaan. Kuitenkin useimmissa puheenvuoroissa myönnettiin, että kysymys ansainnee lähempää selvitystä.

Kalenterivuoden 1956 *valtionavustus* on ollut: 1) Valtion määräraha 750.000 mk (kuten v. 1955), 2) Raha-arpajaisten voittovaroista 1.550.000 mk (kuten v. 1955), 3) lisämääräraha 1.000.000 mk (jouluk. 1956). Seura voi siis todeta valtionvaroja annetun avustuksena kalenterivuotena 1956 3.300.000 mk. Valtionavustus kalenterivuotta 1957 varten on 750.000 mk ja raha-arpajaisten voittovaroista 1.700.000 mk, yhteensä 2.450.000 mk.

Kirjanpito osoitti rahastonhoitajan ilmoituksen mukaan vuosien 1956 ja 1957 vaihteessa velkaa 252.234 mk. Vastaava tilanne vuoden vaihteessa 1955—1956 oli: velkaa Oy Tilgmann Ab:lle 553.543 mk ja saldo 1.883 mk. — Liite VII.

Tyydytykseni on suuri voidessani tänään todeta, että Seura rahastonhoitajansa ilmoituksen mukaan alkaa uuden toimintavuotensa taloustilanteen ollessa täydessä tasapainossa.

Kirjastonhoitajan vuosikertomuksesta ilmenee, että kirjasto on kasvanut 4.119 niteellä (= 21.6 hyllymetriä), vastaten 2.777 nidettä edellisenä toimintavuotena.

Kirjastonhoitaja on ilmoituksensa mukaan vuoden aikana juoksevien asioiden hoidon ohella inventoinut Seuran omien julkaisujen varaston sekä tämän lisäksi ryhtynyt laajaan Seuran ulkolaisten vaihtoyhteyksien tarkistukseen ja samalla Seuran kirjaston vanhojen ja uusien aukkojen täyttämiseen. — Liite VIII.

Hallitukseen ovat kuuluneet: puheenjohtaja täysinpalvellut professori Alvar Palmgren, varapuheenjohtaja dosentti Lars von Haartman, sihteeri dosentti Kai Otto Donner, rahastonhoitaja johtaja Sten Stockmann, kirjastonhoitaja dosentti Hans Luther, sekä muina jäseninä prof. Ilmari Hustich, prof. Runar Collander, prof. Alexander Luther, prof. Pontus Palmgren, prof. Ernst Häyrén ja varajäseninä ylim. prof. Håkan Lindberg ja dos. Göran Bergman.

Kasvitieteellisten kokoelmien intendenttinä on ollut kustos fil. toht. Gunnar Marklund, yleisten eläintieteellisten kokoelmien intendenttinä kustos, dos. Olavi Kalela, sekä hyönteistieteellisten ent. kustos prof. Richard Frey.

Tieteellisten seurojen valtuuskunnassa Seuraa edustaa prof. Pontus Palmgren varamiehenään prof. Runar Collander.

Memoranda-sarjaa toimittaa maist. Holger Ahlqvist.

Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica sarjan julkaisu 71, 4 on dosenttien Lars von Haartmanin ja Kai Otto Donnerin, 73 prof. Ernst Häyrénin ja dosentti Kai Otto Donnerin, 74, 1 toht. Gunnar Marklundin ja 74, 2 prof. Alex. Lutherin toimittama.

Acta Botanica Fennican niteen 56 ovat toimittaneet dosentit Lars von Haartman ja Kai Otto Donner, niteen 57 toht. Gunnar Marklund.

Acta Zoologica Fennican niteet 91 ja 92 on prof. Alex. Luther toimittanut, niteen 93 dosentti Göran Bergman.

Kotimaisiksi jäseniksi on valittu fil.maist. Jouko Salonen (10. 10), opettaja Fjalar Rosengren, yliopp. Julius Lassig ja herra Viking Nyström (1. 12.), maanvilj. Paul Olofsson (Vårdöstä), maat. metsät. tri Gustaf Sirén, yliopp. Marita Grandell ja Åke Niemi (2. 2.), fil. maist. Pentti Sakari Sorsa (2. 3.), fil. maist. Lars-Henrik Nyberg ja Karl Rainer Elias Rosengren (6. 4.), fil. kand. Gunnel Carlberg, fil. kand., rouva Else Husman, yliopp. Ritva Johansson ja yliopp. Gunnar Weckström (4. 5.).

Seura on vuoden kuluessa vastaanottanut Verband Deutscher Biologen nimisen yhtymän kutsun kansainväliseen biologiseen konferenssiin Münchenissä 1957.

17. 2. täytti Seuran kunniajäsen, prof. Alexander Luther 80 vuotta. 31. 3. saavutti sen kunniajäsen, prof. T. H. Järvi saman korkean iän. Professorit Luther ja Järvi ovat monipuolisesti ja uskollisesti palvelleet tätä seuraa ja suuriarvoisella tavalla sitä tukeneet. Se merkittäköön tässäkin kohdassa kiitollisuudella.

Prof. Ernst Häyrén on heikentyneeseen terveyteensä viitaten pyytänyt, ettei häntä enää valittaisi Hallituksen jäseneksi. Prof. Häyrén on toiminut sen jäsenenä v:sta 1944. Hän on ollut vt. sihteerinä 1910—1911. Hän on toimittanut kymmenkunta Meddelanden-sarjan vuosikertaa ja parisenkymmentä Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica ja Acta Botanica Fennica sarjoihin sisältyvää teosta. Laajan kasvitieteellisen tietämyksen omaavana on prof. Häyrén arvokkaalla tavalla tukenut Seuraa.

Prof. Richard Frey on anonut vapautusta hyönteistieteellisten kokoelmien intendentin toimestaan. Intendenttinä on prof. Frey osallistunut Hallituksen toimintaan v:sta 1919, siis 38 vuoden ajan. Tieteellisesti ja yleissivistyksellisesti huomattavan persoonallisuutensa ja varman oikeustajuntansa ansiosta prof. Frey on ollut voimakas, rakentava tekijä Hallituksessa.

Johtaja Eino Aro on 11. 4. eläkkeelle siirtyessään luopunut toimestaan Oy Tilgmann Ab:ssa. Tämä on Seuralle raskas menetys. Sen Seura ja monet sen yksityiset jäsenet vielä kauan tulevat tuntemaan.

Tällä seuralla, kuten tieteellisillä seuroilla yleensä, on kaksi päätehtävää. Sen ensimmäinen ja samalla perusluontoinen tehtävä on tehdä jäsenilleen ja mikäli mahdollista myös sen ulkopuolella oleville tieteenharjoittajille mahdolliseksi saattaa tieteellisen työnsä tulokset julkisuuteen. Seura on siis ensi sijassa kustannuslaitos. Koska Seura ei ole perustettu lahjoitusvaroilla eikä myöhemminkään ole voinut turvautua sanottaviin lahjoituksiin, perustuu tämä kustannustoiminta lähinnä niihin varoihin, jotka valtio asettaa sen käy-

tettäväksi. Näiden suuruus riippuu Seuran tieteellisen tuotannon laadusta ja laajuudesta sekä siitä luottamuksesta, minkä Seura on saavuttanut valtiovallan ja sen neuvoa-antavien elinten piirissä. Tieteellisen seuran mittana on sen toiminta kansallisen ja kansainvälisen tieteen hyväksi ja täten myös sen osuus työssä oman maan kulttuurimaineen ylläpitämiseksi.

Tieteellisen seuran julkaisut, sen tieteelliset sarjat ja sen itsenäiset teokset, eivät ole ainoastaan henkisiä arvoja maan kulttuurin rakentamisessa, vaan tämän ohella myös hyvin huomattavia taloudellisia arvoja. Vaihtokohteina ne tarjoavat perustan seuran kirjastolle. Tieteellisten seurojen tässä talossa säilytetyn yhteisen kirjaston rahallinen arvo on hyvin huomattava. Se vastaa hyvin niitä määrärahoja, jotka Valtio on asettanut tieteellisten seurojen käytettäviksi, lähinnä niiden julkaisutoimintaa varten, ja joihin kirjaston kasvu perustuu. On lisäksi huomattava, että tämä julkaisutoiminta vain osaksi perustuu valtion taloudelliseen tukeen. Se rakentuu ensi sijassa sille työlle, jonka teosten kirjoittajat ovat uhranneet niiden laatimiseen. Nyt tulenkin seurojen toiseen päätehtävään, kirjastoon.

On huomattava, että tieteellisten seurain kirjasto pääosaltaan käsittää julkaisuja, joita ei ole Helsingin Yliopiston eikä muidenkaan korkeakoulujen kirjastoissa. Näin ollen se mainittujen kirjastojen rinnalla muodostaa edellytyksen tieteelliselle tutkimukselle ja korkeammalle opetukselle maassamme. Se on jo aikoja sitten kasvanut niin suureksi, että sen hoito ja kartuttaminen vaativat suuria varoja. Tieteellisten seurain kirjaston vuoden 1958 menoarvioehdotus ylittää 19.000.000 mk.

Suurten kirjastojen kehittämiseksi ei yleinen kirjastonpätevyys enää riitä; sen lisäksi tarvitaan erikoistietoja ja ko. tieteenalojen sekä kirjallisuuden että ympäri maailmaa sijaitsevien tutkimuslaitosten tuntemista. Tieteellisille seuroille on sen tähden tärkeätä, että niiden omat kirjastonhoitajat pystyvät tukemaan yhteisen kirjaston henkilökuntaa. Tällainen tuki edellyttää kuitenkin tieteellisen asiantuntemuksen lisäksi pätevyyttä itse kirjastonhoitoalalla, joka on kehittynyt itsenäiseksi tieteelliseksi työskentelyalaksi. Seuramme voi mielihyvin todeta, että sen kirjasto on nyt, kuten on jo kauan ollut, kokeneen ja työlleen antautuneen johdon käsissä.

Äsken esitetyn tarkoituksena on ollut valaista tieteellisten seurojen pääasiallisia päämääriä. Niiden määrittely ei näytä vaikealta. Sen perustan rakentaminen, josta käsin ne voidaan toteuttaa, on sitä vaikeampi. Tässä on lähinnä kysymys taloudellisista ja hallinnollisista toimenpiteistä. Tieteellisten seurojen taloudellinen perusta on, ainakin suurin piirtein, heikko. Valtion myöntämät määrärahat ovat riittämättömät ja pysynevät toistaiseksi sellaisina. Jokavuotinen vajaus Seuramme taloudessa ei pitkiin aikoihin — yksittäisiä poikkeuksia lukuunottamatta — ole ollut vältettävissä. Julkaistaviksi jätettyjen käsikirjoitusten arvioidut painatuskustannukset ovat yleensä ylittäneet käy-

tettävissä olevat rahavarat, mutta käsikirjoitusten nopea painatus on voinut näyttää tieteen kannalta tärkeältä ja on joka tapauksessa ollut asianomaisen tekijän kannalta erittäin suotavaa. Hallitus on näin ollen usein joutunut pohtimaan kysymystä, miten suuri kuluvan vuoden vajaus voisi olla perusteltavissa tai puolustettavissa. Julkaistavaksi jätettyjen käsikirjoitusten laatu ja arvo ei tällöin voi olla yksin ratkaiseva. Uusi toimintavuosi on tulossa ja sen mukana uusia käsikirjoituksia ja niiden aiheuttamia taloudellisia vaatimuksia. Joudutaan sen kysymyksen eteen, millaisiksi rahatilanne ja painatuskustannukset lähiaikoina kehittyvät. Jos painatuskustannusten nousu on odotettavissa, voi ehkä olla paikallaan antaa painatustoiminnan jatkua ilman viivytystä. On kuitenkin otettava huomioon, että seuraavan vuoden ja sen aikana valmistuvien tutkimusten mahdollisuudet tällöin vastaavassa määrin heikkenevät. Hallituksen joutuessa ratkaisemaan kantansa tällaisissa vaikeissa kysymyksissä, kuten usein on tapahtunut, on sille ollut erittäin turvallista saada kuulla taloudellisiin asioihin perehtyneen rahastonhoitajansa näkemyksiä. Seuran on syytä kiitollisin mielin todeta, että sillä kolmen viimeksikuluneen, taloudellisesti hyvin vaikean vuosikymmenen ajan on rahastonhoitajana ollut todellisia asiantuntijoita talouselämän alalla. Seuran on myös syytä todeta, että se Opetusministeriön ja sen neuvontaelinten taholta on saanut osakseen suopeutta ja luottamusta.

Nyt sanotulla olen halunnut määritellä tieteellisten seurojen tärkeimpiä päämääriä ja niiden toteuttamisen edellytyksiä. Tieteellinen seura ei kuitenkaan olemukseltaan suinkaan ole rajoittunut joihinkin päätehtäviin. Elävä ja elävöittävä ympäristö vaikuttaa jokaiseen kulttuurityöhön edistävästi ja elvyttävästi. Sitä todistavat kaikkina aikoina johtavien aatevirtausten synty ja kasvu. Tieteellisen ympäristön luominen on oppineiden seurojen tehtävä. Juuri tietoisuus tästä — ja sen rinnalla innoittava näkemys kansallismuseosta — johtivat kai 136 vuotta sitten Seuramme perustamiseen. Tieteellisen aatepiirin luovat lähinnä herättävät ja valaisevat esitelmät, tieteelliset virikkeet ja aloitteet, jotka kiihoittavat rakentavaan työhön, kaikki tämä lähinnä yhteisten kokousten puitteissa. Vastuu tällaisen aatepiirin luomisesta ja kehittämisestä on seuran kaikkien jäsenten kannettava, mutta tietysti lähinnä siihen kuuluvien ammattibiologien ja aktiivisten harrastajien. Jokainen kulttuuripiiri, olipa se millainen tahansa, on voimakkaasti tunnepohjainen. Sitä kannattaa jo sellainen näennäisesti epäoleellinen mutta ihmisluontoon ilmeisesti syvästi juurtunut tunne kuin on yhteisten päämäärien ja ihanteiden ympärille kokoontuneessa lukuisassa joukossa koettu mielen kohoaminen.

Aivan erikoinen ja jo nyt kiireellinen tulevan 14 vuoden tehtävä on tässä mainittava. Marraskuun 1 p:nä 1971 on Seura toiminut 150 vuotta.

Seura perustettiin marraskuun 1 p:nä 1821 Seurana pro Fauna et Flora Fennica. Juufi tämän nimen sisältö antoi aloitteelle pontta. Sydämeen käy-

vässä puheessaan Seuran 100-vuotispäivänä marraskuun 1 p:nä 1921 prof. Fredr. Elfving loihti kuulijakuntansa eteen kuvan nuorista ylioppilaista kokoontuneina yksinkertaiseen opiskeluhuoneeseen Turussa: »He olivat liian innostuneet voidakseen mennä kotiin, heidän mielessään liikkui se, mistä aikaisemmin iltapäivällä oli keskusteltu. Ajatus suomalaisen eläin- ja kasvitieteellisen yhdistyksen perustamisesta oli jonkin aikaa ollut ilmassa. Nyt oli professori Sahlberg puuttunut asiaan, hän oli kutsunut heidät kotiinsa, oli päätetty perustaa tuollainen yhdistys. — Aika oli sekava. Maa oli äsken temmattu irti Ruotsin vallasta, jonka varassa oli eletty monta vuosisataa. Nyt oli turvauduttava vanhaan periviholliseen, ryssään. Kaikki oli niin outoa, ei ollut mitään mihin turvata, ja tulevaisuus oli kokonaan hämärän peitossa. Mutta tuo ajatus uuden kotimaisen museon luomisesta, se antoi heille tulevaisuudentehtävän. Museo toisenlainen kuin Akatemian, jalopeuroineen ja papukaijoineen, museo, johon kaikki Suomen eläimet ja kasvit talletettaisiin. Heidän oli ponnistettava kaikki voimansa ja pian tuo museo oli oleva valmis. Savuisessa pienessä opiskelukamarissa yhden ainoan talikynttilän valossa nuoret ylioppilaat rakensivat mitä ihanimpia pilvilinnoja.»

Vuosikokouksessaan 13 p:nä toukokuuta 1921 Seura puheenjohtajansa ja sihteerinsä ehdotuksesta päätti merkitä pöytäkirjaansa: »Kokoontuneena viimeiseen vuosikokoukseensa ennen 100-vuotispäivää; antaen kunnioittavan tunnustuksensa kuluneen vuosisadan työlle ja menneen ajan tieteellisille pyrkimyksille ja saavutuksille; järkähtämättömästi pitäen kiinni entisestä päämäärästään, mutta perinnäistapojensa mukaisesti velvoitettuna suuntaamaan katseensa eteenpäin pyrkimällä seuraamaan kehityksen kulkua; päättää Societas pro Fauna et Flora Fennica vastaisuudessa tahtovansa olla seura Isänmaan eläin- ja kasvitieteellistä tutkimusta varten tämän sanan koko laajuudessa.»

Seura perustettiin suomalaisen kansallismuseon merkeissä. Sen aikaansaamiseksi Seura on tehnyt paljon ansiokasta työtä. Seuran kokoelmat siirtyivät vuosikokouksen 30. 5. 1857 tekemän ehdotuksen mukaisesti Yliopiston haltuun, joka otti vastatakseen niiden hoidosta. Hahmoitellusta kansallismuseosta tuli Yliopiston eläin- ja kasvitieteellisten museoiden osia. Kokoelmien kartuttamiseksi ovat maamme biologit sitten yhteisvoimin työskennelleet 100 vuotta. Eräs tärkeä näihin museoihin liittyvä tehtävä on kuitenkin yhä Seuraa välittömästi velvoittavana jäljellä: Suomen kasvi- ja eläinmaailman luetteloiminen ja mahdollisimman monipuolinen selvittely. Siis maamme floora- ja faunateosten aikaansaaminen. Tällaisten Flora Fennica ja Fauna Fennica sarjojen esikoisia ovat V. F. Brotherus: Die Laubmoose Fennoscandias (Flora Fennica I) sekä Edw. Wainio: Lichenographia Fennica (valmistettu 12. 12. 1917 tehdyn aloitteen perusteella). Henkilökohtaisesta aloitteesta lähtenyt ja Fauna Fennica sarjan ulkopuolella myöhemmin ilmestynyt on Die Spinnen-

fauna Finnlands [und Ostfennoskandiens] (osa I v:lta 1939). Uusia aloitteita tehtiin ja työn yleisiä suuntaviivoja pohdittiin 1940-luvun alussa 125-vuotispäivän 1. 11. 1946 juhlistamiseksi uusilla floora- ja fauna-teoksilla. Sodat ja ja pulakaudet estivät hankkeen toteuttamisen. Kysymys on 125-vuotispäivän jälkeen toistamiseen esitetty Seuralle ja sen Hallitukselle, joskin — Fauna Fennicaa I ja II lukuunottamatta — tuloksetta. Maamme vaikea taloudellinen asema, useimpien tutkijain taloudellinen ahdinkotila, tutkimus- ja matka-apurahojen niukkuus ovat ainakin myötävaikuttaneet tähän. Vain hieman yli 14 vuotta, liian lyhyt valmisteluaika, on enää jäljellä Seuran 150-vuotispäivään. Olkoon Seuran suotu viettää tämä velvoittavien muistojen päivä ei vain Suomen eläin- ja kasvitieteellisen tutkimuksen merkeissä, vaan myös juuri Fauna ja Flora Fennican innoittavien syntysanojen merkeissä.

Lopetan vuosikertomukseni samoin sanoin kuin ensimmäisen vuosikertomukseni tänä päivänä 36 vuotta sitten: »Suotakoon tälle seuralle työnrauhaa, kasvakoon sen jäsenissä voimakas isänmaallinen työnvelvollisuus, oman rajoituksen nöyrä tunnustaminen ja tästä tietoisena tieteellisesti, sosiaalisesti ja poliittisesti toisinajattelevien oikeudenmukainen arvioiminen. Suokoon tositieteen pyhyys Seurallemme leimansa.»

Kunnioitamme tänään seuraavien vainajien muistoa (Liite IX):

Professori Robert Otto Fredrik Ehrström, synt. 29 maalisk. 1874, Seuran jäsen 1 marrask. 1947, kuollut 30 toukok. 1956.

Raatimies merikapteeni Carl Holmqvist, synt. 2 huhtik. 1887, Seuran jäsen 3 jouluk. 1927, kuollut 16 heinäk. 1956.

Professori fil. toht. Kaarlo Johannes Valle, synt. 29 lokak. 1887, Seuran jäsen 7 toukok. 1910, kuollut 29 syysk. 1956.

Kirjailija fil. toht. Jacob August Tegengren, synt. 28 elok. 1875, Seuran jäsen 3 maalisk. 1906, kuollut 25 marrask. 1956.

Yliopiston entinen ylipuutarhuri taloustirehtööri Karl Edvin Liljeström, synt. 10 maalisk. 1878, Seuran jäsen 6 marrask. 1926, kuollut 30 tammik. 1957.

Edellisen toimintavuoden aikana kuollut:

Professori fil. toht. Frederik Börgesen, synt. 1 tammik. 1886, Seuran kirjeenvaihtajajäsen 13 toukok. 1945, kuollut 22 maalisk. 1956.

Liite I. Opetusministeriölle jätetty selostus Porkkalan-alueen kasvi- ja eläinmaailmassa tapahtuneita muutoksia koskevista tutkimuksista, s. 123.

Liite II A. 22. 5. 1956 Ahvenanmaan Maakuntahallitukselle annettu lausunto Jomalan Ramsholmenin luonnonsuojelualueesta, s. 125.

Liite II B. Professorien Rob. E. Friesin (Tukholmasta) ja Elias Melinin (Uppsalasta) lausunto, s. 127.

Liite III. Porvoon kaupungin luonnonsuojeluasiamiehen, lehtori Börje Olsonin pyynnöstä annettu lausunto 15 p:ltä tammikuuta 1957, s. 127.

Liite IV. Kuopion Luonnon Ystäväin Yhdistyksen pyynnöstä annettu lausunto 11 p:ltä joulukuuta 1956, s. 128.
Liite V. Puheenjohtajan Alvar Palmgrenin Oy Tilgmannin johtokunnan huoneessa 19. 12. 1956 pitämä puhe, s. 129.
Johtaja Olli Ylikankaan Oy. Tilgmannin johtokunnan huoneessa pitämä puhe, s. 130.
Liite VI. Svenska Botaniska Föreningen-seuralle 16. 2. 1957 esitetty adressi, s. 130.
Liite VII. Rahastonhoitajan kertomus, s. 131.
Liite VIII. Kirjastonhoitajan kertomus, s. 133.
Liite IX. Muistopuheet, s. 134.

AUGMENTA MUSEI ZOOLOGICI MUSEIQUE BOTANICI UNIVERSITATIS HELSINGIENSIS

17. 5. 1956—13. 5. 1957

Helsingin Yliopiston Eläinmuseon yleisen osaston kokoelmien kasvu toimintavuonna 1956–1957.

Kustos tri Olavi Kalelan 13.5.1957 laatima kertomus.

Kokoelmat ovat karttuneet 1608 numerolla, mikä määrä jakautuu seuraavasti:

Mammalia	383	numeroa	tai	näytettä	Myriapoda	37	numeroa	tai	näytettä
Aves	142	»	»	»	Arachnoidea	87	»	»	»
Reptilia	12	»	»	»	Crustacea	57	»	»	»
Amphibia	2	»	»	»	Annelida	9	»	»	»
Pisces	181	»	»	»	Scolecida	6	»	»	»
Echinodermata	2	»	»	»	Spongiaria	2	»	»	»
Mollusca	686	»	»	»	Protozoa	2	»	»	»

Faunistisesti tai muuten mielenkiintoisina mainittakoon seuraavat lisät (MHA = Maataloushallituksen luovuttamaa aineistoa):

A v e s : Pica pica (L.): värimuunnos, Orimattila 26.4.1957 (T. Tuiskunen). — *Pinicola enucleator* (L.): 2 kpl. Signilskär 26.10.1956 (P. Linkola). — *Loxia leucoptera bifasciata* Brehm: Helsinki, Toukola 15.10.1956 (V. V. Vaarna). — *Sylvia nisoria* (Bechst.): 2 pesä Tammisaaren mlk. ja Lappohja kes. 1956 (P. Palmgren & L. v. Haartman). — *Picoides tridactylus* (L.): Lohja 24.9.1956 (L. Pohjala); Helsinki 2.10.1956 (J. Paatela); Porvoo 4.11.1956 (R. Smeds); Helsinki, Otaniemi 12.2.1957 (U. Tiirikka); Kemiö n. 17.4.1957 (A. Söderholm). — *Falco rusticolus* L.: Valassaaret 18.3.1957 (K. Nykvist). — *Plautus alle* (L.): Östra Villinge marrask. 1956 (N. Doktar); Suonenjoki 23.11.1956 (U. Puputti).

A m p h i b i a : Rana arvalis Nilss.: Hiittinen, Hamnholmarna 21.6.1950 (P. Suomalainen).

P i s c e s : Petromyzon fluviatilis L. Leppävirta, Unnukkaan laskeva puro 12.1.1957 (H. Rapia). — *Engraulis enchrasicolus* (L.): Hanko 16.7.1956 (H. Lindholm). — *Clupea*

harengus L. (hermafr.): Vaasan saaristo, Nagelfyr 29.6.1929, (MHA). — *Gobio fluviatilis* Flem.: Lavansaari, satama 7.7.1905 (J. A. Sandman, MHA). — *Pelecus cultratus* (L.): Langinkoski, Keisarin satama 10.7.1922 (A. Ulvinen, MHA). — *Cobitis taenia* L. Ruotsinpyhtää, Reimars 20.8.1956 (A. Ekebom). — *Belone acus* Risso (pit. 85 cm): Inkoo 10.7. 1956 (A. Sparman). — *Gadus callarias* L. (»mopsipää»): Porvoon mlk., Svartbäckin selkä 30.9.1956 (E. Klemola ja B. Köresaar). — *Perca fluviatilis* L. (ilman toista vatsaevää): Laukaa, Leppävesi, Ilveslahti 15.7.1956 (E. J. Valovirta). — *Lumpenus lampetraeformis* (Walb.): Vaasa, Gåsgrund 1.2.1957 (U. Granlund). — *Pholis gunellus* (L.): Tammisaaren mlk., Hästö-Busö 1908 (V. Österlund, MHA).; Sipoo, Eestiluoto 28.6.1926 (MHA). — *Gobius microps* Kr.: Raippaluoto 6.7.1933 (E. J. Valovirta) — *Myoxocephalus* (*Cottus*) *quadricornis* (L.): Leppävirta, Sorsavesi 30.10.1953 (D. Niiranen); Saimaa, Lietvesi 17.8. 1956 (A. Rousi & E. O. Vuori); Näsijärvi, Koljonselkä, tammik. 1957 (K. Myllymäki). *Spinachia vulgaris* Flem.: Suursaari kesäk. 1912 (J. A. Sandman, MHA); Pyhtää, Sommarö 28.5.1944 (O. Backman, MHA). — *Pleuronectes platessa* L.: Merentutkimusasema F 57 30.5.1918 (J. A. Sandman, MHA).

Mollusca: Planorbarius corneus (L.): Jyväskylä, Vehkalampi 21.5.1956 (E. J. Valovirta). — *Limax cinereo-niger* Wolf: Pielisjärvi, Savijärvi 17.6.1955 (P. Rajala).

Crustacea: Gammaracanthus loricatus (Sab.) var. *lacustris* G.O.S.: Lammi, Pääjärvi 27.5.1956 (A. Luther). — *Pallasea quadrispinosa* G.O.S.: Juupajoki, Muhuselkä 1—2.7.1926 (E. Muhojärvi); Oulujoki, Lamminaho 14.8.1928 (MHA). — *Pontoporeia affinis* Lindstr.: Juupajoki, Muhuselkä 1—2.7.1926 (E. Muhojärvi). — *Mysis relicta* Lovén: Nastola, Iso-Kukkanen 12.9.1913 (T. H. Järvi, MHA); Karttula, Virmasvesi 27.9.1956 (S. Segerstråle). — *Eriocheir sinensis* M.-Edw.: Helsinki, Lauttasaaren selkä 11.5.1942 (MHA); Kustavi, Kivivesi 20.1.1957 (D. Thomé). *Limnocalanus macrurus* G.O.S.: Karttula, Virmasvesi 27.9.1956 (S. Segerstråle).

Annelida: Fabricia sabella (Ehr.): Tvärminne, Långskär, merestä 23.9.1956 (K. Purasjoki).

Suurehkoja kokoelmia on saatu: 492 molluskinäytettä (Merentutkimuslaitoksen Biologinen Laboratorio), 126 kalaa tai kalanäytettä (Maataloushallitus).

Lahjoituksista museo on kiitollisuuden velassa seuraaville henkilöille ja laitoksille:

Prep. P. Alaja, maist. Gösta Bergman, hra H. Björkman, hra O. Blom, tri T. Brander, hra N. Doktar, diak. E. Edelman, rva E. Engström, hra J. Excell, maist. Lars Grenman, prep. J. Grönvall, rva Lyydia Haaranen, dos. L. v. Haartman, hra Emil Hakulinen, mets.hoit. P. Harve, maist. I. Hovinmaa, hra A. Hänninen, Ivalon Yhteiskoulu, hra A. Jakobsson, hra Robert Jauhiainen, tri O. Kalela, vääp. A. Kallio, hra Jukka Kalervo, hra Raimo Kapanen, hra Tapio Karhu, hra K. Karisalo, tri E. Klemola, koululainen Kaija Klemola, hra K. Kojonen, yo. Terttu Koponen, leht. S. A. Kotilainen, maist. P. Krüger, leht. Martti V. Kurki, hra B. Köresaar, hra Eino Lahti, koulul. Pekka Lehtiö, hra Sulo J. Lehtonen, maist. O. Leivo, Lempäälän piirin nimismies, yo. Pentti Linkola, hra T. Lindberg, hra H. Lindholm, prof. A. Luther, koulul. Tuula Lyyjynen, emäntä E. Lyyrö, konst. A. K. Marjomaa, hra E. Muhojärvi, hra Kalevi Myllymäki, maist. A. Nordman, dos. P. Nuorteva, majakanvart. K. Nykvist, prof. J. Paatela, prof. P. Palmgren, koulul. Jyrki Patomäki, maist. Valto Peiponen, hra Vihtori Peltonen, leht. Leo Pohjala; rva Hjördis Portin, hra Terho Poutanen; hra U. Puputti, maist. P. Rajala, mv. Heimo Rantasuo, rehtori Hannu Rapia, eräpoliisi V. Riihimäki, ins. M. Roos, hra Seppo Rouhe, maist.

A. Rousi, johtaja Rökiär, prep. V. Salkio, prof. R. Smeds, Soinin piirin nimismies, hra A. Sparman, prof. P. Suomalainen, hra Uno Svanlund, hra A. Söderholm, prof. K. Teräsvuori, hra D. Thomé, hra P. Tidström, hra Tarmo Tuiskunen, maist. T. Waaramäki, leht. V. V. Vaarna, tri E. J. Valovirta, hra L. Venetsalo, prep. O. Vesa, maist. Erkki Vilpa, tri P. Voipio, hra E. O. Vuori, prof. I. Välikangas, hra P. Zimmerman (Nairobi), hra A. Åkerblom, nimism. O. Östman.

Samlingarnas tillväxt vid Helsingfors Universitets Zoologiska Museums allmänna avdelning under verksamhetsåret 1956–1957.

Redogörelse avgiven den 13 maj 1957 av kustos
dr Olavi Kalela.

Samlingarna ha ökats med 1608 nummer, enligt nedannämnda specifiering:

Mammalia	383	nummer	eller	prov	Myriapoda	37	nummer	eller	prov
Aves	142	»	»	»	Arachnoidea	87	»	»	»
Reptilia	12	»	»	»	Crustacea	57	»	»	»
Amphibia	2	»	»	»	Annelida	9	»	»	»
Pisces	181	»	»	»	Scolecida	6	»	»	»
Echinodermata	2	»	»	»	Spongiaria	2	»	»	»
Mollusca	686	»	»	»	Protozoa	2	»	»	»

Av nyförvärven förtjäna särskilt nämnas följande (LSM = av Lantbruksstyrelsen överlämnat material):

Aves: Pica pica (L.): färgvarietet, Orimattila 26.4.1957 (T. Tuiskunen). — *Pinicola enucleator* (L.): 2 exx., Signilskär 26.10.1956 (P. Linkola). — *Loxia leucoptera bifasciata* Brehm: Helsingfors, Majstad 15.10. 1956 (V. V. Vaarna). — *Sylvia nisoria* (Bechst): 2 bon, Ekenäs lk och Lappvik somm. 1956 (P. Palmgren & L. v. Haartman). — *Picoides tridactylus* (L.): Lohja 24.9.1956 (L. Pohjala); Helsingfors 2.10.1956 (J. Paatela); Borgå 4.11.1956 (R. Smeds); Helsingfors, Otnäs 12.2.1957 (U. Tiirikka): Kimito n. 17.4.1957 (A. Söderholm). — *Falco rusticolus* (L.): Valsörarna 18.3.1957 (K. Nykvist). — *Plautus alle* (L.): Östra Villinge nov. 1956 (N. Doktar); Suonenjoki 23.11.1956 (U. Puputti).

Amphibia: Rana arvalis Nilss.: Hitis, Hamnholmarna 21.6.1950 (P. Suomalainen).

Pisces: Petromyzon fluviatilis L.: Leppävirta, bäck till Unnukka 12.1.1957 (H. Rapia). — *Engraulis enchrasicolus* (L.): Hangö 16.7.1956 (H. Lindholm). — *Clupea harengus* L. (hermafrod.): Vasa skärgård, Nagelfyr 29.6.1929 (LSM). — *Gobio fluviatilis* Flem.: Lavansaari, hamnen 7.7.1905 (J. A. Sandman, LSM). — *Pelecus cultratus* (L.): Länginkoski, Kejsarhamnen 10.7.1922 (A. Ulvinen, LSM); Helsingfors, Bredviken 7.5.1957 (O. Kantola). — *Cobitis barbatula* L.: Lavansaari 24.8.1910 (J. A. Sandman, LSM). *Cobitis taenia* L. Strömfors, Reimars 20.8.1956 (A. Ekebom). — *Belone acus* Risso (längd 85 cm.): Ingå 10.7.1956 (A. Sparman). — *Gadus callarias* L. (»mopshuvud»): Borgå lk., Svartbäcksfjärden 30.9.1956 (E. Klemola och B. Köresaar). — *Perca fluciatilis* L. (ena bukfenan saknas): Laukaa, Leppävesi, Ilveslahti 15.7.1956 (E. J. Valovirta). — *Lumpenus lampetraeformis* (Walb.): Vasa, Gåsgrund 1.2.1957 (U. Granlund). — *Pholis gunellus* (L.): Ekenäs lk.,

Hästö-Busö 1908 (V. Österlund, LSM); Sibbo, Estluotan 28.6.1926 (LSM). — *Gobius microps* Kr.: Replot 6.7.1933 (E. J. Valovirta). — *Myoxocephalus* (*Cottus*) *quadricornis* (L.): Leppävirta, Sorsavesi 30.10.1953 (D. Niiranen); Saimaa, Lietvesi 17.8.1956 (A. Rousi & E. O. Vuori); Näsijärvi, Koljonselkä jan. 1957 (K. Myllymäki). — *Spinachia vulgaris* Flem.: Hogland juni 1912 (J. A. Sandman, LSM); Pyttis, Sommarö 28.5.1944 (O. Backman, LSM). — *Pleuronectes platessa* L.: Havsforskningsstationen F 57 30.5.1918 (J. A. Sandman, LSM).

Mollusca: Planorbarius corneus (L.): Jyväskylä, Vehkalampi 21.5.1956 (E. J. Valovirta). — *Limax cinereo-niger* Wolf: Pielisjärvi, Savijärvi 17.6.1955 (P. Rajala).

Crustacea: Gammaracanthus loricatus (Sab.) var. *lacustris* G.O.S.: Lammi, Pääjärvi 27.5.1956 (A. Luther). — *Pallasea quadrispinosa* G.O.S.: Juupajoki, Muhuselkä 1—2.7.1926 (E. Muhojärvi); Oulujoki, Lamminaho 14.8.1928 (LSM). — *Pontoporeia affinis* Lindstr.: Juupajoki, Muhuselkä 1—2.7.1926 (E. Muhojärvi). — *Mysis relicta* Lovén: Nastola, Iso-Kukkanen 12.9.1913 (T. H. Järvi, LSM); Karttula, Virmasvesi 27.9.1956 (S. Segerstråle). — *Eriocheir sinensis* M.-Edw.: Helsingfors, Drumsöfjärden 11.5.1942 LSM); Kustavi, Kivivesi 20.1.1957 (D. Thomé). — *Limnocalanus macrurus* G.O.S.: Karttula, Virmasvesi 27.9.1956 (S. Segerstråle).

Annelida: Fabricia sabella (Ehr.): Tvärminne, Långskär, ur havet 23.9.1956 (K. Purasjoki).

Bland större gåvor må nämnas: 492 molluskprov (Havsforskningsinst. Biol. Lab.), 126 fiskar eller fiskprov (Lantbruksstyrelsen).

Gåvor ha tacksamt mottagits av följande personer och institutioner:

Prep. P. Alaja, mag. Gösta Bergman, hr H. Björkman, hr O. Blom, dr T. Brander, hr N. Doktar, diak. E. Edelman, fru E. Engström, hr J. Excell, mag. Lars Grenman, prep. J. Grönvall, fru Lyydia Haaranen, dos. L. v. Haartman, hr Emil Hakulinen, forstm. P. Harve, mag. I. Hovinmaa, hr A. Hänninen, Ivaln Yhteislyseo, hr A. Jakobsson, hr Robert Jauhiainen, dr O. Kalela, fältfäbel A. Kallio, hr Jukka Kalervo, hr Raimo Kapanen, hr Tapio Karhu, hr K. Karisalo, dr E. Klemola, skolelev Kaija Klemola, hr K. Kojonen, stud. Terttu Koponen, lekt. S. A. Kotilainen, mag. Paul Krüger, lekt. Martti V. Kurki, hr B. Köresaar, hr Eino Lahti, skolelev Pekka Lehtiö, hr Sulo J. Lehtonen, mag. O. Leivo, länsmannen i Lempäälä distr., stud. Pentti Linkola, hr H. Lindholm, hr T. Lindberg, prof. A. Luther, skolelev Tuula Lyyjynen, värd. E. Lyyrö, konst. A. K. Marjomaa, hr E. Muhojärvi, hr Kalevi Myllymäki, mag. A. Nordman, doc. P. Nuorteva, fyrvakt K. Nykvist, prof. J. Paatela, prof. P. Palmgren, skolelev Jyrki Patomäki, mag. V. Peiponen, hr Vihtori Peltonen, lekt. Leo Pohjala, fru Hjördis Portin, hr Terho Poutanen, hr U. Puputti, mag. P. Rajala, lantbr. Heimo Rantasuo, rekt. Hannu Rapia, polis V. Riihimäki, ing. M. Roos, hr Seppo Rouhe, mag. A. Rousi, dir. Rökiär, prep. V. Salkio, prof. R. Smeds, länsmannen i Soini distr., hr A. Sparman, prof. P. Suomalainen, hr Uno Svanlund, hr A. Söderholm, prof. K. Teräsvuori, hr D. Thomé, hr P. Tidström, hr Tarmo Tuiskunen, mag. T. Waaramäki, lekt. V. V. Vaarna, dr E. J. Valovirta, hr L. Venetsalo, prep. O. Vesa, mag. Erkki Vilpa, doc. P. Voipio, hr E. O. Vuori, prof. I. Välikangas, hr P. Zimmerman (Nairobi), hr A. Åkerblom, länsm. O. Östman.

Helsingin Yliopiston Hyönteismuseon kokoelmien kasvu toimintavuonna 1956—57.

Kokoelmien hoitajan prof. RICHARD FREY'n vuosikokoukseen 13.5.1957 laatima selostus.

Kuluneen toimintavuoden aikana on Yliopiston hyönteisosaston kokoelmien kasvu ollut 38.046 kpl. tai näytettä, joista 4 tieteelle ja 51 Suomen faunalle tai kokoelmille uutta lajia tai muunnosta.

Eri hyönteislahkojen kasvu on ollut seuraavaa:

Thysanura	1	kpl. tai	näytettä
Ephemerida	37	»	»
Odonata	260	»	»
Plecoptera	8	»	»
Copeognatha	4	»	»
Thysanoptera	1	»	»
Orthoptera	373	»	»
Hemiptera	577	»	»
Siirto	1.261	kpl. tai	näytettä

Siirto	1.261	kpl. tai	näytettä
Hymenoptera	5.409	»	»
Coleoptera	3.400	»	»
Neuroptera	105	»	»
Panorpatae	2	»	»
Trichoptera	364	»	»
Lepidoptera	11.181	»	»
Diptera	5.056	»	»
Diverse	11.268	»	»
Yhteensä	38.046	kpl. tai	näytettä

Suurimmat lahjoitukset ovat tehneet everstinna S. Malmströmin kuolinpesä, joka lahjoitti museolle vainajan koti- ja ulkomaisen perhoskokoelman, noin 3.200 yksilöä, sekä prof. Paavo Suomalainen, joka lahjoitti Suomesta keräämiään hyönteisiä, etupäässä pistiäisiä ja kaksisiipisiä (noin 2.500 yksilöä).

Pyydän täten kunnioittavimmin kiittää kaikkia niitä henkilöitä ja yhdistyksiä, jotka lahjoituksillaan ovat halunneet tukea ja kartuttaa hyönteistieteellisiä kokoelmiamme:

Konemestari E. Almgren, tekn.tri H. Bruun, metsänhoit. Th. Clayhills, metsänhoit. R. Elfving, tri L. Fagerström, prof. R. Frey, apteekkari B. Färdig, tri W. Hackman, herra B. Haeggström, tri W. Hellén, johtaja E. A. Hellman, herra O. Holmsten, johtaja Hovi, prof. E. Häyrén, fil.lis. J. Kaisila, herra J. Kazdan, tri P. Kontkanen, tri H. Krogerus, kukkakauppa »Käpykukka», herra K. Lajunen, prof. Håkan Lindberg, fil.maist. E. Lindqvist, neiti A. Lindroos, fil.maist. N. Malmström, everstinna S. Malmström, herra V. Mannelin, herra N. Nauha, fil.maist. A. Nordman, herra P. Novak, herra T. Palanne, fil.maist. O. Peltonen, herra J. Pettersson, rouva Aune Piironen, herra O. Ranin, tri H. Roivainen, pastori P. Savolainen, rahastaja E. Sjöholm, prof. A. Stackelberg, fil.maist. R. Storå, prof. E. Suomalainen, prof. P. Suomalainen, herra J. Taarna, tri E. Thuneberg, fil.maist. L. Tiensuu, herra O. Töyry, herra E. Valkeila, lehtori A. Wegelius, herra N. Virkki, herra E. Ölund, Hels. Hyönteisvaihtoyhdistys.

Seuraa luettelo tärkeimmistä lahjoituksista:

Thysanura. Thermobia domestica, Kuopio, R. Elfving.

Ephemerida. 33 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 4 kpl., Japani: Tokio, Kaurizawa, P. Savolainen.

Odonata, 138 kpl., 26 lajia, maan eri osista, S. Malmström. — 35 kpl., Vehkalahti, L. Fagerström. — 33 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 5 kpl., Canada: Ontario, Sibley Penins., J. Kazdan. — 48 kpl., Japani: Tokio, P. Savolainen.

Plecoptera. 8 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg.

Copeognatha. 4 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg.

Thysanoptera. 1 kpl., Pietarsaari, R. Storå.

Orthoptera. *Xiphidium dorsale*, Masalan joki, W. Hackman. — *Tachycines asynamorus*, H:ki: Käpylä, kukkakauppa »Käpykukka». — 8 *Stethophyma fusca*, 8 *Calliptamus italicus*, Itävalta, E. A. Hellman. — *Forficula auricularia*, Virrat, T. Palanne. — 304 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 47 kpl., Japani: Tokyo, P. Savolainen.

Hemiptera. *Nezara torquata*, *N. viridula*, viinirypäleiden mukana Espanjasta, Aune Piironen. — *Psyllopsis fraxini*, Eckerö: Skag, E. Thuneberg. — *Livia juncorum*-äkämiä, Tyrvää, P. Savolainen. — *Palomena prasina*, 2 *Acanthosoma haemorrhoidale*, Kökar: Korsö, H. Roivainen; Porvoo, E. Suomalainen. — *Pyrrhocoris apterus*, maalle uusi, H:ki, J. Taarna. — 8 kpl., Ahvenanmaa: Äppelö, E. Ölund. — 561 kpl., Japani: Tokio, P. Savolainen.

Hymenoptera. *Pontania bridgmani*, kokoelmille uusi, Espoo: Lövö, E. Lindqvist. — *Fenusella pygmaea*-miina, Pietarsaari, E. Sjöholm. — *Delomerista laevis*, Espoo, L. Tiensuu. — *Diastrophus mayri*, kokoelmille uusi, H:ki: Munkkiniemi, A. Nordman. — 3 *Pronotalis valkeilai*, 5 *P. liparae*, kaikki tieteelle uusia, 2 *Lonchetron fennicum*, tieteelle uusi, Hattula, *Coelioxys aurolimbatus*, kokoelmille uusi, *Omalus violaceus*, Vanaja, 2 *O. triangulifer*, Hämeenlinna, E. Valkeila. — 1.190 kpl., Ahvenanmaa: Äppelö, E. Ölund. — 1.192 kpl., 296 lajia, Hymen. Aculeata, maan eri osista, 328 kpl., 96 lajia, Kuusamo, Porvoon pitäjä, P. Suomalainen. — 70 kpl., Porkkala, W. Hackman. — 20 kpl., Pietarsaari, R. Storå. — 1 kpl., Lohja, E. Suomalainen. — 31 kpl., Hymen. parasitica, Korppoo: A. Wegelius, 3 kpl., Houtskari, H. Bruun. — 31 kpl., Tenthredinidae, Hammaslahti, Kuusamo, P. Kontkanen; 10 kpl., Finby, Kuopio, Riistavesi, R. Elfing; 31 kpl., Houtskari, H. Bruun. — 27 kpl., Chalcididae, Kuopio, N. Nauha. — 1 kpl., Pompilidae, E. Meksiko, N. Virkki. — 820 kpl.; 779 kpl., Hymen. aculeata, 472 kpl., Hymen. Formicidae, Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 385 kpl., Japani: Tokio, P. Savolainen.

Coleoptera. *Dytiscus marginalis*, H:ki, E. Almgren. — *Nemosoma elongatum*, Al Äppelö, E. Ölund. — 2 *Globicornis marginatus*, Tvärminne, W. Hackman. — *Corynetes coeruleus*, maalle uusi, Kouvola, J. Taarna. — *Prionus coriarius*, Bengtsår, O. Töyry. — *Clytus arietis*, Al Äppelö. — *Callidium violaceum*, H:ki: Lauttasaari, Hovi. — *Chrysochloa rugulosa*, *Chrysomela asclepiadis*, Fränk. Jura. — 1.437 kpl., maan eri osista, W. Hellén. — 116 kpl. Al Äppelö, E. Ölund. — 62 kpl., maan eri osista, S. Malmström. — 6 kpl., Hammaslahti, P. Kontkanen. — 5 kpl., Kuusamo, Porvoon pitäjä, P. Suomalainen. — 665 kpl., joista 161 lajia ja 39 muotoa, uusia kokoelmille; 26 kpl., 10 lajia Cerambycidae joista 2 lajia, kokoelmille uusi, Dalmatia, Jugoslavia, P. Novak. — 1.061 kpl., Japani: Tokio, P. Savolainen. — 13 kpl., maan eri osista, Hels. Hyönteisvaihtoyhdistys.

Neuroptera. 12 kpl., 5 lajia, Pallastunturi, A. Wegelius. — 1 kpl., Askola, E. Suomalainen. — 50 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 42 kpl., Japani: Tokio, P. Savolainen.

Panorpatae. 2 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg.

Trichoptera. 82 kpl., Vehkalahti, L. Fagerström. — 60 kpl., 24 lajia, Korppoo, Pallastunturi, A. Wegelius. — 41 kpl., Houtskari, H. Bruun. — 12 kpl., Sotkamo, E. Suomalainen. — 1 kpl., Pietarsaari, R. Storå. — 160 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 8 kpl., Japani: Tokio, Karuizawa, P. Savolainen.

Typis expr. 6. 5. 1958

Lepidoptera. Acronycta aceris, Tammisaari, J. Pettersson. — 2 *Arenostola fluxa hellmani*, Alajärvi, B. Haeggström. — *Scopula deversaria*, Snappertuna, *Sterrha ornata*, Kemiö, S. Malmström. — *Codonia punctaria*, Porvoo: Ekudden, E. Suomalainen. — *Plagodis dolabraria*, Suomusjärvi, A. Lindroos. — *Arctia caja* ab. *phantasma*, Saksa, Schulte. — *Nudaurelia* sp., Durban, K. Lajunen. — *Zygaena ephialtes*, Tschechoslovakia: Brno, O. Ranin. — *Talaeporia borealis*-säkki, kokoelmille uusi, Paltamo, E. Suomalainen. — *Crambus salinellus, C. uliginosellus, Dioryctria schützella, Pyralis farinalis, Scoparia centuriella, Stenoptilia bipunctidactyla, Acalla emargana, A. comariana, A. variegana, Capua favillaceana, Cnephasia chrysantheana, Euxanthis zoegana, Argyroploce variegana, A. rurestrana, A. sauciana, Epiblema cana, Epinotia quadrana, Notocelia roborana, Exaeretia allisella, Depressaria flavella, D. arenella, D. hepatariella, D. badiella, Gelechia peliella, Bryotropha terrella, Anacampis vorticella, Phthorimaea subvicinella, Elachista kilmunella, E. adscitella, E. subalbidella*, Joutseno, Pyhäselkä, V. Mannelin. — *Diasemia litterata*, Ivalo, *Eucosma grandaevana*, faunalle uusi, *Paltodora cytisella*, Vehkalahti, L. Fagerström. — *Tischeria ekebladella*-miina, Vihti, N. Malmström. — 2 *Tinea granella*, Sipoo, B. Färdig. — 3.500 kpl., Vehkalahti, L. Fagerström. — 3.050 kpl., 950 lajia, maan eri osista, S. Malmström. — 350 kpl., Puolanka, O. Peltonen. — 340 kpl., Microlepidoptera, Pyhäselkä, Joutseno, V. Mannelin. — 184 kpl., 143 lajia, Lammi, J. Kaisila. — 12 kpl., maan eri osista, E. Suomalainen. — 3 kpl., laivan kannella, merellä, Oskar Holmsten. — 31 kpl., Eurooppa pääasiallisesti Itävallasta, S. Malmström. — 98 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 4 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, J. Kazdan. — 107 kpl., Brasilia, Rio de Janeiro, S. Malmström. — 1.147 kpl., 210 lajia, New Foundland, H. Krogerus. — 1.606 kpl., Japani, Tokio, P. Savolainen. — 2 kpl., Rio de Janeiro, O. Ranin. — 500 kpl., maan eri osista, Hels. Hyönteistiet. Vaihtoyhdistys.

Diptera. 2 *Tephroclamys flavipes*, 2 *Helomyza nigrinervis*, Korppoo, A. Wegelius. — 3 *Thrypticus pollinosus*, 2 *Thr. pruinosus, Thr. atomus*, Pietarsaari, R. Storå. — *Acarthophthalmus bicolor*, Pietarsaari, 2 *Leiomyza dudai*, tieteelle uusi, Helsingin pitäjä, Vihti, R. Frey. — *Microperiscelis annulata, Periscelis annulipes*, faunalle uusi, Pietarsaari: Varvet, R. Storå. — *Hirtodrosophila oldenbergi*, kokoelmille uusi, *Drosophila trivittata*, kokoelmille uusi, Leningrad (Luga), A. Stackelberg. — *Drosophila nigricolor*, faunalle uusi, Joutseno, E. Thuneberg. — *Drosophila nigricolor, Dr. rufifrons*, molemmat kokoelmille uusia, Leningrad (Luga), A. Stackelberg. — *Systenus pallipes*-♂, koivun mahlalla, Pietarsaari, R. Frey. — 2 *Mycetobia pallipes*, koivun mahlalla, Pietarsaari: Varvet, R. Frey, R. Storå. — *Pseudopomyza atrimana, Spania nigra*, Pietarsaari: Varvet, R. Storå. — *Clinocera wesmaeli*, Lammi, W. Hackman. — 910 kpl., 268 lajia, maan eri osista, P. Suomalainen. — 620 kpl., Porkkala, 110 kpl., Lammi, W. Hackman. — 30 kpl., Ahvenanmaa—Äppelö, E. Ölund. — 4 kpl., Hammaslahti, P. Kontkanen. — 4 kpl., Muscidae, Pallastunturi, A. Wegelius. — 28 kpl., Borboridae, Fennoskandian eri osista, L. Tiensuu. — 2.497 kpl., Kanada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 827 kpl., Japani: Tokio, P. Savolainen.

Sekalaista. 3.220 kpl., maan eri osista, Håkan Lindberg. — 348 kpl., H:ki: Kulosaari, Th. Clayhills. — 213 kpl., maan eri osista, A. Wegelius. — 68 näytettä miinoja, Tvärminne ja Ruotsi, W. Hackman. — 13 näytettä äkämiä, miinoja, H:ki ja Tammisaari, 4 näytettä cecidejä, H:ki, E. Häyrén. — 3 näytettä, Leppävaara, Porvoo, E. Suomalainen. — Erilaisia hyönteisiä, Japani: Tokio, P. Savolainen. — 7.399 kpl., pääasiallisesti coleoptera, ostettu G. Paulomo'n kuolinpesästä.

Samlingarnas tillväxt vid Helsingfors Universitets Entomologiska museum under verksamhetsåret 1956—1957.

Redogörelse avgiven vid årsmötet den 13.5.1957 av
prof. RICHARD FREY.

Under detta verksamhetsår har Universitetets entomologiska samlingar ökats med 38.046 exx. eller prov, varav 4 för vetenskapen nya och 51 för Finlands fauna eller för samlingarna nya arter.

Ökningen fördelar sig på de olika insektordningarna på följande sätt:

Thysanura	1 exx.	1.	prov
Ephemerida	37 »	»	»
Odonata	260 »	»	»
Plecoptera	8 »	»	»
Copeognatha	4 »	»	»
Thysanoptera	1 »	»	»
Orthoptera	373 »	»	»
Hemiptera	577 »	»	»
Transport	1.261 exx.	1.	prov

Transport	1.261 exx.	1.	prov
Hymenoptera	5.409 »	»	»
Coleoptera	3.400 »	»	»
Neuroptera	105 »	»	»
Panorpatae	2 »	»	»
Trichoptera	364 »	»	»
Lepidoptera	11.181 »	»	»
Diptera	5.056 »	»	»
Diverse	11.268 »	»	»
Summa	38.046 exx.	1.	prov

De största donationerna ha gjorts av överstinnan S. Malmströms sterbhus, som donerat hennes inhemska och utländska fjärilsamlingar omfattande 3.200 exx. till museet samt av prof. Paavo Suomalainen, som överlämnat av honom själv i Finland insamlade insekter, främst hymenoptera och diptera (ca 2.500 exx.).

Jag ber härmed att få frambära ett vördsamt tack till alla de personer eller föreningar, som genom gåvor velat stödja och förkovra våra entomologiska samlingar:

Maskinmästare E. Almgren, tekn.dr H. Bruun, forstm. Th. Clayhills, forstm. R. Elfving, dr L. Fagerström, prof. R. Frey, apotekare B. Färdig, dr W. Hackman, herr B. Haeggström, dr W. Hellén, dir. E. A. Hellman, herr O. Holmsten, dir. Hovi, prof. E. Häyrén, il.lic. J. Kaisila, herr J. Kazda, dr P. Kontkanen, dr H. Krogerus, blomsterhandel »Käpykukka», herr K. Lajunen, prof. Håkan Lindberg, fil.mag. E. Lindqvist, frk. A. Lindroos, fil.mag. N. Malmström, överstinnan S. Malmström, herr V. Mannelin, herr N. Nauha, fil.mag. A. Nordman, herr P. Novak, herr T. Palanne, fil.mag. O. Peltonen, herr J. Pettersson, fru Aune Piironen, herr O. Ranin, dr H. Roivainen, pastor P. Savolainen, kassör E. Sjöholm, prof. A. Stackelberg, fil.mag. R. Storå, prof. E. Suomalainen, prof. P. Suomalainen, herr J. Taarna, dr E. Thuneberg, fil.mag. L. Tiensuu, herr O. Töyry, herr E. Valkeila, lektor A. Wegelius, herr N. Virkki, herr E. Ölund, Hels. Ent. Bytesförening.

Nedan följer en förteckning över de viktigaste gåvorna:

Thysanura. Thermobia domestica, Kuopio, R. Elfving.

Ephemerida. 33 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 4 exx., Japan: Tokyo, Kaurizawa, P. Savolainen.

Odonata. 138 exx., i 26 arter, olika delar av landet, S. Malmström. — 35 exx., Vehkalahti, L. Fagerström. — 33 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 5 exx., Canada: Ontario, Sibley Penins., J. Kazdan. — 48 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen.

Plecoptera. 8 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg.

Copeognatha. 4 exx., Canada. Ontario, Quebec, Håkan Lindberg.

Thysanoptera. 1 ex., Jakobstad, R. Storå.

Orthoptera. Xiphidium dorsale, Masaby å, W. Hackman. — *Tachycines asynamorus,* H:fors: Kottby, Blomsterhandel »Käpykukka». — 8 *Stethophyma fusca,* 8 *Calliptamus italicus,* Österrike, E. A. Hellman. — *Forficula auricularia,* Virrat, T. Palanne. — 304 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 47 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen.

Hemiptera. Nezara torquata, N. viridula, med vindruvor från Spanien, Aune Piironen. — *Psyllopsis fraxini,* Eckerö: Skag, E. Thuneberg. — *Livia juncorum*-gallae, Tyrvää, P. Savolainen. — *Palomena prasina,* 2 *Acanthosoma haemorrhoidale,* Kökar: Korsö, H. Roivainen; Borgå, E. Suomalainen. — *Pyrrhocoris apterus,* ny för landet. H:fors, J. Taarna. — 8 exx., Al Äppelö, E. Ölund. — 561 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen.

Hymenoptera. Pontania bridgmani, ny för samlingen, Esbo: Lövö, E. Lindqvist. — *Fenusella pygmaea*-mina, Jakobstad, E. Sjöholm. — *Delomerista laevis,* Esbo, L. Tiensuu. — *Diastrophus mayri,* ny för samlingen, H:fors: Munksnäs, A. Nordman. — 3 *Pronotalis valkeilai,* 5 *P. liparae,* alla nya för vetenskapen, 2 *Lonchetron fennicum,* ny för vetenskapen, Hattula, *Coelioxys aurolimbatus,* ny för samlingen, *Omalus violaceus* Vanaja, 2 *O. triangulifer,* Tavastehus, E. Valkeila. — 1.190 exx., Al Äppelö, E. Ölund. — 1.192 exx., i 296 arter, Hymen. Aculeata, olika delar av landet. 328 exx., i 96 arter. Kuusamo, Borgå socken, P. Suomalainen. — 70 exx., Porkkala, W. Hackman. — 20 exx., Jakobstad, R. Storå. — 1 ex., Lojo, E. Suomalainen. — 31 exx., Hymen. parasitica, Korpo, A. Wegelius; 3 exx., Houtskär, H. Bruun. — 31 exx. Tenthredinidae, Hammaslahti, Kuusamo, P. Kontkanen; 10 exx., Finby, Kuopio, Riistavesi, R. Elfving; 31 exx., Houtskär, H. Bruun. — 27 exx., Chalcididae, Kuopio, N. Nauha. — 1 ex., Pompilidae, S. Mexico, N. Virkki. — 820 exx.; 779 exx., Hymen. aculeata, 472 exx., Hymen. Formicidae, Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 385 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen.

Coleoptera. Dytiscus marginalis, H-fors, E. Almgren. — *Nemosoma elongatum,* Al Äppelö, E. Ölund. — 2 *Globicornis marginatus,* Tvärminne, W. Hackman. — *Corynetes coeruleus,* ny för landet, Kouvola, J. Taarna. — *Prionus coriarius,* Bengtsår, O. Töyry — *Clytus arietis,* Al Äppelö. — *Callidium violaceum,* H:fors: Drumsö, Hovi. — *Chrysochloa rugulosa, Chrysomela asclepiadis,* Fränk. Jura — 1.437 exx., olika delar av landet, W. Hellén. 116 exx., Al Äppelö, E. Ölund. — 62 exx., olika delar av landet S. Malmström. — 6 exx., Hammaslahti, P. Kontkanen. — 5 exx., Kuusamo, Borgå socken, P. Suomalainen. — 665 exx., varav 161 arter och 39 former nya för samlingarna; 26 exx. i 10 arter Cerambycidae varav 2 nya arter för samlingarna, Dalmatien, Jugoslavien, P. Novak. — 1.061 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen. — 13 exx., olika delar av landet, H:fors Ent. Bytesförening.

Neuroptera. 12 exx., i 5 arter, Pallastunturi, A. Wegelius. — 1 exx., Askola, E. Suomalainen. — 50 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 42 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen.

Panorpatae. 2 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg.

Trichoptera. 82 exx., Vehkalahti, L. Fagerström. — 60 exx., i 24 arter, Korpo, Pallastunturi, A. Wegelius. — 41 exx., Houtskär, H. Bruun. — 12 exx., Sotkamo, E. Suo-

malainen. — 1 exx., Jakobstad, R. Storå. — 160 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 8 exx., Japan: Tokyo, Karuizawa, P. Savolainen.

Lepidoptera. Acronycta aceris, Ekenäs, J. Pettersson. — 2 *Arenostola fluxa hellmani*, Alajärvi, B. Haeggström. — *Scopula deversaria*, Snappertuna, *Sterrha ornata*, Kimito, S. Malmström. — *Codonia punctaria*, Borgå: Ekudden, E. Suomalainen. — *Plagodis dolabraria*, Suomusjärvi, A. Lindroos. — *Arctia caja* ab. *phantasma*, Tyskland, Schulte. — *Nudaurelia* sp., Durban, K. Lajunen. — *Zygaena ephialtes*, Tscheckoslovakien: Brno, O. Ranin. — *Talaeporia borealis*-säck, ny för samlingen, Paltamo, E. Suomalainen. — *Crambus salinellus, C. uliginosellus, Dioryctria schützella, Pyralis farinalis, Scoparia centuriella, Stenoptilia bipunctidactyla, Acalla emargana, A. comariana, A. variegana, Capua favillaceana, Cnephasia chrysantheana, Euxanthis zoegana, Argyroploce variegana, A. rurestrana, A. sauciana, Epiblema cana, Epinotia quadrana, Notocelia roborana, Exaeretia allisella, Depressaria flavella, D. arenella, D. hepatariella, D. badiella, Gelechia peliella, Bryotropha terrella, Anacampis vorticella, Phthorimaea subvicinella, Elachista kilmunella, E. adscitella, E. subalbidella*, Joutseno, Pyhäselkä, V. Mannelin. — *Diasemia litterata*, Ivalo, *Eucosma grandaevana*, ny för faunan, *Paltodora cytisella*, Vehkalahti, L. Fagerström. — *Tischeria ekebladella*-mina, Vichtis, N. Malmström. — 2 *Tinea granella*, Sibbo, B. Färdig. — 3.500 exx., Vehkalahti, L. Fagerström. — 3.050 exx., i 950 arter, olika delar av landet, S. Malmström. — 350 exx., Puolanka, O. Peltonen. — 340 exx., Microlepidoptera, Pyhäselkä, Joutseno, V. Mannelin. — 184 exx., i 143 arter, Lammi, J. Kaisila. — 12 exx., olika delar av landet, E. Suomalainen. — 3 exx., ombord på ångbåt, ute på havet, Oskar Holmsten. — 31 exx., Europa främst Österrike, S. Malmström. — 98 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 4 exx., Canada: Ontario, Quebec, J. Kazdan. — 107 exx., Brasilien, Rio de Janeiro, S. Malmström. — 1.147 exx., i 210 arter, New Foundland, H. Krogerus. — 1.606 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen. — 2 exx., Rio de Janeiro, O. Ranin. — 500 exx., olika delar av landet, H:fors Ent. Bytesförening.

Diptera. 2 *Tephroclamys flavipes*, 2 *Helomyza nigrinervis*, Korpo, A. Wegelius. — 3 *Thrypticus pollinosus*, 2 *Thr. pruinosus, Thr. atomus*, Jakobstad, R. Storå. — *Acarthophthalmus bicolor*, Jakobstad, 2 *Leiomyza dudai*, ny för vetenskapen, Helsinge, Vichtis, R. Frey. — *Microperiscelis annulata, Periscelis annulipes*, ny för faunan Jakobstad: Varvet, R. Storå. — *Hirtodrosophila oldenbergi*, ny för samlingen, *Drosophila trivittata*, ny för samlingen, Leningrad (Luga), A. Stackelberg. — *Drosophila nigricolor*, ny för faunan, Joutseno, E. Thuneberg. — *Drosophila nigricolor, Dr. rufifrons*, båda ny för samlingen, Leningrad (Luga), A. Stackelberg. — *Systenus pallipes*-♂, på savande björk, Jakobstad, R. Frey 2 *Mycetobia pallipes*, på savande björk, Jakobstad: Varvet, R. Frey, R. Storå. — *Pseudopomyza atrimana, Spania nigra*, Jakobstad: Varvet, R. Storå. — *Clinocera wesmaeli*, Lammi, W. Hackman. — 910 exx., i 268 arter, olika delar av landet, P. Suomalainen. — 620 exx., Porkkala, 110 exx., Lammi, W. Hackman. — 30 exx., Al Äppelö, E. Ölund. — 4 exx., Hammaslahti, P. Kontkanen. — 4 exx., Muscidae, Pallastunturi, A. Wegelius. — 28 exx., Borboridae, olika delar av Fennoskandien, L. Tiensuu. — 2.497 exx., Canada: Ontario, Quebec, Håkan Lindberg. — 827 exx., Japan: Tokyo, P. Savolainen.

Diverse. 3.220 exx., olika delar av landet, Håkan Lindberg. — 348 exx., H:fors: Brändö, Th. Clayhills. — 213 exx., olika delar av landet, A. Wegelius. — 68 prov bladminor, Tvärminne o. Sverige, W. Hackman. — 13 prov galler, minor, H:fors o. Ekenäs, 4 prov. cecidier, H:fors, E. Häyrén. — 3 prov, Alberga, Borgå, E. Suomalainen. — Div. insekter, Japan: Tokyo, P. Savolainen. — 7.399 exx., insekter, främst coleoptera, inköpta (Coll. G. Paulomo).

Helsingin Yliopiston kotimaisten kasvitieteellisten kokoelmien kasvu v. 1956–1957.

Kokoelmien hoitajan tri GUNNAR MARKLUND'in vuosikokoukseen 13.5.1957 laatima kertomus.

Helsingin yliopiston itäfennoskandinen kasvikokoelma on lisääntynyt 133 henkilön tekemien lahjoitusten johdosta yhteensä 10.247 näytteellä. Lisäys jakaantuu eri kasviryhmien osalle seuraavalla tavalla:

Putkilokasvit	5.830 näyt.	Sienet	619 näyt.
Sammalet	2.722 »	Levät	128 »
Jäkälät	948 »	Yhteensä	10.247 näyt.

P u t k i l o k a s v i t: 10 näyt., OB, mm. *Juncus articulatus* ja *Rapistrum perenne*, Oulu, mets.hoit. E. Berger. — 25 näyt. *Taraxaca*, OA, maist. R. Bäck. — 595 näyt., AL, AB, N, niistä 455 näyt. *Ranunculi auricomi*, muuten mm. *Veronica filiformis* Maarianhaminasta 1945, dos. Jalaksen julkaisun ilmestyttyä määrätty, dos. C. Cedercreutz. — 13 näyt., SA Ruokolahti, yliopp. V. Haikonen. — 190 näyt., OK, mm. *Taraxaca* ja *Alchemillae*, kapt. L. Heikkinen. — 13 näyt., SB Kiuruvesi, yliopp. Kerttu Hyvärinen. — 438 näyt., N, prof. E. Häyrén. — 4 näyt., Oulu Hietasaari, mm. *Juncus inflexus*, uusi OB:n satunnaiskasvistolle, maist. U. Illikainen. — 43 näyt., AB, N ja etup. LI Utsjoki, täältä mm. *Agrostis canina* ssp. *montana*, uusi LI:lle, yliopp. P. Isoviita. — *Veronica filiformis*, AB Vihti, uusi maamme satunnaiskasvistolle, dos. J. Jalas. — 140 näyt., OB, etup. *Ranunculi auricomi*, tri P. Jokela. — 48 näyt., N Mäntsälä, kandidaatit M. Kaasinen ja L. Laine. — 227 näyt., eniten N:n itäos., suurimmaksi osaksi *Taraxaca* ja *Ranunculi auricomi*, prof. F. W. Klingstedt. — 211 näyt., N Mäntsälä ja Pukkila, maist. L. Korhonen. — 125 näyt., eri maak., mm. *Agrostis clavata*, Rovaniemi, OB:lle uusi, prof. M. J. Kotilainen. — 53 näyt., LI, etupäässä Ivalojoen tienoilta, mm. *Carex microglochin*, prof. V. Kujala. — 27 näyt. *Ranunculi auricomi*, AB ja eniten N, pastori G. Kvist. — 23 näyt., Luoteis-Enontekiö, mm. *Kobresia myosuroides* ja *Ranunculus sulphureus*, yliopp. T. Laine. — 50 näyt. (ynnä vaihtomateriaalia), AB, N, maist. P. H. Lindberg. — 31 näyt., AB Suomusjärvi, yliopp. Anita Lindroos. — 21 näyt. *Hieracia* (kolmesta uudesta lajista), AB Uusikaupunki, tri B. Malmio. — 600 näyt. *Ranunculi auricomi*, AB, OM, TB; 122 näyt. muita putkilokasveja, N, mm. *Epilobium glandulosum* × *palustre*, Hki, maalle uusi, tri G. Marklund. — 1.052 näyt. AL Vårdö, niistä 565 *Hieracia*, 140 *Taraxaca* sekä *Ruppia spiralis* eritt. monesta paikasta, maanvilj. P. Olofsson. — 77 näyt., N Porvoo (etupäässä Pellinki), leht. B. Olsoni. — 23 näyt., (ynnä runs. vaihtomateriaalia), TA Tyrväntö ja SA Taipalsaari, seminaarinjoht. K. H. Pankakoski. — 37 näyt., eniten *Taraxaca*, OA ja OK Kajaani, maist. A. Railonsala. — 559 näyt., etup. Luoteis-Enontekiö, myöskin OB, tri H. Roivainen. — 21 näyt., TA Korpilahti ja Muurame, tri A. Rousi. — 84 näyt., eri maak., eniten pohjoisessa olevista, maist. R. Ruuhijärvi. — 127 näyt., eniten vesikasveja, etup. LK Kittilä, maist. J. Salonen. — 21 näyt. *Ranunculi auricomi*, N, KA, SA, prof. C. E. Sonck. — 22 näyt., etupäässä ST Lappi, apt. H. Sältin. — 85 näyt., SB Jäppilä ja Joroinen, maist. O. Tiitinen. — *Saxifraga nivalis*, SA Lemi, yliopp. J. Toivonen. — 100 näyt., AB Pusula ja eniten Lounais-Häme, yliopp. T. Toivonen. — 30 näyt., Vihti Vihtjärvi, mm. *Glyceria lithuanica* ja *Carex acutiformis*, AB:lle uusia, prof. R. Tuomikoski. — 43 näyt., AL (etupäässä Eckerö) ja N, tri H. Törnroth. — 74 näyt., eniten SA,

mm. *Cardamine flexuosa* ja *Epipogium*, Valkeala, maist. T. Ulvinen. — 20 näyt., eniten Ab (Kustavi, Pyhämaa, Pyhäranta), maist. Leena Vaahtoranta. — 27 näyt., Tb Jyväskylä, tri E. J. Valovirta. — 31 näyt., eniten Le, pikakirj. A. Valta. — 25 näyt. *Taraxaca*, Oa, maist. T.-L. Westman.

Muista lahjoituksista putkilokasvikokoelmaan museo kiittää vielä seuraavia henkilöitä: maist. H. Ahlqvist, yliopp. Aila Ahonen, T. Ahti, Eeva-Leena Elsinen ja Sisko Hakala, toim. L. Holmberg, mets.hoit. H. Hornborg, maist. U. V. Häkkinen, yliopp. H. Ikonen, K. Jouhki ja P. Johansson, opp. Anita Juhala, yliopp. E. Junnikkala, Raija Juutilainen, Eila Kalliola, R. Kansanaho ja Leena Kilpeläinen, opett. S. Klockars, yliopp. Lahja Kolehmainen, P. Kortesoja, K. Koskela, Liisa Koskela ja Vuokko Kosonen, opett. V. J. Kurkisalo, yliopp. Pirkko Kytölä, K. Laaksonen, P. Lehtinen, Terttu Laitinen, Ritva Lairi, E. Lappi ja Hilkka Leivonen, prof. Harald Lindberg, yliopp. E. Lindholm ja Maija Majava, tri K. Metsävainio, yliopp. Helvi Nevalainen, prof. A. Palmgren, yliopp. Annikki Paloheimo ja Kaija Peitsalo, leht. L. Pohjala, yliopp. Inkeri Rask, Tuulikki Renkonen ja Kaija Saarisalo, leht. N. J. Salo, yliopp. L. Sammalisto, J. Siira, L.-J. Solanterä, Salme Suikkanen, Ritva Terhemaa, J. Tolonen, Vappu Torkkola, Anneli Tuomisto, Leena-Mari Valanne ja Marjatta Waris, varatuom. A. Virtanen.

Museon kotimaiset kryptogaamikokoelmat ovat osaston kustoksen, toht. H. Roivaisen ilmoituksen mukaan kasvaneet seuraavasti:

S a m m a l e t : 31 näyt., etup. Ob, yliopp. T. Ahti. — 1.219 näyt., etup. Ab, toht. Ole Eklund-vainajan kokoelmista. — 366 näyt., Le, toht. Aino Henssen. — 28 näyt., etup. Kl ja Le, toht. A. J. Huuskonen. — 35 näyt., N, maist. P. Isoviita. — 16 näyt., N ja Oa, prof. F. W. Klingstedt. — 37 näyt., etup. Ok, leht. J. S. W. Kopos-vainajan kokoelmista. — 51 näyt., N, toht. G. Marklund. — 674 näyt., etup. Ob, Lk ja Le, toht. H. Roivainen. — 158 näyt., Ab, toht. Henrik Skult. — 39 näyt., etup. Ka ja Sa, maist. Tauno Ulvinen. — 13 näyt., Ob, maist. Terttu Vartiainen. — 36 näyt., etup. Ta, maist. Erkki Vilpa.

Pienempiä sammalnäyte-eriä ovat lisäksi lahjoittaneet tohtorit C. Cedercreutz ja J. Jalas sekä maisterit P. Havas, R. Ruotsalo, Lea Talonpoika ja S. Tapio.

J ä k ä l ä t : 87 näyt., etup. Ob ja Ks, yliopp. T. Ahti. — 83 näyt., eri maakunn., toht. Rainar Hakulinen. — 98 näyt., Kl, Sb ja Le, Suomelle uusia *Gyrophora fuliginosa* ja *Solorina octospora*, toht. A. J. Huuskonen. — 386 näyt., eri maakunnista, prof. Ernst Häyrén. — 206 näyt., N ja Oa, prof. F. W. Klingstedt. — 56 näyt., Ab, toht. Henrik Skult. — 16 näyt., Ta, maist. Erkki Vilpa.

Pienempiä näyte-eriä ovat vielä lahjoittaneet herra Christer Krokfors, tohtorit G. Marklund ja H. Roivainen sekä maisterit R. Ruotsalo ja Tauno Ulvinen.

L e v ä t : 68 näyt., Ks, toht. C. Cedercreutz. — 30 näyt., eri maakunn., prof. Aarne Rainio-vainajan kokoelmista. — 21 näyt., Lk, maist. J. Salonen.

Pienempiä leväeriä ovat lisäksi lahjoittaneet yliopp. T. Ahti (*Nostoc commune*, Ob), prof. Ernst Häyrén, toht. J. Jalas, maist. Matti Kaasinen, Lalli Laine ja Olavi Tiitinen sekä toht. E. J. Valovirta.

S i e n e t : 10 näyt., N (mm. *Psalliota purpurella* Kirkkonummelta), lääk. lis. E. Estola. — 6 näyt., Ta (mm. *Entoloma lividum* ja *Psalliota macrospora* Hämeenlinnasta), talousop. Lahja Hakala. — 19 näyt., N, prof. Ernst Häyrén. — 14 näyt., Ab, koulul. Olga Laaksonen. — 275 näyt., Ab ja N (mm. Suomelle uudet *Cortinarius Hoeftii* ja *Hebeloma hiemale* sekä lisäksi *Cortinarius tophaceus*, *Helvella crispa* ja *Russula farinipes* Vihdistä; *Boletinus*

cavipes, *Crepidotus calolepis* ja *Russula albonigra* Helsingin pit.), maist. N. Malmström. — 7 näyt., N, lääk.kand. R. Mäkitalo. — 110 näyt., eri maakunn., maist. Aarre Rauhala. — 200 näyt., N ja Ob (mm. Suomelle uusi *Mycena tintinnabulum* Tammisaaresta), joht. O. von Schulmann. — 50 näyt., Ta, Sa ja Kb (mm. Suomelle uusi *Leccinum roseofractum* sekä samoin uusi *Lactarius sphagneti* ynnä lisäksi *Lactarius aspideus*, Kolilta; *Boletinus asiaticus* ja *B. cavipes* Kiteeltä), prof. R. Tuomikoski.

Lisäksi on pienempiä sienieriä saatu lahjana seuraavilta henkilöiltä: rouva T. Forstén (*Clavaria pistillaris*, N, Espoo), neiti Ingrid Gustafsson (*Creolophus corrugatus*, N, Espoo), metsänhoit. Terttu Harve, rouva Marianne Lüchou, piirustuksenop. Ann-Marie Malmström (*Clavaria fumosa*, N, Tuusula), maist. A. Nordman, toht. P. Nuorteva, prof. K. Renkonen, toht. H. Roivainen, yliopp. L. Sommardahl, koulul. J. Vainio, lääk. toht. K. Vainio ja op. Marta Österman.

Tillväxten av Helsingfors Universitets inhemska botaniska samlingar under verksamhetsåret 1956—1957.

Redogörelse avgiven vid årsmötet 13.5.1957 av intendenten dr Gunnar Marklund.

Genom gåvor av 133 personer har Helsingfors Universitets östfennoskandiska herbarium ökats med sammanlagt 10.247 exemplar eller prov. På följande sätt fördelar sig tillväxten på de olika växtgrupperna:

Kärlväxter	5.830 ex.	Svampar	619 ex.
Mossor	2.722 »	Alger	128 »
Lavar	948 »	Summa	10.247 ex.

Kärlväxter: 10 ex., Ob, bl.a. *Juncus articulatus* o. *Rapistrum perenne*, Uleåborg, forstm. E. Berger. — 25 ex. *Taraxaca*, Oa, mag. R. Bäck. — 595 ex., Al, Ab, N, därav 455 ex. *Ranunculi auricomi*, eljes bl.a. *Veronica filiformis*, Mariehamn 1945, bestämd efter publ. av doc. Jalas' uppsats om arten, doc. C. Cedercreutz. — 13 ex., Sa Ruokolahti, stud. V. Haikonen. — 190 ex., Ok, bl.a. *Taraxaca* o. *Alchemillae*, kapt. L. Heikkinen. — 13 ex., Sb Kiuruvesi, stud. Kerttu Hyvärinen. — 438 ex., N, prof. E. Häyrén. — 4 ex., Uleåborg Hietasaari, bl.a. *Juncus inflexus*, ny för adventivfloran i Ob, mag. U. Illikainen. — 43 ex., Ab, N samt huvudsakl. Li Utsjoki, härifrån bl.a. *Agrostis canina* ssp. *montana*, ny för Li, stud. P. Isoviita. — *Veronica filiformis*, Ab Vichtis, ny för landets adventivflora, doc. J. Jalas. — 140 ex., Ob, huvudsakl. *Ranunculi auricomi*, dr P. Jokela. — 48 ex., N Mäntsälä, kandd. M. Kaasinen & L. Laine. — 227 ex., mest E-delen av N, till stor del *Taraxaca* o. *Ranunculi auricomi*, prof. F. W. Klingstedt. — 211 ex., N Mäntsälä o. Pukkila, mag. L. Korhonen. — 125 ex., olika prov., bl.a. *Agrostis clavata*, Rovaniemi, ny för Ob, prof. M. J. Kotilainen. — 53 ex., Li, huvudsakl. fr. trakten av Ivalojoki, bl.a. *Carex microglochin*, prof. V. Kujala. — 27 ex. *Ranunculi auricomi*, Ab o. mest N, pastor G. Kvist. — 23 ex., NW-Enontekis, bl.a. *Kobresia myosuroides* o. *Ranunculus sulphureus*, stud. T. Laine. — 50 ex. (+ bytesdupletter), Ab, N, mag. P. H. Lindberg. — 31 ex., Ab Suomusjärvi, stud. Anita Lindroos. — 21 ex. *Hieracia* av 3 nybeskrivna arter, Ab Nystad, dr B. Malmio. — 600 ex. *Ranunculi auricomi*, Ab, Om, Tb; 122 ex. andra kärlv., N, bl.a. *Epilobium glandulosum* × *palustre*, H:fors, ny för landet, dr G. Marklund.

— 1.052 ex., Al, Vårdö, därav 565 *Hieracia*, 140 *Taraxaca* o. *Ruppia spiralis* från m. talrika lokaler, hemmansägare P. Olofsson. — 77 ex., N Borgå (huvudsakl. Pellinge), lekt. B. Olsoni. — 23 ex. (+ rikl. bytesdupletter), Ta Tyrväntö o. Sa Taipalsaari, seminariedirektor K. H. Pankakoski. — 37 ex., mest *Taraxaca*, Oa o. Ok Kajana, mag. A. Railonsala. — 559 ex., huvudsakl. NW-Enontekis, även Ob, dr H. Roivainen. — 21 ex., Ta Korpilahti o. Muurame, dr A. Rousi. — 84 ex., olika prov. mest i norr, mag. R. Ruuhijärvi. — 127 ex., mest vattenväxter, huvudsakl. Lk Kittilä, mag. J. Salonen. — 21 ex. *Ranunculi auricomi*, N, Ka, Sa, prof. C. E. Sonck. — 22 ex., huvudsakl. St Lappi, apot. H. Sältin. — 85 ex., Sb Jäppilä o. Jorois, mag. O. Tiitinen. — *Saxifraga nivalis*, Sa Lemi, stud. J. Toivonen. — 100 ex., Ab Pusula o. mest. SW-delen av Ta, stud. T. Toivonen. — 30 ex., Vichtis Vihtjärvi, bl.a. *Glyceria lithuanica* o. *Carex acutiformis*, nya för Ab, prof. R. Tuomikoski. — 43 ex., Al (mest Eckerö) o. N, dr H. Törnroth. — 74 ex., mest Sa, bl.a. *Cardamine flexuosa* o. *Epipogium*, Valkeala, mag. T. Ulvinen. — 20 ex., mest Ab (Gustavs, Pyhämaa, Pyhäranta), mag. Leena Vaahtoranta. — 27 ex., Tb Jyväskylä, dr E. J. Valovirta. — 31 ex., mest Le, stenograf A. Valta. — 25 ex. *Taraxaca*, Oa, mag. T.-L. Westman.

För bidrag till kärlväxtsamlingen tackar museet ytterligare följande personer: mag. H. Ahlqvist, studd. Aila Ahonen, T. Ahti, Eeva-Leena Elsinen o. Sisko Hakala, red. L. Holmberg, forstm. H. Hornborg, mag. U. V. Häkkinen, studd. H. Ikonen, K. Jouhki o. P. Johansson, eleven Anita Juhala, studd. E. Junnikkala, Raija Juutilainen, Eila Kalliola, R. Kansanaho o. Leena Kilpeläinen, lärare S. Klockars, studd. Lahja Kolehmainen, P. Kortesoja, K. Koskela, Liisa Koskela o. Vuokko Kosonen, lärare V. J. Kurkisalo, studd. Pirkko Kytölä, K. Laaksonen, P. Lehtinen, Terttu Laitinen, Ritva Lairi, E. Lappi o. Hilkka Leivonen, prof. Harald Lindberg, studd. E. Lindholm o. Maija Majava, dr K. Metsävainio, stud. Helvi Nevalainen, prof. A. Palmgren, studd. Annikki Paloheimo o. Kaija Peitsalo, lekt. L. Pohjala, studd. Inkeri Rask, Tuulikki Renkonen o. Kaija Saarisalo, lekt. N. J. Salo, studd. L. Sammalisto, J. Siira o. L.-J. Solanterä, Salme Suikkanen, Ritva Terhemaa, J. Tolonen, Vappu Torkkola, Anneli Tuomisto, Leena-Mari Valanne o. Marjatta Waris, vicehäradshövd. A. Virtanen.

Museets kryptogamsamlingar ha enligt meddelande av kustos, dr H. Roivainen tillvuxit som följer:

Mossor: 31 ex., främst Ob, stud. T. Ahti. — 1.219 ex., främst Ab, från avlidne dr Ole Eklunds samling. — 366 ex., Le, dr Aino Henssen. — 28 ex., främst Kl och Le, dr A. J. Huuskonen. — 35 ex., N, mag. P. Isoviita. — 16 ex., N o. Oa, prof. F. W. Klingstedt. — 37 ex., främst Ok, från avlidne lekt. J. S. W. Koponens herbarium. — 51 ex., N, dr G. Marklund. — 674 ex., främst Ob, Lk o. Le, dr H. Roivainen. — 158 ex., Ab, dr Henrik Skult. — 39 ex., främst Ka och Sa, mag. Tauno Ulvinen. — 13 ex., Ob, mag. Terttu Vartiainen. — 36 ex., främst Ta, mag. Erkki Vilpa.

Mindre bidrag till moss-samlingen har därtill skänkts av dr C. Cedercreutz, dr J. Jalas samt mag. P. Havas, R. Ruotsalo, Lea Talonpoika o. S. Tapio.

Lavar: 87 ex., främst Ob o. Ks, stud. T. Ahti. — 83 ex., olika prov., dr Rainar Hakulinen. — 98 ex., Kl, Sb o. Le; för Finland nya *Gyrophora fuliginosa* o. *Solorina octospora*, dr A. J. Huuskonen. — 386 ex., olika prov., prof. E. Häyrén. — 206 ex., N o. Oa, prof. F. W. Klingstedt. — 56 ex., Ab, dr Henrik Skult. — 16 ex., Ta, mag. Erkki Vilpa.

Mindre bidrag ha dessutom skänkts av herr Christer Krokfors, dr G. Marklund, dr H. Roivainen samt mag. R. Ruotsalo och Tauno Ulvinen.

Alger: 68 ex., Ks, dr Carl Cedercreutz. — 30 ex., olika prov., från avlidne prof. Aarne Rainios samling. — 21 ex., Lk, mag. J. Salonen.

Mindre bidrag till algsamlingen ha ytterligare lämnats av stud. T. Ahti (*Nostoc commune*, Ob), prof. E. Häyrén, dr J. Jalas, mag. Matti Kaasinen o. Lalli Laine, mag. Olavi Tiitinen samt dr E. J. Valovirta.

Svampar: 10 ex., N (bl.a. *Psalliota purpurella* fr. Kyrkslätt), med.lic. E. Estola. — 6 ex., Ta (bl.a. *Entoloma lividum* o. *Psalliota macrospora* fr. Tavastehus), hushållslär. Lahja Hakala. — 19 ex., N, prof. E. Häyrén. — 14 ex., Ab, elev Olga Laaksonen. — 275 ex., Ab o. N (bl.a. de för Finland nya *Cortinarius Hoeftii* o. *Hebeloma hiemale* samt därtill *Cortinarius tophaceus*, *Helvella crispa* o. *Russula farinipes* från Vichtis ävensom *Boletinus cavipes*, *Crepidotus calolepis* o. *Russula albonigra* fr. Helsinge), mag. N. Malmström. — 7 ex., N, med. kand. R. Mäkitalo. — 110 ex., olika prov., mag. Aarre Rauhala. — 200 ex., N o. Ob (bl.a. den för Finland nya *Mycena tintinnabulum* fr. Ekenäs), dir. O. von Schulmann. — 50 ex., Ta, Sa o. Kb (bl.a. den för Finland nya *Leccinum roseofractum* samt den likaså nya *Lactarius sphagneti* samt därtill *Lactarius aspideus* fr. Koli; *Boletinus asiaticus* o. *B. cavipes* fr. Kides), prof. R. Tuomikoski.

Mindre bidrag till svampsamlingen har därtill erhållits som gåva av följande personer: fru T. Forstén (*Clavaria pistillaris*, N Esbo), frk. Ingrid Gustafsson (*Creolophus corrugatus*, N Esbo), forstmäst. Terttu Harve, fru Marianne Lüchou, teckningslärarinnan Ann-Marie Malmström (*Clavaria fumosa*, N Tusby), mag. A. Nordman, dr P. Nuorteva, prof. K. Renkonen, dr H. Roivainen, stud. L. Sommardahl, elev J. Vainio, med. dr K. Vainio o. lär. Marta Österman.

Indices

Index auctorum

BUCH, HANS: Theoretische Betrachtungen über die Ursachen der Sporogonenverzweigung und der Entstehung überzähliger Peristome bei Laubmoosen. — Spiegelbildzwillinge ..... 65— 68
CEDERCREUTZ, CARL: Några ord om Veronica filiformis Sm. i Finland ..... (56) 57
COLLANDER, RUNAR: (Bakteriofagerna) ..... (37)
— — Karl Edvin Liljeström † ..... (60) 140
FAGERSTRÖM, LARS: Floristiska anteckningar i Ok 1954—1955 ..... 37— 55
FREY, RICHARD: Helsingin Yliopiston Hyönteismuseon kokoelmien kasvu toimintavuonna 1956—57 ..... (69) 159—161
— — Samlingarnas tillväxt vid Helsingfors Universitets Entomologiska museum under verksamhetsåret 1956—1957 .... (69) 162—164
GABLER, F. (Wien): (Das Mikroskop, ein universelles Hilfsmittel moderner Forschung) ..... (1)
GYÖRFFY, I. (Ungarn): In Herbarproben aufgefundene, missgebildete Splachnazeensporogone ..... 62— 64
VON HAARTMAN, LARS: (Det naturliga urvalets makt och vanmakt) .. (55)
— — Carl Holmqvist † ..... (60) 135—136
HACKMAN, WALTER: Ymnigt blommande växtarter 14
— — Några dipterfynd under exkursioner i Porkalaområdet 1956 .. 57— 60
HELLÉN, WOLTER vide STENIUS, GUNNAR ..... (56)
HILDÉN, KAARLO: (J. G. Granö †) ..... (14)
HUSTICH, ILMARI: (Bilder från västkusten av Hudson Bay)..... (60)
HÄYRÉN, ERNST: Riklig förekomst av Cakile på Busholmen, Helsingfors 14
— — Nytt fynd av vidfäst Fucus vesiculosus i havsbandet utanför Vasa ..... (14) 16
— — Anteckningar om brackvattensvegetation i Åboland och i Nyland ..... 16— 30
— — Physcia grisea (Lam.) Zahlbr. med apothecier ..... 61— 62
— — F. W. Börgesen † ..... (1) 134—135
JAATINEN, STIG: (Natur och folk på de yttre Hebriderna) ..... (55)
KALELA, OLAVI: Helsingin Yliopiston Eläinmuseon yleisen osaston kokoelmien kasvu toimintavuonna 1956—1957 ..... (69) 155—157
— — Samlingarnas tillväxt vid Helsingfors Universitets Zoologiska museums allmänna avdelning under verksamhetsåret 1956—1957 ..... (69) 157—158
KLINGSTEDT, F. W.: (Lavarnas systematik) ..... (37)

KURTÉN, BJÖRN: (Paleontologiska fältarbeten i Spanien sommaren 1956) ..... (13)
LINDBERG, HÅKAN: Sällsynta insekter från Porkala-området 16
LUTHER, HANS: Internationella limnologkongressen i Helsingfors 27 juli—7 augusti 1956 13
— — Redogörelse för biblioteket under verksamhetsåret 1956—1957 ..... (69) 133—134
MARKLUND, GUNNAR: Helsingin Yliopiston kotimaisten kasvitieteellisten kokoelmien kasvu v. 1956—1957 ..... (69) 165—167
— — Tillväxten av Helsingfors Universitets inhemska botaniska samlingar under verksamhetsåret 1956—1957 ..... (69) 167—169
NORDMAN, ADOLF FR.: Picris hieracioides L. ssp. auriculata (Schultz-Bip.) Hayek (P. pyrenaica, P. Tatrae), frön från Bannier i Franska Pyreneerna, synes trivas väl och föröka sig i Ab: Nagu ..... (3) 3— 4
— — Ett exemplar av Trifolium hybridum L., där samtliga knoppar i bladvecken och vid »roten» muterat samt några ord om den sannolika orsaken till dess uppkomst ..... (3) 4— 7
— — Några reflexioner om de ödesdigra verkningarna på växtligheten förorsakade av den svåra torkan sommaren 1955 i SW-Finlands skärgårdsområde ..... (3) 7— 13
— — I ultraviolett ljus tagna fotografier av olika fjärilarter 14
NORDSTRÖM, GÖRAN: Die Vogelberingung in Finnland im Jahre 1956 69—108
PALMÉN, ERNST: (Eräiden hyönteisten kuoriutumisen vuorokausirytmiikasta) ..... (15)
PALMGREN, ALVAR: Ramsholmens naturskyddsområde ..... 2— 3
— — Riklig förekomst av Cakile, diskussionsinlägg 14
— — Societas pro Fauna et Flora Fennica 17. 5. 1956—13. 5. 1957 (69) 109—155
SEGERSTRÅLE, SVEN: (Om de nordeuropeiska istidsrelikternas invandring) ..... (60)
SKULT, HENRIK: Komplettierende Angaben über den Radialzuwachs der Kiefer in den äusseren Schärenhöfen von Korpo und Nagu in Südwest-Finnland ..... (15) 30— 36
STENIUS, GUNNAR och HELLÉN, WOLTER: (Revisionsberättelse för år 1956) ..... (69)
STOCKMANN, STEN: Societas pro Fauna et Flora Fennicas ekonomiska ställning under år 1956 ..... 131—133
SUOMALAINEN, ESKO: Kaarlo Johannes Valle † ..... (14) 137—139
SÖVRINKI, NIILO: (Kasvimaantieteellinen retkeily Italian Dolomiitti-alpeille) ..... (1)
WIKGREN, BO-JUNGAR: (Om sikbestånden i Pyhäjärvi) ..... (14)

Index systematicus botanicus

Algae

Aegagropila Martensii 18...27
Anabaena 25; *cylindrica* 28; *delicatula* 21
Ankistrodesmus falcatus v. *radiatus* 29
Aphanothece Castagnei 17...22, 28, 29; *nidulans* 29; *pallida* 28, 29; *stagnina* 18
Asterocytis ornata 18, 20, 28
Bangia fusco-purpurea f. *pumila* 18
Bulbochaete 22
Calothrix Braunii 18, 19; *Elenkinii* 29; *scopulorum* 18, 19, 27
Ceramium 16...20, 28
Chaetomorpha 30; *baltica* 17...20; *chlorotica* 26; *tortuosa* 18
Chantransia Leibleinii 21
Chara aspera 17...30; *baltica* 19; *fragilis* 21, 22, 25, 26; *tomentosa* 17...30
Chroococcus minutus 17; *turgidus* 28, 29
Cladophora 16, 18; *fracta* 17...30; *glomerata* 17...23, 25, 30; *marina* 17...20, 30
Dermocarpa clavata 29, 30
Dichothrix gypsophila 18...21, 24, 25, 28
Ectocarpus siliculosus 17...20, 28, 30
Enteromorpha crinita 17, 18, 30; *Hopkirkii* 18, 20; *intestinalis* 18, 28; *tubulosa* f. *prolifera* 17
Entoderma 30
Fucus vesiculosus 14, 16...21, 25, 29, 30
Furcellaria fastigiata 18
Gloiotrichia intermedia 17...25, 28
Gomphosphaeria aponina 19, 29
Hildenbrandia rosea 28
Lyngbya aerugineo-coerulea 17; *aestuarii* 17...20, 25, 28; *Kützingii* 17, 18, 25, 28...30; *semiplena* 28
Melosira 18
Merismopedia convoluta 19; *elegans* 29
Microcoleus chthonoplastes 19...22
Microcystis parasitica 22
Monostroma balticum 20, 23
Mougeotia 20...23, 26...29
Nitella flexilis 22; *hyalina* 27, 28
Nostoc commune 166, 169; *punctiforme* 17; *sphaericum* 29
Oedogonium 20, 22, 26...30
Oscillatoria angusta 19; *curviceps* 19; *limosa* 17; *profunda* 17, 28; *splendida* 29; *tenuis* 19, 28
Pediastrum duplex v. *subgranulatum* 22
Phacus pleuronectes 28
Phormidium auctumnale 17; *tenue* 28
Phyllophora Brodiaei 18, 19
Plectonema 17
Polysiphonia violacea 17...19
Rhizoclonium riparium 17...25, 27, 29, 30
Rivularia biasolettiana 17...21, 25, 28, 29; *nitida* 18, 21, 24, 25
Scenedesmus quadricauda 17, 29
Sphacelaria 18, 20
Spirogyra 17, 22, 26...29
Spirulina subsalsa 19
Thioploca ingrica 22
Tolypella nidifica 18, 28, 29
Tolypellopsis stelligera 21...25, 27
Tolypothrix distorta 17, 20, 24, 25, 29; *lanata* 23; *tenuis* 17...24, 28...30
Ulothrix subflaccida 17, 29
Vaucheria 17...26, 29, 30; *hamata* 27

Bacteria

Beggiatoa alba 19; *arachnoidea* 28; *leptomitiformis* 28
Lamprocystis roseopersicina 28
Thiothrix nivea 28
Thioploca ingrica 22

Synonymica, *nova Fenniae*, ***nova scientiae.*** De nominibus provinciarum abbreviatis (Al, Ab, etc.) vide tabulam geographicam quae subest.

Fungi

Boletinus asiaticus 167, 169; *cavipes* 166, 167, 169
Clavaria fumosa 167, 169; *pistillaris* 167, 169
Cortinarius Hoeftii 166, 169; *tophaceus* 166, 169
Creolophus corrugatus 167, 169
Crepidotus calolepis 167, 169
Entoloma lividum 166, 169
Hebeloma hiemale 166, 169
Helvella crispa 166, 169
Lactarius aspideus 167, 169; *sphagneti* 167, 169
Leccinum roseofractum 167, 169
Mycena tintinnabulum 167, 169
Psalliota macrospora 166, 169; *purpurella* 166, 169
Russula albonigra 167, 169; *farinipes* 166, 169

Lichenes

Caloplaca scopularis 21, 24
Cetraria 9
Cladonia (*Cladina*) 9, 10
Gyrophora fuliginosa 166, 168
Physcia caesia 24; *grisea* 61—62
Solorina octospora 166, 168
Verrucaria maura 21, 24

Bryophyta

GYÖRFFY pagg. 62—64, BUCH pagg. 65—68

Bryum 65
Buxbaumia indusiata 67
Camptothecium lutescens 65, 67
Drepanocladus 25...29; *aduncus* 21, 22, 29; *fluitans* 20, 29, 30
Fontinalis antipyretica 18...27
Grimmia maritima 21
Hypnum 26
Splachnum vasculosum 62
Tayloria froelichiana 63; *Hornschuchii* 63; *lingulata* 63; *serrata* 63
Tetraplodon mnioides 63, v. *paradoxus* 63; *urceolatus* 63

Pteridophyta

Athyrium filix-femina 46
Botrychium lunaria 46; *simplex* 46
Dryopteris cristata 49; *dilatata* 49; *spinulosa* 49
Equisetum arvense 49; *fluviatile* (*limosum*) 26, 49; *hiemale* 49; *palustre* 49; *pratense* 49; *silvaticum* 49; *variegatum* 49
Isoëtes echinospora 50; *lacustris* 50
Lastrea dryopteris 50; *phegopteris* 50
Lycopodium annotinum 51; *clavatum* 51; *complanatum* ssp. *anceps* 51; *inundatum* 51; *selago* 51
Matteuccia struthiopteris 51
Pteridium aquilinum 53
Selaginella selaginoides 54

Spermatophyta

Pagg. 3—4, 4—7, 7—13, 30—36, 37—55, 57, 165—166, 167—168

Acer 8, 61, 62
Achillea millefolium 45; *ptarmica* ssp. *euptarmica* 45
Actaea erythrocarpa 45; *spicata* 45
Aegopodium podagraria 45
Agropyron vide *Elytrigia* et *Roegneria*
Agrostis canina ssp. *fasciculatis* 45, ssp. *montana* 165, 167; *clavata* 165, 167; *stolonifera* (alba) 26, 29, 45; *stolonifera* × *tenuis* 45; *tenuis* 45

Alchemilla 165, 167; *heptagona* 45; *micans* 46; *pastoralis* 46; *subcrenata* 46
Alisma plantago-aquatica 26, 29, 46
Allium schoenoprasum 10; *scorodoprasum* 11; *vineale* 11
Alnus glutinosa 26; *incana* 46
Alopecurus aequalis 46; *geniculatus* 46; *pratensis* 46
Andromeda polifolia 46
Angelica silvestris 46
Antennaria dioeca 46
Anthemis arvensis 46; *tinctoria* 46
Anthoxanthum odoratum 46
Anthriscus silvestris 46
Anthyllis vulneraria 12, 13
Apera spica-venti 46
Arctium 58; *tomentosum* 46
Arctostaphylos uva-ursi 46
Artemisia campestris 11; *vulgaris* 46, 58
Avena elatior 9
Barbaraea stricta 46; *vulgaris* 46
Batrachium vide *Ranunculus*
Betula 9, 11, 37; *nana* 37, 46; *nana* × *pubescens* 46
Bidens cernuus 26; *radiatus* 46; *tripartitus* 26, 46
Brassica 12; *campestris* 46
Briza media 46
Bromus secalinus 46
Bunias orientalis 46
Cakile maritima 12, 14
Calamagrostis 10; *arundinacea* 46; *canescens* 46; *epigejos* 9, 46; *lapponica* 46; *neglecta* (stricta) 26, 46; *purpurea* 46
Calla palustris 46
Calluna vulgaris 9, 11, 46, f. *alba* 46
Callitriche autumnalis 17...22, 24, 25, 27; *polymorpha* 28; *verna* 29, 46
Caltha palustris 26, 46
Campanula glomerata 46; *patula* 46; *rotundifolia* 46
Capsella bursa-pastoris 46
Cardamine flexuosa 166, 168; *pratensis* 26, 46
Cardaminopsis arenosa 46
Carduus crispus 46
Carex 37; *acutiformis* 165, 168; *acuta* 46; *appropinquata* 47; *aquatilis* 47; *brunnescens* 47, v. *laetior* 47; *Buxbaumii* 47; *caespitosa* 47; *canescens* 47; *canescens* × *dioeca* 47; *capillaris* 47; *chordorrhiza* 47; *diandra* 47; *digitata* 47; *dioeca* 47; *disperma* 47; *echinata* 47; *elata* 47; *elongata* 47; *flava* 38, 47; *globularis* 47; *heleonastes* 47; *juncella* 47; *lasiocarpa* 47; *laxa* 47; *leporina* 47; *limosa* 47; *livida* 47; *loliacea* 47; *magellanica* 47; *media* 47; *microglochin* 165, 167; *nigra* 47; *pallescens* 47; *panicea* 47; *pauciflora* 47; *rostrata* 48; *tenuiflora* 48; *vaginata* 48; *vesicaria* 48
Carum carvi 48
Centaurea cyanus 48; *jacea* 48; *phrygia* 48
Cerastium holosteoides v. *vulgaris* 48
Ceratophyllum demersum 17...24, 29
Chamaedaphne calyculata 48
Chamaenerium angustifolium 48, f. *albiflorum* 48
Chenopodium album 48
Chrysanthemum coronarium 4; *leucanthemum* 48; *vulgare* 48
Cicuta virosa 26, 48
Cirsium arvense 48; *heterophyllum* 48; *palustre* 48
Comarum vide *Potentilla*
Convallaria majalis 48
Corallorhiza trifida 48
Cornus suecica 48
Crepis paludosa 48; *tectorum* 48
Dactylis glomerata 48
Dactylorchis incarnata 48; *maculata* 48; *Traunsteineri* 48
Dahlia 57
Daphne mezereum 48
Deschampsia caespitosa 48; *flexuosa* 31, 36, 48
Dianthus deltoides 48; *superbus* 48
Drosera anglica 48; *anglica* × *rotundifolia* 49; *rotundifolia* 49
Elatine hydropiper 25, 49; *triandra* 25...28, 49
Eleocharis vide *Scirpus*
Elodea canadensis 25
Elytrigia repens 49
Empetrum hermaphroditum 49

Epilobium davuricum 49; *glandulosum* × *palustre* 165, 167; *Hornemannii* 49; *Hornemannii* × *palustre* 49; *palustre* 49
Epipogium aphyllum 166, 168
Erigeron acre ssp. *euacre* 49
Eriophorum angustifolium 49; *gracile* 49; *latifolium* 49; *vaginatum* 49
Erodium cicutarium 49
Erysimum cheiranthoides 49
Euphorbia esula 49
Euphrasia brevipila 49
Festuca 9; *ovina* ssp. *vulgaris* 49; *pratensis* 49; *rubra* 49
Filipendula ulmaria 26, 49
Fragaria vesca 50
Fraxinus 8
Galeopsis bifida 50; *speciosa* 50
Galium boreale 50; *mollugo* 50; *palustre* 26, 50; *spurium* 50; *triflorum* 50; *uliginosum* 50; *verum* 12, 50
Geranium bohemicum 13; *sanguineum* 11; *silvaticum* 50
Geum rivale 50, f. *pallidum* 50
Glaux maritima 23
Glechoma hederacea 50
Glyceria fluitans 26; *lithuanica* 165, 167; *maxima* 26
Gnaphalium silvaticum 50; *uliginosum* 50
Goodyera repens 50
Gymnadenia conopsea 50
Hammarbya paludosa 50
Heracleum sphondylium ssp. *sibiricum* 50
Hieracium 165, 167, 168; *pilosella* 50; *umbellatum* 50
Hierochloë odorata 50
Hippuris vulgaris 26, 28, 50, mf. *submersa* 27, f. *litoralis* 29
Hypericum maculatum (quadrangulum) 10, 11, 50; *perforatum* 10, 11; *pumilum* 10
Iris pseudacorus 26, 27
Juncus alpinus ssp. *nodulosus* 50; *articulatus* 165, 167; *bufonius* 26, 50; *bulbosus* 50; *filiformis* 50; *inflexus* 165, 167; *Gerardi* 27; *stygius* 50
Juniperus communis 8, 11, 50
Knautia arvensis 50
Kobresia myosuroides 165, 167
Lactuca alpina 50
Lamium molluccellifolium 50
Lathyrus palustris 50; *pratensis* 50; *vernus* 50
Ledum palustre 50
Lemna 21; *trisulca* 20...30
Leontodon autumnalis 23, 26, 50
Levisticum officinale 50
Limosella aquatica 25
Linaria vulgaris 51
Linnaea borealis 51
Listera cordata 51; *ovata* 51
Litorella uniflora 24, 26
Lobelia dortmanna 51
Lolium perenne 51
Lotus corniculatus 51
Luzula multiflora 51; *pallescens* 51; *pilosa* 51; *sudetica* 51
Lychnis flos-cuculi 51
Lysimachia thyrsiflora 51; *vulgaris* 51
Lythrum salicaria 29, 51
Maianthemum bifolium 51
Malaxis vide *Hammarbya*
Matricaria 11; *matricarioides* 51; vide etiam *Tripleurospermum*
Melampyrum pratense 51; *silvaticum* 51
Melandrium album 51; *rubrum* 51
Melica nutans 51
Mentha arvensis 26, 51
Menyanthes trifoliata 51
Milium effusum 51
Molinia coerulea 51
Moneses uniflora 51
Montia fontana ssp. *lamprosperma* 51
Myosotis arvensis 51; *laxa* ssp. *caespitosa* 26, 51; *palustris* 26, 51
Myriophyllum alterniflorum 24...27, 51; *spicatum* 17...29; *verticillatum* 20...30
Najas marina 17...30
Nardus stricta 51
Nuphar luteum 21, 25...27, 52; *luteum* × *pumilum* 52; *pumilum* 52
Nymphaea 30; *candida* 21, 25...29, 52; *tetragona* 52

Orchis vide *Dactylorchis*
Origanum vulgare 10
Oxalis acetosella 52
Oxycoccus 37
Paris quadrifolia 52
Parnassia palustris 52
Pedicularis palustris f. *ochroleuca* 52; *sceptrum-carolinum* 52
Petasites frigidus 52
Petunia 57
Peucedanum palustre 52
Phalaris arundinacea 23, 52
Phleum commutatum 52; *pratense* 52
Phragmites communis 17...30, 52, f. *picta* 52
Picea excelsa 8, 37
Picris hieracioides 3, ssp. *auriculata* 3—4
Pimpinella saxifraga 52
Pinguicula vulgaris 52
Pinus silvestris 8, 30—36, 37
Plantago lanceolata 11; *major* ssp. *eumajor* 52, ssp. *intermedia* 26
Platanthera bifolia 52
Poa annua 52; *nemoralis* 52; *pratensis* 52; *remota* 52; *trivialis* 52
Polemonium coeruleum 52
Polygonum amphibium 25...27, mf. *terrestre* 52; *aviculare* 52; *bistorta* 52; *convolvulus* 52; *hydropiper* 26; *lapathifolium* ssp. *pallidum* 52; *minus* 26; *viviparum* 52
Populus tremula 11, 52
Potamogeton alpinus 52; *filiformis* 20, 30; *gramineus* 52; *natans* 21, 29, 52; *panormitanus* 19, 20, 24, 27...30; *pectinatus* 17...30, f. *zosteraceus* 26, 28; *perfoliatus* 17...30, 52; *praelongus* 27; *pusillus* 21, 52
Potentilla erecta 52; *intermedia* 52; *norvegica* 10, 52; *palustris* 26, 52
Prunella vulgaris 52
Prunus padus 53
Pyrola chlorantha 53; *media* 53; *minor* 53; *rotundifolia* 53; vide etiam *Moneses* et *Ramischia*
Quercus 8, 9, 11, 62
Ramischia secunda 53
Ranunculus acris 26, 53; *auricomus* 53, 165, 167, 168; *circinatus* 22...26, 29; *flammula* 53, v. *reptans* 25, 53; *peltatus* 53; *repens* 26, 53; *sulphureus* 165, 167
Raphanus raphanistrum 53
Rapistrum perenne 165, 167
Rhamnus cathartica 8; *frangula* 53
Rhinanthus major (serotinus) 53; *minor* 53
Rhynchospora alba 53
Ribes nigrum 53; *spicatum* 53
Roegneria canina 53
Rorippa islandica 53; *silvestris* 53
Rosa acicularis 53; *majalis* 53
Rubus arcticus 53, v. *leuciticus* 53; *arcticus* × *saxatilis* 53; *chamaemorus* 53; *idaeus* 53; *saxatilis* 53
Rumex 12; *acetosa* ssp. *pratensis* 53, v. *fontanopaludosus* 53; *acetosella* 10, 53; *aquaticus* 26, 27, ssp. *euaquaticus* 53; *confertus* 53; *crispus* 53; *longifolius* 53; *pseudonatronatus* 53; *thyrsiflorus* 53
Ruppia brachypus (maritima) 20, 28; *spiralis* 165, 168
Sagittaria natans 53; *sagittifolia* 26, 27
Salix aurita 53; *aurita* × *cinerea* 53; *aurita* × *lapponum* × *myrtilloides* 53; *aurita* × *myrtilloides* 54; *caprea* 54; *cinerea* 54; *lapponum* 54; *myrsinifolia* 54; *myrsinites* 54; *myrtilloides* 54; *myrtilloides* × *starkeana* 54; *pentandra* 54; *phylicifolia* 54; *repens* 54; *repens* × *rosmarinifolia* 54; *rosmarinifolia* 54; *starkeana* 54
Saxifraga 10; *nivalis* 165, 168
Scheuchzeria palustris 54
Scirpus acicularis 21...29, 49; *lacustris* 21, 26, 27, 54; *mamillatus* 49; *maritimus* 17...20, 26, 28, 30; *palustris* 26, 29, 49; *silvaticus* 54; *Tabernaemontani* 17...30; *uniglumis* 21, 26; vide etiam *Trichophorum*
Scutellaria galericulata 54
Sedum acre 12; *album* 12; *telephium* 10, 12
Senecio vulgaris 54
Silene cucubalus (inflata) 54; *nutans* 12; *rupestris* 10

Typis expr. 8. 5. 1958

Sinapis arvensis 12
Solidago virgaurea 54
Sonchus arvensis 54
Sorbus aucuparia 8, 11, 54
Sparganium angustifolium 54; *Friesii* 54; *hyperboreum* 54; *minimum* 28, 29, 54; *simplex* 26...29, 54, mf. *longissimum* 25
Spergula arvensis 54; *vernalis* 54
Stellaria calycantha 54; *calycantha* × *longifolia* 54; *graminea* 54, f. *lasiosepala* 54; *hebecalyx* 54; *longifolia* 54; *media* 54; *nemorum* ssp. *montana* 54; *palustris* 54, f. *virens* 54
Subularia aquatica 21, 26, 27, 54
Taraxacum 165, 166, 167, 168
Thlaspi alpestre ssp. *silvestre* 54; *arvense* 54
Thymus 10
Tofieldia pusilla 54
Trichophorum alpinum 54; *caespitosum* ssp. *austriacum* 54
Trientalis europaea 54
Trifolium hybridum 3, 4—7, 55; *pratense* 55; *repens* 55; *spadiceum* 55
Triglochin palustre 26, 55
Tripleurospermum maritimum v. *inodorum* 55
Trollius europaeus 55
Tussilago farfara 55
Typha angustifolia 24...29; *latifolia* 24, 28...30, 55
Ulmaria vide *Filipendula*
Urtica dioeca 55
Utricularia biseriata (intermedia × vulgaris) 55; *intermedia* 55; *minor* 26, 55; *neglecta* 26; *vulgaris* 55
Vaccinium myrtillus 9, 37; *uliginosum* 37; *vitis-idaea* 9, 11, 37
Valeriana officinalis 6; *sambucifolia* 6
Veronica chamaedrys 55; *filiformis* 56, 57, 165, 167; *longifolia* 11, 55; *officinalis* 55; *scutellata* 55; *serpyllifolia* ssp. *euserpyllifolia* 55
Viburnum opulus 55
Vicia cracca 55; *sepium* 55; *silvatica* 55
Viola arvensis 55; *epipsila* 55; *montana* 55; *palustris* 55; *tricolor* 10, ssp. *eutricolor* 55
Zannichellia 21, 25; *pedunculata* 20; *pedunculata* × *repens* 20; *repens* 23, 26...29

Index systematicus zoologicus

Thysanura

Thermobia domestica 159, 162

Orthoptera

Calliptamus italicus 160, 163
Forficula auricularia 160, 163
Stethophyma fusca 160, 163
Tachycines asynamorus 160, 163
Xiphidium dorsale 160, 163

Hemiptera

Acanthosoma haemorrhoidale 160, 163
Livia juncorum 160, 163
Nezara torquata 160, 163; *viridula* 160, 163
Palomena prasina 160, 163
Psyllopsis fraxini 160, 163
Pyrrhocoris apterus 160, 163

Hymenoptera

Coelioxys aurolimbatus 160, 163
Delomerista laevis 160, 163
Diastrophus mayri 160, 163
Fenusella pygmaea 160, 163

Lonchetron ***fennicum*** 160, 163
Omalus triangulifer 160, 163; *violaceus* 160, 163
Pontania bridgmani 160, 163
Pronotalis ***liparae*** 160, 163; ***valkeilai*** 160, 163

Coleoptera

Callidium violaceum 160, 163
Ceutorrhynchus barbareae 16
Chrysochloa rugulosa 160, 163
Chrysomela asclepiadis 160, 163
Clytus arietis 160, 163
Corynetes coeruleus 160, 163
Dytiscus marginalis 160, 163
Enicmus histrio 16, 160, 163
Globocornis marginatus 160, 163
Lathridius constrictus 16, 160, 163
Nemosoma elongatum 160, 163
Prionus coriarius 160, 163

Neuroptera

Psectra diptera 16

Lepidoptera

Acalla comariana 161, 164; *emargana* 161, 164; *variegana* 161, 164
Acronycta aceris 161, 164
Actinotia hyperici 11; *polyodon* 11
Anacampis vorticella 161, 164
Arctia caja ab. *phantasma* 161, 164
Arenostola fluxa hellmani 161, 164
Argyroploce rurestrana 161, 164; *sauciana* 161, 164; *variegana* 161, 164
Bryotropha terrella 161, 164
Bucculatrix artemisiae 11
Capua favillaceana 161, 164
Cnephasia chrysantheana 161, 164
Codonia punctaria 161, 164
Coleophora succursella 11
Crambus salinellus 161, 164; *uliginosellus* 161, 164
Depressaria arenella 161, 164; *badiella* 161, 164; *flavella* 161, 164; *hepatariella* 161, 164
Diasemia litterata 161, 164
Dioryctria schützella 161, 164
Elachista adschitella 161, 164; *kilmunella* 161, 164; *subalbidella* 161, 164
Epiblema cana 161, 164
Epinotia quadrana 161, 164
Eucosma grandaevana 161, 164; *hyperici* 11
Euxanthis zoegana 161, 164
Exaeretia allisella 161, 164
Gelechia peliella 161, 164
Notocelia roborana 161, 164
Nudaurelia 161, 164
Operophtera fagata 9
Paltodora cytisella 161, 164
Phthorimaea subvicinella 161, 164
Plagodis dolabraria 161, 164
Pyralis farinalis 161, 164
Scoparia centuriella 161, 164
Scopula deversaria 161, 164
Stenoptilia bipunctidactyla 161, 164
Sterrha ornata 161, 164
Talaeporia borealis 161, 164
Tinea granella 161, 164
Tischeria ekebladella 161, 164
Zygaena ephialtes 161, 164

Diptera

HACKMAN pagg. 57—60

Acarthophthalmus bicolor 161, 164
Camilla acutipennis 58; *glabra* 58, 59; *subfuscipes* 58, 59
Clinocera wesmaeli 161, 164
Collinellula lutosa 60; *lutosoidea* 59, 60
Dichrochira glabricula 60
Drosophila nigricolor 161, 164; *rufifrons* 161, 164; *trivittata* 161, 164
Helomyza nigrinervis 161, 164
Hirtodrosophila oldenbergi 161, 164
Leiomyza ***dudai*** 161, 164
Microperiscelis annulata 161, 164
Mycetobia pallipes 161, 164
Orellia tussilaginis 58

Paroxyna parvula 58
Periscelis annulipes 161, 164
Pseudopomyza atrimana 161, 164
Psilopa leucostoma 60
Scatophaga stercoraria 161, 164
Spania nigra 161, 164
Systenus pallipes 161, 164
Tephroclamys flavipes 161, 164
Themira putris 58
Thrypticus atomus 161, 164; *pollinosus* 161, 164; *pruinosus* 161, 164

Crustacea

Asellus aquaticus 29
Balanus improvisus 30
Eriocheir sinensis 156, 158
Gammaracanthus loricatus v. *lacustris* 156, 158
Limnocalanus macrurus 156, 158
Mysis relicta 156, 158
Pallasea quadrispinosa 156, 158
Pontoporeia affinis 156, 158

Mollusca

Anodonta 22; *anatina* 21, 24, 26, 29
Limax cinereo-niger 156, 158
Limnaea 29; *ovata* 22
Neritina fluviatilis 28
Tellina 19
Planorbarius corneus 156, 158
Planorbis 26, 29, 30
Valvata piscinalis 26, 29, 30

Vermes

Fabricia sabella 156, 158
Gordius aquaticus 19

Bryozoa

Membranipora crustulenta v. *baltica* 16, 19

Coelenterata

Cordylophora caspia 19...28
Ephydatia fluviatilis 26, 27

Protozoa

Ophrydium versatile 21, 22

Pisces

Belone acus 156, 157
Clupea harengus 155, 157
Cobitis barbatula 157; *taenia* 156, 157
Cottus vide *Myoxocephalus*
Engraulis enchrasicolus 155, 157
Gadus callarias 156, 157
Gobio fluviatilis 156, 157
Gobius microps 156, 158
Lumpenus lampetraeformis 157, 158
Myoxocephalus quadricornis 156, 158
Pelecus cultratus 156, 157
Perca fluviatilis 156, 157
Petromyzon fluviatilis 155, 157
Pholis gunellus 156, 157
Pleuronectes platessa 156, 158
Spinachia vulgaris 156, 158

Amphibia

Rana arvalis 155, 157

Aves

NORDSTRÖM aves migr. pagg. 69—108

Accipiter g. gentilis 70, 76, 90—91; *n. nisus* 76, 91
Acrocephalus d. dumetorum 75; *p. palustris* 75; *schoenobaenus* 75; *s. scirpaceus* 75
Aegolius f. funereus 76

Alauda a. arvensis 75
Alca t. torda 76, 107—108
Anas a. acuta 71, 76, 93; *clypeata* 71, 76, 93; *c. crecca* 76, 93; *penelope* 76; *p. platyrhynchos* 76, 92—93
Anthus pratensis 75; *t. trivialis* 75
Apus a. apus 75, 89
Aquila c. chrysaëtos 70
Arenaria i. interpres 70, 76, 95
Asio f. flammeus 76; *o. otus* 76, 89
Aythya ferina 76; *marila* 94
Bombycilla g. garrulus 70, 75, 85
Bucephala c. clangula 76
Buteo b. buteo 76; *buteo vulpinus* 76, 90; *l. lagopus* 76, 90
Calcarius l. lapponicus 75
Calidris alpina 76; *temminckii* 76
Capella g. gallinago 76
Caprimulgus e. europaeus 76
Carduelis c. cannabina 70, 75, 80; *hornemanni exilipes* 70, 75; *f. flammea* 70, 75, 80; *spinus* 75
Carpodacus e. erythrinus 75
Certhia f. familiaris 75
Charadrius apricarius altifrons 76; *dubius curonicus* 76; *h. hiaticula* 76, 96; *morinellus* 76
Chloris c. chloris 75, 80
Circus a. aeruginosus 76, 91; *c. cyaneus* 76
Clangula hyemalis 76
Columba livia domestica 76, 94; *o. oenas* 76, 94; *p. palumbus* 76, 94
Colymbus a. arcticus 76
Corvus c. corax 75, 77; *c. cornix* 75, 77—78; *frugilegus* 75; *m. monedula* 75, 78—79
Cuculus c. canorus 76
Delichon u. urbica 75, 89
Dendrocopos l. leucotos 75; *m. major* 75, 89; *m. minor* 75
Dryocopus m. martius 75
Emberiza a. aureola 75; *c. citrinella* 75; *hortulana* 75, 81; *rustica* 70, 75; *s. schoeniclus* 70, 75
Erithacus r. rubecula 70, 75, 88—89
Falco columbarius aesalon 70, 76, 90; *p. peregrinus* 76; *r. rusticolus* 70, 76, 155, 157; *s. subbuteo* 76; *t. tinnunculus* 70, 76, 90
Fringilla c. coelebs 75, 81; *montifringilla* 75
Garrulus g. glandarius 75, 80
Glaucidium p. passerinum 76
Haematopus o. ostralegus 76
Hippolais icterina 75
Hirundo r. rustica 70, 75, 89
Hydroprogne tschegrava 70, 76, 96—97
Jynx t. torquilla 76, 89
Lagopus l. lagopus 108
Lanius c. collurio 70, 75, 81
Larus a. argentatus 76, 105—106; *c. canus* 76, 102—105; *f. fuscus* 70, 76, 106—107; *m. marinus* 76, 107; *minutus* 76; *r. ridibundus* 76, 99—102
Loxia c. curvirostra 70, 75, 81; *leucoptera bifasciata* 70, 75, 155, 157; *pytyopsittacus* 75
Luscinia s. svecica 75, 88
Melanitta f. fusca 76, 94
Mergus m. merganser 76; *serrator* 76
Motacilla a. alba 75, 81; *flava* 75
Muscicapa h. hypoleuca 70, 75, 85—86; *p. parva* 70, 75; *s. striata* 70, 75, 85
Numenius a. arquata 76, 94—95; *p. phaeopus* 76
Oenanthe o. oenanthe 75, 88
Pandion h. haliaëtus 70, 76, 92
Parus a. ater 70, 75, 85; *atricapillus* 75, 85; *c. caeruleus* 75, 84—85; *c. cinctus* 75; *c. cristatus* 75, 85; *m. major* 70, 75, 81—84
Passer domesticus 75, 81
Perdix p. perdix 76
Pernis a. apivorus 70, 76, 91—92
Phasianus colchicus 108
Philomachus pugnax 76, 95
Phoenicurus p. phoenicurus 75
Phylloscopus collybita 75; *sibilatrix* 75; *trochilus acredula* 75
Pica pica 75, 79—80, 155, 157
Picoides t. tridactylus 75, 155, 157
Pinicola e. enucleator 75, 155, 157
Plautus alle 155, 157

Plectrophenax n. nivalis 75
Prunella m. modularis 75
Pyrrhula p. pyrrhula 75, 80
Regulus r. regulus 75
Riparia r. riparia 75
Saxicola rubetra 70, 75, 88
Scolopax rusticola 76, 95
Somateria m. mollissima 76
Stercorarius parasiticus 76, 107
Sterna hirundo 70, 76, 97—98; *paradisaea* 76, 98
Strix a. aluco 76, 89—90
Sturnus v. vulgaris 70, 75, 80
Sylvia a. atricapilla 75; *borin* 75; *c. communis* 75, 86; *c. curruca* 75; *nisoria* 70, 75, 155, 157
Tringa glareola 76; *hypoleucos* 76, 95; *ochropus* 76; *t. totanus* 76, 96
Troglodytes t. troglodytes 75
Turdus ericetorum philomelos 70, 75, 87; *m. merula* 75; *m. musicus* 75, 87—88; *pilaris* 70, 75, 86—87; *v. viscivorus* 75, 87
Vanellus vanellus 76, 96
Uria g. grylle 76, 107

Index rerum

Acta Botanica Fennica 2, 14
Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 2, 15, 61, 69
Acta Zoologica Fennica 2, 15
Augmenta Musei Zoologici Museique Botanici Universitatis Helsingiensis 155—169
Bibliotheca Societatis 133—134
Biographia
BÖRGESEN, FREDERIK 134—135
HOLMQVIST, CARL 135—136
LILJESTRÖM, KARL EDVIN 140
VALLE, KAARLO JOHANNES 137—139
Biologiskt ungdomsförbund 2, 15, 55
Fauna Fennica Aves 155, 157, Amphibia 155, 157, Crustacea 156, 158, Insecta 16, 57—60, 159—161, 162—164, Mollusca 156, 158, Pisces 155—156, 157—158, Vermes 156, 158
Flora Fennica Algae 16, 16—30, 166, 168, Bryophyta 166, 168, Fungi 166—167, 168—169, Lichenes 61—62, 166, 168, Plantae vasculares 16—39, 37—55, 57, 165—166, 167—168
Luonnonsuojelua 1, 2, 13, 15, 56
Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica 69
Migratio avium 69—108
Naturskydd 1, 2, 13, 15, 56
Oecologia Plantae vasculares 3—4, 4—7, 7—13, 30—36
Oeconomia Societatis 131—133
Radialzuwachs der Kiefer 30—36
Seuran kokoukset 1—3, 13—14, 14, 15—16, 55—56, 60—61, 69
Societas pro Fauna et Flora Fennica 17. 5. 1956—13. 5. 1957 109—140, 141—155
Stipendia 56, 61
Sällskapets möten 1—3, 13—14, 14, 15—16, 55—56, 60—61, 69
Teratologia Musci 62—64, 64—68
Torkan i SW-Finland 1955 7—13
Tutkimusapurahoja 56, 61
Uranhaltig jord och dess vegetation 2, 4—7, 13—14

Scripta auctor quisque sua praestat.

Typis expr. 7. 5. 1958

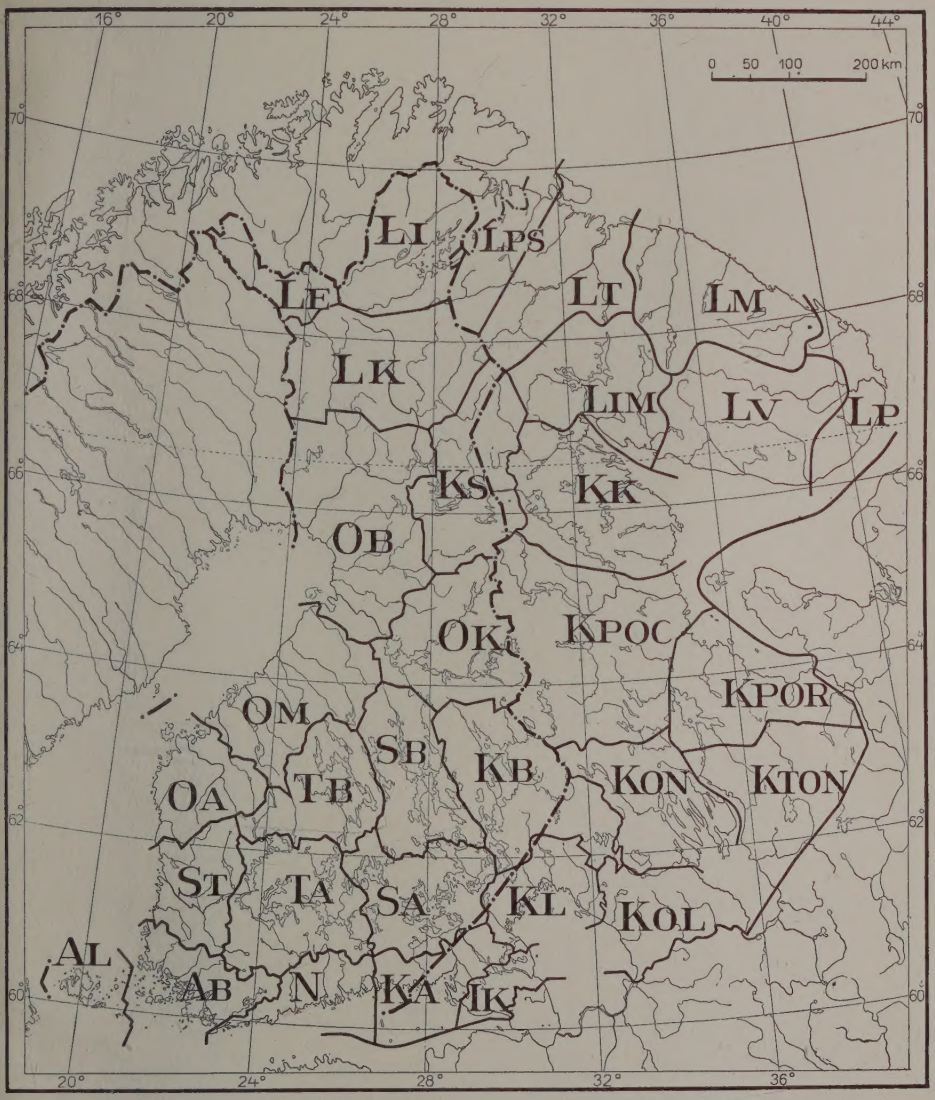

PROVINCIAE FLORAE ET FAUNAE FENNOSCANDIAE ORIENTALIS:

AB	= Regio aboënsis	KS	= Regio kuusamoënsis	N	= Nylandia
AL	= Alandia	KTON	= Karelia transonegensis	OA	= Ostrobottnia australis
IK	= Isthmus karelicus	LE	= Lapponia enontekiensis	OB	= Ostrobottnia borealis
KA	= Karelia australis	LI	= Lapponia inarensis	OK	= Ostrobottnia kajanensis
KB	= Karelia borealis	LIM	= Lapponia Imandrae	OM	= Ostrobottnia media
KK	= Karelia keretina	LK(EM)	= Lapponia kemensis	SA	= Savonia australis
KL	= Karelia ladogensis	LM(UR)	= Lapponia murmanica	SB	= Savonia borealis
KOL	= Karelia olonetsensis	LP	= Lapponia ponojensis	ST	= Satakunta
KON	= Karelia onegensis	LPS	= Lapponia petsamoënsis	TA	= Tavastia australis
KPOC	= Karelia pomorica occidentalis	LT	= Lapponia tulomensis	TB	= Tavastia borealis
KPOR	= Karelia pomorica orientalis	LV	= Lapponia Varsugae		

Exchange — Austausch — Echange

SOCIETAS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA
Snellmaninkatu 9—11 — Snellmansgatan 9—11
Helsinki — Helsingfors

For sale — Verkauf — En vent

Akateeminen Kirjakauppa — Akademiska Bokhandeln
Helsinki — Helsingfors